

Tisdagen den 18 juni

Kl. 08.00–16.12
18.00–20.23

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 28 maj justerades.

§ 2 Anmälan om ny riksdagsledamot

Följande berättelse hade kommit in från Valprovsningsnämnden:

Berättelse om granskning av bevis för riksdagsledamot

Till Valprovsningsnämnden har från Valmyndigheten inkommit bevis om att Annika Hirvonen Falk (MP) utsetts till ny ledamot av riksdagen fr.o.m. den 19 juni 2019 sedan Alice Bah Kuhnke (MP) av sagt sig uppdraget.

Valprovsningsnämnden har denna dag granskat bevis för den nya ledamoten och därvid funnit att det blivit utfärdat i enlighet med 14 kap. 30 § vallagen (2005:837).

Stockholm den 11 juni 2019

Annika Sandström

ordförande

/Agota Földes

sekreterare

§ 3 Avsägelse

Andre vice talmannen meddelade

att *Sven-Olof Sällström* (SD) av sagt sig uppdraget som ledamot i finansutskottet,

att *Jessica Polfjärd* (M) av sagt sig uppdraget som ledamot i krigsdelegationen,

att *Charlotte Quensel* (SD) av sagt sig uppdragen som suppleant i finansutskottet, i civilutskottet, i kulturutskottet och i näringsutskottet,

att *Mikael Strandman* (SD) av sagt sig uppdragen som suppleant i finansutskottet, i försvarsutskottet och i socialförsäkringsutskottet,

att *Mattias Bäckström Johansson* (SD) av sagt sig uppdraget som suppleant i finansutskottet,

att *Dennis Dioukarev* (SD) av sagt sig uppdraget som suppleant i skatteutskottet,

att *Fredrik Lindahl* (SD) av sagt sig uppdraget som suppleant i justitieutskottet,

att *Jennie Åfeldt* (SD) av sagt sig uppdraget som suppleant i justitieutskottet,

att *Paula Bieler* (SD) av sagt sig uppdraget som suppleant i försvarsutskottet,

att *Sara Seppälä* (SD) av sagt sig uppdraget som suppleant i försvarsutskottet,

att *Anne Oskarsson* (SD) av sagt sig uppdraget som suppleant i socialförsäkringsutskottet,

att *Caroline Nordengrip* (SD) av sagt sig uppdraget som suppleant i trafikutskottet,

att *Matheus Enholm* (SD) av sagt sig uppdraget som suppleant i näringsutskottet och

att *Mattias Karlsson* i Norrhult (SD) av sagt sig uppdraget som suppleant i arbetsmarknadsutskottet.

Kammaren biföll dessa avsägelser.

§ 4 Anmälan om kompletteringsval

Andre vice talmannen meddelade

att Moderaternas riksdagsgrupp anmält Lars Püss som ledamot i krigsdelegationen och

att Sverigedemokraternas riksdagsgrupp anmält Charlotte Quensel som ledamot i finansutskottet, Ann-Christine From Utterstedt som suppleant i finansutskottet och i socialförsäkringsutskottet, Clara Aranda och Sven-Olof Sällström som suppleanter i finansutskottet, Cassandra Sundin som suppleant i skatteutskottet och i arbetsmarknadsutskottet, Per Söderlund som suppleant i justitieutskottet och i kulturutskottet, Jörgen Grubb som suppleant i justitieutskottet, Sara Seppälä som suppleant i civilutskottet, Anne Oskarsson som suppleant i försvarsutskottet, i trafikutskottet och i näringsutskottet, Yasmine Eriksson som suppleant i försvarsutskottet och i näringsutskottet, Staffan Eklöf som suppleant i försvarsutskottet och Lars Andersson som suppleant i socialförsäkringsutskottet.

Andre vice talmannen förklarade valda till

ledamot i finansutskottet
Charlotte Quensel (SD)

ledamot i krigsdelegationen
Lars Püss (M)

suppleanter i finansutskottet
Clara Aranda (SD)
Ann-Christine From Utterstedt (SD)
Sven-Olof Sällström (SD)

suppleant i skatteutskottet
Cassandra Sundin (SD)

Prot. 2018/19:107
18 juni

suppleanter i justitieutskottet
Jörgen Grubb (SD)
Per Söderlund (SD)

suppleant i civilutskottet
Sara Seppälä (SD)

suppleanter i försvarsutskottet
Staffan Eklöf (SD)
Yasmine Eriksson (SD)
Anne Oskarsson (SD)

suppleanter i socialförsäkringsutskottet
Lars Andersson (SD)
Ann-Christine From Utterstedt (SD)

suppleant i kulturutskottet
Per Söderlund (SD)

suppleant i trafikutskottet
Anne Oskarsson (SD)

suppleanter i näringsutskottet
Yasmine Eriksson (SD)
Anne Oskarsson (SD)

suppleant i arbetsmarknadsutskottet
Cassandra Sundin (SD)

§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Motioner
2018/19:3114, 3122 och 3123 till finansutskottet

§ 6 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Arbetsmarknadsutskottets betänkanden
2018/19:AU14 Riksrevisionens rapport om jämställdhetsintegrering av integrationspolitiken
2018/19:AU15 ILO:s rekommendation om sysselsättning och anständigt arbete för fred och motståndskraft

§ 7 Aktivitetsgrad i fondförvaltning

Finansutskottets betänkande 2018/19:FiU19
Aktivitetsgrad i fondförvaltning (prop. 2018/19:62)
föredrogs.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 18.)

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken
och Vårändrings-
budget för 2019*

§ 8 Riktlinjer för den ekonomiska politiken och Vårändringsbudget för 2019

Finansutskottets betänkande 2018/19:FiU20
Riktlinjer för den ekonomiska politiken (prop. 2018/19:100 delvis) och
Finansutskottets betänkande 2018/19:FiU21
Vårändringsbudget för 2019 (prop. 2018/19:99)
föredrogs.

Anf. 1 ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru talman! God morgon! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 1 i FiU20 och till reservation 1 i FiU21.

Detta riksdagsår går nu mot sitt slut, och regeringen har i ett halvår styrt Sverige med Moderaternas och Kristdemokraternas budget.

Nyligen presenterade Finanspolitiska rådet sin årliga utvärdering av finanspolitiken. Jag tänkte nämna den, eftersom årets rapport från rådet får anses innebära ett trendbrott.

Sedan regeringen Löfven tillträdde har Finanspolitiska rådet konsekvent kritiserat regeringen för att politiken har varit för expansiv och att man helt enkelt har eldat på för mycket i goda tider och sparat för lite inför nedgång.

Därför är det glädjande att Finanspolitiska rådet nu, när de utvärderar Moderaternas och Kristdemokraternas budget, för första gången på flera år kommer fram till att politiken är väl avvägd i förhållande till konjunkturen och dessutom i linje med överskottsmålet.

Jag är stolt över det arbete som vi gjorde i höstas. Framför allt var det en budget som var viktig för Sverige, eftersom den prioriterade välfärden och tog ett steg för att stärka Sveriges trygghet och få integrationen att fungera bättre. Men det är också en politik för full sysselsättning och starkare tillväxt. Det är bara så vi kan möta morgondagens utmaningar.

Fru talman! Budgeten innebär att ansträngning lönar sig bättre. Alla som arbetar har fått sänkt skatt från den 1 januari. Alla pensionärer har också fått sänkt skatt.

För att stärka välfärden riktades 5 miljarder i generella statsbidrag till Sveriges kommuner och regioner.

En rekordsatsning gjordes för att stärka försvaret.

Polisen fick ett rejält tillskott, bland annat för att polisernas löner redan i år ska kunna bli 1 000 kronor högre i månaden, tack vare vår budget.

För att korta vårdköerna i sjukvården ska en ny kömiljard införas. Dessvärre har den dröjt. Men den ska strax införas, enligt statsministern, tack vare vår budget.

Den 1 juli tas den särskilda löneskatten bort, tack vare vår budget. Det är alltså straffskatten för den som vill anställa äldre.

Den 1 juli sänks också skatten för entreprenörers generationsskiften, tack vare Moderaternas och Kristdemokraternas budget.

Den 1 juli tas överindexeringen på bensin och diesel bort. Det är viktigt för alla dem som är beroende av att ta bilen till jobbet och skjutsa barn till skolan, förskolan och fotbollsträningen och som kanske inte har samma möjlighet till kollektivtrafik som man har här i centrala Stockholm. Dessvärre kommer denna överindexering att återinföras. Och om man läser och får tro medierna kommer bensinskatter och drivmedelsskatter att höjas framöver.

Den 1 juli höjs taket i RUT, så att fler kan få den första viktiga raden i sitt cv, tack vare vår budget.

Fru talman! Detta är några exempel på hur vår budget gör Sverige bättre. Det var också därför som Moderaternas och Kristdemokraternas budget fick stöd i denna kammare. Till skillnad från flera andra partier gjorde vi efter valet det som vi före valet sa att vi skulle göra. Men det behöver göras så mycket mer, eftersom utmaningarna och problemen finns där.

En av våra absolut största frågor framöver är den bristande integrationen: att parallella samhällen växer sig starkare för varje dag, att hedersförtrycket tar greppet om allt fler flickor men också pojkar, att kvinnor – ofta mammor – som har varit i Sverige år ut och år in fortfarande knappt kan tala hjälplig svenska och att arbetslösheten bland invandrare är 16 procent i en högkonjunktur.

När konjunkturen vänder, fru talman, kommer dessa människor att bli betydligt fler. Då blir kostnaden för en misslyckad integration tydligare. Även om jag gläds över alla de nyanlända som faktiskt kommit till Sverige under de senaste åren, fått ett jobb och kan försörja sig själva är jag orolig över den mycket höga arbetslösheten bland dem som är födda i ett annat land.

För att komma till rätta med detta krävs reformer. Sverige behöver en bidragsreform där de som har invandrat till Sverige kvalificerar sig till välfärdssystemen. Det är inte rimligt eller rättvist att den som kommer hit i 50- eller 60-årsåldern i princip kan ha samma pension som den som bott här i hela sitt liv. En bidragsreform ska också innehålla ett bidragstak, för det måste alltid löna sig att arbeta.

Fru talman! Sverige behöver även språkkrav inte bara för medborgarskap utan redan i sfi. Vi måste vara tydliga med att man här i Sverige behöver anpassa till sig svensk arbetsmarknad. Vare sig man är född i Sverige, arbetar som barnmorska och inte vill utföra aborter eller har invandrat hit och inte vill ta kvinnor i hand eller jobba i vissa kök gäller samma regler för alla. Vi behöver värna det kitt vi har. Det handlar inte om att den som har invandrat hit ska ge upp sin kulturella identitet eller förneka sin religion – nej, det handlar om att leva efter gemensamma spelregler som grundar sig på viktiga värderingar. Det är spelregler som har vuxit fram under

generationer och format Sverige till det land som så många av oss är stolta över. Alla måste vara med och bidra.

Fru talman! Ska integrationen lyckas måste migrationen vara stram under många år framöver. Det säger sig flera partier stå bakom, men när vi nu kommer till handling gör de någonting helt annat. I dag ska riksdagen fatta beslut om att förlänga den tillfälliga lagen och dessutom öppna för mer av anhöriginvandring. Utan konsekvensanalys tänker Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna rösta för en lag som kan stå oss dyrt. Det är fel väg att gå. Sverige, som på så många sätt har misslyckats med integrationen, ska nu alltså återigen få en mer generös mottagning. Har partierna ingenting lärt? Är det inte dags att ta ansvar?

Fru talman! Under åren framöver kommer det att krävas prioriteringar för att klara välfärden – tuffa prioriteringar. Dessutom behöver vi sätta ljuset på vad som kan öka tillväxten och därmed även bidra till välfärdens finansiering. Hur kan vi få kakan att växa ytterligare? Att Sverige har en alltför låg tillväxt per capita i förhållande till många andra länder är bekymmersamt. Det är en fråga att ta på allvar, och här borde merparten av riksdagens fokus ligga under de närmaste åren.

Det var bland annat därför vi moderater presenterade inriktningen på en skattereform i vårmotionen. Vi ser skattereformen som ett av många medel för att lösa samhällsproblem. Det gäller inte bara den låga produktivitetstillväxten utan även den bristande integrationen, en förändrad demografi, en dysfunktionell bostadsmarknad och det stora klimathotet.

Fru talman! En skattereform handlar dock även om legitimitet. Sverige ska vara ett land där alla gör sin del men där alla också känner att de får någonting tillbaka. Flit och ansträngning ska betala sig. Svenskarna betalar bland de högsta skatterna i världen och ska kunna räkna med att varje krona gör så stor nytta som möjligt. Det är det fokus vi vill se i en skattereform. Vad regeringen och samarbetspartierna vill se med sin är fortfarande oklart.

Fru talman! Slutligen: Vi går mot så kallad sommarledighet här i riksdagen. Jag vill passa på att tacka alla partier, ledamöter i utskottet och tjänstemän för ett intensivt men bra riksmöte. Tack för gott samarbete! Jag vill önska er och även finansministern Magdalena Andersson en skön sommar.

(Applåder)

Anf. 2 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Fru talman! För lite drygt en månad sedan, bara ett par dagar innan Försvarsberedningen skulle överlämna sin rapport *Värnkraft*, imploderade beredningen. Fyra partier valde att lämna beredningen.

För mig är det överdrivet tydligt vem som bär ansvaret för denna implosion. Det är faktiskt inte de fyra borgerliga partierna, och det är definitivt inte Sverigedemokraterna – det är hundra procent, kategoriskt, Socialdemokraterna som bär ansvaret. Det låter kanske lite orättvist, men det går faktiskt inte att beskriva det på något annat sätt.

I den mån det har funnits en dragkamp mellan Försvarsdepartementet och Finansdepartementet är det tydligt att Finansdepartementet vann den dragkampen, så jag antar att det bara är att gratulera finansministern. Förloraren är dock det svenska folkets trygghet och säkerhet. En ledarskribent

på Svenska Dagbladet valde att beskriva Socialdemokraterna som en säkerhetsrisk, och jag är fullt benägen att instämma i den beskrivningen. Socialdemokraterna är en säkerhetsrisk. Det är uppenbart att man inte är kapabel att ta dessa djupt allvarliga och centrala frågor på allvar – frågor som alltså ytterst handlar om Sveriges säkerhet som nation.

Ett enormt ansvar ligger nu på regeringens lydpartier, Centern och Liberalerna, inför den budgetproposition som kommer till hösten. Gör verklighet av ert inflytande och ert budgetsamarbete! Om regeringen presenterar en undermålig försvarsbudget som inte når upp till vad beredningen yrkar på – lämna samarbetet. Res er upp och gå därifrån, bara!

Fru talman! Vi nås nu av fler och fler larm om det ekonomiska tillståndet i många av landets kommuner. I SKL:s egna prognoser framgår det rätt tydligt och dramatiskt hur utgifterna ökar mer än vad intäkterna ökar. Skillnaden, alltså utgiftsökningarna relativt intäktsökningarna, uppgår nästa år – 2020 – till 15 miljarder kronor, för att därefter stiga till 31 miljarder kronor och sedan 43 miljarder kronor för 2022.

Denna ganska dystra utveckling kring kommunsektorns finansiella ställning har att göra med åtminstone tre saker. Det är förmodligen fler, men det är minst tre saker.

Vi har en svagare konjunkturutveckling med en såväl historiskt som internationellt sett oerhört låg tillväxt avseende bnp per capita. Det är den ena förklaringen.

Den andra förklaringen är att vi blir allt äldre. Det är ju egentligen inte ett problem eller någonting dåligt; det är trots allt bättre att leva än att dö, ceteris paribus.

Den enskilt och utan konkurrens främsta förklaringen är dock att regeringen har valt att driva en synnerligen ansvarslös migrationspolitik. Man har tvingat kommunerna att ta konsekvenserna av denna politik, och man har helt enkelt sprungit från notan.

Resultatet av allt detta är ofrånkomligt: kraftiga nedskärningar i den kommunala välfärden alternativt kraftiga skattechöjningar. Därför stärker Sverigedemokraterna den kommunala ekonomin motsvarande 12,4 miljarder kronor för nästa år och 19,2 miljarder kronor för 2021 relativt regeringens budget. Det är stora förbättringar, men det räcker inte att stärka upp på intäktssidan – man behöver också pressa tillbaka utgifterna. En stram, restriktiv invandringspolitik är det som snabbast och mest effektivt ger effekt på utgifterna. En sådan politik avser Sverigedemokraterna att föra.

Fru talman! I den här propositionens föreslagna skattechöjningar slår man i ett effektivt slag ut stora delar av värmekraftproduktionen, i synnerhet i Stockholm men även i exempelvis Göteborg. Vi har fått höra från Miljöpartiet att detta bara är ett problem om det blir kallt, vilket självklart är en i alla avseenden fullständigt korrekt analys av läget. Så länge det är varmt är behovet av värmekraft inte överdrivet påtagligt – så är det. Men vi råkar bo ganska långt norrut, där det tenderar att bli hyfsat kallt på vintern, och då är det rätt angenämt med värmekraft.

Vi hotas alltså av effektbrist i huvudstaden – i fredstid. Vi står inför en situation där vi på grund av regeringens politik inte klarar av att förse rikets huvudstad med el. Med lite fantasi kan man föreställa sig hur det kommer att se ut på mindre orter i kristid eller, i allra värsta fall, krigstid.

Det finns alltså en klar och påtaglig risk att många investeringar, till exempel bostäder, tunnelbanestationer, 5G-nätet och Förbifart Stockholm,

inte kan driftsättas. Det finns en risk för att det inte kommer att gå eftersom vi har effektbrist.

Det finns beräkningar – det är inte jag som har gjort dem, utan det är någon annan – som visar att de samhällsekonomiska förluster som uppstår som ett resultat av detta uppgår till 150 miljarder kronor. Det är 150 miljarder kronor i förluster, för att Socialdemokraterna och Miljöpartiet, med understöd av Centerpartiet och Liberalerna, ska kunna höja skatten med 440 miljoner kronor. Är ni helt säkra på att ni tänkt igenom det här ordentligt?

Fru talman! Den ökade psykiska ohälsan är en av vår tids allra största folkhälsoutmaningar, och Sverigedemokraterna tar detta på största allvar. Därför har vi tagit fram ett kraftfullt åtgärds paket med insatser på – över budgetperioden – totalt 2,5 miljarder kronor som på olika sätt ska stärka den psykiska hälsan hos vår befolkning.

Först och främst behöver vi få en tydlig, samlad och långsiktig statlig styrning på detta område; det menar vi är en grundförutsättning för att möta den rådande utvecklingen. Det faktum att den psykiska hälsan försämras hos vår befolkning är komplext, och därför finns det heller inte några enkla lösningar. Detta är inte heller en fråga som bara kan begränsas till just hälso- och sjukvården, utan det är någonting som måste hanteras på alla nivåer i samhället.

I vår budget lanserar vi åtgärder som ska förebygga insjuknande, förbättra vården för den som har insjuknat och öka möjligheten till ett snabbt tillfrisknande.

Det är hög tid att ta den oroväckande utvecklingen på allvar. Genom tydliga resursförstärkningar och innovativa förslag på området visar vi att den psykiska hälsan är och kommer att vara en prioriterad fråga för Sverigedemokraterna.

Fru talman! Jag yrkar bifall till Sverigedemokraternas reservation nr 2. (Applåder)

Anf. 3 ULLA ANDERSSON (V):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till våra reservationer.

I morse – i dag, nu på morgonen – var det hundratusentals föräldrar som lämnade sina ögonstenar, allra bästa guldklimpar och underbarn till förskolan och fritis. Det är ett stort förtroende föräldrar ger till personalen i förskolan. Andra tänker att hemtjänsten kommer att göra så att mormor får en bra dag. En del av oss har anhöriga som ligger på sjukhus, och vi litar på att vårdpersonalen ser till att de blir friska och kommer hem igen. Och för de flesta av oss kan skolans betydelse inte nog betonas.

Detta säger mycket om vilken betydelse välfärdsverksamheterna har i människors liv. Vi är alla berörda av dem – av hur de fungerar, av vilken kvalitet de har och av vad som inte riktigt fungerar. När jag möter människor och frågar vad som är viktigt för dem är det oftast just välfärdsverksamheterna de lyfter upp.

Vi i Vänsterpartiet prioriterar välfärden och den ekonomiska jämlikheten. Det är därför vi föreslår skatthöjningar för de rikaste – för de välbeställda. Men oj så många fnysningar och oj så mycket frustande vi brukar höra från högern när vi säger det! Skatthöjningar för de välbeställda är något som verkar ge någon form av allergichock på högerns riksdags-

bänk. De verkar i stället tro på eviga effektivitetskrav, symbolpolitik, besparingar på sjuka eller arbetslösa eller till och med på att slänga ut folk från det här landet. De verkar tro att trolleri ska fixa välfärdens underfinansiering.

Detta kanske blir tungt för dem att höra, men det funkar inte. Folk ser det, märker det och känner av det. Välfärdens anställda känner av det in på bara skinnet, och ingen skattesänkning i hela världen kommer att lösa det.

Därför satsar vi. Vi har insett att välfärden är underfinansierad, och vi menar allvar med att göra något åt det. Vi satsar på kraftigt ökade statsbidrag till välfärden, så att vi kan göra något åt underbemanningen, stressen och arbetsvillkoren och så att vi kan höja kvaliteten och låta fler få möjlighet att ta del av välfärden.

Hemtjänsten behöver bli mer tillgänglig och arbeta mer förebyggande, och stressen och minutjakten behöver minska.

Förskolan och skolan behöver fler anställda och mindre storlekar på grupper och klasser.

Kollektivtrafiken behöver byggas ut i hela landet och bli mer tillgänglig, och taxorna behöver sänkas.

Klimatomställningen måste göras, och bibliotekens guldgruvor behöver nå fler, inte minst i dessa tider av fake news.

Barn måste kunna lära sig att simma trots att föräldrarna inte har råd med simskoleavgiften. Idrottshallar måste kunna rustas och finnas i barns och ungas närområden.

De anställda i välfärden ska självklart inte behöva stressa så att de blir sjuka eller känna sig tvingade att välja ett annat yrke än det de faktiskt har utbildat sig till för att de känner att de inte får resurserna de behöver för att bedriva det arbete som verkligen behövs.

Vänsterpartiet har ingen sedelpress i källaren, som andra verkar ha. Vi väljer i stället att höja skatten så att vi ska kunna satsa på välfärden på riktigt. Men vi gör det också för att vi menar allvar med ekonomisk jämlikhet.

Förskoleupproret, Lärarmarschen och Kommunals upprop för äldreomsorg samlar många, som alla vill att välfärden ska få de resurser den behöver och som menar att det inte är rimligt att personalen ska bära välfärden på sina axlar genom att ständigt vara underbemannade och stressade och genom att springa fortare och få betala sina egna löneökningar med större arbetsbelastning.

Men nu läggs sparpaket efter sparpaket fram runt om i landet. I Kristinehamn ska man spara 6,7 procent. I Hudiksvall räknar man med att 100 anställda ska tas bort. I region Gävleborg, som jag kommer ifrån, ska man spara in 6 procent av nettokostnaderna för sjukvården och kollektivtrafiken. I Ljusdal höjer man skatten med 50 öre.

Till och med Danderyd tvingas bita i det sura äpplet och höja skatten. De har tvingats inse att man inte kan sänka skatten och finansiera välfärden. Det går inte ens att finansiera äldreomsorgen med engångsintäkter. Moderaterna och Kristdemokraterna i Danderyd har nog fått lära sig en hel del om ekonomi den senaste tiden.

Hammarö slår alla; skattehöjningen där blir 1,50. Men i Kramfors och Dorotea går det inte riktigt att höja skatten, för där är den redan väldigt hög.

Sveriges Kommuner och Landsting varnar för att ett stort antal kommuner – ca 100 – kommer att ha underskott nästa år. Cirka 40 kommuner planerar att höja skatten – det är fler än under finanskrisen.

Var tredje region gick med underskott i fjol, och fler förväntas det bli nästa år. Dessutom förväntar sig åtta av tio kommuner högre kostnader för försörjningsstöd när Arbetsförmedlingens kontor försvinner i 132 av landets kommuner. Framför allt drabbas kommuner som har låg utbildningsnivå och hög arbetslöshet. Detta är kommuner som oftast har det väldigt tufft.

Men 73-punktsgänget fortsätter på den borgerliga regeringens inslagna linje, där skattesänkningar verkar vara mer prioriterade än välfärden. Det är egentligen inte så märkligt, då Liberalernas och Centerns inriktning på nationell nivå har handlat om skattesänkningar, privatiseringar och symbolpolitik.

När skolan skriker efter resurser svarar Björklund med mobilförbud och borttagen värnskatt. När äldreomsorgen skriker efter resurser svarar Annie Lööf med RUT-bidrag för väktare och blomvattning. När Arbetsförmedlingen tas bort i Nordanstig och Hofors svarar de med en mun: ”Ja, det kommer någon privat coach i stället.”

Redan nästa år förväntas skattesänkningarna för de 10 procent som är mest välbeställda bli större än ökningen av generella statsbidrag för hela kommunsektorn. Resursglappet efter 73-punktsgängets förväntade resurstillskott är betydligt större än deras tillskott. Det saknas alltså en massa pengar för att behålla dagens kvalitet i välfärden.

Då väljer 73-punktsgänget att ta bort värnskatten, det vill säga att genomföra en skattesänkning för dem som tjänar 59 000 eller mer. Det är alltså viktigare att förbättra ekonomin för framför allt män som tjänar 59 000 kronor eller mer än att se till att vi har pengar till äldreomsorg, vård och skola.

Om man i stället skulle lägga de 6 miljarderna på att höja lönerna för hela landets alla heltidsanställda undersköterskor skulle de öka sin lön från 25 000 till 29 000 kronor i månaden, det vill säga att landets alla heltidsanställda undersköterskor skulle kunna få en löneökning med 4 000 i månaden. Jag vet vad jag prioriterar och tror att jag vet vad de flesta skulle prioritera, men inte 73-punktsgänget. 6 miljarder motsvarar också lönen för 12 000 lärare i ett år. Tänk vad det skulle göra för skolan, för barnen, för elevernas resultat, för lärarna och arbetsmiljön! Jag kan lova att de 6 miljarderna hade gjort betydligt bättre nytta i välfärden.

Fru talman! I decennier har de ekonomiska klyftorna vuxit i Sverige, och det i snabb takt. Vi är liksom bäst i klassen i OECD när det kommer till detta. Vi har det minst omfördelade skattesystemet bland EU:s 15 kärnländer. Och om vi fortsätter att öka klyftorna i samma takt som vi har gjort de senaste decennierna kommer vi att gå förbi USA redan på 2030-talet. Det känns liksom inte som att det var meningen eller kan betraktas som en del av den svenska modellen.

Systematiskt har de mest välbeställda, de rikaste, gynnats i decennium efter decennium. Skattesänkningar för just den målgruppen har inneburit att Sverige lägger allt mindre andel på det gemensamma. Det kan handla om socialförsäkringssystemen eller om offentliga utgifter för välfärden.

Samtidigt som vi inte satsar tillräckligt med resurser på välfärden tillåter vi enorma privata vinstuttag ur den. Vi bygger ett system för segregation i skolan. Vi har flest fattigpensionärer i Norden, och sjuka tillåts inte få sjukpenning eller sjukersättning. Att människor ska få en bostad har överlåtits till marknaden att lösa, liksom glesbygdens problem med service.

Klyftorna växer på olika sätt i vårt land. Vi får allt fler rika och allt fler fattiga. OECD, som väl knappast kan betraktas som någon vänsterorganisation, har räknat fram att vår tillväxt hade varit betydligt högre om vi hade utjämnat de ekonomiska skillnaderna.

Vänsterpartiets ekonomiska riktlinjer handlar om att lösa ojämlikheten och de problem som följer i dess spår. Vi vill se en välfärd som håller ihop, en sjukförsäkring som det går att lita på, att klyftor utjämnas och att det är vanligt folk som ska vara prio. Full sysselsättning måste självklart vara målet. Och klimatomställningen, som är absolut nödvändig, måste genomföras och vara rättvis. Trygghetssystemen ska lagas och förstärkas och ekonomiska klyftor utjämnas. De som har det bäst ställt och varit prioriterade ska så inte vara, utan de ska betala, medan den ensamstående mamman, den utslitna städaren, undersköterskan, förskolläraren, barnen och de unga ska få vara prio. Det måste gå att få en bostad. Och när man jobbat och slitit ett helt liv ska man få en pension som det går att leva på.

Det är så vi bygger ett land som håller ihop, som ger människor trygghet och frihet. Det är så vi motar rasism och främjar sammanhållning. Ojämlikheten har sitt pris. Jämlikheten är lösningen.

Anf. 4 JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till Kristdemokraternas och Moderaternas gemensamma reservation nr 1 i FiU21 och Kristdemokraternas reservation nr 4 i FiU20.

Medan Alliansens signum var gemensam analys av samhällsproblem och gemensamt utarbetande av reformer för att möta dem är januaripartiernas propositioner produkter präglade av politiskt ”påtvingeri”. Partiparterna ska tvingas att genomföra reformer som de inte tror på. Detta ”påtvingeri” gör att ingen riktigt vill ta ansvar. Det var någon annan som ville ha just den här reformen, inte vi.

Det gör också att de här propositionerna saknar lite av den inriktning av politiken som Sverige behöver. Socialdemokraterna ska genomföra politik som de bekämpat i decennier, och de som tryckt igenom de mest radikala reformerna vill sedan inte riktigt stå för dem när de möter verkligheten.

Det finns naturligtvis en del i ändringsbudgeten och vårpropositionerna som vi har att behandla som är bra, men samtidigt skördar symbolpolitiken triumfer när alla ska ha lite av sitt. Gratis entré på några statliga museer i Stockholm, återinförda dåligt fungerande myndigheter och överksamma miljöåtgärder återser dagens ljus.

Dyra arbetsgivaravgiftsreformer som dömts ut som ineffektiva och inte svarar mot problemen på arbetsmarknaden införs. Fixeringen vid hyresrätten ger oss byggsuventationer och marknadshyror i skön förening, när huvudproblemet är att de flesta vill äga sin bostad men allt färre kan göra det.

Det har blivit ganska tydligt att när det inte gick ihop på sista raden under sista förhandlingsnatten är det välfärden i allmänhet och de äldre i

synnerhet som får plocka upp notan. Vi visste att äldrereformerna lyste med sin närmast totala frånvaro i såväl 73-punktsprogram som regeringsförklaring. Men den som hört Stefan Löfven prata om att han ville göra valet till en folkomröstning om välfärden eller hört Magdalena Andersson senast i veckan prata om behoven i välfärden såg kanske ändå inte framför sig att Socialdemokraterna, när de fick chansen, skulle skära ned resurser till de äldre. Det är det som sker nu i ändringsbudgeten.

Pengar till mer socialt innehåll för äldre på fler trygghetsboenden för att bryta den ensamhet som hemsöker så många äldre, orsakar lidande och ökar behovet av vård och omsorgsinsatser tas bort.

Det är en halv miljard i prestationsbaserade medel för att korta väntan till en äldreboendeplats, men där slopas själva prestationskravet att ordna fram en plats i tid för den som behöver. Man kan ställa sig frågan om regeringen inte ser problemet med äldreboendeplatserna, med ensamheten och dess hälsokonsekvenser.

Medan Moderaternas och Kristdemokraternas budget såg problemet med bristande personalkontinuitet i hemtjänsten som drabbar både äldre och personalen såg januaripartierna en möjlighet till besparing, för nu slopar man satsningen på att utveckla metoder, sprida goda exempel och utbilda schemaläggare, som är så viktiga för en fungerande äldreomsorg.

Det här förslaget fanns. Det hade förstås kunnat vara större, men det fanns inskrivet i budgeten, beslutad av riksdagen, och nu slopas det. Till och med det lilla anslaget till äldres idrott – idrottsrörelsen tillsammans med pensionärsorganisationer satt i arbetsgrupper för att ge fler äldre chansen till idrott i gemenskap med andra – tas nu bort.

Psykiatrin fick betala ett kapitaltillskott till ett statligt bolag. Den fritidspeng som skulle gå till fritidsaktiviteter för barn i ekonomiskt utsatta familjer tar januaripartierna också bort. Fri entré för vuxna på några statliga museer i Stockholm var viktigare.

Jag sa innan att januaripartierna inte riktigt vill ta ansvar. Det är fel; de vill gärna ta ansvar för det som nu genomförs tack vare Moderaternas och Kristdemokraternas budget. Senaste veckorna har ju varit en uppvisning i detta ansvarstagande. De tar ansvar för storsatsningen på psykiatrin. De tar ansvar för den utvecklade cancerstrategin och de medel som fanns i den moderata och kristdemokratiska budgeten. Och de har aviserat att de efter ett närmast evighetslångt dröjsmål snart står beredda att ta ansvar också för den fördubblade kömiljarden. Det är naturligtvis samma sak med polispengarna och med det stora tillskottet till kommunsektorn – 5 miljarder i år och 10 miljarder nästa år.

Ansvarstagandet gäller också, glädjande nog, skattereduktionen för gåvor till ideella organisationer. De berättar gärna hur mycket ansvar de tar för den reform som nu genomförs den 1 juli – tack vare vår budget. Det är helt okej.

Det är bra för Sverige att dessa reformer och satsningar nu genomförs. Men jag hade gärna tagit ansvar för genomförandet tillsammans med mina forna allianskamrater. Det hade varit ännu bättre för Sverige.

Jag kan glädja partierna i januariöverenskommelsen med att det finns mycket kvar att ta ansvar för i Moderaternas och Kristdemokraternas budget: ökade drivkrafter till arbete, höjt lönebidragstak, mer undervisningstid, satsning på lärare i utsatta områden, bättre samhällsorientering och

språkmöjligheter för en bättre integration, utbyggd utbildning för att avhjälpa kompetensbrist, höjd brytpunkt för statlig skatt så att det lönar sig mer att utbilda sig eller jobba extra.

Den särskilda löneskatt som arbetsgivare betalar för äldre som jobbar tas nu bort så att erfaren personal kan fortsätta att jobba lite längre, till exempel lärare, ingenjörer och barnmorskor.

Vi ger också mer resurser till minskade barngrupper i förskolan.

Låt mig ge ett par tips på sådant som regeringen och samarbetspartierna kan få ta ansvar för nästa år. Vi har två reformprogram i vår vårmotion som jag tycker vore angelägna för Sverige att genomföra.

Det ena handlar om en flermiljardsatsning på äldreomsorgens personal. I dag hotas deras möjlighet till hälsa och familjeliv av sjukskrivning och stress, vilket vi hörde om på *Ekot* i morse. I vårt program får kommunerna bara full del av pengarna om de når tydliga mål såsom aktivt arbete med att minska delade turer, förbättrad personalkontinuitet, god medarbetar-nöjdhet och delaktighet samt ett rimligt chefsansvar.

Därtill vill vi förstärka möjligheten till yrkesutveckling och karriärvägar för omsorgspersonalen med ett återinfört omvårdnadslyft med vidareutbildning inom till exempel demenssjukdom och multisjukdom. Vi vill även se ledarskapsutbildning för äldreomsorgens chefer.

Jag tror att detta är en mycket angelägen reform att genomföra. Det handlar både om att tillskjuta resurser och att ställa krav på att utveckla politiken, för vi kan inte ha den situation vi har för äldreomsorgens personal.

Fru talman! Vi föreslår också ett omfattande och brett reformprogram för att fler, också de utan omfattande tillgång till kapital genom till exempel sina föräldrar, ska kunna äga sitt boende.

Vi föreslår ett automatiskt bosparande, startlån, översyn av kreditrestriktionerna, ägarlägenheter, ett hyrköpssystem och en stor tomrättsreform. Vidare vill vi reformera riksintressesystemet, avskaffa byggsubventioner och höja bostadsbidragen.

Med alla dessa reformer kan vi föra en social ägarpolitik för alla de som har lägre men stabila inkomster och som vill äga men som i dag drivs in i dyra nyproducerade hyresrätter eller ett dyrt andrahandsboende. Detta riskerar att bli fattigdomsfällor som ökar den ekonomiska ojämlikheten i Sverige.

Vi vill också att alla som bor i utsatta områden ska få möjlighet att äga sitt boende. Vi vet att mer eget ägande kan stärka det lokala ägarskap som visat sig vara en nyckelfaktor för att vända utvecklingen.

Som sagt, det är ett par konkreta reformer för att råda bot på samhällsproblem. Det spelar inte så stor roll vem som tar ansvar för dessa reformer; huvudsaken är att de genomförs.

Fru talman! Vi var beredda att ta över ledarskapet för Sverige. Nu blev det inte så. Men vi står redo varje dag att ta över regeringsmakten.

Sverige har många utmaningar och problem. Vi ska inte inbilla oss att dessa kommer att vara lätta att vare sig möta eller åtgärda, oavsett regering. Det kommer att ta tid och vara besvärligt. Men med resurser, en tydlig inriktning och praktiska reformer kan vi gå i närkamp med de samhällsproblem vi ser.

Vi gör det för att stärka arbete, öppenhet, idealitet och gemenskap. Vi gör det för ökad frihet för enskilda och ökade möjligheter för familjer, för

insikten om att företag inte är fiender utan grunden för vårt välstånd, för solidaritet som sträcker sig bortom kultur- och nationsgränser och för synen att samhället är oändligt mycket större än det offentliga.

Vi skapar det tillsammans, gamla och nya svenskar, i gemenskaper som familjer, föreningar, församlingar och företag. Det är ett Sverige där vi inte lämnar någon efter men inte heller håller någon tillbaka.

Jag vill också passa på att tacka talmanspresidiet, förvaltningen och alla mina med- och motdebattörer för denna termin och önska er en glad sommar.

(Applåder)

Anf. 5 FREDRIK OLOVSSON (S):

Fru talman! För några månader sedan inleddes ett historiskt samarbete i svensk politik. Riktlinjerna för den ekonomiska politiken och vårändringsbudgeten är två konkreta uttryck för just detta samarbete.

Genom överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Centerpartiet och Liberalerna är vi nu åter i ett läge där vi kan fokusera på att utveckla vårt land och ta itu med de samhällsproblem vi ser. Fler ska komma i arbete, välfärden ska utvecklas och tryggheten öka. Sverige ska bli fossilfritt, och hela vårt land ska utvecklas.

Vi vill skapa förutsättningar för ett samhälle där sammanhållning och trygghet går hand i hand med människors frihet och möjligheter. Det är så vi ska ta Sverige framåt.

Detta ska göras i ett läge med osäkerhet och en hel del besvärliga omvärldsfaktorer. Utvecklingen i den globala ekonomin, brexit, bakslagen för frihandel och ökad protektionism är några oroande exempel som måste tas på stort allvar i vårt mellanstora, exportberoende och handelsinriktade land.

Samtidigt behandlas budgetförslagen i ett läge då Sverige står på en stabil grund. Stefan Löfvens första regering pressade tillbaka arbetslösheten och höjde sysselsättningen, som nu är den högsta på 25 år.

Bostadsbyggandet befinner sig på nivåer som inte setts på decennier. Staten har på ett tydligt sätt ökat resurserna till den viktiga välfärden, även om det inte är tillräckligt för framtiden. Klimat- och miljöarbetet har tagit stora steg framåt, och förstärkningen av polisen med målet om 10 000 fler polisanställda har inletts.

Samtidigt har stora underskott i statsfinanserna vänts till överskott, och vi har i dag en rekordlåg statsskuld. Därmed har vi också rejäla skyddsvalar mot sämre tider.

Att värna det goda statsfinansiella läget och bereda nästa regering möjlighet att sätta sin prägel på den ekonomiska politiken kom att bli de principer som övergångsregeringen arbetade efter. Det hade varit ett viktigt bidrag till praxis om fler partier hade slutit upp bakom dessa principer – även med det som har sagts tidigare om alla förtjänster som kom i stället.

I ett svårt parlamentariskt läge för Sverige valde dock Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna att använda budgetprocessen för att så att säga kidnappa regeringsbildningen. En tunn reservation med en handfull sidor text och några tabeller ställdes, med Sverigedemokraternas stöd, mot en väl genomarbetad budget.

Varför tar jag upp detta? Hör det inte till det förgångna? Nej, för konsekvenserna av detta tilltag har vi sett under våren. Landets kommuner fick faktiskt mindre pengar till sin viktiga välfärd när de i själva verket behövde mer. I januari fick en av landets största myndigheter varsla tusentals medarbetare över hela landet. Hur verksamheten skulle hinna växla ned i takt med att pengarna sinade fanns det ingen plan för i servettskissen.

Innan någon lösning på regeringsfrågan kunde skönjas valde de också att sätta sprätt på hela reformutrymmet för innevarande år. I förbifarten såg de dessutom till att vidga skattekllyftan mellan pensionärer och löntagare.

I samma anda har Moderaterna och Kristdemokraterna utformat sitt vårbudgetalternativ. I sin gemensamma reservation skär de ned på resurser till välfärden. Nu handlar det om skolan och en välbehövlig satsning på lärarassistenter som tas bort. De fortsätter att slakta klimatpolitiken och skär ned på insatser för att stärka integrationen och få fler i arbete.

Moderaterna är också mycket tydliga med sin långsiktiga agenda. Vi hörde ju Elisabeth Svantesson i talarstolen nyss. De vill sänka skatter, och det ska finansieras genom nya nedskärningar.

När Moderaterna talar om skattesänkningar och nedskärningar ska man dra öronen åt sig. De har ju prövat detta förut; det är vad de brukar göra när de får chansen. Resultatet brukar bli budgetunderskott, dalande skolresultat och allt glesare med personal i vår gemensamma välfärd.

Vi står inför ett stort och viktigt välfärdsuppdrag i vårt land. Vi lever allt längre, och andelen av befolkningen som är över 80 år växer snabbt. Samtidigt har vi även stora barngrupper. Det ställer krav på resurser till äldreomsorg, sjukvård, förskola och skola. Att i detta läge tala om stora skattesänkningar är tondövt, kortsiktigt och ohållbart.

Ohållbart är det också att driva en politik för mindre jämställdhet som tar kvinnor längre från arbetsmarknaden. Att ompröva gamla ståndpunkter kan förvisso vara svårt, men ibland måste man inse att tiden har sprungit ifrån en.

Hur hårt Kristdemokraterna än försöker lansera begreppet ”den nya borgerliga feminismen” finns det faktiskt ingenting nytt eller jämställt i denna politik. Inför Europaparlamentsvalet var fokus på abortfrågorna. I den ekonomiska politiken handlar det om att återinföra vårdnadsbidraget, nu under nytt namn. Men principen är densamma – det utformas ändå så att man begränsar kvinnors tillträde till arbetsmarknaden och därmed deras ekonomiska oberoende. Det är inte den väg som Sverige ska gå.

Fru talman! I budgetvotering efter budgetvotering väljer Sverigedemokraterna att ge sitt stöd till just denna ekonomiska politik. Det var ju inte av omtanke om de äldre som man röstade för att vidga skattekllyftan mellan löntagare och pensionärer. Det var inte vanliga arbetstagare man hade för ögonen, antar jag, när man röstade för massvarsel på en av våra största myndigheter. Det var inte barn eller äldre man tänkte på när anslagen till välfärden i kommunerna minskade.

Det här är inte en politik som Sverigedemokraterna bara röstar för i hopp om att få inflytande i andra frågor. Också i deras egen budget, som de själva tagit fram, är skattesänkningar den största satsningen. Tydligt ska det även denna gång finansieras med sänkta barnbidrag. Det är så högerpartier utformar sin ekonomiska politik.

Fru talman! Högerkonservativ politik kommer aldrig att vara bra för Sverige. Det var därför vi valde att tillsammans med Miljöpartiet, Centerpartiet och Liberalerna starta ett nytt samarbete. Jag sticker inte under stol med att vi är fyra olika partier som tycker olika i många frågor. Det kräver kompromisser. Men i och med januariavtalet kommer vi socialdemokrater att kunna genomföra många av de viktiga reformer som vi gick till val på. Jag talar om förbättringar för landets pensionärer, bättre skola, utbyggd polis, fungerande integration, fler i jobb och mer resurser till välfärden och insatser som håller ihop vårt land.

Med vårändringsbudgeten påbörjas detta arbete.

Vi ser till att fler kommer i jobb, inte minst genom satsningar på de lokala jobbspåren och snabbare etablering av utrikesfödda.

Vi slår vakt om alla flickors och kvinnors rätt att leva fria, självständiga liv och trappar upp arbetet mot hedersvåld och förtryck.

För att ge våra barn bättre förutsättningar att ta till sig skolundervisningen ser vi till att fler vuxna kan anställas i skolan.

Fru talman! Samhället ska vara starkt i hela landet. Till de lantbrukare som drabbades så illa av förra sommarens torra går regeringen nu fram med ytterligare stöd, för det är bara när vi håller ihop som vårt land kan växa.

Att hålla ihop, fru talman, är centralt för ett fungerande samhälle men också för tillväxt. På många olika håll växer oron för ökad ojämlikhet. På den internationella arenan har aktörer som OECD, IMF och World Economic Forum lyft fram att växande klyftor är ett hot mot den ekonomiska tillväxten och riskerar att skapa social oro.

Diskussionen om de växande klyftorna förs också här i Sverige. Jag vill vara glasklar: Vår övertygelse, Socialdemokraternas övertygelse, om vikten av ökad jämlikhet är bergfast. Just därför tvekade vi aldrig i valet mellan att sätta oss på läktaren och hoppas på fler mandat i nästa val och att i stället här och nu göra allt vi kan för att få igenom så mycket socialdemokratisk politik som möjligt.

Det spelar roll för vanligt folk att vi redan den här mandatperioden kommer att kunna höja pensionerna för dem som jobbat ett helt yrkesliv med låg lön.

Det gör skillnad för personalen i vården, skolan och omsorgen när vi går fram med stora förstärkningar till välfärden.

De barn som påbörjar eller är mitt uppe i sin skolgång kan inte vänta i flera år på en mer likvärdig skola – de har rätt till en bra utbildning i dag.

Den viktigaste uppgiften för oss nu är att möta samhällsproblemen och bygga Sverige starkare. För att kunna göra det har vi brutit ny mark tillsammans med andra partier. Med denna budget sjesätter vi vårt arbete.

Jag yrkar därför bifall till förslagen i utskottets båda betänkanden.

Jag vill också önska finansutskottets kansli och ledamöter en skön sommar efter ett långt riksdagsår.

(Applåder)

Anf. 6 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Jag hade först inte tänkt begära replik, men när Fredrik Olovsson stod i talarstolen började jag tänka på ett samtal jag hade för inte så länge sedan.

Jag fick ett telefonsamtal från Söderhamn. Där är de väldigt oroliga för de ökade kostnaderna på grund av Arbetsförmedlingens neddragningar. Kommunen räknar med att allt fler behöver komma till socialtjänsten och få försörjningsstöd i stället för arbetsmarknadspolitiska insatser.

Fredrik Olovsson valde i sitt anförande att med rätta skälla på Moderaterna och Kristdemokraterna för deras vansinniga ekonomiska prioriteringar. Det får ju konsekvenser när man slaktar en myndighet på detta sätt. Allra mest får det konsekvenser för dem som står långt från arbetsmarknaden och är allra mest beroende av kompetensen hos de anställda på Arbetsförmedlingen.

Det Fredrik Olovsson glömde att berätta var att han själv kunde ha gjort något åt detta i vårändringsbudgeten. Regeringen tillsammans med sina samarbetspartier kunde ju ha valt att återföra de tillskott som blev indragna och därmed förhindra att anställda tvingas gå men framför allt att de arbetslösa kommer allt längre från arbetsmarknaden.

Det valde ni att inte göra, Fredrik Olovsson. Det får konsekvenser. Framför allt får det konsekvenser för de personer som står långt från arbetsmarknaden. Men det får också konsekvenser för kommuner som har låg utbildningsnivå och hög arbetslöshet. Det är ofta kommuner ute på landsbygden. Dit kommer inte heller några privata coacher att vilja ta sig, precis.

Så, Fredrik Olovsson, varför lade ni inte tillbaka pengarna till Arbetsförmedlingen? De hade ju faktiskt behövts.

Anf. 7 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Fru talman! I vårändringsbudgeten finns också återföring av pengar som ska användas just till arbetsmarknadspolitik, till de grupper som står längst från arbetsmarknaden och till de lokala jobbspåren som har visat sig vara viktiga och fungera väl på många håll i landet.

Det är naturligtvis så att bland de fyra partier som nu skapar detta nya samarbete finns det olika uppfattningar, också i denna fråga. Då handlar det om att göra de kompromisser som krävs för att landet ska kunna komma vidare.

Sedan ska det sägas att vi inte har varit nöjda med hur Arbetsförmedlingen har fungerat tidigare heller. Det har varit en återkommande diskussion hur vi får en bättre fungerande arbetsmarknadspolitik, så att inte göra några förändringar i arbetsmarknadspolitiken under denna mandatperiod var inte Socialdemokraternas inriktning.

Nu är det viktigt att denna myndighet och dess anställda – de som blir kvar efter den stora förändringen – får bästa möjliga förutsättningar så att man kan hjälpa de människor i hela landet som behöver hjälp och stöd för att komma vidare från arbetslöshet till arbete. Det är en prioriterad och viktig uppgift.

Jag vill också poängtera att just i vårändringsbudgeten, som ju är väldigt snäv med tanke på att hela reformutrymmet användes av servettskissbudgeten, lyckas vi återföra några hundra miljoner till den viktiga verksamhet som ska få inte minst utrikesfödda kvinnor i arbete.

Anf. 8 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Ja, men det fanns tydligen resurser att sänka skatterna ytterligare. Eller hur? Ni valde till exempel att ta bort arbetsgivaravgifter,

vilket är väldigt ineffektiv ekonomisk politik. Visst, om man tar bort en stor brödbit kan det vara bra att lägga tillbaka en smula. Men det ger ju inte så mycket effekt.

Fredrik Olovsson säger att man kanske inte var så nöjd med Arbetsförmedlingen förut heller. Nej, det finns mycket man kan diskutera om hur man skulle kunna göra den bättre. Men att slakta en hel myndighet med någon månads varsel, att ändra hela dess struktur, att lägga ned 132 kontor och varsla flera tusen anställda får konsekvenser. Det får konsekvenser för dem som är mest beroende av myndighetens tjänster och service. De kommer att få betala ett högt pris nu när man digitaliserar eftersom många av de människor som är mest beroende av Arbetsförmedlingen inte riktigt klarar av det.

Men det är ju inte så att ni nöjer er med att spara mycket på Arbetsförmedlingen. Ni verkar också vilja införa någon form av nyliberal experimentverkstad där.

Vad jag förstår, i alla fall av Centerns uttalande, är Australien någon sorts förebild. I Australien har de arbetslösa blivit en sorts vara som är till salu på en arbetslöshetens marknad. Där betalas väldigt mycket pengar ut till helt fel företag, som inte utför de tjänster de har sagt att de ska utföra. Men människor som står långt från arbetsmarknaden får också helt plötsligt ett jobb, men jobbet tar lika plötsligt bara slut när pengarna har levererats från staten till företaget.

Jag tycker att svensk arbetsmarknad förtjänar en mycket bättre politik än så här. Vi behöver en sammanhållen arbetsmarknadspolitik. Företagen behöver en sammanhållen myndighet att vända sig till. Efter det här experimentet kommer man att få vända sig till många olika privata bolag runt om i landet för att få tag i arbetskraft. Det håller inte.

Anf. 9 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Fru talman! Ulla Anderssons kritik mot hur den här myndigheten har hanterats genom budgetbeslutet här i riksdagen i december är helt relevant. Kritiken ska, precis som jag gjorde, riktas till dem som röstade igenom den budgeten: Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna.

Sedan har vi och de partier som vi kan göra upp med att ta ansvar för den situation vi nu befinner oss i. Som jag sa i mitt första svar till Ulla Andersson har vi exempelvis återfört resurser till arbetsmarknadspolitik för att verkligen kunna jobba med de lokala jobbspåren och inte minst för att få utrikes födda kvinnor i arbete. Det är rimligen en av de mest prioriterade uppgifter som arbetsmarknadspolitik kan ha i dag. Det är en otroligt viktig uppgift. Jag är väldigt glad att vi kan vara överens om det.

Det finns naturligtvis farhågor när man ska göra ett nytt system. Det finns risker med det. Vi har också i Sverige, under den borgerliga regeringen, sett stora bekymmer med att få den här verksamheten att fungera som den ska. Man ska inte skeppa iväg gemensamma resurser till företag som inte sköter sin uppgift eller bedriver rent brottslig verksamhet på grund av att man har för dåliga kontrollsystem. Det är ohyggligt viktigt för oss att ha kontroll på allt det här när det nya arbetssättet ska sjösättas.

Arbetsmarknadspolitik och nationell arbetsmarknadspolitik är en central och viktig uppgift, både för att individer ska kunna få arbete och för att vi ska få en bra och fungerande arbetsmarknad.

Anf. 10 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Det var mycket man kunde reagera på i Fredrik Olovssons anförande. Jag väljer att i första hand ta till mig det här om en glad sommar. Det ska jag försöka genomföra på ett lämpligt sätt.

En sak behöver dock redas ut. Fredrik Olovsson sa att det med den moderata och kristdemokratiska budgeten blev mindre resurser till välfärden i kommuner och regioner. Det stämmer ju inte. Därför vill jag ge Fredrik Olovsson chansen att korrigera sig.

Frågan till Fredrik Olovsson är alltså: Blev det mer eller mindre resurser sammantaget till kommunsektorn, omsorgen och vården med den moderata och kristdemokratiska budgeten?

Anf. 11 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Fru talman! Jag är övertygad om att Jakob Forssmed känner till svaret på den frågan. Det blev mindre pengar till kommunerna sammantaget. Men det blev faktiskt mer pengar till regionerna. Så ser det ut.

Ni använde en del av besparingarna på primärkommunerna och den viktiga verksamhet som görs där, exempelvis i form av skola, förskola och äldreomsorg. Jakob Forssmed, och flyttade en del av pengarna till regionernas också viktiga sjukvård. Det ni gjorde var att ni tog med den ena handen och gav med den andra till en annan del i sektorn. Det är svaret. Till kommunerna blev det mindre pengar. Till regionerna blev det mer.

Då ska man känna till att den tidigare regeringen redan hade aviserat nästan hela det tillskott till regionerna som Jakob Forssmed nu tar åt sig äran för. Det får han gärna göra. Jag tycker nämligen att vi har en gemensam uppgift de kommande mandatperioderna. Det är att verkligen prioritera hela sektorn, såväl kommuner som regioner och landsting, såväl äldreomsorg och sjukvård som skola, förskola och gymnasieutbildning.

Det kommer alltid att vara viktigare för oss än att sänka skatterna. Frågan är om det är det för Jakob Forssmed.

Anf. 12 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Det blev alltså mer pengar till kommunsektorn i Sverige. Sedan kan man dela upp det på olika sätt, som Fredrik Olovsson gör.

Vi tillsköt också 3 ½ miljard till primärkommunerna i ett generellt statsbidrag. Det är bara för regeringen att betala ut. Vi tillsköt ytterligare 1,2 miljarder till äldreomsorgen. Det är rätt att en del andra bidrag till primärkommunerna försvann. Men totalt sett blev det kraftiga resurstillskott till kommunsektorn i Sverige. Det är bra att vi är överens om dem.

Fredrik Olovsson säger: Nu ska vi inte ägna oss åt skattelättnader, utan vi måste skjuta till mer resurser. Men vad hände i vårändringsbudgeten? Socialdemokraterna skar ned med över 300 miljoner på just äldreomsorgen, som man är så bekymrad över inte har tillräckligt med medel. Man kan vara kritisk mot våra satsningar. Men då kan man ändra på dem och göra någonting annat för pengarna eller bara göra dem till generella tillskott till kommunsektorn. Men det gör inte regeringen. I stället genomför man en del skattelättnader, som man är otroligt kritisk mot och som tyvärr är ineffektiva. De skapar inte de jobb som man säger sig vilja få fram.

Politiken hänger inte ihop över huvud taget. Om det ska bli resurstillskott till välfärden krävs det att det är Moderaterna och Kristdemokraterna

som styr Sverige. När ni får chansen i vårändringsbudgeten drar ni bort pengar från äldreomsorgen, Fredrik Olovsson.

Anf. 13 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Fru talman! Det sägs av Jakob Forssmed, som i höstas var med och tog bort just 2 miljarder som var riktade till äldreomsorgen. I vårändringsbudgeten ger vi ett riktat stöd på ytterligare en halv miljard till kommunerna beroende på hur många äldre de har. Det är pengar som går rakt ut till undersköterskor, sjuksköterskor och alla andra viktiga yrkesgrupper i äldreomsorgen.

Då blir det förstås mindre till alla små och riktade insatser som innebär att Jakob Forssmed ska bestämma i detalj hur kommunerna i Robertsfors, Katrineholm eller Växjö ska arbeta. Det vet naturligtvis Jakob Forssmed mycket bättre. Jag tror inte det. Jag tror att vi ska se till att kommunerna i största möjliga utsträckning får möjlighet att själva styra. Behoven ser olika ut, även om vi har samma utveckling i kringdemografin. Det stämmer alltså att det blev mindre pengar till primärkommunerna.

Trots ökningen av de generella statsbidragen tog ni bort andra insatser, Jakob Forssmed. Det kan man tycka är bra. Jag argumenterade ju nyss för att det är en bra idé. Problemet är bara om man inte tillför mer pengar utan om det blir mindre; då brukar kommunalråden tycka att det är en dålig idé. Då blir det trots allt mindre pengar för kommunen för att bedriva den här viktiga verksamheten.

Det är bra att vi kan vara överens om att sjukvården ska ha mer resurser, vilket de fick i just den budgeten. Vi är helt överens med er om att de resurserna bör komma till; de bör till och med ökas. Men jag tror att Jakob Forssmed ska vara lite mer noga framöver. När han säger att kommunerna får mer pengar bör han också veta att han har varit med och tagit bort, inte lagt till, resurser från de viktiga verksamheter som han nu talade om.

Jag vill upprepa – jag tror att det är viktigt att vi är många som gör det – att vi måste prioritera välfärden när vi kommer att få så många fler äldre de kommande decennierna.

(Applåder)

Anf. 14 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Vi måste prioritera välfärden, säger socialdemokraten Fredrik Olovsson. Efter att de har styrt Sverige i fem år vet vi resultatet. I valrörelsen påpekade vi många gånger någonting som väljarna kände igen sig i, att köerna i sjukvården har dubblats och att köerna till barnpsykiatri har tredubblats sedan valet 2014. Allt det känner människor igen sig i.

Det vore ganska hederligt om Socialdemokraterna vid något tillfälle – det här är ett ypperligt sådant – kunde ta ansvar för att välfärden faktiskt har utvecklats åt fel håll, trots brinnande högkonjunktur. Men vad gör då Socialdemokraterna? Jo, man gör det man alltid gör. Man drar skattesänkarkortet. Fredrik Olovsson använder en stor del av sin talartid till att tala om Moderaternas skattesänkningar. Men hederlighet i debatten vore bra.

Vad är det riksdagen ska fatta beslut om i dag? Jo, några skattesänkningar som Socialdemokraterna föreslår. Och vad är det riksdagen ska

fatta beslut om i höst? Jo, en stor skattesänkning till dem som tjänar allra mest. Värns-katten ska tas bort.

Någonstans önskar jag hedrlighet. Ta ansvar för Sverige och det resultat som ni har visat under fem år! Använd inte skrämselpropaganda när ni själva kommer att använda skattesänkningar under tiden som kommer! Berätta i stället för svenska folket hur välfärden ska bli bättre! Berätta hur vi ska se till att korta köerna till barnpsykiatrin, så att man inte behöver vänta månad ut och månad in, hemma i ett rum, instängd mellan fyra väggar med panikångest och med djup depression. Det våra medborgare vill få veta är hur Socialdemokraterna ska kunna lösa frågan. De vill inte att man diskuterar och skräms med skattesänkarkortet.

Anf. 15 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är en högst relevant invändning mot Moderaternas framtidsvision om stora skattesänkningar när vi samtidigt ser de stora behov som kommer att finnas inom välfärden under kommande år. Fram till mitten av 2030-talet är detta en utveckling som fortsätter. Vi kommer att behöva prioritera väldigt hårt mellan dessa viktiga verksamheter och annat, inte minst de skattesänkningar som Elisabeth Svantesson så gärna vill ha. Jag är själv mindre intresserad av dem och kommer att välja välfärden vid varje tillfälle där jag har möjlighet att framöver påverka politiken.

Vi kommer naturligtvis att behöva kompromissa med andra partier. Men även då kommer välfärden och verksamheterna inom den att vara det absolut viktigaste för oss socialdemokrater. Detta visade vi under den förra mandatperioden då vi kunde vända utvecklingen. Från att det hade varit färre anställda i den gemensamma välfärden blev det fler som kunde arbeta inom sjukvården, skolan och förskolan.

Vi såg också en tydlig vändning vad gällde skolresultaten, vilket var mycket viktigt. Vi behöver göra samma sak inom sjukvården. Precis i dagarna har vi dessutom visat på ett ”hur” för att gå vidare med psykiatrin och komma till rätta med dessa viktiga frågor. Mer resurser och insatser kommer dock att behövas under mycket lång tid.

Det är förstås inte likadant i hela landet. Välfärden har olika förutsättningar i olika landsändar. Vi vill inte bara skjuta till mer resurser till sektorn som sådan utan också se till att det blir en bra och rimlig fördelning så att hela landet kan leva. Det gäller regioner emellan, och det gäller kommuner emellan.

Det är en viktig insats, och jag hoppas att Moderaterna också kommer att vilja stödja den när det väl bränner till. De brukar inte se en sådan utjämning mellan landet som helhet och regionerna och mellan regioner och kommuner som särskilt prioriterad. Snarare brukar de vilja värna ”egna” kommuner i Stockholms närhet.

Anf. 16 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Det var återigen ett inlägg som mest handlar om Moderaterna och inte så mycket om vad Socialdemokraterna vill och tänker göra. Faktum är att jag här i kammaren aldrig har föreslagit sänkt värnskatt. Jag tycker att det är bra att den nu försvinner, men jag har aldrig föreslagit något sådant.

Moderaterna och Alliansen sänkte skatter för alla som jobbar, särskilt för dem med låga inkomster. Det ledde till högre sysselsättning. Det var mycket nödvändigt för att öka tillväxten. Vi har en tanke med det vi gör.

Faktum kvarstår. Fredrik Olovsson vill inte ta ansvar för att välfärden under brinnande högkonjunktur har gått åt helt fel håll. Hur ska det gå när konjunkturen nu vänder ned? Det är dessutom faktiskt Fredrik Olovsson som föreslår skattesänkningar för dem som tjänar allra mest. Detta kan Socialdemokraterna aldrig komma undan. Därför tycker jag att det helt enkelt vore hederligt att lägga skattesänkarkortet, som de vill skrämmas med, någon annanstans tills de har genomfört sina skattesänkningar. Om de kommer med en annan politik senare kan de förstås fortsätta använda det. De har ju lärt sig det här på Bommersvik.

Jag tror att medborgarna vill veta vilken vision vi har för Sverige och hur vi vill genomföra den. Moderaterna är tydliga med sin politik. Jag berättade om den i mitt anförande. Jag önskar att Socialdemokraterna ägnade sig mer åt att berätta hur de vill göra, i stället för att svartmåla andra partier i Sveriges riksdag.

(Applåder)

Anf. 17 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Fru talman! Jag förstår att Moderaterna inte gärna vill tala om stora skattesänkningar. Även de ser naturligtvis de stora behov som kommer att finnas i välfärden. Det kommer inte att gå att snacka sig runt det när 80-åringarna och andra åldersgrupper behöver hjälp, hemtjänst och äldreomsorg. Om man under kommande decennier väljer stora skattesänkningar kommer vården och omsorgen att drabbas. Jag tror att detta alldeles nu och under åren framöver är en central debatt här i landet.

Därför gick vi till val på att under kommande år kunna göra rejäla tillskott till denna viktiga sektor. Vi har även kommit överens med andra partier om detta. Detta arbete måste nämligen börja nu. Vi behöver en bättre skola, fler lärare och fler lärarassistenter. Resurser till detta finns i den budget vi talar om i dag. Vi måste förstås också värna de äldres pensioner och en hel del andra frågor, som vi säkert får möjlighet att tala mer om vid ett annat tillfälle.

Just nu är vi dock väldigt tydliga med att Sverige står inför ett demografiskt skifte. Det kommer att bli en mycket stor grupp äldre, vilket man verkligen måste ha med sig i alla diskussioner. Därför är det en bra idé att lägga ifrån sig skattesänkarspåret. Om Elisabeth Svantesson gör det i nästa debatt kommer vi sannolikt heller inte att ha en skattediskussion. I stället kan vi tala om hur vi kan fortsätta att utveckla den gemensamma välfärden, som är så viktig för människors trygghet. Det vore inte minst ett rimligt svar från oss som är yrkesaktiva i dag till dem som har byggt detta land.

(Applåder)

Anf. 18 EMIL KÄLLSTRÖM (C):

Fru talman! Ibland kallas vi januaripartierna, ibland JÖK-partierna och ibland den liberala oppositionen. I dag fick vi Ulla Anderssons språkliga innovation 73-punktsgänget. Kärt barn har många namn!

Nu står i alla fall jag här, och jag vill yrka bifall till utskottets förslag i de punkter som vi i dag debatterar.

Den vårändringsbudget som vi i dag har att ta ställning till utgör en av två punkter. Den vilar framför allt på fyra ben: skattesänkningar på jobb och företagande, satsningar för att få en starkare landsbygd och gröna näringar, förstärkningar av miljö- och klimatarbetet samt satsningar på en stärkt svensk jämställdhet. Jag och Centerpartiet anser att detta är mycket rimliga och för Sverige viktiga prioriteringar.

Den tid vi nu går in i, den sommartid som kommer, ger möjlighet för vila och återhämtning för några av oss. Jag har noterat att det inte blir ett enda val den kommande hösten. Själv tänker jag därför ta chansen. Men sommaren är också en tid då många tar sina första steg in i arbetslivet. Sommarjobb och extrajobb ger unga människor den stolthet det innebär att tjäna sina första egna pengar och få den där första viktiga raden i cv:t. Det första jobbet är det viktigaste.

Vad vi nu gör, som en av de viktiga delarna i vårändringsbudgeten, är att ta bort arbetsgivaravgifterna för dem som anställer unga människor upp till 18 år. Det görs för att sänka trösklarna så mycket det över huvud taget är möjligt för att få så många unga människor som möjligt att kunna jobba extra och att kunna jobba på sommaren.

Vi är mycket övertygade om att detta långsiktigt är en klok prioritering för Sverige. Ju fler människor som börjar jobba redan i de tidiga tonåren, desto mer stärker det Sverige och gör det på så många sätt. Det stärker Sveriges ungas ställning på arbetsmarknaden. Det innebär att fler tidigt får in en första fot. Ju förr man kan få in en första fot, få sin första rad i cv:t och få sitt första jobb, desto snabbare får man sin andra, tredje och fjärde anställning, och man kan tidigare börja med sin lönekarriär som är så viktig i ett arbetsliv.

Detta förslag presenterade jag för några år sedan härifrån talarstolen. Då gjorde jag det som företrädare för oppositionspartiet Centerpartiet. Nu blir det verklighet. Vi sänker trösklarna till arbete. Förslaget att ta bort arbetsgivaravgifterna för dem som anställer unga ska ses i ett sammanhang. Vi tar också bort arbetsgivaravgifterna för den som får sin första anställning. Vi har dessutom redan aviserat att arbetsgivaravgifterna senare i höst ytterligare kommer att sänkas på ett för Sverige rimligt sätt.

Detta innebär att vi skapar vägar in i arbete för fler. Vi river hinder för det jobbskapande som sker i inte minst småföretagen. Det är ju i småföretagen som de nya jobben på den svenska arbetsmarknaden växer fram.

Fru talman! Vårändringsbudgeten innebär också ett lyft för alla oss som tror på en levande landsbygd. I och med denna budget fyller vi på det torkstöd som finns sedan förra sommarens svåra torka. Vi yrkar bifall till denna budget och denna viktiga satsning samtidigt som vi håller tummarna för att vädret i sommar visar upp mer balans och ger åtminstone lite regn, i lagom mängd. Bönderna, skogarna och grundvattennivån behöver det.

Men vi håller inte bara tummarna. Vi tar också sats inför kommande budgetar, där vi kommer att behöva ta ytterligare steg för att stärka den här delen av det svenska näringslivet och den svenska landsbygden. Januariavtalets punkter om ett starkt och kraftfullt bondepaket måste fyllas med innehåll. Sveriges gröna näringar behöver fortfarande färre och enklare regler, lägre skatter och mer gynnsamma villkor för att fortsätta utvecklas.

Jag nämnde grundvattennivåerna, vilket leder mig in på nästa sjok av viktiga satsningar som finns i denna vårändringsbudget. Vi gör ett antal

viktiga satsningar för ett stärkt svenskt klimat- och miljöarbete. En av satsningarna är att stärka och återställa våtmarker. Det är ett exempel på de viktiga systemsatsningar vi nu måste göra för att säkra den svenska vattentillförseln i alla delar av vårt land. I alltför stora delar av Sverige har vi i dag problem med alltför låga grundvattennivåer, vilket innebär att människor inte kan använda de mest basala funktioner delar av året. Detta duger inte. Det kräver samhälleliga grepp, tag och investeringar. Ett första litet steg tar vi med en satsning på 200 miljoner för stärkta och återskapade våtmarker. Det är ett sätt att skapa ett mer hållbart svenskt system för vattenförsörjning.

Vi gör också andra viktiga satsningar, till exempel på minusutsläpp. Vi fyller upp solcellsstödet ordentligt för att våra hushåll ska kunna ta sitt ansvar i den klimatomställning som vi vill se och som i dagsläget sker explosionsartat.

Fru talman! Jag nämnde även de satsningar som görs för jämställdheten. Inte sällan slår vi oss för bröstet i Sverige och anser att vi är världens mest jämställda land. Ändå har vi fortfarande inte haft en svensk kvinnlig statsminister, trots att jag i valrörelsen gjorde mitt bästa för att det skulle bli så. Det räckte inte ända fram.

Men vi har också vad gäller den svenska jämställdheten betydligt mer vardagsnära brister som måste åtgärdas och där det krävs satsningar. Sådana satsningar levererar vi i denna vårändringsbudget. Jag är stolt över de förstärkningar av Sveriges tjej- och kvinnojourer som görs. Jag är stolt över de satsningar mot mäns våld mot kvinnor som vi nu stärker och långsiktigt säkerställer. Det kommer att behövas en aktiv politik för att Sverige ska fortsätta vara ett land där män och kvinnor får samma chans och kan åtnjuta samma rättigheter och möjligheter. Detta arbete måste fortsätta.

Fru talman! En vårändringsbudget får vara hur bra den vill – det är fortfarande en ganska begränsad produkt. Parallellt med denna debatt pågår förberedelserna inför den kommande helårsbudget som presenteras om ganska precis tre månader. Här måste vi ta ytterligare steg för att bygga ett starkare, friare och mer hållbart Sverige.

Januariavtalet har ett antal punkter som ska genomföras redan till årsskiftet. Det handlar om ytterligare kloka skattesänkningar på jobb och företagande. Det handlar om förstärkningar av de generella anslagen till Sveriges Kommuner och Landsting. Det handlar om satsningar för ett tryggare Sverige genom ett stärkt rättsväsen. Dessa gemensamma ambitioner från de fyra januaripartierna – mitt favorituttryck av dem jag drog inledningsvis – är väl kända, men ska nu genomföras och bli verklighet. Det är ett viktigt beting vi har framför oss inför den kommande budgetprocessen. Som sagt kommer resultatet att presenteras efter vad vi hoppas blir en skön sommar.

Denna mandatperiod, som fortfarande är i sin linda, är förhoppningsvis inte bara en tid av kloka budgetpropositioner utan också en tid av stora överenskommelser och reformer. Vi ser ett behov av breda överenskommelser när det gäller ett nytt svenskt skattesystem – det var kloka ord från Elisabeth Svantesson tidigare – en förnyad bostadspolitik och en långsiktigt hållbar migrationspolitik med brett stöd, för att ta några exempel på de processer som nu sätts igång. Här kommer svensk politikens förmåga att sluta sig samman och teckna breda kompromisser som håller över tid att

prövas. Men jag hoppas och tror att de åtta partier som finns i denna kammare kan resa sig för att möta den utmaningen. Det är precis vad Sverige behöver.

Fru talman! Låt mig avslutningsvis säga några ord om den kommunala ekonomin. Detta har varit uppe i debatten tidigare, och det är mycket klokt, för det är här vi ser några av de kanske största utmaningarna i det svenska välfärdssamhället. Det är på den lokala och regionala nivån som man behöver möta de tuffaste utmaningarna de kommande åren. Dem måste vi möta på ett flertal olika sätt. Det finns inte *en* väg till att klara av de stora problemen.

Vi måste åstadkomma ökande generella statsbidrag. I och med januariavtalet ska vi år för år öka de generella statsbidragen. Den trappan hoppas jag att vi kan vara överens om i kammaren brett, så att kommunerna får den trygghet i planeringen som de förtjänar. Men vi måste också inse att den grundläggande metoden för att se till att vi har gott om resurser lokalt och regionalt är att så många som möjligt jobbar. Vi måste ha en politik för fler jobb i växande företag. Det är inte minst i de små företagen som framtidens välfärd växer fram.

Vi måste också rensa bland regler. Vi talar ofta om regelkrångel när det gäller småföretagen, men även när det gäller inte minst våra små kommuner finns det en ganska ordentlig regelflora som inte sällan leder till försämrad produktivitet och en administration som blir mer ineffektiv än vad den borde vara. Här måste vi göra ett jobb för att ge våra kommuner de bästa förutsättningarna att fokusera på det som är viktigt och leverera välfärd.

Detta är några av de saker som jag kommer att inte bara fundera på utan också jobba för – i den mån jag kommer att jobba; nu är det en sommar som väntar oss. Jag vill upprepa det som många tidigare har sagt. Jag önskar utskottet, kansliet, talmanspresidiet och våra åhörare en varm, skön och vilsam sommar. Vi ses snart igen!

Anf. 19 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Jag har två frågor till Emil Källström. Källström sa: Ibland kallas vi för liberal opposition. Jag skulle vilja ha några exempel på när det sker, förutom i de centerpartistiska ukaserna. Det var den första frågan.

Den andra frågan handlar om bostadspolitiken. Jag känner Centerpartiet som ett parti som ser poängen i det egna ägandet – med den frihet och trygghet som det kan skapa för människor och den egenmakt som det ger – och som förstår betydelsen av sparandet; ett litet sparkapital kan användas till exempelvis en kontantinsats.

Jag är lite bekymrad över bostadspolitiken i januariavtalet. Det är ett otroligt starkt fokus på hyresrätter. Byggsubventionerna ska återinföras, men bara till hyresrätter. Detta är något som Emil Källström har dömt ut ungefär en miljard gånger i den här kammaren. Nu ska de återinföras, kombineras med marknadshyror och möjligheten att sätta folk i fängelse om de köper ett hyreskontrakt svart i desperation efter en bostad.

Samtidigt ser vi exempel efter exempel på hur analytiker pekar på att det i långt fler svenska städer än bara storstäderna är så att människor med normala inkomster inte kan komma in på marknaden för ägda bostäder. I stället hänvisas de till dyra nyproducerade hyresrätter eller andrahandsboenden. Detta påverkar också väldigt kraftigt möjligheten att spara. Man

kan spara i snitt hälften så mycket om man bor i en nyproducerad hyresrätt som om man fått möjlighet att köpa en bostadsrätt.

Frågan är: När kommer reformerna som kommer att gynna det ägda boendet och inte bara sätta fokuset på hyresrätter?

Anf. 20 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Jakob Forssmed hade två frågor. Jag har ett svar och ett förslag till överenskommelse.

Om Jakob Forssmed kan påvisa att jag ens i närheten av en miljard gånger har dömt ut byggsubventionerna – själv tror jag att det är max 100 – lovar jag att redovisa en lista på vilka som har kallat oss liberal opposition och när. Men Jakob Forssmed får leverera sin lista först.

Frågan om det ägda boendet är mycket viktig. Jag uppskattar verkligen Kristdemokraternas engagemang i frågan. Inget parti är så tydligt som KD med att det här är viktigt. KD gör detta på ett mycket bra sätt.

När det gäller januariavtalet är det helt sant att det finns betydligt fler punkter som handlar om hyresrätter. Men det är ju för att det *också* är viktigt. Vi behöver ett betydligt friare och mer flexibelt fungerande system för hyresbostäder. Hyresrätter är viktiga i en ekonomi där man snabbt ska kunna flytta till jobb och studier och där man behöver en flexibilitet. Olika människor i olika skeden i livet har olika behov. Hyresrätterna är i dag om möjligt än mer inflexibla än det ägda boendet. Så ska det inte se ut. Det måste vi lösa. Januariavtalets punkter tar ett steg på vägen.

När det gäller åtgärderna för att fler ska ha möjligheter till ägda boenden och en större rörlighet och rimlighet även där sätter jag mitt hopp framför allt till den skatteöversyn som kommer att påbörjas och genomförs under mandatperioden. Vi får vara ärliga och inse att väldigt mycket av hur det ägda boendet fungerar handlar om vilka skatter som belastar olika aspekter av att bygga, äga och sälja sitt boende.

Här behövs det en annan mix. Jag tror att den bästa chansen till den mixen är just en bred skatteöversyn där arbetet i det lilla är påbörjat och ska fortsätta i det stora. När det gäller januariavtalet och bäringen på det egna boendet är det framför allt skattesidan som jag ser som viktig.

Anf. 21 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Jag har en viss historik av att sluta överenskommelser med Emil Källström. Jag är naturligtvis beredd att göra det också på den här punkten där vi båda får lämna våra överdrifter bakom oss vad gäller miljarder och liberal opposition. Den överenskommelsen är jag beredd att göra.

Vad gäller det ägda boendet tycker jag att det brådskar lite. Det känns som att skatteöversynen är lite av lyckokakan som ska ge alla effekter. När vi öppnar lappen och ser vad som står ska den ha löst alla olika problem. Det finns skattedimensioner i det ägda boendets problem som måste belysas och gås igenom. Men det finns också mycket att göra här och nu.

Vi har kreditrestriktioner som jag menar behöver ses över. Är det rimligt med ett så kraftfullt bolånetak när vi samtidigt har ett förstärkt amorteringskrav som innebär att man äger halva sin bostad efter 14 år? Den typen av frågeställningar måste vi se över för att inte fortsätta att skapa de problemen.

Jag håller med om att hyresrätten är viktig när man är i ett visst skede av livet. Men det flesta människor vill äga sitt boende när de har slagit ned

sina bopålar och etablerat sig på arbetsmarknaden. Med dagens politik fungerar det väldigt dåligt i allt fler städer i Sverige.

Förutom den andra överenskommelsen skulle jag vilja ha en liten överenskommelse om att Centerpartiet åtminstone gör precis allting det kan för att inte bara invänta skatteöversynen utan göra det som går att göra redan här och nu för att fler människor ska få chansen att, med stabila inkomster och när de klarar en kreditprövning, kunna äga sitt boende.

Anf. 22 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Jag tycker att Jakob Forssmed bad om en ganska rimlig sak. Självklart är jag inte i en position att säga exakt när någonting ska hända. Det är föremål för många, långa och tuffa förhandlingar.

Det gäller att hela tiden ha för ögonen: Vad kan vi göra på kort och lång sikt för att få en så rimligt fungerande bostadsmarknad som möjligt där vi ser värdet av det ägda boendet? Där är jag beredd att säga att vi självklart kommer att göra allt för att så snabbt som möjligt få de reformerna på plats.

Jag och Centerpartiet ser också att det finns anledning att se över om det går att hitta en flexibilitet inom dagens regelverk. Det är för vissa grupper ganska restriktivt när det gäller att man både ställer krav på amortering och att människor har gott om pengar vid inträdet på det ägda boendet.

Det finns nog all anledning att se över om det går att hitta en flexibilitet inom systemet och så vidare. Sådana ställningstaganden har Centerpartiet tillsammans med många andra också gjort tidigare. Det står vi fast vid.

Jag önskar att jag kunde vara tydligare än så med när någonting händer och så vidare. Men jag antar att det är så det är när man hör till den liberala oppositionen.

Anf. 23 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Emil Källström och jag delar visionen och bilden av att det ska bli ännu bättre för svenska företag. Vi vet att företag är grunden för välstånd. Jag tror också att vi delar bilden av vad som fungerar och inte fungerar på svensk arbetsmarknad.

Vi har en enormt stark arbetsmarknad på många sätt. Men vi har också en hög arbetslöshet, bland annat bland dem som är födda i andra länder. Vi vet att långtidsarbetslösheten är ett problem för många och att unga utan gymnasiebetyg har svårt att ta sig in. So far so good.

Min fråga handlar om de sänkta arbetsgivaravgifterna för dem som är under 18 år. Är det någonting som vi vet och har lärt oss är det att den typen av riktade sänkta arbetsgivaravgifter inte har goda sysselsättnings-effekter.

Det förvånar mig lite grann. Emil Källström skulle säkert kalla det för liberal politik. Jag kallar det för centerpolitik. Man väljer att sänka arbetsgivaravgifterna för en grupp unga som egentligen inte har så stora problem att ta sig in. Jag träffar heller aldrig företagare som efterlyser den här reformen, och den kostar en hel del pengar.

Vi moderater försöker att vara noga i våra budgetmotioner med att redovisa sysselsättningseffekter. Min enkla fråga till Emil Källström är: Vilka sysselsättningseffekter räknar Centerpartiet och de fyra samarbetspartierna med att den här arbetsgivaravgiften för 16-åringar, som införs den 1 augusti när sommarlovet nästan är slut, kommer att ha?

Anf. 24 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Vi har höga förhoppningar om reformen. Vi anser att vi behöver göra allt för att sänka trösklarna in i arbete för unga människor. Ju fler som får den chansen, desto bättre, precis som jag sa i mitt anförande.

Vi är däremot väldigt försiktiga när det gäller att räkna med och räkna in sysselsättningseffekter eller andra typer av dynamiska effekter just för att det är väldigt svårt att avgöra. Är det någonting som uppstår år ett, år fem eller år tio? Det finns väldigt lite empiri på detta. Det närmaste man kan komma är när vi gemensamt halverade arbetsgivaravgifterna för de unga under alliansåren. Denna reform kom samtidigt som en väldigt stor ekonomisk nedgång. Det var väldigt svårt att rättvisande beskriva vad det innebar.

Det finns de, inte minst till vänster, som hävdar att det inte fanns några sysselsättningseffekter alls av detta. Det finns andra röster från den ekonomiskpolitiska debatten som säger att läget hade varit betydligt sämre om man inte hade gjort det. Det hade uppstått arbetslöshet givet de ekonomiska svårigheter som på grund av skattesänkningen inte materialiserades. Olika kloka personer kommer fram till olika slutsatser.

Där är läget. Ändå anser vi att de några hundra miljoner det handlar om är väl avvägd politik just för att det är en skattesänkning som går till företagen. Vi anser att företagandet i Sverige behöver sänkta skatter. Vi vill att så många unga människor som möjligt får en väg in i arbete. Därmed anser vi att det är ett rimligt sätt att genomföra den gröna skatteväxling som finns i vårändringsbudgeten.

Jag är förvånad över att Moderaterna är så pass mycket emot en jobb-skattesänkning som går till Sveriges företagare och som gynnar Sveriges unga. Det var grupper som Moderaterna fram till nyligen var på rätt sida om.

Anf. 25 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Så kan man svara när man inte har svar. Jag tycker att det är enormt viktigt, och jag har gjort det tydligt många gånger, att vi generellt förbättrar för svenskt företagande. Jag var väldigt tydlig häromdagen i Dagens industri med att vi inte vill se samlade skattehöjningar på entreprenörskap och företagande, vilket det finns stora risker för med den överenskommelse vi nu ser.

Fortfarande handlar politik om att prioritera och göra det som är effektivt. Jag tror att både Emil Källström och jag har besökt hundratals och säkert tusentals företagare runt om i landet, både små och stora. Jag har aldrig stött på någon som sagt att det är en hög tröskel med kostnader för att anställa just 16-åringar och 15-åringar.

Vi ska komma ihåg att de flesta sommarjobb antagligen finns i den offentliga sektorn. Den kommer också att få ta del av detta. Det kommer att vara en förstärkning på många sätt. Men det är ändå viktigt att vi är noga med hur vi använder skattebetalarnas pengar och hur vi prioriterar. Därför är fortfarande min fråga: Vilka sysselsättningseffekter kan det få?

Häromdagen kom IFAU med en rapport. Jag tycker att man ska lära av historien. Allt vi gjorde i Alliansen var inte bra, men väldigt mycket var bra. Vi sänkte skatterna på jobb och företagande. Det var viktigt för sysselsättningen, precis som Emil Källström sa. Men just de riktade sänkningarna för unga är det svårt att hitta stora sysselsättningseffekter av.

Därför blir jag förvånad över att Centerpartiet väljer just den här gruppen när det finns så stora andra behov och så stora generella behov för företagen att underlätta för anställningar. Men det här är en kammare där man får tycka lika. Vi har fyra partier som nu kommer att rösta för sänkningen.

Vi får se om sysselsättningen bland 15- och 16-åringar nu kommer att öka dramatiskt och att det är värt de flera hundra miljoner som Centerpartiet nu har drivit fram. Jag hoppas det. Jag kan ha fel. Min fråga handlade bara om: Vilken sysselsättningseffekt ser Centerpartiet att det kommer att ge?

Anf. 26 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Vi träffar nog olika företagare, för jag träffar ganska många som vill ha lägre skatter på att ha människor anställda. Jag träffar ganska många som tyckte att de sänkta arbetsgivaravgifterna för unga som fanns tidigare var bra, för de innebar att man kunde ha fler både extra- och sommarjobbare anställda. Nu skiftar vi om reformen och gör den substantiellt billigare och fokuserar just på människor som tar sitt första steg in i arbete. Det tycker jag är rätt.

Om vi hade begränsat den ekonomiska politiken till att bara göra sådant där vi på förhand vet exakt hur det skulle gå skulle det inte ha blivit något RUT-avdrag och inget ROT-avdrag. Då skulle det vara väldigt många av de jobbskattesänkningar som vi genomförde tillsammans i Alliansen som inte skulle ha kunnat genomföras eftersom man inte på förhand visste exakt vilken effekt de skulle få.

Men det finns andra argument för att sänka skatten: Man kanske tycker att det är bra att Sveriges hårt jobbande företagare får lite mer pengar kvar att utveckla sin verksamhet för. Man kanske tycker att det är bra att man sänker trösklarna så mycket det över huvud taget är möjligt för att unga människor ska få in en fot på arbetsmarknaden. Jag tycker att det är bra, och därför tycker jag att detta är en bra reform.

Alternativet hade givetvis varit att generellt sänka arbetsgivaravgifterna med 0,00032 procent eller något liknande. Men jag tror att detta blir en tydligare signal till svenskt företagande: Alla som vill och har möjlighet att anställa en ung person kommer nu att kunna göra detta på ett substantiellt billigare sätt. Jag har svårt att tänka mig en bättre tajmning att göra detta på än nu, när vi går in i en sommartid och det är just funderingar inför sommarjobb som är i fokus.

Därför tycker jag att reformen att sänka och helt ta bort arbetsgivaravgifterna för de unga på arbetsmarknaden är en väldigt väl avvägd ekonomisk politik. Det är bra för våra unga, och det är bra för Sveriges företagare.

Anf. 27 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Det var väldigt många ord för att beskriva en ineffektiv ekonomisk politik.

I fredags satt jag och fikade med en undersköterska. Hon heter Lena, och hon jobbar i Alftas hemtjänst. Hon gillar verkligen sitt jobb, men hon har delade turer två dagar i veckan. Det betyder att hon får åka hemifrån vid sex på morgonen. Om hon har tur, och om det är sommar, hinner hon hem och vända på de där timmarna mitt på dagen då hon inte har någon

lön, för att sedan återvända och jobba fram till tio på kvällen. Det är väldigt tårnande, viket är ganska självklart när man har en arbetsdag som sträcker sig över 15 timmar. Tyvärr är inte detta något undantag, utan det är vanligt förekommande i just äldreomsorgen.

I Gävle, där Emil Källströms parti är med och styr, lägger man nu besparingar på äldreomsorgen. På äldreboendet Forellen ska de anställda nu vara ensamma med tio dementa på en avdelning motsvarande en arbetsdag i veckan. Det säger sig självt att det är helt orimligt. Jag tror inte att någon av oss tycker att det är ett sätt som vår äldreomsorg ska bedrivas på.

I morse kom en ny forskningsrapport – det brukar komma sådana årligen – som visar att minutjakten är väldigt tårnande, att de äldre blir allt sjukare och att man har allt mindre tid att möta de äldres behov. Omsorgen blir allt tyngre.

Vi hade ett statsbidrag på 2 miljarder kronor som var riktat till just äldreomsorgen för att anställa fler. Det förlängdes inte av Moderaterna och Kristdemokraterna i deras budget, och det har inte förlängts av Centerpartiet eller av 73-punktsgänget.

Vi vet att de som är 80 plus kommer att öka kraftigt, och det är glädjande. Vi vet att många av de anställda kommer att gå i pension och att bemanningen behöver öka. Vad tänker Emil Källström göra åt det?

Anf. 28 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Först fick jag kritik för att jag använde många ord för att beskriva en ineffektiv politik. Jag tycker att det är lite väl offensivt för att komma från en företrädare i Sveriges ekonomiska politik som inte bara har den absolut mest ineffektiva ekonomiska politiken utan som dessutom oftast håller längst anföranden.

Men nu var det inte det frågorna handlade om, utan de handlar om viktiga saker om hur vi genomför den kommunalt och regionalt drivna välfärden. Det exempel du beskriver, Ulla Andersson, med delade turer och en arbetsdag på 15 timmar låter helt hemskt. Så ska det inte vara. Så ska människor inte behöva ha det på svensk arbetsmarknad, och det är därför vi steg för steg försöker skapa en rimligare arbetsmarknad också för de kvinnor – för det är ofta kvinnor – som jobbar i välfärdssektorerna.

Grundproblemet är att denna arbetsmarknad under decennier har växt fram med kommuner och regioner som totala monopolister. Om jag har velat jobba i välfärden, sjukvården och så vidare har det inte funnits någon annan arbetsgivare att vända mig till. Då sitter arbetsgivarsidan på ett väldigt starkt förhandlingskort och använder det på till exempel detta sätt.

Jag anser att den person som du beskriver ska ha möjlighet att välja mellan olika privata offentliga och ideella arbetsgivare och på så sätt få rimligare villkor som passar för just denna person. Vi behöver en rimligare fungerande arbetsmarknad, och då behövs en flora av arbetsgivare. Det är delvis därför vi är för valfrihet och fri etableringsrätt i välfärdens sektorer.

När det gäller den andra frågan, om hur vi stärker den kommunala och regionala välfärden är mitt svar framför allt: Öka de generella bidragen! Vänsterpartiet är ... nu är talartiden slut.

Anf. 29 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Vänsterpartiet är ett parti som inte tror att skattesänkningar löser underfinansieringen av välfärden.

Jag trodde faktiskt att Emil Källström var medveten om hur arbetsvillkoren ser ut i äldreomsorgen. I bland annat Kramfors, i Västernorrland, talar man till och med om att börja införa tredelade turer i hemtjänsten. Jag vet inte om det har blivit så, men det visar ändå vartåt det lutar.

Emil Källström säger att lösningen är att privatisera mer. Men jag kan berätta för Emil Källström, fru talman, att de privata bolagen har sämre arbetsvillkor än den kommunala äldreomsorgen. Det är så man tjänar pengar. De har fler visstidsanställda, lägre bemanning, lägre utbildningsnivå och så vidare trots att vi vet att det är kontinuitet som skapar kvaliteten i äldreomsorgen – att personalen har tid för de äldre.

Jag märker att Emil Källström inte svarar på frågan om hur han avser att finansiera äldreomsorgen i morgon. Det hade du inget svar på även om inlägget tog två minuter. Jag ser fram emot nästa två minuter, då Emil Källström ska berätta för mig hur han avser att finansiera 150 000 fler anställda i äldreomsorgen fram till 2026 – och detta bara för att behålla dagens kvalitet med delade turer eller en ensam anställd med tio dementa på en vårdavdelning.

Anf. 30 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Fru talman! Jag fortsätter där jag avbröts av uret. Det vi framför allt behöver är ökade generella statsbidrag till kommuner och landsting. Det blev uppenbart att när Vänsterpartiet nu kom med någon form av svar, och inte bara med en problembeskrivning, var det ytterligare ett specialdestinerat statsbidrag med alla de problem det innebär. Så ska vi inte jobba, utan vi ska ge kommunerna planeringsförutsättningar.

Problemet kommer inte att kunna lösas bara med statsbidrag, även om man så hade velat. Det kommer inte att kunna lösas bara med skattehöjningar, som Vänsterpartiet säkert önskar. Det är helt uppenbart att man kommer att behöva en produktivitetsutveckling och en effektivisering av den lokala och regionala välfärden.

Vi kommer att behöva lösa detta med nya metoder, ny teknik och mycket annat. Även här går det att åstadkomma effektiviseringar som innebär bättre välfärd per krona, precis som i alla andra sektorer.

Kramfors togs upp som exempel. Det styrs av Socialdemokraterna och Vänsterpartiet. Det låter inte bra, det heller. Jag menar inte att alla privata arbetsgivare är bra, och jag menar inte att alla offentliga är dåliga. Det jag däremot menar är att alla bra arbetsgivare är bra, och de ska få verka. Alla dåliga arbetsgivare är dåliga, och de ska konkurreras ut på olika sätt.

Detta kan ske genom regleringar, där vi sätter en acceptabel lägstanivå eller genom att de hårt arbetande kvinnorna och männen i vård och omsorg får möjlighet att välja den arbetsgivare som ger dem de bästa villkoren utifrån deras förutsättningar.

Så tror jag att vi bygger en modern, fungerande verksamhet som är bra inte bara för alla oss som brukar och tar del av välfärdstjänsterna utan också för alla dem som bidrar till dem genom att arbeta i dessa sektorer. Där har vi en inte okänd ideologisk skillnad, som jag tror kommer att finnas kvar trots mina goda argument.

Anf. 31 JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Vi kan se att solen skiner ute. Men det blåser också. Det är väl ganska signifikativt också för vår ekonomi. Mycket ser bra ut. Man

kan tänka sig andra parlament runt om i Europa som ska debattera nationens ekonomi dessa dagar. Vi har mycket att vara glada åt. Vi har relativt hög sysselsättning. Vi har låg statskuld. Vi har en skaplig tillväxt. Vi har ett banksystem som någorlunda är under kontroll. Så ser det inte ut i alla länder i Europa, och inte i världen heller.

Vi kan dock inte vila på några lagrar över detta. Vi har mycket att göra.

Vi befinner oss nu i slutminuterna av detta riksmöte, det första under denna mandatperiod, som har inneburit ganska omvälvande förändringar vilka har sin grund i svenska folkets val 2018. Människor i Sverige har ju förmånen att vart fjärde år få gå och rösta. Människor har aldrig fel. Medborgarna gör sitt val, och vi här inne har att hantera de förutsättningar som ges.

Detta resulterade denna gång i att vi fick en regering som bygger på ett januariavtal med 73 centrala punkter och ganska många liberala och viktiga reformer för Sverige – jag ska återkomma till dem – och ett budget-samarbete. Där har Liberalerna valt att ingå. Det var inget lätt beslut; det var snarare ett väldigt svårt beslut. Innehållet har många förtjänster, men det är självklart – som vi fått höra tidigare under debatten – att det är en kompromissprodukt. Vi har gett och vi har tagit. Vi tar dock fullt ansvar för detta innehåll. Liberalerna backar upp detta avtal hela vägen så länge alla andra parter gör det, från regeringen och från Centerpartiet.

Som sagt har det tagit tid. Den hybrid vi har här i dag är en M-KD-budget stödd av Sverigedemokraterna, som sedan har ändrats i en lite mer föränderlig vårändringsbudget som vi nu debatterar, med de långsiktiga riktlinjerna för den ekonomiska politiken under mandatperioden.

Denna nya verklighet tas emot med olika känslor i omvärlden. Många människor är fruktansvärt upprörda över det som nu håller på att ske med vårt land. Andra tycker att det ger stora möjligheter. Svenskt Näringsliv ser att viktiga reformer nu kan sjasättas som vårt land så väl behöver, tjänsteorganisationerna likaså. Vi ska göra vårt bästa.

En hel del av debatten hittills i dag har handlat om de utmaningar vi har för att få resurserna att räcka till. Hur ska vi få vår välfärd på plats? Hur ska vi omsätta svenskt välstånd? Jo, som vi har gjort i hundra år, från välstånd till välfärd. Först måste man skapa, sedan kan man fördela. När man lyssnar på några inlägg här låter det som att det bara är att dela ut pengar. Sverige är ingen bankomat. Sverige måste först tjäna in och skapa ett välstånd så att vi har någonting att med smarta och hållbara skatter ta ut och fördela.

Vi vet att de strukturreformer vi behöver mycket bygger på att vi måste öka svensk produktivitet. Det är den största utmaning vi har: att öka produktiviteten i landet så att välståndet kan växa. Vi kan inte leva på att göra latte, tvätta skjortor eller åka runt och skura golvet hemma hos varandra. Vi måste skapa ett välstånd som vi kan exportera. Därför måste företags-samheten sättas i centrum.

På detta sker olika beräkningar. Det finns en från Statistiska centralbyrån, i deras *Trender och Prognoser*, som visar att vi till 2035 kommer att behöva ha 5,3 miljoner människor i arbete. Vi har i dag ungefär 4,7 miljoner. Detta behöver alltså ökas med 600 000 människor. Dagens befolkningsöverskott på 20 000 eller kanske med lite tur 25 000 personer per år kommer alltså inte att räcka för att fylla det arbetskraftsbehov som finns

till 2035. Det kan bara lösas med arbetskraftsinvandring – eller produktivitetens utveckling.

Det är verkligen något som behövs i hela den offentliga sektorn. Vi har hittills haft diskussioner om skola, om vård och omsorg och inte minst om äldreomsorg. Här har vi enorma utmaningar för att få stärkt produktivitet.

De strukturreformer som vi lyfter fram från Liberalernas sida handlar bland annat om arbetsmarknadspolitiken under mandatperioden. Vi kommer nu att ta steg mot en modernare arbetsmarknad. Utredningen är sjuösatt. Vi får se hur långt vi räcker, men det är liberala ingångsvärden som kommer att ge förändring och skapa mer dynamik och förhoppningsvis produktivitet i Sverige.

Samma sak gäller bostadspolitiken. Vi tror att mer marknad är bra. Det ser vi fram emot.

Vi håller på med två projekt. Det ena är skatteväxlingen, det andra är tankarna på en skattereform. Vi måste fundera på om vi i dag tar ut skatterna på det sätt som är optimalt och klokast om man vill öka välförståndet.

Jag vill påminna om, som jag brukar göra, att vi här ibland fixerar oss – särskilt från visst håll – vid att höga skattesatser ger höga skatteintäkter. Det stämmer ju inte. Vi kan få högre skatteintäkter genom att människor jobbar mer och genom att företagen går bättre. Det blir kapitalvinster; det blir momsintäkter. Det ger också pengar till statskassan. Det ger pengar till kommunerna. Det är så vi kan skapa den välförd som människor så väl behöver, öka tryggheten och skapa mer jämlikhet.

Skattereformen är central. Redan i januariavtalet är vissa saker fastslagna, som att vi ska gå fram med att sänka skatter som är särskilt skadliga för svensk ekonomi.

Vi behöver bli bättre på integration. Det är en reform som behövs. Där finns det inga enkla svar, men det krävs viktiga och riktiga lösningar som är hållbara. Vi har pekat på en hel del av detta i januariavtalet, och det backas delvis upp redan i denna vårändringsbudget.

Sedan har vi rättsväsendet. Det finns egentligen ingen ojämlikhet i vårt land som är större än skillnaden i tillgång till fysisk trygghet. Brottsligheten kan slå blint, men vi vet också att den slår väldigt ojämnt. De mest utsatta människorna är de som tenderar att drabbas hårdast av brottslighet. Det finns knappast någon socialpolitisk reform, vill jag påstå, som skulle öka jämlikheten så mycket som att vi får rejäl trygghet i de områden som i dag är svårt utsatta, där i praktiken andra rättsordningar har flyttat in och den svenska flyttat ut. Här är inte minst upprustningen av polisen väldigt viktig.

Detta måste dock följas av satsningar över hela kedjan – man ska inte säga kedja, men de andra enheter som är viktiga: domstolar, åklagare och kriminalvård. Detta ligger framför oss under den här mandatperioden.

Infrastrukturen och den klimatsmarta omställningen inklusive energin är viktig. Då ska jag erkänna, fru talman, att det arbetet är extremt krävande. Det är otroligt svårt att samarbeta med regeringen. Den gör sitt absolut bästa, men en svensk regering som den nuvarande har ett antal tjänstemän, kanske tusen. Vi har inte så många hos Liberalerna. Vi sliter som tusan för att se till att januariavtalet ska genomföras på bästa möjliga sätt. Det är viktigt, och vi ska försöka leverera vår del.

Ibland upptäcker man dock saker där man känner: Det här kanske inte blev riktigt bra. Vi kanske ska försöka ändra på det här. För Liberalerna,

fru talman, är en sådan fråga som vi måste hitta ett sätt att hantera skatten på kraftvärme. Den har nämnts här tidigare. Vi bör fundera på om vi kan återkomma till den och reversera den på något sätt. Låt oss återkomma om det. Det är ett försök från Liberalerna att visa på att detta är komplicerat och att det är svårt att se att allt ska kunna bli perfekt hela tiden. Det har det aldrig någonsin blivit i någon regering eller i den här kammaren, och det kommer inte heller att hända. Ibland måste man kunna vara ödmjuk.

Fru talman! Man kan ytterligare nämna digitaliseringen, reformeringen av utbildningsväsendet och återförandet av kunskapsskolan, men för tids vinnande ska jag slutligen bara lyfta fram att jag tycker att vi totalt sett fick bra sänkta skatter i budgeten. Vi fick igenom en kömiljard. Och så var det polisen, och där tycker jag att man ska tacka M och KD för att de angav en riktning. Vi följer upp med fortsatta satsningar på kriminalvården, LSS och lärarassistenter. Sänkta arbetsgivaravgifter diskuterade vi nyss. Man brukar tycka att sänkt skatt på arbete är bra, och man kan ha högre skatt på annat, tycker jag. Och så är det insatser för naturvård och miljöskydd.

Detta är en vårändringsbudget som vi aldrig har sett förut. Det har aldrig gått till på det här sättet i Sverige, men jag är väldigt stolt över att det svenska politiska systemet står pall så att solen kan skina och vindarna blåsa. Vi kan känna tillförlit inför sommaren även om hårt arbete väntar till hösten när en ny budget ska tas fram

Fru talman! Liberalerna vill önska presidiet, kammarens ledamöter, åhörare och alla tjänstemän i riksdagen en skön sommar.

Jag vill avsluta med att yrka bifall till utskottets förslag i de två betänkandena.

I detta anförande instämde Fredrik Malm (L).

Anf. 32 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Det är intressanta tider. Vi har två partier som pratar mycket, gärna om skattesänkningar. Det är i grunden bra.

Häromdagen i Dagens industri gick Centerpartiets Martin Ådahl ut och berättade att det kommer skattesänkningar som är större än vad Alliansen någonsin har genomfört. Det blir spännande att följa detta. Samtidigt har vi hört Fredrik Olovsson använda just skattesänkarkortet och varna. Men det var inte det som jag tänkte fråga Johan Pehrson om.

I Moderaternas och Kristdemokraternas budget sköt vi till pengar till sjukvården – en kömiljard som är 2 miljarder – och vi sköt till pengar till en cancerstrategi och till LSS. Problemet med alla dessa tre delar är att det har tagit tid för pengarna att komma ut till de verksamheter som behöver dem. Till cancerstrategin verkar de ha kommit fram alldeles nyligen, och kömiljarden ska enligt statsministern komma fram strax.

Jag vill dock stanna upp lite vid LSS-pengarna. De är nödvändiga och viktiga för dem som har allra störst behov och som har väntat länge nu på att få rätt till hjälp med sonmatning och andningshjälp. Även i vårändringsbudgeten skjuter de fyra partierna till ytterligare pengar. Detta ställer vi oss bakom, men problemet är att hur mycket pengar man än skjuter till måste lagen ändras. Nu väntar alla berörda på en lagändring, men den verkar dröja.

Min fråga är helt enkelt: När kommer lagstiftningen på plats, så att pengarna kan komma alla de personer till del som behöver dem så väl?

Prot. 2018/19:107
18 juni

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken
och Vårändrings-
budget för 2019*

Anf. 33 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Jag kan inte säga något annat än att detta är extremt angeläget. Hela idén med att vi finns i denna kammare är ju att vi försöker bygga ett anständigt, öppet och, tycker jag, liberalt samhälle där vi fördelar och där vi hjälper människor till livschanser – människor som annars inte får dem. Det är därför vi tar skattepengar till detta i stället för att sänka skatterna eller göra något annat.

Jag kan lova Elisabeth Svantesson att vi i Liberalerna verkligen försöker pressa på, men av olika skäl tar det tid. Detta är också orsaken till att en hel del saker som beslutas i budgetar inte alltid kommer fram, utan det blir medel över. Men det är medel som behövs och som måste omsättas i hjälp till utsatta människor omgående.

Det finns inget annat svar att ge. Det är ingen som bromsar detta. Vi kan fråga regeringens företrädare. Det är ingen som avsiktligt bromsar, men vi som företräder regeringen måste bli bättre och se till att det som vi beslutar här genomförs. Det gäller inte bara denna fråga utan också andra.

Anf. 34 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Tack för svaret, Johan Pehrson!

Denna fråga är inte ny. Den uppkom inte i och med budgeten, utan den har funnits länge och diskuterats och debatterats i denna kammare. Det är heller ingen ny fråga för regeringen.

Ingen bromsar, säger Johan Pehrson, men det verkar inte heller vara någon som riktigt gasar och försöker öka trycket. Men jag hoppas att Johan Pehrson och Liberalerna sätter just tryck, för det är orimligt att frågan drar ut på tiden för dem som allra mest behöver stödet och hjälpen samt förändringen i lagstiftningen. Pengarna finns nu på plats genom vår budget och den förstärkning som lagts till, och då måste de komma dessa personer till del, likaväl som resurserna till kömiljarden och cancerstrategin måste komma dem som de gäller till del.

Det är ingen idé att de fyra partierna i överenskommelsen berättar om alla fantastiska satsningar de gör om de inte lyckas få ut pengarna till de människor som verkligen behöver dem.

Anf. 35 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Jag håller med, Elisabeth Svantesson. Det finns ingen anledning att vila ens under sommaren i denna fråga.

Anf. 36 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Jag pratade i mitt anförande om Försvarsberedningens sammanbrott. Jag vill bara för ordningens skull poängtera att jag inte anser att ansvaret för detta sammanbrott vilar på vare sig ledamoten Pehrson eller Liberalerna. Jag tror att vi är rörande överens om att ansvaret vilar tungt på Socialdemokraterna. Om det sedan var rätt att helt och hållet lämna beredningen i stället för att stanna kvar och vara så konstruktiv som möjligt, givet Socialdemokraternas tämligen avoga inställning till den svenska

försvarsmakten, får de lärde tvista om framgent. Det är inte detta min fråga berör.

Men icke desto mindre: Om regeringen ska få igenom något som helst budgetförslag får den det med ledamoten Pehrsons och Liberalernas hjälp. Annars får den det inte, vilket vi har sett prov på redan.

Frågan är enkel: Om regeringen lägger en budgetproposition på riksdagens bord som inte levererar i enlighet med Förvarsberedningens rapport, hur kommer ledamoten Pehrson och Liberalernas riksdagsgrupp att rösta i voteringen om budgetpropositionen? Kommer man att rösta för den, kommer man att rösta emot den eller kommer man att avstå från att rösta?

Anf. 37 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Allting måste betalas. Valfärdsambitionshöjningar, försvarsutgifter, rättsstatens återupprättande och skattesänkningar – det måste gå ihop.

I riktlinjen för den ekonomiska politiken har vi slagit fast utgiftstaken för kommande mandatperiod, och där finns ett utrymme för att göra de satsningar som är nödvändiga i de steg som man lugnt kan säga har skapat lite konvulsioner och problem i Förvarsberedningen. Jag tar till i underkant, faktiskt. De finns redo här. Vi kommer att pressa på för detta, för vi från Liberalerna är tydliga med att frihet måste försvaras. Det kostar, men alternativet riskerar att bli ännu dyrare.

Anf. 38 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Ja, allt måste betalas. Vi är helt eniga om det, och det är därför politik till så stor del handlar om just prioriteringar. Det är mycket möjligt att ledamoten Pehrson och kanske hela Liberalerna är beredda att göra denna typ av prioriteringar, men det hjälper inte om man inte sätter kraft bakom det. Som jag sa i mitt anförande är det trots allt vi i riksdagen som beslutar och har finansmakten. Om regeringen lägger fram en budgetproposition som inte levererar i dessa frågor, Johan Pehrson, res er upp och gå därifrån bara! Lämna dem!

För mig är det helt uppenbart att Socialdemokraterna inte är beredda att betala notan för Förvarsberedningens rapport. Frågan är om Liberalerna kommer att vara ett lydparti till Socialdemokraterna. Går det att lita på Liberalerna i dessa frågor? Ni har ett starkt vapen: Res er upp, gå därifrån och säg tack för kaffet och hej då!

Vad Liberalerna vill är såklart intressant, men det räcker inte att bara vilja saker. Ni behöver utnyttja ert budgetsamarbete så att det får tydliga och praktiska konsekvenser i verkligheten, och det är jag inte riktigt lika säker på att ni är benägna att göra.

Anf. 39 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Framtiden får utvisa detta. Jag tackar Oscar Sjöstedt för den personliga ledarskapscoachning jag får när det gäller hur vi ska agera från Liberalernas sida; det känns tryggt! Jag tar naturligtvis med mig detta.

Jag ser också mycket allvarligt på den situation vi har i vår omvärld. Jag skulle önska att man inte behövde hålla på med detta utan att världen hade utvecklats som vi hoppats. Men när olika aktörer och makter – Ryssland, Kina – flyttar fram sina geopolitiska ambitioner på olika sätt, Amerika drar sig tillbaka och vi ser påverkansoperationer av alla möjliga slag

och infiltratörer i riksdagen till och från finns det mycket vi behöver skydda oss mot. Det är ingen tvekan om det. Jag delar alltså den uppfattning som Oscar Sjöstedt för fram om att detta är viktigt.

Men jag vill också föra fram att en hel del som vi gör här, som pensionsöverenskommelsen och det samarbetet eller försvaret, inte utgör den primära delen av januariavtalet. Jag lovar att vi använder all makt vi kan för att påverka Sverige i liberal riktning, och det innebär ett starkt försvar. Jag förstår att Oscar Sjöstedt inte vill att Sverige går i liberal riktning, men det vill vi.

Anf. 40 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Jag uppskattar i grunden Johan Pehrsons ödmjukhet i talarstolen när det gäller att saker och ting inte alltid går som man vill och att man är beredd att ompröva olika ställningstaganden. Det är i grunden bra.

Men det är klart att det samtidigt är anmärkningsvärt att Johan Pehrson redan innan riksdagen har fattat beslut om ändringsbudgeten vill lämna ett av förslagen där, nämligen att höja skatten på kraftvärme, vilket ju förstärker den elbrist vi har i Sverige. Detta leder mig in på frågan om beredningsprocesser, som Johan Pehrson själv var inne på i talarstolen.

Jag tänker också på LSS, som Elisabeth Svantesson har varit inne på. Den promemoria om andning och sondmatning som grundläggande behov som kom som en konsekvens av ett utskottsinitiativ och av vår budget visade sig inte täcka hela den tid detta tar. Själva näringsöverföringen ingick inte i tiden för grundläggande behov. Detta löste sig inte heller i lagrådsremissen, utan man bereder ytterligare ett lagförslag för att lösa det.

Samma sak är det med en del andra grundläggande behov, och detta hoppas jag att man tar chansen att rätta till samtidigt. När det gäller personlig hygien och alla de grundläggande behoven ska alla moment faktiskt räknas in. Men vad jag förstår gör man inte det, och det pågår ingen beredningsprocess kring dessa frågor. I stället blir det en särreglering för just andning och sondmatning.

Jag vill därför gärna ha lite svar. Hur ser processen ut nu när det gäller LSS? När kan vi få dessa förändringar på plats också när det gäller de andra grundläggande behoven? Jag vet ju att Liberalerna och Kristdemokraterna har en samsyn kring att detta är otroligt viktiga frågor. Men det handlar också om att faktiskt få dessa saker på plats, och där har Liberalerna långt större möjligheter genom sitt inflytande över beredningsprocesserna.

Anf. 41 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Detta tangerar Elisabeth Svantessons frågeställning tidigare. Det är klart att det här måste snabbas på. Den första delen tas separat, för den är mest akut. Men vi har för avsikt att deklarerat att vi ska ta ett bredare grepp om detta, och det är klart att frågan måste utredas. Det finns ingenting som hindrar att vi snabbar på den processen ytterligare, men ibland är det kanske bättre att göra något mer rätt. Man hanterat det mest akuta så som vi nu gör, och så får man vänta lite till om något är oklart innan man sätter igång en utredning för att se hur vi ska få resten på plats. Jag kan inte ge något annat svar.

Det är svårt att styra ett välfärdsland. När man har ambitioner kan det ta tid. Jag beklagar att det tar tid; jag önskar att det inte gjorde det. Men det är ett faktum.

När det gäller den första reflektionen måste jag säga: Ja, så är det. Jag kan stå här och vara ärlig. Jag är här i riksdagen för att göra Sverige bättre. Vi har alla fått väljarnas förtroende, och vi har att hantera en situation. Då är det saker som jag kan tycka är väldigt problematiska, och vi måste hitta på ett sätt att hantera dem.

Huruvida det är en offentlig förhandling får du tolka som du vill, men jag ser ett problem här. Jag är också tydlig med att detta är en produkt av många viljor, men ambitionen från samtliga partier bakom januariavtalet är att göra Sverige starkare, tryggare och lite friare.

Anf. 42 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Det är inget fel på de ambitionerna. Men det handlar också om processerna och handlaget. Vad kommer ut ur januariavtalsmaskinen? Man blir lite bekymrad. Johan Pehrson är bekymrad över skatten på kraftvärme men ska rösta för den i eftermiddag och vill redan abdikera i den frågan.

Jag tänker också lite på LSS och hur den frågan hanterades av nuvarande regering under hela förra mandatperioden. Ni har överlämnat möjligheten till dem att fortsätta hantera LSS-frågan, med detta resultat: fortsatt osäkerhet om vad som ska gälla och fortsatta beredningsprocesser som inte fungerar.

Jag förstår att det är svårt för Liberalerna. Ni sitter inte i regeringen. Men ni kan välja att gå in i regeringen så att ni kan ta fullt ansvar för beredningsprocesserna. Eller ni kan välja att göra som det står i januariavtalet. Det gäller år för år. Efter första året kan ni säga upp det, och så kan vi gemensamt ta över beredningsprocesserna i Regeringskansliet med en politik för mer trygghet och frihet, inte minst för människor som har väldigt stora behov och även behov av tydliga besked – inte denna osäkerhet hela tiden, som har präglat de sista åren när det gäller frågor om assistans och LSS.

Anf. 43 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Det finns flera ledarskapscoacher här i kammaren – jag tackar för det. Vi ska göra vårt bästa för att bli bättre på att driva på för den inriktning som Liberalerna har för att leverera de välfärdsambitioner som kommer till uttryck i januariavtalet. Det kan jag lova. Jag kan till och med gå så långt som till att försöka få särskilda medarbetare som bara ska göra detta.

Hela idén med januariavtalet är att det ska levereras på alla områden: förstärkt trygghet, långsiktig styrka för Sverige, omställning vad gäller klimatfrågorna men också de välfärdsambitioner som finns med där och är ett uttryck för att stå upp för de mest utsatta, nämligen den grupp vi precis har talat om.

Anf. 44 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Efter att ha lyssnat på Johan Pehrsons inlägg i debatten kan jag konstatera att Johan Pehrson och Emil Källström borde ta varandra i hand och gå ut och praktisera ett antal dagar i äldreomsorgen. Då kanske

de inser att det inte är effektivitetskrav, produktivitetsutveckling eller ny teknik som behövs för att förbättra arbetsvillkoren utan just mer resurser.

Men det var inte detta jag tänkte ta upp med Johan Pehrson, utan biståndet. Det är viktigt för våra två partier och något som vi har gemensamt. Men i ändringsbudgeten tar ni bort 789 709 000 från biståndet. Varför, Johan Pehrson?

Anf. 45 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Det gör vi för att vi använder det regelverk som finns för att delvis finansiera den ambitiösa biståndspolitik som Sverige har haft i väldigt många år. Den är en grund för att jag själv är liberal. Jag känner en stolthet över att tänka på att en svältande människa mindre är en broder eller syster mer. Hela den idén bygger på solidaritet.

Men vi har möjlighet att hjälpa människor inte bara där de just nu lider nöd. Vi kan också hjälpa människor när de kommer till Sverige. Då kan man, enligt FN:s regler, använda en del av biståndet för att betala för de kostnaderna.

Jag tror att flyktinginvandring, som innebär att man hjälper människor i nöd, till skillnad från arbetskraftsinvandring, som i regel är till för att vi ska få hjälp inte minst inom vår omsorg eller inom företagsamheten i Sverige, primärt är en ganska stor kostnad. Det är rimligt att man får göra den avräkningen, och den har vi gjort nu.

Anf. 46 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Att räkna bort 789 miljoner ger ju inte färre svältande människor runt om i världen utan snarare fler. Sverige är ett väldigt rikt land som klarar av att ta emot människor på flykt och bör så göra. Jag tycker att den flyktingpolitik vi för i dagsläget är en skammens politik.

Det Johan Pehrson säger är: Detta gör vi för att regelverket så tillåter. Regelverket är ju inte utformat på ett sådant sätt utan är väldigt tänjbart. Sverige har fått kritik för att tänja på det väldigt mycket.

Enligt biståndsminister Peter Eriksson tar man dock bort dessa pengar för att finansiera reformer som 73-punktsgänget har kommit överens om. Men det stämmer alltså inte, Johan Pehrson. Det är inte för att finansiera era reformer som biståndet minskas. Är Peter Eriksson alltså ute och cyklar i intervjun i *Ekot*, eller har han någon annan insikt eller förklaring som Liberalerna inte delar?

Anf. 47 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Jag vill inte recensera statsrådet Eriksson när han inte är på plats. Det finns dock tillfällen då jag kan göra det, kan jag säga.

Hur han utövar sitt ledarskap och tar ansvar för de avtal han ingått får stå för honom. Men jag kan konstatera att i de resurser som vi har satt av i vår biståndsbudget finns det möjlighet att göra avräkningar mot människor som flyr hit till Sverige, till en kostnad. Men som vanligt skulle jag önska att ingen svalt i världen och att ingen behövde fly, för det vore det absolut bästa.

Ulla Andersson vill höja biståndet och tycker att det är alldeles för få människor som flyr hit, och hon vill öka resurserna i hemtjänsten och äldreomsorgen i Alfta. Hur ska det betalas? Det vanliga svaret är att de rika ska betala. Alla som kan räkna vet att det inte håller.

Vi kan bara betala välfärden framöver genom att Sverige växer. Finns det något som jag har som enda mål är det siffran 2 – 2 procent framåt. Sverige måste ha växt. På så sätt kan vi bäst möta den utmaning som ligger runt oss vad gäller välfärden.

Anf. 48 KAROLINA SKOG (MP):

Fru talman! Vad är det för samhälle vi vill ha? Tar denna vårändringsbudget oss närmare våra visioner om ett gott samhälle? Kan vi ens veta det?

Länge har den ekonomiska politiken centrerats kring det mycket begränsade och problematiska tillväxtmålet. Det räcker inte när vi nu utvecklar en ekonomisk politik som gör att vi når de olika mål vi satt upp. Jag vill därför fästa er uppmärksamhet på några sidor i propositionen som många missar, nämligen uppföljningskapitlet. Där finns numera en bredare uppföljning av samhällsutvecklingen i form av nya mått på välförhållanden.

Det finns en rad indikatorer, och en av dessa, som fångade min uppmärksamhet, var låg ekonomisk standard. Andelen personer som lever med låg ekonomisk standard i Sverige har de senaste åren faktiskt ökat. Detta säger oss att samhällets förmåga att möta svaga grupper måste stärkas framöver och att arbetsmarknaden behöver göras mer inkluderande. Långsiktiga och tydliga besked till kommuner och landsting om att det kommer att finnas pengar i form av generella statsbidrag till alla de essentiella uppgifter som de ger oss alla är en väldigt viktig fråga framöver. Det är helt avgörande för en välfärd som alla kan lita på.

Att utveckla nya indikatorer för välförhållandet är ett av flera viktiga verktyg för att göra världens första fossilfria välfärdsstat möjlig.

Fru talman! Att beskatta utsläpp funkar. Vi vet att generell beskattning är det mest effektiva för att få ned utsläppen, men trots detta har vi kvar en lång rad av undantag och stöd till utsläpp. Vi måste rensa bland subventionerna. Vi måste sluta stötta förlegad teknik och destruktiva vanor. Det är dags att sluta curla utsläpparna!

Partierna bakom januariavtalet har påbörjat arbetet tillsammans på ett väldigt bra sätt genom att ta bort två miljöskadliga subventioner redan i år. Nedsättningen av miljöskatter för kraftvärme och gruvnäring upphör. Flygskatten blir kvar. Under mandatperioden ska vi göra grön skatteväxling om 15 miljarder kronor. Det kommer att ge oss möjlighet att fimpas fler fossila subventioner.

Det är fascinerande att se det finns så många, inte minst moderata företrädare, som stoiskt tar kampen för Sveriges sista kolkraftverk. Tänk att kunna se sina barn i ögonen och berätta att man in i det sista kämpade för att det ska brännas kol i Stockholm några år till och att man inte gav upp på slutet! Själv väljer jag att stå på en annan sida av historien.

Fru talman! Ibland möter jag argumentet: Miljö, det ska vi inte tjafsa om! Det är en så stor fråga, så kan inte alla bara komma överens? Den typen av argument leder tanken fel och lägger dimridåer över de stora politiska konflikter som finns i miljöpolitiken. Miljöslakten, som de konservativa partierna fick igenom i riksdagen, är en sorglig påminnelse om att det verkligen inte råder konsensus i miljöpolitiken.

Under våren har Moderaternas och Kristdemokraternas ekonomiska politik fått genomslag. Skyddet och investeringarna i värdefull natur har avstannat. Miljöövervakningen och miljötillsynen har dragits ned till ett sorgligt minimum. Det handlar alltså om jakten på företag som begår miljöbrott. Företagare som hade planerat investeringar med stöd av Klimatklivet fick sina planer kullkastade. Husägare som ville sätta upp solceller på taket hamnade i en lång kö, och markägare med artrika marker har inte kunnat få besked om ersättning. I flera fall har detta väckt borgerliga debattörers ilska. Det är som om sambandet mellan att pengar tas bort och att verksamhet upphör kommer som en överraskning.

Moderaterna och Kristdemokraterna hade goda möjligheter att sansa sig när de såg konsekvenserna. Men nej, de håller i. De vill verkligen slakta Sveriges miljöarbete. Det är miljön som ska bekosta skattesänkningarna.

Fru talman! När vi voterar senare i dag kommer vi att se till att Moderaternas och Kristdemokraternas historiska slakt av miljöbudgeten blir historiskt kort. Vi räddar Klimatklivet. Vi ser till att arbetet mot övergödning i Östersjön förstärks och att markägare med artrika områden kan få ersättning. Vi säkrar och stabiliserar arbetet för tillgång till rent vatten. Bildandet av naturreservat kommer igång igen, och arbetet med miljöövervakning och naturvård får medel. Med vårräddningsbudgeten återskapar vi en miljöpolitik värd namnet.

Fru talman! Det mål vi har satt upp är att Sverige ska bli världens första fossilfria välfärdsnation. Det kommer inte att hända av sig självt. Det kräver stora och framför allt olika typer av åtgärder som samspelar.

Om vi lyssnade på de ekonomer som säger att det räcker att bara göra utsläppen dyrare och att det blir dyrt att smutsa ned skulle vi överlämna till var och en att skapa alternativen. När jag står vid pumpen och bara vill komma iväg och hinna till midsommarfesten kan jag inte ta ansvar för att det byggs ut laddinfrastruktur över landet. Det ställer helt orimliga krav på den enskilde. Vi måste göra detta tillsammans. Och det är också därför många människor känner sig hotade av den typen av åtgärder. Det är ju först när det finns fungerande bussar som folk kan välja dem i stället för bilen. När nattågen går att lita på blir de ett alternativ till flyget. När det finns solceller till rimliga priser kan många välja producera egen el i stället för att köpa el från kolkraft.

Vi måste möta klimatutmaningen tillsammans. Det gör vi med en kombination av investeringar och miljöskatter – en balans av piska och morot. Det är kombinationen som skapar omställning.

Med detta vill jag yrka bifall till utskottets förslag i båda delarna och också passa på att tacka för min första termin i utskottet. Jag önskar utskottsordföranden, mina utskottskollegor, kammaren, kammarkansliet, talmannen och inte minst finansministern en god sommar! Jag kommer att ge mig ut och njuta av den vackra svenska naturen, och jag hoppas att många av er också får möjlighet att göra det.

(Applåder)

Anf. 49 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Jag tänkte passa på att fråga Karolina Skog om en enskild fråga i ändringsbudgeten gällande kultur, som är ett av Miljöpartiets ansvarsområden.

Det handlar om Musikaliska, en kulturhistoriskt väldigt värdefull byggnad. Huset byggdes för ungefär 140 år sedan och var den första byggnaden i Sverige som byggdes för konsertändamål och, tror jag, det andra i hela världen.

Huset användes från början för högre musikutbildning och för hela Stockholms musikliv. Här har Birgit Nilsson och Jussi Björling fått sin utbildning liksom många andra stora svenska artister. Här delades även det första Nobelpriset ut.

Huset är fortfarande lika viktigt. Här huserar numera Stockholms Läns Blåsarsymfoniker och Länsmusiken i Stockholm. Här huserar Stockholms läns unga musiker, Kungliga Musikaliska Akademien och Riksförbundet för Folkmusik och Dans.

Det här huset har ungefär 90 000 besökare per år. Här möter amatörmusiker professionella musiker. Här spelas skivor in. Här deltar kulturskolor, musikskolor med flera i ett riktigt konserthus. Huset har alltså en väldigt stor betydelse för regionens musikliv.

Nu planerar regeringen och Miljöpartiet att sälja huset. Det borde inte göras. Varför vill ni det, Karolina Skog?

Anf. 50 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Jag ska vara mycket ärlig: Jag är inte insatt i den fråga som Ulla Andersson ställer. Det är en fråga på en mycket detaljerad nivå inom kulturministerns område. Jag kan ta på mig att helt enkelt fråga min kollega i regeringen och återkomma, men jag har inget svar nu. Jag är inte påläst i den här delen.

Vi har ju en gemensam passion för kulturarbetet och det lokala kulturarbetet, och jag vill självklart passa på att nämna att vi nu återinför det oerhört viktiga stödet till kulturskolan som vi var med om att ta fram när vi samarbetade om budgeten.

Det är jag glad för, och jag får helt enkelt be att få återkomma i den andra frågan. Man ska inte stå och gissa i talarstolen. Det gör jag aldrig.

Anf. 51 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Det respekterar jag. Man ska inte stå och gissa.

Jag tycker att det är bra att stödet för kulturskolan återinförs. Det är jag mycket glad för. Däremot är jag väldigt ledsen för att Miljöpartiet i Stockholm är med och drar ned väldigt mycket på kulturskolan.

När det gäller det här musikhuset pågår ett upprop som samlat flera tusen namn. Huset har en väldigt stor plats i väldigt många människors hjärtan. Ändå är det en del av ändringsbudgeten. Det har till och med en egen kläm, där man från regeringens sida vill ha riksdagens mandat att kunna sälja det här huset.

Jag hoppas nu att Karolina Skog kommer att lyfta frågan och arbeta för att huset inte ska gå till försäljning. Vad händer då med musiklivet? Kommer det en privat värd kan det bli så att hyrorna höjs så pass mycket att man inte har råd att vara kvar. Någon vill kanske ha det till en helt annan verksamhet.

Jag gör ett medskick till Miljöpartiet och kulturministern om att tänka över frågan en gång till. Huset bör inte säljas. Det har ett kulturhistoriskt värde. Framför allt har det en väldigt stor plats i den här regionens musikliv, inte minst för barn och unga.

Anf. 52 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Då vill jag kort tacka Ulla Andersson för att hon gjort mig uppmärksam på denna punkt. Jag ska genast efter debatten se till att informera mig.

Anf. 53 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Jag vill börja med att ge Karolina Skog med beröm godkänt för det stora engagemang som hon har för miljö- och klimatfrågor. Det är beundransvärt.

Däremot kan jag inte ge med beröm godkänt till Miljöpartiets och regeringens klimatpolitik, och det gör inte heller exempelvis Konjunkturinstitutet när de i stort dömer ut mycket av politiken som ineffektiv.

Karolina Skog använder ordet ”klimatslakt”. Jag tycker ändå att det är bra att den som lyssnar på debatten och läser protokollet vet att Kristdemokraternas och Moderaternas budget var den näst största klimat- och miljöbudget som någonsin har passerat Sveriges riksdag. Det vill Miljöpartiet och andra partier kalla för ”klimatslakt”. Så var naturligtvis inte fallet. Det är lite grann som när jag diskuterade med Fredrik Olovsson tidigare: När man inte lyckas nå resultat använder man i stället de stora, starka orden.

Vi kommer aldrig att tävla med ören och kronor om de inte är effektiva. Det som görs ska ge resultat.

Det vi också gjorde men som inte syns i miljö- och klimatanslaget är det stora klimatbiståndet. Det vill säga, vi satsar också resurser i länder där utsläppen är som högst. Sverige står för 2 promille av de globala utsläppen. Vi vet att de stora utsläppen finns i andra länder. Därför ska vi jobba effektivt i Sverige och också hjälpa andra länder.

Jag vill komma tillbaka till det här med resultat och ställa en ganska enkel fråga till Karolina Skog: Har utsläppen ökat eller minskat under Miljöpartiets fem år i regeringen?

Anf. 54 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Tack, Elisabeth Svantesson, för att du tar upp Konjunkturinstitutets granskning av politiken! Jag kommenterade just den i mitt anförande och var tydlig med att jag inte tror på att ensidigt använda miljöskatter som verktyg för att skapa miljöomställning. Jag ser det som den ena delen, tillsammans med stora investeringar.

Det Konjunkturinstitutet sedan säger är att vi mycket kraftigt ska höja de generella koldioxidskatterna. Om Elisabeth Svantesson tror på deras råd skulle jag gärna vilja ha en kommentar om hon delar den bilden eller om hon bara läser halva rapporten.

Sedan är det så att vi i debatten väldigt tydligt redogör för utvecklingen. En av de indikatorer jag pratar om är koldioxidutsläppen. Vi har haft en väldigt stark ekonomi i Sverige de senaste åren, och vi har fortfarande kvar kopplingen mellan ekonomisk tillväxt och utsläpp i Sverige. Vi har inte lyckats bryta den trenden. I en högkonjunktur ligger utsläppen stilla.

Det är tyvärr en framgång, för vi har inte kommit längre än så. Det tar tid innan de åtgärder som vi har fått fram kommer att ge effekt. Flera av dem började verka först i slutet av den förra mandatperioden. Men det är oerhört angeläget att vi framöver verkligen får ned utsläppen även i tider med en stark ekonomi.

Anf. 55 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Det är ändå bra att man ser att utsläppen inte har minskat. Det är också det som är resultatet av fem år med Miljöpartiet i regeringen. Man kan använda högkonjunktur som ett argument för det. Visst är det skillnad mellan låg- och högkonjunktur, men under Alliansens åtta år minskade ändå utsläppen kraftigt. Det handlade inte bara om en lågkonjunktur under några av de åren, utan det handlade också om effektiv klimatpolitik. Det är viktigt att slå fast.

Jag menar att om vi på allvar ska lösa klimatfrågan, och det är bråttom, måste vi också göra insatser som här och nu spelar roll och har effekt. När det gäller klimatskatter är vi överens. Vi har ju höga skatter redan i dag, exempelvis på bensin och drivmedel.

Men här måste också finnas en balans. Jag menar att det är omöjligt att fortsätta att höja dessa skatter som Miljöpartiet vill göra. Det måste finnas en balans för alla de människor som bor på landsbygden eller utanför en större stad och som varje dag är beroende av bilen för att komma till jobbet och kunna skjutsa sina barn till skolan eller till träningen.

Det är inte rättvist att befolkningen på landsbygden ska dra hela det ekonomiska lasset för Miljöpartiets klimatpolitik. Det måste finnas en balans.

Jag är ändå glad att Miljöpartiet erkänner det som var grundfrågan. Det är hedersamt. Socialdemokraterna har ju fortfarande inte erkänt välfärdsveket under dessa fem år.

Utsläppen har inte minskat. Det borde de ha gjort med tanke på Miljöpartiets höga tonläge. Att kalla Moderaternas och Kristdemokraternas budget för klimatslakt är återigen ingenting annat än kraftiga övertoner när man själv inte lyckas nå resultat.

Anf. 56 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är intressant hur man selektivt använder ett så seriöst institut som Konjunkturinstitutet. Elisabeth Svantesson hänvisar om och om igen till delar av deras rapport men ignorerar den del som faktiskt rekommenderar mycket kraftfulla höjningar av koldioxidskatten. Sammantaget betyder detta att man bara säger nej och inte inför någon egen ny politik.

Den största och tydligaste delen av den budget som gick igenom i höstas är att man mycket kraftfullt sänker anslagen just på miljöområdet och specifikt på naturvården. De som drabbas mest av detta är markägare som har höga naturvärden på sina marker. De har drabbats allra mest, och det har helt klart varit en slakt.

Elisabeth Svantesson tar också upp att det inte bara ska vara de enskilda på landsbygden som betalar koldioxidskatt. Ändå säger hon i dag att gruvindustrin ska räddas genom att den inte ska betala, utan industrin ska betala mycket mindre i koldioxidskatt än den enskilde. Det tycker jag är fel. Jag tycker att industrin ska betala lika mycket och att den också ska vara med och bidra till kostnaderna för sina utsläpp. Det tycker inte Elisabeth Svantesson. Hon tycker att det är rätt att gruvindustrin har rabatt och betalar knappt en tredjedel av det vi vanliga människor betalar. Den skillnaden vill jag rätta till här, nu och i dag. Då går vi ett steg mot en mer rättvis klimatpolitik.

Anf. 57 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Välkommen till finansutskottet, Karolina Skog! Det är trevligt att ha dig i kammaren som med- och motdebattör.

Det är viktigt, som Elisabeth Svantesson påpekade, att den budget vi lade fram trots allt var den näst högsta när det gäller miljö- och klimatsatser. Vi säger nej till skatten på kraftvärme, men gruvnedsättningar accepterar vi. Det är i alla fall min minnesbild, och det är så jag vill ha det. Jag tror också att det framgår av handlingarna.

När det gäller ersättningen till markägare var det inte alls vårt syfte att de skulle bli av med ersättningen, utan de skulle i stället bli av med rättsosäkerheten som under lång tid har drabbat de markägare som har gjort nyckelbiotopsinventeringarna. Det var vårt syfte. Det är bra att ni tillför pengarna, och vi stöder det. De ska ha sina pengar för det intrång som sker på deras marker. Det är viktigt.

Det finns en del andra saker vi gör som jag tycker är bra, men det måste också finnas en effektivitet. Man kan säga att man borde genomföra allt som KI säger. Ja, det får man överväga, men man behöver också vidta klimatåtgärder. De är effektiva. Där har vi en kritik, och det förs olika diskussioner.

Men jag tänkte fråga om en annan sak, nämligen biståndet. Jag tycker att det är bra att vi i grunden har en samsyn om att Sverige ska ge ett högt och effektivt bistånd på 1 procent av bni. Men jag blir lite bekymrad över neddragningen på biståndet med 700 miljoner i ökade avräkningar som lades fram i vårändringsbudgeten.

I en tid där allt fler biståndsgivare i världen drar sig tillbaka, där vi ser ökad nationalism och ökat fokus på bara det egna landet, skulle jag vilja se en annan politik.

Jag tycker också att det är ett problem att redovisningen av varför och hur avräkningarna sker är helt icke-transparent. Den går inte att granska eller utvärdera. Hur ser Miljöpartiet på detta framåt?

Anf. 58 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Jag vill börja med att kommentera detta med att ni inte menade att markägaren skulle förlora sin ersättning. Det var precis vad jag tog upp i mitt anförande. Det verkar som att man blir överraskad av att om man tar bort pengarna från ett utgiftsområde innebär det att de pengarna inte når ut till vårt samhälle. Det är faktiskt vad det betyder: Skär man i anslaget för naturvård finns det inte pengar att dela ut till marker med höga naturvärden. Sambandet är helt direkt; det är grundläggande att kunna förutse detta. Det är bra om du kan stå här och erkänna att det blev fel och att vi nu kan rätta till detta gemensamt. Men det är signifikant att man blir förvånad över att medel till naturvård gör stor nytta på olika sätt runt om i landet.

Jag har stor respekt för att biståndet är otydligt och svårt att förstå. Jag är den första att erkänna detta, eftersom det sker flera saker samtidigt. Vi lägger fram en vårändringsbudget, men det sker också förändringar i beräkningarna av avräkningarna som görs i enlighet med internationella regelverk. Detta har sammantaget skapat en otydlighet.

Jag kan säga att när vi skriver höstbudgeten ska vi ha kommit längre i de delarna, och därmed ska helheten bli tydligare och transparensen komma på plats. Jakob Forssmed har helt rätt i att det ska vara så.

Jag vill också intyga att det inte handlar om en ambitions-sänkning vad gäller biståndet. Miljöpartiets engagemang för att biståndet ska gå till de allra fattigaste och användas för klimatomställningen runt om i världen kvarstår.

Anf. 59 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Det är härligt att lyssna till en engagerad debatt, men jag vill påminna om reglerna, nämligen att vi talar genom talmannen och inte duar varandra. Det gäller båda.

Anf. 60 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Det finns olika saker när det gäller beredningsprocessen. En del saker är normal ändringsbudgethantering. Om man stoppar en biotopinventering, och därmed också stoppar pengar till den, men det finns en icke förutsedd eftersläpning som leder till ytterligare utbetalningar, ändrar man i en ändringsbudget. Det är bra att regeringen gör så. Det hade vi också gjort, om vi hade suttit i regeringen. Det är precis så man ska hantera en ändringsbudget. Det är en typisk sak man faktiskt behöver göra.

Det finns flera sådana saker. Jag erkänner gärna att vi också gjorde en del saker som vi i efterhand hade ändrat på om inte ni hade gjort det. Det var bra. Där kan vi vara överens.

Det är komplicerat att förstå hur biståndet avräknas. Jag har jobbat med de frågorna i många år. Jag förstår hur systemen fungerar. Men jag kan inte ens granska vad ni har gjort. Det är problemet. Då får ni väl vänta med att göra avräkningarna till dess ni kan redovisa hur ni har räknat. Då kan vi få en seriös debatt om det är en rimlig avräkning, om flyktingmottagandet har ökat mycket som motiverar de 700 miljonerna – det har de inte gjort – om det är fråga om de nya OECD/Dac-reglerna eller om det är en intern överenskommelse i Regeringskansliet. Det verkar statsrådet luta mot; nu sa finanserna det här, men i höst är det vår linje som gäller.

Det här gör det omöjligt för riksdagen att granska hur ni agerar i fråga om en budgetpost som handlar om 700 miljoner kronor som används för att finansiera andra reformer. Jag tycker inte att det håller att vi inte ens kan diskutera rimligheten i detta.

Återkom gärna i höst, men problemet finns här och nu när vi ska fatta beslut i eftermiddag.

Anf. 61 KAROLINA SKOG (MP) replik:

Fru talman! Det som har drabbat markägare är inte framför allt extra-pengar kopplade till nyckelbiotoper, utan det är slakten av det grundläggande miljöanslaget som får direkt konsekvens för enskilda markägare.

Då kan man tycka att man skulle ta någon annan del av miljöanslaget. Men vi brukar säga att alla delar når i någon form ut till privata markägare, företagare eller enskilda som gör insatser för miljön. Alla gör det. Det handlar om vilka vi ska ta från.

Jag har stor respekt för och tycker att det inte är idealiskt att det ännu inte är helt tydligt att det handlar om ändrade internationella regler som genomförs i laga ordning, och det är en vårändringsbudget som inte helt

tar tag i detta. Det kommer att bli tydligare när vi lägger fram den ordinarie budgeten i höst.

Anf. 62 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka för en intressant och på många sätt klagande debatt så här långt. Utifrån ett besvärligt parlamentariskt läge efter riksdagsvalet 2018 har gamla positioner omprövats och nya samarbeten kommit till. Regeringen har inlett ett samarbete med Centerpartiet och Liberalerna, där vi tillsammans tar ansvar för Sverige.

Det behövs, eftersom vi står inför stora uppgifter. Vårdköerna behöver kortas, eleverna behöver lära sig mer i skolan, utrikes födda behöver komma i arbete, klimatmålen måste nås och brottsligheten bekämpas. Detta är grundvalen för januariavtalet och för den ekonomiska vårproposition och vårändringsbudget som regeringen har lagt fram i samarbete med Centerpartiet och Liberalerna.

Den här produkten står i skarp kontrast till den skissartade budget som Moderaterna och Kristdemokraterna, med stöd av Sverigedemokraterna, röstade igenom i slutet av förra året. Det var ett budgetförslag med ett tydligt överordnat mål, nämligen att genomdriva omfattande skattesänkningar. Totalt sänktes skatten i ett slag med 20 miljarder kronor.

Att Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna i varje givet läge prioriterar skattesänkningar framför annat, före ansvaret för statens finanser eller reformer som bygger välfärden stark, är ingen nyhet. Men det sätt man gjorde det på den här gången är anmärkningsvärt.

I bred samverkan mellan partierna i kammaren drogs principer upp för hur budgeten ska läggas fram när det finns en övergångsregering. En princip var att utgångspunkten ska vara att en ny regering ska kunna sätta sin prägel på finanspolitiken. Vi kan nu konstatera att denna princip vägde lätt när högern såg en chans att i stället genomdriva stora skattesänkningar. Så tar man inte ansvar för landet.

Fru talman! I valrörelsen lovade Moderaterna och Kristdemokraterna att ta bort den högre och orättvisa skatten för pensionärer som de införde när de satt i regeringsställning, alltså den så kallade pensionärsskatten.

Men vad gjorde de i sitt första budgetförslag efter valet? Genom den servettskiss som de drev igenom tillsammans med Sverigedemokraterna vidgade de denna klyfta med ytterligare 3 miljarder i stället för att sluta den.

Vi får återigen facit på vilka prioriteringar högern gör när de får chansen. Utfästelser till landets pensionärer väger lätt när man återigen vill driva igenom stora skattesänkningar.

Moderaternas och Kristdemokraternas budget som helhet fördelar tio gånger fler kronor i månaden till den som tjänar mest jämfört med den som tjänar minst. Återigen vidgas klyftan mellan löntagare och pensionärer.

Vi socialdemokrater anser att det är oanständigt att de människor som har byggt upp det land som vi är så stolta över ska få en särskild straffskatt. Pension är nämligen uppskjuten lön och ska beskattas som lön. För oss är det självklart att den som har ett långt arbetsliv bakom sig inte ska betala högre skatt än den som jobbar. I många andra länder i världen är det faktiskt tvärtom.

Prot. 2018/19:107
18 juni

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken
och Vårändrings-
budget för 2019*

Det handlar om att stå upp för en princip, nämligen att lön och pension ska beskattas lika. Men Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna säger en sak till landets pensionärer före valet. Sedan när de får chansen gör de tvärtom.

Fru talman! De globala klimatförändringarna är vår tids ödesfråga. Riksdagen har fattat beslut om att vi till 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. För att kunna nå detta mål måste arbetet med detta ske på ett sådant sätt att alla har möjlighet att vara med och vara en del av lösningen. Men Moderaterna och Kristdemokraterna valde i sin budgetreservation att genomföra omfattande nedskärningar i miljö- och klimatbudgeten. Kontrasten mot regeringens politik är tydlig: Där högern väljer att minska takten väljer vi i stället att öka den därför att vi ser att den ekonomiska politiken måste bidra.

Vi vill genomföra denna omställning till ett klimatsmartare samhälle. Men vi vill göra det så att alla kan vara med i denna nödvändiga omställning, där ingen ska lämnas efter för att man har låg lön eller bor på landet. Det är just för att klimatomställningen är helt nödvändig som vi måste göra den på ett sådant sätt att den får rimliga konsekvenser för var och en av oss, annars kommer den aldrig att accepteras.

Att du och jag väljer klimatsmart när vi står i affären och tittar på varorna kommer alltid att vara en viktig del av omställningen. Men ansvaret för omställningen kan aldrig läggas bara på den enskilde. Det största ansvaret måste politiken ta. Det är därför som högerens nedskärningar är så allvarliga, och det är därför som vi som en del av vårändringsbudgeten såg till att lägga stora resurser just på miljö- och klimatomställningen.

Fru talman! Arbetet mot kriminalitet och terrorism ska fortsätta att stärkas. Polisen och hela rättsväsendet behöver ha ytterligare resurser för att kunna möta grov organiserad brottslighet, ha en hög beredskap mot terrorism och säkra tryggheten i människors vardag.

Kampen mot brottsligheten har intensifierats genom det största resurstillskottet till polisen under 2000-talet samtidigt som regeringen har stärkt övriga delar av rättskedjan.

Dubbelt så många studerar i dag till polis jämfört med hur det var under alliansregeringens år. Fram till 2024 ska Polismyndigheten ha 10 000 fler anställda.

Men kampen mot brottsligheten handlar också om att säkerställa att våra välfärdssystem inte ska missbrukas och att vi ska kunna vara trygga med att den skatt som vi betalar in används till det som den är avsedd för. Det är grunden i en välfärdsstat och för att vi också ska vilja betala skatt.

I detta perspektiv är välfärdsbrottslighet och skattefusk någonting som är oerhört allvarligt. Särskilt allvarligt är det när det gäller grova fall där kriminella finansierar organiserad brottslighet med skattepengar. Det försvagar inte bara de offentliga finanserna, utan det förstör vårt samhälle i grunden. Det skadar den fria konkurrensen. Fråga vilket seriöst åkeri som helst, eller vilken byggfirma eller restaurang som helst, hur det är när konkurrenterna inte gör rätt för sig och därmed har helt andra förutsättningar. Det skadar också tilltron mellan människor. Vill man använda stora ord handlar det i grunden om ett brott mot samhällskontraktet. För varför ska jag betala skatt när andra inte gör det?

Tilltron till välfärdssamhället och att vi litar på varandra är en styrka för Sverige jämfört med många andra länder. Det är så vi har kunnat bygga

den välfärdsstat som kännetecknar Sverige. Det är därför som regeringen arbetar metodiskt steg för steg för att bekämpa skattefusk och välfärdsbrottslighet. Vi måste veta att de pengar som vi betalar i skatt går till välfärden.

(Applåder)

Vägen för att fortsatt trygga välståndet är en politik som ger starka drivkrafter att arbeta och bättre förutsättningar för innovation, export och jobbskapande. Det är så vi tryggar en fortsatt hög sysselsättning bland både kvinnor och män. Denna politik ger också muskler att möta de investeringsbehov som Sverige står inför de kommande åren.

Sida vid sida med en ansvarsfull finanspolitik har regeringen under den förra mandatperioden kunnat göra stora investeringar i välfärden – över 35 miljarder kronor på vård, skola och omsorg. Nu arbetar 100 000 fler människor i välfärden. Men om välfärden ska säkras för framtiden kommer det att krävas mer. Fram till 2026 och kommande år kommer tusentals och åter tusentals att behöva anställas i vården, omsorgen och skolan. Det handlar om en 10-procentig ökning av personal fram till 2026. Detta är en av de kommande mandatperiodernas allra största arbetsuppgifter. Vi behöver både utbilda och anställa barnskötare, lärare och sjuksköterskor.

Detta är viktigt, därför att i välfärden finns en otroligt stark och omfördelande kraft. Det är från den det Sverige vi känner utgår. Vi betalar in skatt under våra arbetsår. Sedan får vi tillbaka när vi behöver det – när vi är barn och behöver förskola och skola, när vi utbildar oss, när vi blir sjuka eller när vi blir äldre.

En stor vinst för välfärden är att vi nu har en stärkt folkhälsa. Det gör också att vi lever längre och blir friskare.

Under de kommande två mandatperioderna kommer de stora 40-talistkullarna att passera 75- och 80-årsstrecken. Dessa människor har rätt till en välfärd som håller måttet. De har ju byggt det land som vi är så stolta över. Detta gör att vi kommer att behöva prioritera hårt under de kommande åren för att mer resurser ska gå till välfärden. Och vi måste använda de pengar som går dit så smart som möjligt så att inte pengarna försvinner iväg till dyra konsulter, kortsiktiga marknadslösningar eller dåligt genomförda upphandlingar.

Men det är klart att om våra äldre ska få en fortsatt vård och omsorg av hög kvalitet, som de har rätt till, måste vi lägga väldigt stora resurser på det. De som i stället säger att vi nu ska genomföra mycket omfattande skattesänkningar blir såklart svaret skyldiga. Hur blir det då med kvaliteten i vården och omsorgen?

Fru talman! Med denna budget tar vi ett första steg mot att förverkliga januariavtalet. Steg för steg kommer regeringen och samarbetspartierna att angripa samhällsproblemen. Med Centerpartiet och Liberalerna vill regeringen skapa förutsättningar för ett samhälle där sammanhållning och trygghet går hand i hand med människors frihet och möjligheter.

Jobben ska bli fler, kunskaperna i skolan ska öka, vårddköerna ska kortas och klimatutmaningen ska mötas. Så vill vi ta Sverige framåt.

Men innan vi gör det ska vi ha en skön och trevlig sommar. Jag vill önska alla en riktigt trevlig och, med tanke på förra sommaren, förhoppningsvis inte alltför varm och solig sommar.

(Applåder)

Prot. 2018/19:107

18 juni

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och Vårändringsbudget för 2019

Anf. 63 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Det pågår en förlossningskris i Sverige, och den märks allra tydligast under sommaren. I lördags klockan 12.00 stängde förlossningsavdelningen i Karlskoga, och vi har tidigare sett samma sak i Sollefteå.

Det finns få tillfällen i livet då man är i så stort behov av att kunna lita på att vården finns där som när man ska föda barn. I Moderaternas och Kristdemokraternas budget tillfördes sjukvården stora resurser. Av dessa resurser satsade vi 1 miljard på förlossningsvården, och det är pengar som nu måste komma sjukvården till del och göra nytta även på landets förlossningsavdelningar så att föräldrar – alla föräldrar, var de än bor – kan känna sig trygga när de ska föda barn.

Vad är finansministerns besked till de blivande föräldrar i Karlskoga och Degerfors som nu är oroliga inför den viktigaste händelsen i deras liv?

Anf. 64 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Regeringen jobbar med att så snabbt som möjligt få ut de här pengarna till landstingen. Behoven är nämligen skriande.

Vi gör vårt bästa för att reda upp i röran som skapats av den servettskiss till budget som gick igenom i Sveriges riksdag. Det hade naturligtvis varit mycket bättre om man i det läget, innan Sverige hade en regering på plats, hade lagt ut de här pengarna i generella statsbidrag. I så fall hade landstingen redan haft pengarna. Nu valde man att göra på ett annat sätt, och vi jobbar med att dessa pengar ska komma ut så fort som möjligt. Med generella statsbidrag hade pengarna dock redan funnits där.

Anf. 65 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Fru talman! Det är ändå anmärkningsvärt att en finansminister som har styrt Sverige i snart fem år skyller på Moderaternas och Kristdemokraternas budget när det gäller en förlossningskris som har pågått i årtal i Sverige. När ska Magdalena Andersson ta ansvar för det välfärdskaos och den kris som pågår i förlossningsvården?

Många föräldrar är oroliga, och jag är övertygad om att de uppemot 4 000–5 000 människor som demonstrerade i Karlskoga häromdagen inte känner sig särskilt lugnade av finansministerns besked. Pengarna finns där. Socialdemokraterna har styrt Sverige i fem år, och i regionen Örebro, där Karlskoga och Degerfors ligger, har Socialdemokraterna styrt i över hundra år. Vad är svaret till dessa föräldrar? Är det verkligen så att Magdalena Andersson år efter år tänker fortsätta skylla detta misslyckande i välfärden på Moderaterna?

Anf. 66 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Elisabeth Svantesson menar att jag inte tar ansvar. Jag har tagit ansvar varje dag i fyra och ett halvt år. Jag har tagit ansvar för de stora underskott som vi ärvt av Moderaterna och sett till att vi har ordning och reda i statsfinanserna. Jag har tagit ansvar för alla de skattehöjningar och besparingar vi har tvingats genomföra för att städa upp efter den tid då Elisabeth Svantesson satt i regeringen. Jag har tagit ansvar för alla de reformer som har genomförts under de här åren, och jag har tagit ansvar för de saker vi har tvingats göra för att kunna genomföra de reformerna.

Det finns dock två saker jag inte kan ta ansvar för. Jag kan inte ta ansvar för att Elisabeth Svantesson drev igenom en servettskiss till budget, med krångliga statsbidrag i stället för generella statsbidrag till kommuner och landsting. Med generella statsbidrag hade landstingen haft pengarna redan nu. Det kan jag inte ta ansvar för, utan det är Elisabeth Svantessons ansvar. Jag kan heller inte ta ansvar för att Elisabeth Svantesson i stället för att lägga pengar på förlossningsvården, på kommuner och landsting och på välfärden valde att sänka skatten med 20 miljarder. Det är inte mitt ansvar, Elisabeth Svantesson, utan det är ditt.
(Applåder)

Anf. 67 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! Det är ett anmärkningsvärt uttalande att finansmakten ligger hos riksdagen. Det hoppas jag att finansministern är ensam om att tycka. Men nog om det; det var inte konstitutionen jag tänkte diskutera.

Fru talman! ”Det är jättedyrt att tanka bensin som det är, vi ser inget behov av att höja bensinskatten.” Minns finansministern detta uttalande? Det är finansministerns egna ord från en debatt i Sveriges Television som vi hade inför valet 2014. Året därpå, alltså efter valet, höjdes bensinskatten med 28 öre. Sedan höjdes den med 60 öre, och så med 24 öre till – och sedan med ytterligare 30 öre. Hur man ens lyckas behålla sitt jobb efter en sådan bedrift övergår egentligen mitt förstånd, men jag antar att det bara är att gratulera.

I år hade finansministern velat höja skatten ännu mer, men tillsammans med Moderaterna och Kristdemokraterna lyckades vi sätta stopp för det. Min fråga är därför ganska enkel: Med hur mycket avser finansministern att bestraffa landets bilister nästa år? Det vore bra för dem att veta det så att de kan ställa in sina semesterplaner och skära ned i andra utgifter för att ha råd med finansministerns skattehöjningar.

Anf. 68 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Vi kommer att inleda budgetarbetet inför höstens budget. Det pågår redan en del diskussioner, och de kommer att bli mer intensiva under augusti. När budgeten sedan presenteras kommer vi att kunna ge besked om de skatter och utgifter som ska gälla för 2020. Det är tydligt att vi ska genomföra en grön skatteväxling, och under mandatperioden kommer vi att gemensamt komma fram till exakt hur den kommer att se ut. Däremot finns inga besked att ge i den frågan ännu.

Låt mig ställa en fråga till Oscar Sjöstedt när vi nu ändå pratar om konsekvens över tid gällande våra besked. När vi genomförde en diskussion om det nya finanspolitiska ramverket ville Oscar Sjöstedt att enprocentmålet skulle vara kvar. Vi gjorde en förändring där vi sänkte överskottsmålet i offentliga finanser från 1 procent till ½ procent. Oscar Sjöstedt ville dock att man skulle ha kvar enprocentmålet och fortsätta att betala av på statsskulden.

I den budgetmotion som Oscar Sjöstedt nu lade fram lever man dock inte upp till det överskottsmål vi har i dag. Man lever inte upp till det gamla och inte ens till det vi har i dag. I stället har man spenderat 10 miljarder mer än vad regeringen eller något av de andra partierna i riksdagen gör. Kan inte Oscar Sjöstedt berätta för mig hur han menar att man ska få ihop 1 procent överskott i de offentliga finanserna och att betala av oerhört

mycket på statsskulden samtidigt som man lägger fram förslag i riksdagen som går i rakt motsatt riktning?

Anf. 69 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Fru talman! I de budgetalternativ vi i Sverigedemokraterna har presenterat har vi konsekvent haft ett större offentligfinansierat sparande visavi regeringen – genomgående och utan undantag.

Låt mig dock återkoppla till min ursprungliga fråga. Finansministern figurerade för inte särskilt länge sedan i en artikel i Aftonbladet, tror jag att det var, där i alla fall reportern menade att finansministern sa att man kommer att höja bensinskatterna. Sedan protesterade någon från ministerns presstab och sa att finansministern inte alls sagt så. Jag tänkte därför helt enkelt låta finansministern använda de återstående två minuternas talartid till att redogöra för vad som sas i den intervju som så småningom blev en artikel. Journalister är i och för sig journalister, men det är sällan de hittar på saker utifrån absolut ingenting.

Finansministern har också varit inne på att vi om vi höjer bensinskatten ska kompensera människor som bor på landsbygden, har långt till jobbet och så vidare. Men hur ska det göras? Blir det dyrare att ta sig till jobbet blir det ju dyrare att ta sig till jobbet. Det gäller förstås vart man än ska; det behöver inte vara jobbet utan kan vara någonting helt annat. Vilka andra skatter måste indexeras upp i paritet med inflationen – eller till och med indexeras upp med mer än bara inflationen, ända tills vi lyckas sätta stopp för det? Är det liksom något slags naturlag att en skatt måste indexeras upp år efter år? Jag köper inte riktigt det resonemanget.

Vi kan dock återgå till artikeln. Finansministern har nu två minuter på sig att kommentera vad som sas och inte sas i den intervjun.

Anf. 70 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Jo, Oscar Sjöstedt tyckte visst att skatter ska indexeras på det här sättet. När vi ändrade indexeringen för brytpunkten var Sverigedemokraterna jättemycket emot det, så Sverigedemokraterna tycker visst att det är en korrekt indexering.

Vad gäller artikeln i Aftonbladet har Aftonbladet korrigerat den. Vad som sagts i artikeln finns också att läsa på Finansdepartementets hemsida, och det har även tagits upp i medierna. Det finns därmed goda möjligheter att ta del av exakt vad jag svarade i den intervjun – vilket för övrigt är exakt samma svar som det jag gav Oscar Sjöstedt i talarstolen alldeles nyss.

Oscar Sjöstedt säger att Sverigedemokraterna alltid har haft ett starkare sparande än regeringen, men de har ju 10 miljarder svagare sparande i årets budget. I den budget som de har lagt fram till riksdagen i dag har de 10 miljarder svagare sparande än vad regeringen har. Samtidigt säger de att de vill ha 1 procents överskott.

Sverigedemokraterna borde lägga fram ett mycket starkare sparande. De borde ha 10, 20 eller 30 miljarder starkare sparande för att nå upp till det som Oscar Sjöstedt tycker är rätt och riktigt. Här är det ju uppenbart att Sverigedemokraterna säger en sak men gör en annan. Det gäller inte bara i denna fråga utan även i andra.

Det är som före valet. Då sa Sverigedemokraterna att man skulle sluta skatteflyktan för pensionärerna, men efter valet vidgade man i stället denna skatteflyfta.

Det är likadant som före valet 2014, när man sa att man skulle sluta skatteflyktan. Men det första man gjorde efter valet var att stoppa just en sänkning av pensionärsskatten.

Så agerar Sverigedemokraterna i fråga efter fråga. Man säger en sak och gör en annan. De som drabbas är Sveriges pensionärer.
(Applåder)

Anf. 71 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Den förra mandatperioden fick Vänsterpartiet igenom de 10 välfärdsmiljarderna. Det var en väldigt viktig och central satsning och den historiskt största under den tid dessa generella statsbidrag har funnits.

Men både finansministern och jag vet att välfärden är underfinansierad. Det syns inte minst nu när ett hundratal kommuner beräknas gå med underskott och ett fyrtiotal kommuner beräknas höja skatten – under finanskrisen tror jag att det var ett drygt trettiotal. Var tredje region gick med underskott i fjol, och det förväntas bli ännu fler nästa år.

Sparpaket efter sparpaket läggs fram. Hemma hos mig i Gävleborg ska man spara 600 miljoner på sjukvård och kollektivtrafik. Det kommer såklart att få konsekvenser; man skulle behöva göra tvärtom.

Äldreomsorgen kanske är den verksamhet som är mest underfinansierad. Inte minst kan vi titta på den minutjakt som pågår, men det handlar också om de arbetsvillkor som de anställda har. Tyvärr tog Moderaterna och Kristdemokraterna bort det riktade statsbidraget för att anställa fler i äldreomsorgen, och regeringen och 73-punktsgänget valde att fortsätta på den linjen.

Men även i skolan rullar Lärarmarschen fram, och i förskolan har vi Förskoleupproret. Det är tydligt att man förväntar sig att regeringen och 73-punktsgänget åtminstone ska lyssna och försöka att komma fram med lösningar på den stora underfinansieringen. Finansministern har ju själv lyft upp att det behövs 90 miljarder.

Men hur ska ni finansiera dessa 90 miljarder? Ni ska inte höja skatten för de rikaste – för dem som har det bäst ställt – utan verkar hellre vilja sänka skatter. Era samarbetspartier vill mycket tydligt sänka skattekvoten.

Hur ska det gå till, finansministern?

Anf. 72 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Ulla Andersson tar upp en oerhört viktig fråga: hur vi ska säkerställa att vi alla även fortsättningsvis kan ha en trygg äldreomsorg och en trygg vardag för våra äldre samt såklart en bra skolgång för våra barn och en sjukvård av hög kvalitet.

Hur vi ska kunna finansiera detta kommer att vara en av de stora utmaningarna framöver. De äldre har ju rätt till det här. Våra barn behöver en bra skola – det är en viktig investering för framtiden.

De kommande åren kommer att handla om väldigt tydliga prioriteringar. Det var därför vi socialdemokrater drev frågan om ökningen av generella statsbidrag så hårt i de diskussioner som vi hade inför regeringsbildningen. Välfärdsmiljarderna var och är en viktig prioritering för regeringen.

Hur ska detta finansieras? Det handlar naturligtvis om att prioritera, och detta är någonting som vi prioriterar.

Framöver kommer dessa behov att växa ytterligare, och då kommer det att behövas tydliga diskussioner om hur vi ska prioritera. Det är tydligt att vi socialdemokrater tycker att välfärden är någonting som är oerhört viktigt.

Sedan får vi naturligtvis se hur ekonomin utvecklar sig under de kommande fyra, fem eller åtta åren för att se om det framväxande reformutrymmet räcker för att täcka de ökade behoven eller om det kommer att behövas andra omprioriteringar via att man gör mindre av något annat eller via att man ökar intäkterna. Det återstår att se, men att våra äldre ska ha en trygg vardag kommer att vara en viktig prioritering för mig.

Anf. 73 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Fru talman! Det är tydligt att konjunkturen, och därmed också skatteintäkterna, viker och att de demografiska förändringarna nu är här – dem har vi pratat om i 20–30 år.

Sveriges Kommuner och Landsting konstaterar att resursglappet efter de tillskott som regeringen och 73-punktsgänget signalerat kommer att vara större än tillskottet. Det betyder att vi inte kan vänta och se, utan det är nu nedskärningarna görs i kommuner och landsting.

Detta får konsekvenser. Det har redan fått konsekvenser. Människor sliter så mycket de någonsin kan i äldreomsorgen och i skolan. Många sliter så mycket att de blir sjukskrivna, medan andra lämnar yrket. Det skulle behövas en mycket tydlig signal om att detta kommer att vara den främsta prioriteringen de närmaste åren.

Men så är det inte. Läser vi 73-punktsgängets överenskommelse ser vi att skattesänkningar verkar vara det mest prioriterade – jag vet inte hur många gånger det nämns i denna överenskommelse. Så kan man ju inte finansiera välfärden. Det kan inte finansministern tro på. Moderater och kristdemokrater brukar kunna tänka och tro på sådant, men jag betvivlar att finansministern gör det.

Jag blir lite besviken här, för det blir lite kluven tunga. Finansministern säger att detta är prioriterat, men om vi tittar i 73-punktsgängets överenskommelse ser vi att vi ska ha RUT-bidrag och sänka skatter. Kostnaden för att bort värnskatten för de mest välbeställda är till och med högre än vad man förväntas tillskjuta i generella statsbidrag.

Svaret kanske uteblir – hittills har jag i alla fall inte fått det. Hur ska välfärden finansieras?

Anf. 74 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Välfärds miljarderna är ju en väldigt central del av januariavtalet, och 20 generella miljarder i statsbidrag till kommuner och landsting kommer att betyda oerhört mycket för alla de kommuner och landsting som har det tufft just nu. Vi ser att en del kommuner har väldigt svårt att få ekonomin att gå ihop, och detsamma gäller landstingen.

Dessa pengar behövs verkligen där ute, men det kommer inte att räcka med pengar. Det handlar om väldigt stora behov, som dessutom kommer att växa. Det handlar såklart om att detta måste vara attraktiva arbetsplatser, så att fler vill utbildas sig och stanna kvar i dessa yrken och så att det

finns undersköterskor som kan komma och hjälpa till när våra äldre behöver stöd.

Delade turer, som Ulla Andersson tog upp, är knappast någonting som gör att ungdomar tycker att detta verkar vara ett spännande yrke att satsa på i framtiden. Här måste kommuner och landsting se till att man organiserar arbetet på ett sådant sätt att det blir attraktivt för människor att utbilda sig och stanna kvar i dessa yrken.

Det kommer också att handla om att vi behöver använda ny teknik på ett bättre sätt än vad vi gör i dag. Det talas om effektivisering. Detta kan dock aldrig handla om att undersköterskor ska springa snabbare än de gör i dag, för de springer alldeles för fort som det är. Däremot är det bra om vi kan använda ny teknik vad gäller nattövervakning på ett sådant sätt att man kan höja kvaliteten för de äldre samtidigt som personalen kan få bättre arbetsvillkor.

En sak är tydlig: För oss socialdemokrater och för regeringen kommer välfärden, omsorgen om våra äldre, tryggheten för våra barn och att vi alla ska kunna ha den sjukvård vi behöver att vara en central prioritering under denna mandatperiod och under de kommande.

(Applåder)

Anf. 75 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Jag håller med om en del av det Magdalena Andersson tog upp. Vi kommer att behöva resurser till välfärden. Vi kommer också att behöva reformera ett sjukvårdssystem som inte fungerar och som regeringen tyvärr gjorde alldeles för lite för att reformera under den förra mandatperioden. Jag ser dessutom framför mig att vi kommer att behöva satsa på äldreomsorgens personal.

Vi har tittat på möjligheterna att ställa lite högre krav på kommunerna om vi i framtiden skjuter till ytterligare medel utöver de generella stöden till kommunerna, som vi är överens om. Det kan handla om att man ser till att jobba aktivt för att minska delade turer, att cheferna har ett rimligt ansvar och inte ansvarar för väldigt många personer samt att man klarar av att öka personalkontinuiteten, vilket vi ser att en del kommuner lyckas med medan andra inte lyckas.

Det kan handla om att man ställer upp denna typ av kriterier för att få del av de pengar som vi tillskjuter utöver de generella medlen.

Jag tror att vi behöver göra någonting, för det här är en lågintensiv kris som riskerar att utvecklas ännu mer framöver. Titta gärna på detta och se om det kan vara någonting att ta med i det fortsatta arbetet.

Annars varnar Magdalena Andersson mycket för skattesänkningar när hon pratar om välfärden. Men den som inte pratar mest om skattesänkningar men som står mest för skattesänkningar framöver är Magdalena Andersson. Det syns ju tydligt redan i ändringsbudgeten. Det är en nettoneddragning på äldreomsorgen med över 300 miljoner, samtidigt som man gör ineffektiva skattesänkningar.

Man kan tycka att de här satsningarna inte var exakt de man hade prioriterat, att det är svårt att få ut pengarna eftersom man inte hade hela underlaget för hur man skulle genomföra satsningarna. Då kan man göra annat för pengarna, använda dem till äldreomsorgen eller lägga över dem i generella tillskott, men det gör inte regeringen. I stället sänker man nu

Prot. 2018/19:107
18 juni

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken
och Vårändrings-
budget för 2019*

netto i ändringsbudgeten till äldreomsorgen, samtidigt som man genomför ineffektiva skattelättnader.

Retoriken stämmer tyvärr inte överens med praktiken.

Anf. 76 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Kasta sten i glashus! Jakob Forssmed drev ju igenom ser-vettskissen till budget som innebar skattesänkningar med 20 miljarder kro-nor i ett svep – 20 000 miljoner! Så stora skattesänkningar drev Jakob Forssmed igenom.

Det är inte jag som står för de stora skattesänkningarna, det är Jakob Forssmed.

Anf. 77 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Fru talman! Det är inte framför allt jag som i talarstolen har varnat för skattelättnader, utan det är finansministern.

Jag skulle vilja veta hur finansministern ser på de skattelättnader som har genomförts. Om finansministern anser att de är ett sådant hot mot väl-färden, ska de då reverseras?

Kommer finansministern i höst att föreslå att ta bort det jobbskatteavdrag som genomfördes? Det kan ju inte vara de andra två lättnaderna. Fi-nansministern har ju lovat ytterligare sänkt statlig inkomstskatt. Och det kan inte vara den skattesänkning som gjorde att alla pensionärer fick sänkt skatt den 1 januari 2018 i förhållande till den 31 januari 2017 som fi-nansministern menar. Då måste det väl vara skattelättnaden för vanligt folk. Finansministern har dessutom lovat att värnskatten ska slopas.

Svara gärna på vilka av skattelättnaderna från den 1 januari som fi-nansministern ska reversera!

Anf. 78 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Fru talman! Låt mig konstatera att Kristdemokraterna och Jakob Forssmed under de åtta år som man hade möjlighet att ha inflytande över den svenska ekonomiska politiken sänkte skatten med 140 miljarder kronor, och nu när man fick chansen igen sänkte man den med ytterligare 20 mil-jarder kronor. Den prioritering som Kristdemokraterna gör när de har möj-lighet till inflytande i Sveriges riksdag är skattesänkningar, skattesänkningar, skattesänkningar.

De skattesänkningar som Jakob Forssmed har drivit igenom är enorma i förhållande till de små förändringar som vi gjort i vårändringsbudgeten, också små i förhållande till värnskatten som vi kommer att avskaffa. Vi talar inte om en storleksordning som är i närheten. Det är liksom nollor som skiljer.

Sedan är det ingen hemlighet att vi kommer att genomföra skattesänkningar som vi inte skulle ha prioriterat om vi hade haft egen majoritet, men så var det inte. I en kompromiss får man ge och ta, och det var nödvändigt för landet att få en regering. Men sammantaget kommer den ekonomiska politiken under den här mandatperioden att se helt annorlunda ut än när Kristdemokraterna har inflytande, för då vet vi vad som är mest prioriterat.

Kristdemokraterna må prata om äldreomsorg och sjukvård, men när man får chansen sänker man skatten.

(Applåder)

Anf. 79 DENNIS DIOUKAREV (SD):

Fru talman! Jag vill börja med att önska kansliet, ledamöter och talmän en fantastiskt härlig sommar.

Jag vill också börja med att yrka bifall till reservation 2 i FiU21.

Vi debatterar ju också vårändringsbudgeten här i dag. Denna ändringsbudget är den första i sitt slag i bemärkelsen att den vilar på januariöverenskommelsen och syftar till att genomföra den politik som regeringspartierna tillsammans med Liberalerna och Centerpartiet och med stöd av Vänsterpartiet har kommit överens om.

Jag måste säga att det ska bli intressant att följa hur budgeten och ändringsbudgeten kommer att utveckla sig denna mandatperiod, i och med de presumtiva konfliktytor som torde finnas mellan dessa partier. Men än så länge tycker jag mig, åtminstone i detta budgetdokument, inte kunna urskilja några större intressekonflikter utan kan konstatera att socialismen och socialliberalismen går hand i hand friktionsfritt.

Denna ändringsbudget sticker också ut i ett annat avseende. I normala fall innehåller en ändringsbudget bara utgiftsförändringar, men här går man även fram med ändringar avseende statens inkomster. Det handlar bland annat om återinförd flygskatt och höjd kemikalieskatt. Gemensamt för dessa är att de är flera i raden av kreativa lösningar i den beskattningsjakt som bedrivs på medborgare och företag i Sverige.

Vi har en 30-procentig skattehöjning av den så kallade kemikalieskatten. I praktiken är det dock en skatt på hemelektronik och vitvaror, så en mer korrekt benämning på den vore elektronikskatt eller vitvaruskatt. En vitvaruskatt innebär ett hårt slag mot konsumenter och handel, eftersom denna skattehöjning kommer att få genomslag på pris till kund, vilket naturligtvis ger konsumenterna all anledning att välja bort svenska företag till förmån för utländsk näthandel. Resultatet blir ett försämrat företagsklimat och förlorade arbetstillfällen. Vad det än är regeringen vill uppnå med denna skatt lär det förbli en välbevarad statshemlighet.

Jag tänker att om man håller på tillräckligt länge finns det snart inget kvar att beskatta i Sverige. Men det gör det tydligen, till exempel kläder och skor. Skattehöjningen på vitvaror har inte ens hunnit passera riksdagen innan man vill utöka den till även gälla kläder och skor – ovanpå konsumtionsskatten. Och så här håller man på. Ingenting är någonsin tillräckligt. Frågan är bara vad man ska beskatta härnäst.

Fru talman! Min poäng är att även om det finns saklig grund för att vara kritisk till dessa skatter finns det en annan, enligt min mening, viktigare dimension i denna diskussion.

Det råder en diskrepans i det här landet mellan vad man betalar i skatt och vad man får tillbaka. Den frustrationen har det svenska folket gett uttryck för, inte minst genom det bensinuppror som samlat nästan 700 000 svenskar i en och samma Facebookgrupp. Och det är lätt att förstå frustrationen när politiker i denna kammare gör bensinen till en lyxvara och sjukhussängar till en bristvara.

Jag vill förtydliga en sak: Svenskarna är inte skattetrötta på grund av att vi har ett av världens högsta skattetryck eller världens högsta marginalskatter. Svenskarna är trötta på att inte få vad man betalat för.

Sverige är av alla nordiska länder landet med flest hemlösa. Vi har också det största antalet fattigpensionärer. Sverige är till och med det land

Prot. 2018/19:107
18 juni

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken
och Vårändrings-
budget för 2019*

med flest hemlösa fattigpensionärer i Norden. Matköer har blivit en realitet. Sverige har nu bland Europas längsta vårdköer. Självordstalen bland unga ökar. Cancersjuka dör i väntan på operation. Kvinnor tvingas föda bak i bilen på grund av nedstängda BB. Polisen går på knäna. Förorterna brinner. Kriminella avrättar folk på öppen gata.

Om man nu ska beskatta elektronik, kläder, bensin, sjukvård och sparrande är väl det minsta vi kan begära att man tar dessa problem på allvar. Att ge Polismyndigheten och Brottsoffermyndigheten en kvarts miljard mindre i denna budget är inte att ta dem på allvar. Nedskärningar på äldreomsorg och psykiatri är inte att ta problemen på allvar. I stället ser vi satsningar på Regeringskansliet, nystartsjobb och solceller i denna ändringsbudget.

Svenska folket lever upp till sin del av samhällskontraktet. Det är dags att regeringen börjar göra detsamma.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 18.)

§ 9 Årsredovisning för staten 2018

Finansutskottets betänkande 2018/19:FiU30
Årsredovisning för staten 2018 (skr. 2018/19:101 och redog.
2018/19:RR4)
föredrogs.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 18.)

*Stärkta åtgärder
mot penningtvätt*

§ 10 Stärkta åtgärder mot penningtvätt

Finansutskottets betänkande 2018/19:FiU42
Stärkta åtgärder mot penningtvätt
föredrogs.

Anf. 80 BJÖRN WIECHEL (S):

Fru talman! Finansutskottet har i dag att behandla ett betänkande som har påkallats av de graverande uppgifterna om misstänkt penningtvätt hos svenska banker i Baltikum.

Betänkandet handlar om ett utskottsinitiativ, ursprungligen taget av Vänsterpartiet och Kristdemokraterna, vilket var bra gjort av dem, varefter samtliga partier i utskottet har diskuterat och enats om formuleringarna i uppdraget till regeringen, som är att utreda vilken samlad förmåga som finns för att upptäcka och bekämpa penningtvätt.

Penningtvätt är ett mycket allvarligt brott. Det är både brottsligt i sig och begås ofta för att dölja annan kriminell verksamhet. Inte sällan är det pengar som kommer ifrån olaglig handel eller korruption och som delas upp och placeras i olika verksamheter eller fastigheter som därefter säljs.

Sedan delas pengarna upp igen. Därefter medger en bank någonstans i Europa att pengarna placeras på ett konto där, varpå de används i nya affärer och placeras vidare i andra banker. Till slut återfinns de på ett konto hos en ansedd och respekterad bank, tvättade.

Penningtvätt är nära kopplat till skattebrott och illegala marknader, till verksamheter som utnyttjar människor och skadar vår ekonomi och som undergräver våra välfärdssystem och fräter på tillit och sammanhållning.

I likhet med annan kriminalitet förfinas och utvecklas metoderna hos de kriminella, och samhället måste hela tiden arbeta för att hinna ifatt, komma åt, lagföra och förebygga – vilket också har gjorts och görs.

Under de senaste åren har riksdagen och regeringen ökat insatserna mot penningtvätt. År 2017 antogs en ny penningtvättslag. Det har även tillsats en ny samordningsfunktion hos polisen. I höst träder nya krav i kraft om hur finansiella företag ska lämna uppgifter till brottsutredande myndigheter. Utöver detta har Finansinspektionen fått ett resurstillskott på 80 miljoner kronor, bland annat för att stärka banktillsynen och penningtvättstillsynen. Härtill bereds ytterligare förslag, även i detta nu.

Men om det här ska bära hela vägen måste alla aktörer ta sitt ansvar. Det gäller förstas politiken och våra myndigheter men också bankerna. Penningtvätt ska inte löna sig, och det ska inte vara en konkurrensfördel. Det ska inte heller vara möjligt att se genom fingrarna eller vara flat.

Nu har ett enigt finansutskott presenterat ett initiativ till en utredning om penningtvätt. Uppdraget till regeringen innefattar en noggrann analys av Finansinspektionens kapacitet att effektivt bedriva tillsyn inom området, berörda myndigheters befogenheter i förhållande till bankerna och bankernas befogenheter i förhållande till sina kunder och ändamålsenligheten i befintlig myndighetsstruktur och ansvarsfördelning mellan de penningtvättsbekämpande myndigheterna såväl nationellt som internationellt.

Uppdraget innebär att utreda om det utifrån myndigheternas funktion och deras relation till bankerna och utifrån bankernas relation till kunderna finns system, struktur och kapacitet för att komma åt penningtvätt – helt enkelt en ordentlig genomlysning.

Fru talman! Två av våra styrkor i arbetet mot penningtvätt är upprördheten och enigheten – vår gemensamma upprördhet över att det sker och vår breda enighet i att bekämpa det.

Vi förstår att det är komplext. Penningtvätt rör sig över gränser. Svenska bankers verksamhet i Estland lyder under estnisk lag och estnisk tillsyn. Detta sätter fingret på behovet av samarbete och öppenhet och av att ständigt jobba med frågan.

Nu får regeringen uppdraget att hålla i arbetet och fortsätta att driva på – något som jag vet att den kommer att göra med hängivelse.

Från det demokratiska samhället och från det offentliga och det parlamentariska systemet tar vi vårt ansvar för att upprätthålla lagen och för att upprätthålla ett sunt och gott ekonomiskt och finansiellt system. I grunden handlar det om medborgarnas förtroende och om att samhällsintresset ska gå först.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

(Applåder)

I detta anförande instämde Ingemar Nilsson och Ingela Nylund Watz (båda S).

Anf. 81 MATTIAS KARLSSON i Luleå (M):

Fru talman! Det är dags för riksdagen att ta ställning till initiativet att tillkännage för regeringen att man snarast ska utreda vilka ytterligare åtgärder som kan vidtas för att stärka arbetet mot penningtvätt. Jag föreslår att riksdagen godkänner utskottets förslag. Låt mig också uttrycka att det är en styrka att samtliga partier i finansutskottet har lyckats enas bakom detta utskottsinitiativ.

I takt med att kapitalmarknader liberaliseras och digitaliseras blir penningtvätt alltmer sofistikerad. Enligt FN omsätter penningtvätt årligen 2–5 procent av global bnp, vilket motsvarar Tysklands bnp. De flesta försök till penningtvätt som svenska banker utsätts för sker utomlands. Penningtvätsfrågan är komplex, och de kriminella nätverk som står bakom är välorganiserade.

Kampen mot penningtvätt och terrorismfinansiering har under 2000-talet blivit alltmer intensiv. År 2009 kom det nya riskbaserade regelverket i EU. Det ställer helt nya krav på de aktörer i samhället som ålagts att försöka hindra penningtvätt. Nästa steg kan vara att förbättra möjligheterna för samverkan mellan aktörerna.

Men låt oss inte vara naiva. Penningtvätt kommer att finnas så länge det går att tjäna pengar på denna brottslighet. Penningtvätt är dock ett rörligt mål där sätten att tvätta pengar förändras i takt med att möjligheter uppstår och täpps till. Samtidigt har regelverket ändrats gång på gång under de senaste tio åren och blivit allt mer detaljerat och komplext.

Medierapportering om misstänkta fall av penningtvätt prövar branschens förtroende hos allmänheten. De svenska bankernas djupa förtroendekris bland våra medborgare skapar inte bara stora bekymmer hos deras ägare och anställda, utan krisen är en nationell svensk angelägenhet eftersom bankerna är systemviktiga. Skulle ytterligare saker framkomma som fördjupar krisen riskerar det att skapa svallvågor i hela den svenska finanssektorn och hota den finansiella stabiliteten. Därför måste lagstiftarna ta sitt ansvar för att säkerställa att de problem med penningtvätt som förekommit inte upprepas.

Finansutskottet har sedan förra hösten hållit utfrågningar med företrädare från regering, myndigheter och organisationer för att få deras syn på händelseutvecklingen och vilka åtgärder som vidtagits och planeras.

Man kan notera att flera ansatser har gjorts, men jag saknar initiativ i vissa viktiga frågor. Därför är det viktigt att regeringen snarast utreder vilka ytterligare åtgärder som kan vidtas för att stärka det viktiga arbetet mot penningtvätt.

(Applåder)

Anf. 82 ULLA ANDERSSON (V):

Fru talman! Jag säger bara norrländska! Det är väl helt underbart? Jag kör med min hälsinge- och Gävledialekt, så får vi se hur det går.

Först av allt vill jag önska talmannen och kansliet en fin sommar. Finansutskottets kansli likaså – tack för allt arbete ni gör! Tack även till finansutskottets ledamöter.

Denna debatt handlar om penningtvätt; det har alla förstått. De omfattande och återkommande skandalerna kring misstänkt penningtvätt i det svenska banksystemet har kraftigt undergrävt bankernas förtroende från

allmänheten. Ja, det kanske inte var så jättehögt förut heller, men det blev definitivt inte bättre av detta.

Penningtvätt har visat sig kunna ske trots att lagskärpningar gjorts, bötesbelopp höjts och Finansinspektionen fått utökade resurser. Den utredning som Finansinspektionen initierat om förekomst av penningtvätt inom Swedbank är bra och nödvändig men absolut inte tillräcklig.

Vi menar att politiken behöver ta sitt ansvar för att brett säkerställa att de problem med penningtvätt som förekommit inte upprepas och att ingen annan förtroendeskadlig verksamhet tillåts förekomma men också för att tydligt markera att det som skett i bankväsendet inte är acceptabelt. Det är av stor vikt att detta sker skyndsamt.

Så skrev vi i Vänsterpartiet och Kristdemokraterna i vårt gemensamma utskottsinitiativ i våras. Vi hade fått nog för länge sedan, och vi ansåg att regeringens agerande lämnade en del övrigt att önska.

Det är ju inte så att bankerna inte har råd att ha kontroll. De har under en rad år minskat antalet anställda, lagt ned lokalkontor efter lokalkontor och ökat sina vinster år efter år. De har råd med fungerande kontrollsystem, att utbilda sina anställda och att bygga upp välfungerande avdelningar för att bekämpa penningtvätt, skatteflykt och skattebrott. Men vinsten verkar ha varit viktigare än att bekämpa penningtvätt – ja, även viktigare än att bekämpa skatteflykt och skatteundandragande, som är en verksamhet som bankerna tjänat pengar på.

Folk har med rätta blivit rejält förbenade. Vanligt folk blir grundligt förhörda om man kommer in med kontanter och vill sätta in dem eller växla pengar, medan illegal verksamhet verkar ha passerat med lätthet år ut och år in.

Vi förväntade oss att regeringen skulle bjuda in till partiöverskridande samtal om hur vi skulle kunna agera tillsammans för att förhindra framtida penningtvätt och om vilka initiativ som behövde tas, vilka lagar som behövde ändras och vilka resurser som behövde tillföras. Men trots flera påstötningar från Vänsterpartiet men också från Kristdemokraterna, Centerpartiet och Moderaterna agerade inte regeringen.

Regeringen konstaterade att regelverk redan ändrats, att man träffat Swedbanks ledning och Finansinspektionen och att man jobbade på med EU:s direktiv om penningtvätt. Det var väl bra, men det var inte tillräckligt.

Regeringen tyckte också att de bötesnivåer som fanns nog var tillräckliga trots att det högsta bötesbeloppet som Swedbank kan dömas till är lika stort som bankens vinst för ett kvartal.

Därför är det mycket bra att ett enigt utskott nu tar ett gemensamt initiativ som utgår från vårt och Kristdemokraternas. Nu ska en utredning tillsättas, och det skyndsamt, i syfte att stärka arbetet mot penningtvätt. Utredningen ges utrymme att komma med förslag till regeländringar och skärpningar av sanktioner samt övriga ändringar som kan behöva genomföras.

Det som tas upp är bland annat Finansinspektionens kompetensförsörjning och om sanktionsmöjligheterna och tillsynsavgifterna är tillräckliga. Man ska också se över myndigheternas befogenheter i förhållande till bankerna. Det kan handla om sådant som informationsutbyte. Även myndighetsstrukturen behöver ses över, liksom ansvarsfördelningen. Det finns

ganska mycket att säga om det, men det tror jag att vi väntar med till en annan gång.

Vänsterpartiets och Kristdemokraternas utskottsinitiativ om penningtvätt var säkert oväntat för många. Men vi hade många förslag som var gemensamma, och det bar frukt. Vårt initiativ lade frågan om penningtvätt mitt på finansutskottets bord. I dag har vi glädjande nog ett enigt utskottsinitiativ från finansutskottet. Det är både viktigt och bra att det blev så. Vi vill ju inte ha några fler avslöjanden om bankers penningtvätt.

Till Jakob Forssmed vill jag rikta ett särskilt tack för bra samarbete.

Till er på läktaren och till er alla runt om i landet som väntar på nästa debatt vill jag säga stort tack för att ni varje dag står upp för människovärdet. Det kan inte med ord beskrivas vilken betydelse det har. Tack ska ni ha! Ni är värda den största applåd som finns.

(Applåder)

Anf. 83 JAKOB FORSSMED (KD):

Fru talman! Vad gör de egentligen på banken efter klockan tre? Frågan har ställts på sin spets rejält den senaste tiden.

Det är oerhört viktigt att kunder men också medborgare känner förtroende för bankerna och den verksamhet de bedriver. Bankerna är det viktigaste i det finansiella blodomloppet och centrala för stabiliteten i ett samhälle.

Denna uppgift gör dem till viktiga institutioner som på olika sätt skyddas från kollaps av det offentliga – av staten om man så vill. Annars skulle det finnas risk att miljontals kunder fick se sina pengar förlorade. Risken skulle också vara stor att fler banker drogs med i en enskild banks kollaps, vilket i värsta fall skulle kunna leda till en fullskalig finansiell kris.

Enskilda och företag är helt beroende av bankerna för vårt finansiella system – för våra pensioner och löner, vårt sparande och våra bostadslån, krediter, investeringar och affärer.

Banker och finansiella företag åtnjuter en särskild position med vilken det följer ett särskilt ansvar. Därför måste det också finnas tydliga regler som bankerna måste följa och utställda garantier från staten som bidrar till stabilitet.

Det är därför viktigt för hela samhället att bankerna agerar så att förtroendet för dem upprätthålls. Men bankväsendet är i förtroendekris efter upprepade misstankar om penningtvätt och lätt eller svårt ljusskygg verksamhet i utländska filialer. Därtill har bankerna – i alla fall vissa – visat oförmåga att hantera dessa misstankar på ett transparent, ansvarsfullt och förtroendeskapande sätt.

Fru talman! Penningtvätt är mycket allvarligt. Det underlättar kriminalitet och finansierar brottslighet. Det kan också finansiera terrorism.

För att bättre kunna stoppa penningtvätt och återskapa förtroendet för banksektorn presenterade jag i våras några förslag om hur man kan agera mot penningtvätt genom att stärka Finansinspektionens funktionssätt, mandat och styrka, finansierat av höjda tillsynsavgifter, så att vi bättre kan kontrollera att bankerna lever upp till högt ställda krav. Det är också bra för bankerna. Det stärker grunden och förtroendet för dem och deras möjligheter att bedriva sin verksamhet. Vi måste helt enkelt bygga en starkare finansinspektion – och bankerna ska betala för den.

IMF påpekar i en rapport från 2017 att Finansinspektionen inte har tillräckliga resurser för att kunna sköta tillsynen på ett tillfredsställande sätt. Vi måste också se över inspektionens befogenheter och i vilka skeden den ska kunna agera. Det måste gå att agera tidigt när en bank hamnar i ett läge där förtroendet är på upphällningen.

Därtill måste det internationella samarbetet öka och förbättras, personalomsättningen minska och kompetensförsörjningen stärkas kraftigt.

Inom just penningtvättsavdelningen på Finansinspektionen lämnade mellan sommaren 2017 och hösten 2018 sex av de sju anställda experterna avdelningen för andra jobb eller tjänstledighet. På den avdelningen, som alltså jobbar just med penningtvätt, motsvarar det en personalomsättning på 85 procent.

Efter att jag hade pratat om en del tankar kring reformer och ytterligare tryck i fråga om att bekämpa penningtvätt hörde Ulla Andersson av sig till mig och föreslog att vi med vår gemensamma syn på en rad av dessa frågor skulle lägga fram ett förslag om ett utskottsinitiativ. Jag är glad för det, för det har lett till att vi i dag har ett enigt utskott som faktiskt gör detta.

Vi konstaterade gemensamt, jag och Ulla Andersson, att regeringen inte hade gjort tillräckligt. Man hade utlovat en haverikommission mot penningtvätt. Någon sådan kom inte på plats. Det var ett högt tonläge mot bankerna, och statsråd lovade att agera tufft och resolut. Men det kom inte på plats på det sätt som vi menar krävs.

Vi konstaterade också att Finansinspektionen var för svag i förhållande till bankerna och att det måste utredas hur Finansinspektionens storlek och muskler kan förstärkas, hur kompetensförsörjningen kan fungera bättre och hur personalomsättningen kan minska.

Vi måste också se över sanktionsmöjligheterna mot bankerna. Vi måste se över informationsspridning och informationsgivning mellan myndigheter och till bankerna, så att också de kan samarbeta bättre när det gäller penningtvätt.

I dag är det en lång rad myndigheter som hanterar frågan om penningtvätt. Vi måste se över om den myndighetsstruktur vi i dag har är den mest effektiva.

Nu har ett enigt utskott tagit ställning i linje med vårt förslag. Det är mycket bra. Det finns en bred enighet och samsyn kring ett förstärkt arbete när det gäller penningtvätt. Utskottet kräver nu gemensamt att regeringen skyndsamt utreder Finansinspektionens kapacitet att bedriva effektiv tillsyn inklusive kompetensförsörjning, avgifter och sanktionsmöjligheter.

Även befogenheterna i förhållande till bankerna behöver ses över. Det gäller även bankernas befogenheter i förhållande till sina kunder och möjligheten att utbyta information mellan myndigheter och banker. Myndigheterna måste också bli bättre på att återkoppla till bankerna när de rapporterar misstänkta fall av penningtvätt. Hur gick det sedan? Hur agerade myndigheten? Det kommer att krävas ett omfattande samarbete med bankerna. Då är det viktigt att myndigheterna ser till att bankerna får återkoppling om vad som händer när man anmäler misstänkt penningtvätt.

Det här är mycket bra. När regeringen är passiv ska riksdagen agera. Nu sker det tack vare Kristdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma förslag. Det kommer att bidra till ett bättre arbete mot penningtvätt. Det är viktigt både i sak och för att stärka förtroendet för bankerna och det

finansiella systemet. Kunder och medborgare ska kunna känna sig trygga med vad som sker i banken efter klockan tre.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 18.)

§ 11 Reglering av mikrosimuleringsmodellen Fasit

Finansutskottets betänkande 2018/19:FiU43
Reglering av mikrosimuleringsmodellen Fasit (prop. 2018/19:118)
föredrogs.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 18.)

§ 12 Statens roll på betalningsmarknaden

Finansutskottets betänkande 2018/19:FiU44
Statens roll på betalningsmarknaden (framst. 2018/19:RB3)
föredrogs.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under § 18.)

*Förlängning av
lagen om tillfälliga
begränsningar av
möjligheten att få
uppehållstillstånd i
Sverige*

§ 13 Förlängning av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2018/19:SfU26
Förlängning av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få
uppehållstillstånd i Sverige (prop. 2018/19:128)
föredrogs.

Anf. 84 MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 2. Vi står dock självklart bakom samtliga våra reservationer.

I fredags var det student och skolavslutningar runt om i Sverige. I Åhus kyrka sjöng, nästan skrek, barnen sången *Nu är det sommarlov*. Skolavslutningen är en dag som är fylld av både lättnad och förväntan. Det är lättnad över att man har klarat ännu ett skolår och att man nu har en förhoppningsvis lång och skön sommar framför sig med en del slappa dagar. Kanske har man också ett sommarjobb framför sig och allt som det kan ge i form av erfarenheter, en viktig rad på cv:t och lite egna pengar.

Det är också förväntan inför det som kommer efter sommaren. Kanske är det att få packa ihop sina saker och flytta in i ett korridorrum i Lund. Kanske är det första dagen på gymnasiet. Det är så det ska vara – precis som i de glada sångerna.

Men i delar av Sverige går skolavslutningen i moll. I flera av de allra mest utsatta områdena öppnas betyg som vittnar om att inte ens varannan niondeklassare har godkänt i de ämnen som krävs. Fyra av tio elever med utländsk bakgrund i Sverige blir inte behöriga till gymnasiet i dag. Det är nästan tre gånger så många som för alla nior sammantaget.

Det är alldeles för många barn som inte får se sin mamma och pappa gå till jobbet på morgonen. Varannan arbetslös är utrikes född.

Det finns många siffror som kan illustrera Sveriges totala integrationsmisslyckande. Och bakom varje dyster siffra finns en krossad dröm. Det är mamman som flydde från krig och förtryck för att skapa en bättre framtid för sig och sina barn. Men drömmen kom av sig när trösklarna blev för höga. Det var språket, jobbet och kulturen. Hon flyr inte längre för sitt liv, men hon kämpar fortfarande för att kunna stå på egna ben. Det är dottern som aldrig får se sin mamma gå till jobbet. Även hon har svårt att lära sig språket och blir tillsagd av andra hur hon ska leva sitt liv. Hon riskerar att få sin dröm krossad, precis som mamma.

En del barn får inte ens gå på någon skolavslutning eftersom de tvingas leva gömda.

Fru talman! Sverige har under många år haft en mycket stor invandring. Sedan 2010 har en halv miljon människor sökt asyl här. Under de senaste 15 åren har 1,6 miljoner fått uppehållstillstånd. För en hel del har resan fortsatt in i samhället och in i egen försörjning. Men alltför få har kunnat ta sig fram av egen kraft. I stället har många som kommit hit svårt att få jobb, svårt att klara skolan och svårt att lära sig språket. Bidrag blir ett alternativ till lön. Utanförskap och hopplöshet ersätter framtidstro.

Fru talman! Jag är den första att erkänna att det är många politiska partier som bär ansvar för en lång tid av ohållbara invandringsnivåer och ett stort integrationsmisslyckande. Men vi moderater är beredda att ta ansvar. Vi ser med oro på de barn som inte känner lättnad och förväntan på skolavslutningen. Vi tänker på dem som inte ens får gå till skolavslutningen och på de mammor som aldrig riktigt har fått chansen i sitt nya hemland. Men vi ger inte upp.

Vi leder nu en integrationskommission för att ta fram reformer så att alla som kommer och har kommit hit inte bara ska släppas över gränsen utan också in i det svenska samhället på riktigt. Det är ett ja till att få vara med och bli en viktig kugge i det maskineri som ser till att Sverige fungerar och är det fria, vackra och rika land som vi har all anledning att vara stolta över.

Nu är det hög tid att ta ansvar för dem som har kommit hit för att stanna. En avgörande förutsättning för att lyckas med det är att under lång tid framöver ha en stram invandringspolitik. Vi måste en gång för alla ta ett helhetsgrepp om invandringen. Vi måste sluta lappa och laga och sluta öppna upp för att i nästa stund skruva åt.

Fru talman! Vi moderater har nu under lång tid sträckt ut handen till Socialdemokraterna för att vi tillsammans ska kunna lägga grunden för en stram och hållbar politik som överlever även kommande val. Men Socialdemokraterna har inte tagit vår utsträckta hand. I stället vill regeringen utreda hur invandringen till Sverige ska kunna bli mer omfattande. Det meddelade Morgan Johansson på en pressträff i fredags. Inte en enda gång un-

der pressträffen nämnde migrationsministern ordet integration. Det är talande. Ser man inte Sveriges totala integrationsmisslyckande kan man kanske kosta på sig att fortsätta med en oansvarig invandring.

Fru talman! Den här debatten handlar om en förlängning av den tillfälliga migrationslagen, som infördes sedan regeringen tappat kontrollen. När vi i dag beslutar om att förlänga den tillfälliga lagen, tills vi har en ny lagstiftning på plats, passar regeringen med samarbetspartier och Kristdemokraterna på att driva igenom en mer omfattande invandring till Sverige. Det gör man utan att ha gjort en analys av vilka konsekvenser det får för samhället och för dem som redan har kommit hit.

Det är som om krisen var över. Det är som om problemen inte fanns. Det är som om skola, sjukvård och socialtjänst inte gick på knäna. Det är som om det inte spelade någon som helst roll för integrationen hur många som kommer hit.

Vi moderater röstar i dag nej till större anhöriginvandring. Och vi röstar nej till en förlängning av gymnasielagen. Det är en ogenomtänkt och orättvis reform som innebär att vuxna utan skyddsskäl får stanna i Sverige. Den lämpar över stora bekymmer på kommunerna, som redan går på knäna efter många år av stor invandring.

Vi röstar nej av omsorg om alla de barn som gick till skolavslutningen med en klump i magen. Vi gör det för att alla barn förtjänar att känna hoppfullhet och spänning inför det nya liv de ska bygga sig här. Vi gör det för att det helt enkelt är rätt, även om det är svårt. Vi är beredda att ta ansvar för en långsiktigt hållbar och stram migrationspolitik, för integrationens skull.

(Applåder)

Anf. 85 PAULA BIELER (SD):

Fru talman! Jag vill börja med ett något oortodoxt yrkande. Jag vill nämligen yrka bifall till dels vår följdmotion till denna proposition, 2018/19:3108 yrkande 1 och 2 under punkt 2 i betänkandet, dels vår reservation nr 4. Anledningen till att jag yrkar på detta sätt kommer att klargöras under mitt anförande.

Vi är i dag här för att debattera och slutligen förhoppningsvis förlänga den tillfälliga lag som kom till stånd när Sverige befann sig i en akut kris. Det var en tid när verksamhet efter verksamhet sa: "Det här går inte längre." Statsråd tvingades lyssna på kommunerna som sa: "Vi klarar inte av situationen." Samma politiker och journalister som i ena ögonblicket hånade mig när jag sa att vi snart kommer att ha tältläger i Sverige fick strax därefter sprida nyheten att man börjat diskutera hur man skulle kunna öppna ett tältläger på Rinkaby.

Sådan var situationen, och det har inte gått särskilt lång tid sedan dess. Det är viktigt att komma ihåg.

Några månader efter denna situation kom till slut en proposition om en tillfällig lagstiftning som skulle begränsa asylpolitiken i Sverige för att ge ett andrum, som det sas. Migrationsministern och regeringspartierna sa att vi nu landar på en miniminivå i EU. Redan då hade man fel. Det var mycket stramare än hur det hade varit tidigare. Men ett exempel som jag påtalade redan då var att man medvetet gjorde att de uppehållstillstånd som gavs till alternativt skyddsbehövande skulle ges för 13 månader med det

explicita syftet att personerna i fråga skulle få tillgång till svenska välfärdssystem, trots att inget i EU-lagstiftningen krävde det. Det var alltså ingen miniminivå.

Man har också kunnat se att vi knappast har legat på EU:s miniminivå under åren därefter vad gäller den invandring till Sverige som kan kopplas till asylpolitiken.

Sedan dess har lagen urholkats gång på gång. Man fick lappa och laga när de första förlängningarna skulle komma in. Det visades sig då att man inte tänkt på att ha en marginal för att ställa krav på att ansökningar om förlängning ska göras i god tid för att de ska hinna behandlas innan uppehållstillståndet löper ut.

Vi fick gymnasielag nummer ett som gjorde det möjligt att få uppehållstillstånd i Sverige för att studera på gymnasienivå på bekostnad av svenska skattebetalare med följden att svenska gymnasielärare på ett eller annat sätt faktiskt avgör huruvida deras elever ska få stanna i landet eller inte. Detta kritiserades mycket. Med dagens mandatfördelning i riksdagen hade detta förslag bara vunnit med ett ynka mandat. Sedan kom den andra gymnasielagen, som utökade rättigheten till vuxna personer som inte ens bedömdes ha skyddsbehov.

Man har urholkat lagen gång på gång. När vi nu ska fatta beslut om att förlänga lagen är det en mycket sämre lag som ska förlängas än vad som behövdes 2015 och 2016 eller vad som ens behövs nu.

Till detta kommer anhöriginvandringen, som man nu åter öppnar upp för. Jag förstår detta. Det låter fint, och det är såklart något som griper tag om hjärtat. Familjer ska kunna leva tillsammans. Men det finns flera aspekter som är viktiga att tänka på.

Vi har en situation som Maria Malmer Stenergard precis nyss väldigt tydligt redogjorde för: Sverige har ännu inte repat sig. Att i detta läge ytterligare öka invandringen till Sverige och dessutom på ett sätt som tar bort försörjningskravet är inte hållbart. Det kommer inte att på det stora hela leda till något gott.

Det sägs att detta är något som är viktigt för integrationen. Jag förstår att en enskild individ såklart vill veta att familjen är säker. Men det är en sak att veta att familjen är säker och en annan att låta svenska skattemedel bekosta uppehållet här i Sverige. I stället hade det gett incitament att ta sig in på arbetsmarknaden om man kunde veta att familjen är säker och ha möjlighet att ta hit den men i så fall vara tvungen att arbeta och bekosta detta själv. Det hade också säkrat att när familjen väl kom efter hade det funnits åtminstone ett korn till en fast punkt på plats som den kunde ansluta till.

Något av det som är viktigast för mig i denna fråga är vilka signaler detta skickar ut och vilka följder det får i ett makroperspektiv och för migrationsflödena som helhet. Jag lyssnade såklart till den presskonferens som hölls i fredags. Där presenterades direktiven till den parlamentariska utredningen. Men jag lyssnade också på den efterföljande frågestunden. Jag hörde hur migrationsministern påpekade att den åtstramning vi haft vad gäller anhöriginvandringen har gjort att familjer inte längre splittras. De har rest som en enhet.

Det är såklart väldigt dåligt att de har rest på farliga vägar. Det är inte bra. Man kan ha olika syn på hur man ska förhindra detta. Vår åsikt är i grund och botten att asyl inte ska beviljas först efter att man har tagit sig

Prot. 2018/19:107
18 juni

*Förlängning av
lagen om tillfälliga
begränsningar av
möjligheten att få
uppehållstillstånd i
Sverige*

över farliga hinder och rest långväga. Den ska ges när man är i säkerhet och nära sitt hem.

Faktum kvarstår dock. Vilka regler för anhöriginvandring som vi har påverkar huruvida familjer splittras eller inte. När vi öppnar upp för familjeåterförening på svensk mark gör vi det lönsamt att skicka en person i förväg. Med de regler vi generellt har för uppehållstillstånd i Sverige gör vi det dessutom extra lönsamt för familjer att välja ganska unga barn som man sänder i förväg. Vi har numera ålderskontroller och regler som gör att det lönar sig att vara minderårig när man kommer hit. Detta är inte en politik som jag på något sätt vill stödja eller kan kalla human.

Mina första yrkanden, där jag hänvisade direkt till motionen, handlar om att vi tycker att det enda som i detta läge bör förlängas är lagen så som den såg ut när den först kom på plats, med de begränsningar som då gällde. Sverige har ännu inte repat sig. De större förändringar som har kommit efter detta har varit ogenomtänkta, illa beredda uppluckringar. Den första lagen var visserligen också illa beredd och fick också kritik av Lagrådet, men den kom till i ett akut skede. Jag önskar att dessa två år hade använts till beredning av en seriös politik, inte till att skapa ett lapptäcke av ytterligare ogenomtänkta förslag där man inte har sett till konsekvenserna.

Under beredningen kom det i ett väldigt sent skede fram att man tyckte att det vore en alltför stor förändring om man yrkade bifall till en reservation. Därför väljer jag att yrka bifall till de förslag som vi har fått godkända i motionen. Ett bifall till våra förslag innebär att man nu antar en förlängning av lagen så som den såg ut i proposition 2015/16:174, med nödvändiga följdändringar till detta ifall annan lagstiftning har förändrats. Detta borde inte vara någon teknisk svårighet.

Om vi i stället helt och hållet hade avslagit den proposition som nu ligger på bordet skulle vi gå tillbaka till den utlänningslagstiftning som fanns tidigare. Därför borde vi rimligtvis kunna anta en proposition som är likalydande med den som lagts fram förut.

Mitt andra yrkande handlar om en reservation som nämner varaktigt bosatta. Jag ska försöka fatta mig kort. Vi har en EU-lagstiftning som har gjort att när vi gick över till tillfälliga uppehållstillstånd fick vi i svensk lag införliva att man kunde ha ställning som varaktigt bosatt. Det är något som kan ges till personer som har fått tillfälliga uppehållstillstånd men som har levt i ett land i fem år och som kan försörja sig själva.

Om man i Sverige beviljas ställning som varaktigt bosatt får man per automatik permanent uppehållstillstånd.

Försörjningskraven som ställs för att få permanent uppehållstillstånd enligt den tillfälliga lagen, som är till för att skapa ordning och reda, är striktare reglerade än de försörjningskrav som gäller för varaktigt bosatta. Migrationsverket påtalar att det här är en brist. I bästa fall får vi fler ärenden att hantera när personer försöker ansöka om permanent uppehållstillstånd genom ställning som varaktigt bosatta. I värsta fall skulle det kunna vara så att betydligt fler än vad tanken egentligen är med den här lagen får möjlighet till permanent uppehållstillstånd. Lagen blir i det närmaste verkningslös.

Om man hade berett ärendet ordentligt och inte slängt in en massa nya lapptäcken och nya tillägg, exempelvis om familjeåterförening, hade det här kunnat snabbas på. Då hade det kunnat åtgärdas. EU kräver inte att de som får tillfälligt skydd ska omfattas av regler för varaktigt bosatta. Men

detta har regeringen inte hunnit med. Man har inte hunnit få synpunkter tillräckligt tidigt. Vi i utskottet har inte kunnat titta på det här tidigt nog och tydligt nog. Vi har haft för kort tid på oss. Man har fått för sig att man ska slänga in familjeåterföreningen till följd av en överenskommelse. Det är inte ansvarsfullt. Det är inte bra.

Jag hoppas fortfarande innerligt att om inte vårt yrkande får stöd att åtminstone Moderaternas får det. Där stryker man anhöriginvandringen och uppmanar till att förändra gymnasielagstiftningen. Vi kommer att stödja det i andra hand om vårt faller.

(Applåder)

Anf. 86 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Fru talman! Jag tackar åhörarna.

Vi ska i dag debattera en lag som helt medvetet har skapats för att göra Sverige till en sämre plats att leva på. Det är en väldigt sorglig politisk idé. Ändå är det just så.

Den lag regeringen i dag vill förlänga har skapats för att låta föräldrar på flykt veta att de inte kan återförenas med sina barn här. Den är skapad för att svårt sjuka och utsatta ska veta att Sverige inte blir en fristad för dem. Den är skapad för att människor på flykt ska känna av osäkerheten i ett tillfälligt uppehållstillstånd och inte på riktigt ska kunna andas ut och bygga sitt liv i trygghet. Den är skapad för att minderåriga ensamkommande från till exempel det plågade Afghanistan, vilka inte omfattas av gymnasielagarna, ska veta att det tillfälliga uppehållstillståndet omvandlas till en utvisning på 18-årsdagen. Så illa är det, fru talman. Hur hamnade vi här?

Tre år har gått. Vi är många som hade hoppats på och har kämpat för att vi inte skulle stå här i dag inför en förlängning av den tillfälliga begränsningslagen. Jag – och många av er som sitter och lyssnar på läktaren och hemma i dag – hoppas fortfarande att övriga partier tar chansen Vänsterpartiet nu ger dem att låta den tillfälliga lagen bli en skamlig parentes i Sveriges historia och inte förlänga den.

Detta är en lag som har skapat mycket kaos, oordning, sorg och förvirran. Ändå kan jag inte säga att jag är förvånad. Tillfälliga lagar har en tendens att bli allt annat än tillfälliga.

Jag vill börja med att påminna om hur regeringen argumenterade när lagen infördes. Vi måste skapa ett tillfälligt andrum för svenskt flyktingmottagande, sa statsminister Stefan Löfven på presskonferensen den 24 november 2015, där den tillfälliga begränsningslagen annonserades som en del i att förmå människor på flykt att inte söka sig till Sverige. Det ville man göra genom att anpassa svensk asyllagstiftning till EU:s miniminivå. Regeringen målade upp bilden att Sverige stod inför en systemkollaps. Den tillfälliga begränsningslagen skulle skapa en möjlighet att under tiden förbättra kapaciteten i mottagandet av människor på flykt. Det så kallade andrummet byggde på den mycket märkliga idén att Sverige genom att fransäga sig sitt ansvar skulle få andra EU-länder att ta ett större ansvar. Ordning och reda var den nya parollen.

Hur var det då med dessa argument? undrar vän av ordning kanske. Stod Sverige verkligen inför en så kallad systemkollaps? Det är för övrigt ett ord som lanserats av högerextrema och plockats upp av regeringen. Svaret är nej. Även om det historiskt stora antal människor som kom till

Sverige pressade vissa kommuner och myndigheter på sina håll klarade vi det faktiskt utmärkt. Som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap var tvungen att gå ut och påpeka fanns ingen systemkollaps.

Däremot fanns ett samhälle vars välfärd och beredskap inte hade rustats för kris. Men det fanns ett civilsamhälle som ställde upp och gjorde det som krävdes för att hjälpa myndigheter och kommuner att klara av utmaningen. En del av dessa personer sitter på läktaren här i dag.

Har regeringen då sett till att Sverige under tiden för den tillfälliga lagen byggt upp sin mottagandekapacitet? Nej, så har det inte blivit. Tvärtom stänger Migrationsverket ned boenden och minskar på verksamheten, samtidigt som myndigheten tvingas kämpa med de helt orimliga sparkrav som en blåbrun statsbudget lämnat dem med.

Man kan på samma sätt undra om den tillfälliga lagen då lett till att andra länder i EU tagit större ansvar. Nej, nu i efterhand ser vi smärtsamt tydligt att det blev precis tvärtom. När Sverige släckte sin humanitära fyr för asylsökande blev det ett argument för andra länder att ta ännu mindre ansvar.

Det tillfälliga i lagen då, hur blev det med det? Man svarade på den omfattande kritik som kom genom att hänvisa till att lagen skulle vara just tillfällig. Men det blev ju inte så. Här står vi i dag, och en majoritet tänker förlänga detta elände. För många blir det inte en tillfällig fördröjning av familjeåterföreningen, utan en permanent. Redan under de tre år lagen varit i kraft har barn hunnit fylla 18 och därmed förlorat rätten att återförenas med förälder eller familj. När nu lagen förlängs ytterligare kommer än fler att få en permanent splittrad familj i 18-årspresent. Det som först bara skulle skjutas fram försvann under tiden.

Har då regeringens lapptäcke av tillfälliga lagar skapat ordning och reda? Nej, det har det inte heller. Tvärtom blev den tillfälliga begränsningsslagen startskottet för en oförutsägbarhet och rättsosäkerhet som saknar motstycke i svensk flyktingpolitisk historia.

Fru talman! Datumet för presskonferensen kom att få en oerhörd betydelse för människor i hela landet. Det blev vattendelaren mellan den som kunde få uppehållstillstånd av humanitära skäl och den som inte kunde. Det utgör den skarpa skillnaden mellan den ensamkommande som kom före den 24 november och kompisen som kom dagar efter. Det är skillnaden mellan familjer som kommer att få återförenas i fred och säkerhet och familjer som nekas samma rätt eller har sett sin möjlighet till återförening försvinna på grund av hårda försörjningskrav.

Ingen av de lagändringar man drivit igenom har föregåtts av normal beredning eller utredning. Inte heller har man utvärderat de konsekvenser vi nu har sett under de senaste tre åren. I stället har lagändringarna baserats på signalpolitiska kompromisser och överenskommelser med det uttalade syftet att avskräcka människor från att komma till Sverige. Konsekvenserna har blivit att Sverige är sämre på att ge en fristad till människor som behöver det samt försämrad rättssäkerhet och ett allt större skuggsamhälle.

Fru talman! Vi var många som förutsåg de problem och brister som den hastigt och hafsigt framtagna lagen skulle medföra, däribland ett femtiotal remissinstanser, Lagrådet och vi i Vänsterpartiet. Nu har det visat sig att vi hade rätt på varje punkt. Tyvärr har verkligheten på många sätt visat sig ännu värre, eftersom hastverket gjorde det väldigt svårt att förutse alla de dumheter vi nu ser.

*Förlängning av
lagen om tillfälliga
begränsningar av
möjligheten att få
uppehållstillstånd i
Sverige*

Jag skulle kunna prata länge och ge exempel efter exempel. Det skulle vid en första anblick verka spretigt, och det är för att det är just det. Rättsosäkerheten och svårigheten i att jämföra de olika fallen gör att det blir väldigt diffust.

Rådgivningsbyrån och Röda Korset har med varsin rapport utvärderat konsekvenserna av den tillfälliga lagen. Röda Korset har granskat de humanitära konsekvenserna. Rådgivningsbyrån, som nu heter Asylrättscentrum, har granskat de juridiska. Båda utvärderingarna visar att det saknas stöd för att lagen skulle ha uppfyllt sitt syfte.

För nej, fru talman, att färre söker asyl i Sverige i dag än tidigare beror inte på den tillfälliga lagen. Flyktningmottagandet hade gått ned rejält redan när den tillfälliga lagen klubbades igenom. Det beror på att det är svårare att ta sig in i och igenom Europa. Det beror på att de som vill söka asyl i Europa i stället är fast i libyska flyktingläger där de utsätts för grova övergrepp och säljs som slavar, att de beskjuts vid den turkiska gränsen, att de dör på vandring genom Sahel eller drunknar i Medelhavet. Det svenska andrummet bygger på en kohandel med diktaturer och skurkar. Den insikten borde få varje ledamot i denna kammare att skämmas.

Röda Korset beskriver hur den tillfälliga lagen, framför allt vad gäller familjesplittringen och de tillfälliga uppehållstillstånden, leder till försämrad integration och etablering. Oron över familjemedlemmar skapar stress och försvårar möjligheterna att etablera sig. Tillfälliga uppehållstillstånd leder till ökad psykisk ohälsa och försvårar såklart möjligheterna att bearbeta trauman. Rådgivningsbyrån konstaterar att asylprocessen har blivit alltmer rättsosäker till följd av den tillfälliga lagen eftersom den har flyttat makten från lagstiftaren till rättstillämparen att avgöra om beslut strider mot konventionsåtaganden. Det är en väldigt svår uppgift som läggs på enskilda handläggare och som av förklarliga skäl tolkas väldigt olika.

Röda Korset pekar dessutom på att de tillfälliga uppehållstillstånden skapar osäkerhet i vården. Medicinsk personal väger in möjlighet till långsiktig behandling och uppföljning, vilket gör att människor i behov av till exempel organdonation eller missbruksvård inte får det. Konsekvensen av det för den enskilde kan vara en fråga om liv eller död.

Tittar vi på remissvar inför lagens förlängning i dag är svaren helt liknande. Svaren från civilsamhället i Vi står inte ut visar på en verklighet där just oförutsägbarhet, kaos och rättsosäkerhet är vardag. Regeringen har å sin sida inte visat något intresse av att utvärdera lagen själv. I stället har regeringen bett Migrationsverket göra en konsekvensanalys av hur antalet asylsökande skulle påverkas om lagen inte förlängs. Analysen visar på en liten effekt och en ännu mindre effekt av att återinföra rätten till familjeåterförening.

Vi står alltså här i dag med en lag som inte lever upp till sina syften, som skadar integrationen och etableringen och orsakar stort mänskligt lidande. Vänsterpartiet menar att lagen aldrig skulle ha stiftats och att den absolut inte ska förlängas. Därför yrkar jag avslag på propositionen och bifall till reservation 1.

Vänsterpartiet vidhåller den kritik vi riktade mot den ursprungliga tillfälliga lagen. I dagens förlängning har mindre förbättringar gjorts. Vi välkomnar självklart att regeringen tillsammans med L och C ser till att Sverige åtminstone följer grundlagen genom att skapa möjlighet till familjeåterförening för alternativt skyddsbehövande. Mindre än så vore ärligt talat

*Förlängning av
lagen om tillfälliga
begränsningar av
möjligheten att få
uppehållstillstånd i
Sverige*

knappast möjligt. Samtidigt ser vi, precis som en lång rad remissinstanser, en rad områden där lagen verkligen behöver förbättras. Jag kommer att nämna några av dem.

Vi står fortsatt bakom våra förslag att låta permanenta uppehållstillstånd bli huvudregel. Men i dag har jag valt att bara lyfta fram en del uppenbart felaktiga och stötande saker som kräver förändringar som flera partier i kammaren borde kunna ställa sig bakom.

Det gäller först och främst barnperspektivet. I den tillfälliga förlängningen av lagen ska man endast göra undantag vid särskilt ömmande skäl för barn om det strider mot konventionsåtaganden. Regeringen tycker att det är tillräckligt att hänvisa till en portalparagraf i utlänningslagen om barnets bästa. Det är en väldigt märklig slutsats, eftersom det var just bristen på tillämpningen av den paragrafen som gjorde att man införde regeln om särskilt ömmande skäl för barn. Denna försämring av skyddet för barn sker trots att barnkonventionen blir svensk lag den 1 januari 2020.

Det är väldigt bra att en ny humanitär skyddsgrund ska drivas i den nya migrationspolitiska kommittén. Men det är svårt att förstå varför lagstiftningen ska vara undermålig och rättsosäker under tiden kommittén arbetar. Det svarar inte överenskommelsen mellan regeringen och Centern och Liberalerna på och inte heller propositionen.

När det gäller familjeåterförening finns det mycket att säga. För att få familjeåterförening enligt förlängningen av lagen krävs ett visst legaliserat sammanboendeskap innan man kommer till Sverige. Vem kan leva tillsammans? Vi vet att det kan till exempel inte homosexuella, bisexuella, transpersoner, queerpersoner, par vars relation inte accepteras av familjen i det som kallas hedersrelaterat våld. Jag undrar om det verkligen är avsiktligt. Kan det vara meningen att det är just dessa personer, några av världens mest utsatta i en del länder, som ska nekas att leva tillsammans här? Det måste ändras.

Det andra gäller rekvisitet välgrundade utsikter till permanent uppehållstillstånd. Det är något som är ännu en bedömningsgrund, förutom försörjningskravet. Det är väldigt svårbedömt även enligt Migrationsverket och andra remissinstanser. Om man vill ha ordning och reda måste den godtyckligheten bort.

Fru talman! Familjeåterförening handlar ofta om kvinnor och barn. Det är för att man inte vill ta med sig hela familjen genom lägren i Libyen eller på havet. Röda Korset har i en granskning av domar visat att det är betydligt svårare för kvinnor att leva upp till de hårda försörjningskrav som finns för familjeåterförening i dag. Det är tydligt för oss att en välfungerande familjeåterförening som gäller alla även är viktig och avgörande feministisk politik.

Vidare slår försörjningskravet väldigt hårt mot pensionärer, funktionsnedsatta och personer som inte kan arbeta fullt ut. Det är diskriminerande. Vi ser redan att mer än 15 000 personer har fått avslag. Vissa har till och med fått välja vilket barn de vill ta hit. Förstår ni? Kan ni föreställa er en sådan situation? Det är hårresande. Försörjningskravet måste slopas.

Det är även svårt för människor med helt vanliga jobb och löner. Det ska inte vara beroende på hur rik man är om man ska få leva med sin familj. För en familj med förälder som är här som sökt om familjeåterförening med tre barn krävs en lön på drygt 27 900 kronor före skatt i månaden. Vet ni vad medellönen för en lärare med arbetslivserfarenhet på 9 ½ år är? Den

Förlängning av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

är ungefär 27 399 kronor, alltså för lite. För bilmekaniker är medellönen 21 691 kronor. Det skulle inte heller gå. För servitris med fem års erfarenhet är den 19 077 kronor. Det säger sig självt att många inte kommer att klara det. Ska inte återförening vara för vanligt folk, fru talman?

Tremånaderskravet ställer ytterligare till det, inte minst för kvotflyktingar. Det kan ta några månader mellan beslut och att man får resa hit. Det är viktig tid som tickar i väg. Men det gäller även för andra. Jag vet att det här på åhörarläktaren sitter personer ur den eritreanska gruppen där 400 personer nekas familjeåterförening. Jag känner till en pappa som inte får hit sina barn och sin fru trots att han har två jobb och en lägenhet. Så kan vi inte ha det, fru talman.

Det sista jag vill nämna är gruppen våldsutsatta kvinnor. Det är en diskussion vi har haft ofta när det gäller tvåårsregeln i utlänningslagen. Redan där har vi stora problem, men i den tillfälliga lagen finns inte det undantag som finns i den vanliga utlänningslagen. Den säger att om man har kommit hit som kärleksinvandrare och under de två åren utsätts för våld kan man få permanent uppehållstillstånd och få stanna även om relationen bryts. Det undantaget finns inte med i den tillfälliga lagen. Jag undrar såklart hur en feministisk regering kan acceptera det. Det är inte bara två år med den tillfälliga lagen. Det är fem år i en situation som är så utsatt och svår. För att kunna rätta till allt detta yrkar jag bifall till vår reservation 3.

Till slut, fru talman: Jag sa redan i inledningen av mitt anförande att vi i dag debatterar en lag som har skapats för att göra Sverige till en sämre plats att leva på.

När jag tittar upp på läktaren i dag ser jag människor som varje dag kämpar för det exakt motsatta. De tar ansvar för varandra när politiken flyr sitt ansvar och sätter sig i ett hörn och andas i en papperspåse. Jag ser familjehem som kämpar för sina nya familjemedlemmar. Jag ser hjälpare i nätverk som kämpar för trygghet och amnesti för ensamkommande barn och unga som har farit illa. Jag ser familjemedlemmar som gör allt de kan – som har dubbla jobb och lägenhet – och som ändå inte klarar försörjningskrav. Jag ser unga som har sittstreckat för sina ensamkommande vänner och som inte ger upp utan stannar till slutet. Jag ser systrar och bröder från olika trosgemenskaper som enas i kampen för asylrätten. Jag ser kämpar som arbetar för asylsökande barn i familjer som hotas av utvisning till ett Afghanistan som de aldrig har varit i.

Jag ser att alla ni är det Sverige som jag älskar och är så fruktansvärt stolt över. Och jag tänker att vad vi verkligen behöver är en politik som överbryggat det där glappet mellan den verklighet som ni upplever varje dag och den lagstiftning som vi ser. Det är en politik som siktar på att göra Sverige till en bättre plats för oss alla att leva på – inte en sämre.

Vänsterpartiet kommer att vara en stark och tydlig röst för en sådan politik i den nya kommittén. En robust välfärd tillsammans med ett starkt försvar för mänskliga rättigheter – det är vad som krävs.

(Applåder)

Anf. 87 HANS EKLIND (KD):

Fru talman! Jag yrkar bifall till Kristdemokraternas motion och den reservation vi har om att omedelbart få på plats den parlamentariska kommitté som har till uppgift att utforma morgondagens migrationspolitik.

Vi debatterar i dag en förlängning av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Det är en tillfällig lag, som drevs igenom i riksdagen i juni 2016. Partierna bakom januariöverenskommelsen föreslår nu att den tillfälliga lagen, med vissa förändringar, ska förlängas med ytterligare två år.

Med en månad kvar till implementeringen av den nya lagen ställs vi i dag inför ett val. Vi kan föreslå förändringar som, om de skulle vinna gehör, det inte finns möjlighet att bereda. Vi har också möjligheten att återgå till utlänningslagen, vilket skulle medföra att Sverige skulle komma att avvika från övriga medlemsstater i EU. Inget av dessa två alternativ är önskvärt.

En återgång till utlänningslagen, samtidigt som vi tillsätter en parlamentarisk kommitté som ska arbeta fram den framtida migrationspolitiken, innebär ytterligare förändringar och tvära kast. Sådana ska undvikas. Kristdemokraterna tolererar alltså den proposition som läggs fram i dag, inte för att vi tycker att den är bra men för att den är det minst dåliga alternativet i det läge som nu ges.

Fru talman! Vi kristdemokrater röstade nej till att ca 9 000 ensamkommande skulle få en ny möjlighet till uppehållstillstånd. Skälet var och är att vi menar att det är skyddsbehovet, inte långa handläggningstider eller för den delen gymnasiestudier, som ska prövas.

Även om den så kallade gymnasielagen aldrig borde ha antagits godtar vi den förlängning som föreslås i propositionen. Vi gör det då de som har fått uppehållstillstånd för att bedriva gymnasiestudier även ska få möjlighet att avsluta desamma. Vi menar att det viktiga här och nu är att det sker en tydlig dialog mellan staten, kommunerna och Migrationsverket för att den tid då lagen nu är i kraft ska hanteras på bästa möjliga sätt.

Fru talman! Kristdemokraterna har hela tiden argumenterat för att alternativt skyddsbehövande ska ges samma rätt till familjeåterförening som flyktingar. Det är viktigt att barn kan återförenas med sina föräldrar, och om det är möjligt ska det ske i hemlandet.

I EU har 25 medlemsstater sagt ja till det så kallade familjeåterföreningsdirektivet, som antogs av ministerrådet 2003. Med direktivet ville man skapa gemensamma regler för utövandet av rätten till familjeåterförening för tredjelandsmedborgare som vistas lagligt på någon av medlemsstaternas territorium.

Jag har noterat att förslaget om att även alternativt skyddsbehövande ska ges rätt till familjeåterförening har beskrivits som att Sverige därmed ”sticker ut” eller att vi blir så otroligt generösa. Detta är påståenden som jag menar vilar på mycket bräcklig grund. Fakta är att 14 av 25 medlemsstater redan ger alternativt skyddsbehövande rätt till familjeåterförening enligt samma villkor som flyktingar. Det är alltså redan före vårt beslut här i dag en majoritet av de länder som är med i direktivet.

Det andra som har cirkulerat, inte minst på sociala medier, är en rad uppskattningar av vad förslaget ger i form av ökning av antalet asylsökande och anknytningsärenden. Siffror har publicerats där man menar att mellan 30 000 och ända upp till 300 000 – det är en siffra jag har hört nämnas – fler människor skulle komma på grund av dagens beslut.

Men det är Migrationsverket som är den myndighet som ansvarar för prognoser, och de har gjort uppskattningar kring dagens beslut. De menar att antalet asylsökande ökar med 500 i år, 1 000 nästa år och 1 000 år 2021.

Migrationsverket menar att anknytningsärendena under perioden kommer att öka med någonstans mellan 10 900 och 12 800 jämfört med den tillfälliga lag vi har i dag. Det kan vara värt att påpeka att detta trots ökningen, även om den är begränsad, samtidigt är en minskning med 5 000 asylsökande jämfört med om vi går tillbaka till utlänningslagen.

Fru talman! Under flera år har vi kristdemokrater efterlyst en parlamentarisk kommitté om migrationspolitiken som ger oss möjlighet att med en bred överenskommelse skapa en migrationspolitik som håller över tid. Det är avgjort viktigt att Sverige får en förutsebar och rättssäker migrationsrättslagstiftning. Trots att det har funnits en majoritet i denna kammarer för att tillsätta en sådan kommitté har inget hänt, förrän i fredags.

Vi kristdemokrater menar att en översyn av hela utlänningslagen behövs och att vi behöver få fram en ny migrationspolitik som gör att det svenska mottagandet hamnar på en nordisk genomsnittsnivå. Om vi tittar på de senaste fem åren ser vi att Sverige ensamt har tagit emot långt mer än dubbelt så många asylsökande som övriga länder i Norden har gjort tillsammans. En nordisk genomsnittsnivå skulle innebära att dagens söktryck minskar med 70 procent.

Varför då jämföra med Norden? Dels är det vårt närområde, dels är det här länder som påminner om vårt eget land. De nordiska länderna har en generell välfärd, starka demokratiska institutioner och en hög rättssäkerhet. I dessa länder finns en tillit mellan människor som är hög, och det finns en stark tilltro till de demokratiska institutionerna.

Trots likheterna sticker Sverige ut. De senaste fem åren har 320 000 människor sökt asyl i Sverige samtidigt som drygt 150 000 människor har sökt asyl i Norge, Danmark, Finland och Island sammanräknat. Två tredjedelar av alla asylansökningar som görs i Norden görs här i Sverige.

Jag är inte beredd att här i dag redogöra för vilka åtgärder vi behöver komma fram till, men jag är beredd att här i dag klargöra att vi kristdemokrater vill arbeta för en migrationspolitik som gör att Sveriges mottagande anpassas till den nordiska genomsnittsnivån.

I fredags presenterade regeringen direktivet för den kommitté som ska tillsättas. Vi såg då att man har valt att inte ta helhetsgreppet. Jag menar att man därmed går miste om en gyllene chans att skapa en hållbar lagstiftning med ett brett parlamentariskt stöd, där vi exempelvis får resonera om frågor om hur vi kan få till ett effektivt återvändande och hur kvalificeringen till våra välfärdssystem ska se ut. Jag ser fram emot det parlamentariska arbetet i kommittén och hoppas att det kommer att ges plats för viktiga samtal om hur vi kan stoppa människor som tar enorma risker för att komma hit, hjälpa dem som är i störst behov, stoppa människosmuggling, hjälpa fler på plats, hålla ihop familjer, se till så att de som saknar skyddsskäl faktiskt inte blir kvar, se till så att Sverige tar emot efter sin kapacitet och så vidare.

Avslutningsvis, fru talman: Vi kristdemokrater vill se en hållbar migrationspolitik där vi värnar rätten att söka asyl och där vi ser och tar ett moraliskt ansvar för människor som flyr under välgrundad fruktan för sina liv.

Dock måste det stora mottagande som Sverige haft under en lång rad av år brytas, då det lett till allvarliga integrationsproblem. Vi har ett skuldberg av obetalda integrationsräkningar. Människor som flytt till Sverige har alldeles säkert haft drömmar och förhoppningar om ett bättre liv men har kanske i stället fastnat i arbetslöshet, passivitet och utanförskap.

Skuggsamhällen, gängkriminalitet och hederskultur har tillåtits frodas, och samhällsgemenskapen har på många platser tillåtits vittra sönder till oigenkännlighet.

Skulden måste betalas. Det kommer att kräva en bättre och modigare migrationspolitik, en politik som förstår att språk och arbete är nycklar men att verklig integration också kräver en samhällsgemenskap byggd på respekt för kultur och värderingar. Ska vi klara detta krävs en migrationspolitik med både hjärta och hjärna.

Jag vill avsluta med att önska fru talmannen och alla andra som tjänstgör här, mina kollegor i utskottet och alla er som sitter här eller framför tv:n en riktigt fin och välsignad sommar.

Anf. 88 PAULA BIELER (SD) replik:

Fru talman! Jag tackar Hans Eklind för förklaringarna gällande Kristdemokraternas märkliga ställningstagande här. Jag känner mig ändå tvungen att börja med att påpeka att det faktiskt är fullt möjligt att rösta på annat sätt än att köpa hela paketet eller avslå hela paketet och gå tillbaka till 2015. Både vi och Moderaterna kommer att agera på det sättet. Jag hoppas fortfarande att ni åtminstone ansluter er till Moderaternas reservation, som inte innebär några andra ändringar än avslag på det som förändras nu.

Det finns mycket jag skulle kunna tala om. Jag överlåter åt ert ungdomsförbund att argumentera gällande hur er nuvarande familjeåterföreningspolitik faktiskt splittrar familjer. Jag tänker i stället ta fasta på en sak i anförandet som fick mig att reagera ganska mycket.

Det talas om siffror, om hur anhörigreglerna kommer att påverka hur många som kommer till vårt land eller inte. Mellan 500 och 1 000 fler asylsökande om året och uppemot 10 000 fler anhöriginvandrare de närmaste åren är faktiskt ganska stora siffror. Det är väldigt stora siffror när vi redan nu har en situation där över 20 000 om året söker asyl, och uppemot 60 000 om året beräknas ansöka om att få komma som anhöriginvandrare.

Men den siffra som stack ut mest var när Hans Eklind talade om att detta faktiskt gör att vi hamnar 5 000 under det som skulle gälla om vi gick tillbaka till lagstiftningen 2015 – alltså 5 000 under det som skulle gälla om vi hade samma lagstiftning som orsakade den enorma migrationskrisen 2015.

Det kan väl knappast anses vara små siffror detta handlar om?

Anf. 89 HANS EKLIND (KD) replik:

Fru talman! Tack, Paula Bieler, för kommentarerna! När det gäller ungdomsförbundet tänker jag att de är bättre på att argumentera för *sin* politik. Jag argumenterar för partiets politik. Jag vet som gammal ungdomsförbundsordförande att ett ungdomsförbunds uppgift är att driva på i en rad frågor. Det är inte alltid man tycker lika.

Vi vill att de alternativt skyddsbehövande ska få rätt till familjeåterförening. Det sa jag tydligt i mitt anförande. Av det skälet anser vi att det sker en förbättring i den proposition som nu läggs fram.

När det gäller hur vi ska hantera detta kan man naturligtvis fundera: Är det att ge denna rätt till alternativt skyddsbehövande som skapar volymer? I så fall får Paula Bieler hjälpa mig att förstå varför de 14 av 25 länder som

redan har denna rättighet inte har dessa volymer. Varför är inte söktrycket till just de länderna mycket högre?

Det måste rimligen vara någonting annat, tänker jag, som ligger bakom att man väljer just Sverige. Jag kan i alla fall inte se, utifrån statistik och prognoser, att en rätt till familjeåterförening för alternativt skyddsbehövande är problemet om man nu vill få ned volymerna. Det är i så fall andra saker som måste rättas till.

Men du får gärna upplysa mig, Paula, om du har siffror som visar att det i dessa 14 av 25 länder som redan har denna rätt har skapats ett söktryck som vi därmed måste ha undvikit genom att inte ha denna rätt.

Anf. 90 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag påminner om att alla talare talar via talmannen.

Anf. 91 PAULA BIELER (SD) replik:

Fru talman! Jag vill tacka för svaret, även om det inte var ett riktigt svar om storleken, och för motfrågan.

”Många bäckar små” är ett känt uttryck. Det finns många aspekter som har gjort att Sverige historiskt och fortfarande placerar sig i topp när det gäller antal asylsökande. En sådan är såklart att när vi redan har en stor diaspora i landet kommer detta i sig att göra att fler söker sig hit. Det är dock ett faktum att vilka regler vi har, även gällande möjligheten till så kallad familjeåterförening, påverkar både migrationsflödena till Sverige, direkt och indirekt, och migrationsflödena i världen. Håller familjer ihop, eller håller de inte ihop?

Frågan som jag ställde och som jag inte fick svar på är om detta är överkomliga antal. Tycker Kristdemokraterna att det är rimligt i den situation där Sverige i dag befinner sig med en vårdkris och en välfärdskris, något som just Kristdemokraterna ofta påtalar, att öppna för detta och att dessutom ta bort försörjningskravet?

Som jag sa i mitt anförande har jag full förståelse för att familjer vill leva tillsammans. Men jag har faktiskt inte full förståelse för att man vill lägga ytterligare ekonomisk börda på svenska skattebetalare i ett skede när kommun efter kommun påtalar kriser, när vi inte har en fungerande integration och när man i stället skulle kunna skapa ytterligare incitament att få in personer i arbetslivet genom att säga: Ta hit er familj, men försörj den också!

Anf. 92 HANS EKLIND (KD) replik:

Fru talman! Skillnaden mellan Paula Bieler och mig är att jag tror att det är fullt möjligt att ha en migrationspolitik där vi ger rätten för de familjer som splittrats att återförenas här i Sverige om det inte går att återförenas i hemlandet. Jag tror dessutom att det är välgörande för oss om vi ska lyckas med den integrationsutmaning som jag pekade på i mitt anförande, nämligen den skuld vi har att betala.

Att låta familjer återförenas menar jag är en väldigt viktig integrationsåtgärd om vi ska få det att fungera. Om exempelvis jag som pappa har skilts från min fru och mina barn kanske det inte är detta med svenska språkets grammatik och ord eller hur vår kultur fungerar och vilka värderingar som finns här som ligger överst på min agenda. Oron för min fru och mina barn kommer hela tiden att vara prioriterad.

Jag tror att en familjeåterförening kan hjälpa till att ge Sverige en bättre integration. Där har det brutit.

Sedan var jag tydlig, tycker jag själv, med att vi måste – och vi kristdemokrater vill medverka till det – hitta de verktyg och de åtgärder som krävs så att vi får ned söktrycket. Vi kan inte fortsätta att ta emot så här många människor om vi inte förmår integrera. Jag brukar säga att migrationspolitiken måste ta hänsyn till förmågan att integrera människor.

Jag misstänker att det är andra saker än kanske enbart det lagstiftningsmässiga som vi måste kika på. Hur man kvalificerar sig till välfärdssystemen nämnde jag exempelvis i mitt anförande. Jag tror att det, om vi kan göra det annorlunda, är en sådan faktor som vi på allvar måste kika på.

Jag nöjer mig med att svara som så. Men familjeåterförening finns i den proposition som har lagts fram och som vi dag har att behandla och besluta om. Den är vi kristdemokrater för. Familjer ska hållas ihop.

Anf. 93 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik:

Fru talman! Häromdagen kunde man läsa i Svenska Dagbladet att Kristdemokraterna vill att vi ska minska invandringen drastiskt. Man vill få ned söktrycket med 70 procent, vilket motsvarar nivån i övriga nordiska länder. Vi moderater välkomnar att Kristdemokraterna har anslutit sig till den linje som Moderaterna har drivit ett tag nu, men om 70 procent för asylsökande ska bli verklighet krävs en migrationspolitik som är mer stram än nu och inte mer generös. Ändå röstar Kristdemokraterna i dag ja till utökad invandring. Jag har lite svårt att få ihop detta resonemang.

Migrationsverkets prognoser, som Hans Eklind var inne på i sitt anförande, visar dels på fler asylsökande, dels på över 8 000 fler anhöriginvandrare bara under nästa år till följd av det förslag som Kristdemokraterna i dag röstar för. Det lät på Hans Eklind som att det inte är så mycket. Men i en situation där Sverige förra året hade näst flest beviljade asylansökningar per invånare i EU, och där vi hade en asylrelaterad beviljandnivå på 42 000 uppehållstillstånd, tycker jag att det är mycket. Vi får inte glömma de omfattande integrationsproblem vi har i Sverige. Jag menar att vi har en medmänsklig skyldighet att ge dem som har kommit hit en verklig chans att komma in i samhället.

Slutligen förstår jag heller inte resonemanget att man inte skulle kunna rösta för att behålla befintlig lagstiftning därför att det inte är utrett. Det som vi har nu måste väl ändå anses utrett, och då menar jag att det går alldeles utmärkt att göra som Moderaterna och rösta för att vi ska behålla den linje som vi har nu.

Anf. 94 HANS EKLIND (KD) replik:

Fru talman! Den proposition vi har här i dag innebär ju att även alternativt skyddsbehövande ges rätt till familjeåterförening. Detta välkomnar vi kristdemokrater. Som jag sa i meningsutbytet med Paula Bieler och i mitt tal tror jag att den stora fråga som vi tillsammans verkligen måste ta itu med är hur vi ska få till en bättre integration i Sverige.

Vi har en integrationsskuld att betala av, och jag menar bestämt att det är lättare för en person att integreras i det svenska samhället om vederbörande inte har att oroa sig för hur det är med barnen, den äkta hälften eller vem det nu handlar om. Jag tycker att möjligheten till familjeåterförening

spelar väl in i vår ambition som kristdemokrater att se till att vi har ett samhälle där vi lever med varandra, inte bredvid varandra.

Maria ställde en rad frågor, men jag hävdar fortfarande att vi absolut inte kan ha regler som helt avviker från vår omvärld. Rätten till familjeåterförening för alternativt skyddsbehövande är dock icke ett sådant fall. Majoriteten i EU har redan denna rätt, och vi ansluter oss egentligen till en majoritet. Det är ju inte denna fråga som gör att vi sticker ut.

För några månader sedan kom en rapport som visade att när Sverige år 2013 gick från temporära uppehållstillstånd till permanenta uppehållstillstånd för personer från Syrien hände något. Då stack vi ut. Vi var ensamma om att göra denna justering, och vi såg att söktrycket när det gäller just Sverige ökade i det läget. Men frågan om alternativt skyddsbehövande är icke en sådan fråga.

Anf. 95 MARIA MALMER STENERGÅRD (M) replik:

Fru talman! Tack så mycket för svaret, Hans Eklind!

Vi efterfrågar precis som Kristdemokraterna en bred migrationsutredning och en bred politik för en långsiktigt hållbar migration. Men den utredning som Kristdemokraterna efterfrågar i sin motion, som vi behandlar i dagens betänkande, omfattar ytterligare en asylgrund utöver den utökade anhöriginvandringen. Det är alltså två reformer som man pekar ut och vill se framöver och som leder till mer invandring, inte mindre. Jag har helt ärligt svårt att få ihop detta med den långsiktiga politik som stakades ut i artikeln i Svenska Dagbladet.

Hur ska invandringen kunna minska så drastiskt som man säger sig vilja om man samtidigt i denna kammare gång på gång röstar för en mer omfattande invandring? Vi kan konstatera att de flesta andra länder som har en rätt till anhöriginvandring för alternativt skyddsbehövande inte har haft tillnärmelsevis det stora asylmottagande som Sverige har haft under de senaste åren. Det är klart att ju fler asylsökande man har, desto mer anhöriginvandring följer åren därefter. Detta måste vi beakta.

Hans Eklind sa i sitt huvudanförande att han inte ville gå in på de konkreta åtgärder som kan leda till att Kristdemokraterna uppnår det mål som sattes upp i artikeln i Svenska Dagbladet, men jag är väldigt nyfiken på att få höra lite om hur man tänker att man ska kunna uppnå det, givet att man nu gång på gång röstar för en mer omfattande invandring.

Anf. 96 HANS EKLIND (KD) replik:

Fru talman! Jag har i och för sig redan varit inne och snuddat vid svaret ett par gånger. Ett av de svar som jag tror är rimligt att ge är att vi måste se över våra välfärdssystem om vi ska få ned den volym som söker sig till Sverige, jämfört med de övriga nordiska länderna.

Det är inte hur utlänningslagen är stipulerad som gör att det finns skillnader mellan de nordiska länderna, exempelvis Finland och Sverige, utan dessa två länder har ändå helt olika söktryck. Det beror på en rad olika saker, men en sak som har påvisats för mig är tillgången till välfärdssystemen. Det här bör ses över i Sverige, och det är vi beredda att göra. Vi är beredda att göra en rad olika saker, men vi ska inte fastna i bara den delen.

Det handlar också om dem som kommer hit, och det vet jag att Maria och jag är helt överens om. Vi ska ha exempelvis inträdesjobb som liknar någon form av lärlingsyrken, vi ska ha en tvåårig yrkesskola med examen

och vi ska ha en obligatorisk språkförskola för barn som kommer hit. Det finns många olika åtgärder och verktyg som vi i Sveriges riksdag måste enas kring om vi ska lyckas med detta.

Något som jag tror är viktigt och som jag gärna vill avsluta med är att vi kristdemokrater vill få ned söktrycket till Sverige. Det är absolut så. Det är viktigt att vi ser att detta är ett sätt för oss att under raden av år framöver se till att vi klarar integrationsutmaningen på ett bra sätt. Vi har brister i bostäder och så vidare som vi måste rätta till, och det kommer att ta tid.

Det är också viktigt, när jag nu får chansen att avsluta, att vi säkerställer rättssäkerheten. Vi kristdemokrater slåss för en inspektion för migrationsfrågor just därför att det är en komplex materia vi har just nu, så att människor som får ett ja eller ett nej inte får detta på oriktiga grunder.

Anf. 97 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag påminner om och välkomnar att ledamöter talar via talmannen och använder för- och efternamn, inte ”du”.

Anf. 98 FREDRIK MALM (L):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 10 under punkt 7 i betänkandet.

Vi behandlar nu en förlängning av den tillfälliga asyllagen, som infördes i Sverige 2016 till följd av den stora flyktingkris som ägde rum 2015.

Låt mig dock börja med att blicka utanför Sverige och även utanför Europa. Vi lever i dag i en värld med enorma humanitära katastrofer och jättelika folkomflyttningar, där människor inte själva har valt att lämna sina hem. Vi ser länder som slits i stycken. Sydsudan, ett nytt land som för inte så många år sedan firade sin självständighet, slits i dag i stycken i bittra interna strider. Demokratiska republiken Kongo och många andra länder i Afrika har en mycket svår situation till följd av inbördeskrig och olika typer av strider. Vi ser terrorismen breda ut sig runt om i världen, och vi har nu att hantera en situation med barn och andra som är kvarlämnade av IS- och Daishterroristerna i Syrien. Antalet människor från Syrien som är registrerade flyktingar i grannländerna – Libanon, Turkiet, Jordanien, Kurdistan och så vidare – uppgår till runt 5 miljoner.

Det spelar egentligen ingen roll åt vilket håll vi tittar. Vi kan gå hela vägen till Latinamerika och titta på vad som händer i Venezuela. Där har 4 miljoner människor tvingats lämna sina hem.

För mig som liberal skaver det i hjärtat att se dessa enorma tragedier runt om i världen. Samtidigt vet vi givetvis att Sverige är ett litet land, med 10 miljoner invånare. Vi vet att Sverige inte kan hjälpa hela världen. Men det är mycket smärtsamt att se att så många länder i världen, som ändå är rika, välmående, fungerande och demokratiska, helt stänger sin dörr.

Man skulle kunna önska att de länder som säger att de inte vill ta emot några flyktingar i gengäld sa: Vi ökar vårt stöd till humanitära hjälpinsatser – till UNHCR, World Food Programme, UN Ocha. Men vi ser inte heller det. Vi ser en kronisk underfinansiering av de humanitära hjälporganen.

Jag börjar mitt anförande i denna ände, fru talman, för detta hänger ihop. Så som situationen nu är i stora delar av Mellanöstern, i norra Afrika, på Afrikas horn, i Afrika söder om Sahara och i Sahara, i delar av Latinamerika och östra Asien, i Myanmar/Burma och så vidare kommer vi att

få se nya flyktingkatastrofer och nya flyktingströmmar. Människor har väldigt lite att återvända till, och livet i flyktinglägren blir i förlängningen fullständigt outhärdligt.

Sverige har tagit ett mycket stort ansvar under många år. Vi har hjälpt många människor att kunna bygga en framtid i vårt land. Det är viktigt att vi nu, när vi har att hantera vår situation, blocköverskridande och med en bredare enighet än vi har kunnat uppnå tidigare faktiskt skapar en långsiktigt hållbar migrationspolitik för vårt land.

Vi kan inte hjälpa alla. Det innebär att vi också måste göra tydliga prioriteringar. Från Liberalernas sida är prioriteringen mycket tydlig. Personer som har behov av skydd ska få stanna i Sverige och få det. Men det innebär, i andra änden, att personer som inte har behov av skydd måste acceptera ett avslagsbeslut från svenska myndigheter och vara beredda att lämna Sverige.

Men en långsiktigt hållbar migrationspolitik kan inte heller signifikant avvika från det regelverk som finns i länderna runt omkring oss. Politiken är inte långsiktigt hållbar om det blir så.

Och vi måste värna vår asylrätt. Asylrätten innebär att man, om man har behov av skydd och får ett bifall, får stanna i Sverige. Det kan vara tillfälligt, och man kan senare återvända när situationen i hemlandet förbättras. Men det kan också innebära ett tillfälligt uppehållstillstånd som sedan förlängs och längre fram leder till ett permanent uppehållstillstånd i Sverige.

Men behovet, fru talman, av en långsiktigt hållbar migrationspolitik kan inte nog understrykas. Det vi har sett de senaste åren är ett lapptäcke av tillfälliga lagar och undantag, olika längd på uppehållstillstånd för människor samt att man av någon sorts välvilja väljer ut specifika grupper och ger dem en annan behandling än andra personer inom asylsystemet och så vidare. Den politiken fungerar inte. Den innebär också att det blir väldigt svårt att tolka och förutse, och detta skapar i förlängningen en rättsosäkerhet, vilket är mycket bekymmersamt.

Därför välkomnar vi från Liberalernas sida den parlamentariska kommittén, som nu ska arbeta fram en långsiktigt hållbar asyl- och migrationspolitik för Sverige. Vi vet att den utredningen, enligt de direktiv som nu har presenterats och som vi i Liberalerna också har varit delaktiga i att arbeta fram, inte täcker in alla områden. Men vi ser att det finns några områden där man kan komma i mål. Andra viktiga frågor kan aktualiseras på andra sätt under resans gång, kanske i andra utredningar eller på andra sätt genom bestämmelser, direktiv till myndigheter och så vidare.

Vi vill att den parlamentariska kommittén ska förena humanism med realism. Humanism innebär att Sverige ska fortsätta att vara ett land som ställer upp för människor som tvingas fly och kommer hit. Men det krävs också en realism, precis som föregående talare från Kristdemokraterna talade om.

Sverige måste ha en migrationspolitik som innebär nivåer som vårt samhälle klarar av vad gäller bostäder, tolkar, arbetsmarknad och möjligheter att bygga ett fungerande liv i Sverige, så att vi inte får en utveckling med områden som blir isolerade enklaver, där nästan inga barn i skolorna kan tala svenska eller lär sig svenska. Detta är förstås en förödande utveckling för vårt land, som sliter sönder det samhällskontrakt som är så

Prot. 2018/19:107
18 juni

*Förlängning av
lagen om tillfälliga
begränsningar av
möjligheten att få
uppehållstillstånd i
Sverige*

viktigt. Sverige ska ställa upp, men vi ska göra det på ett sätt som vårt land långsiktigt klarar av att hantera.

I samband med förlängningen av den tillfälliga lagen görs en förändring som innebär att den grupp av personer med uppehållstillstånd som är alternativt skyddsbehövande nu också får rätt till familjeåterförening. Detta är något som vi i Liberalerna står bakom. Vi tycker inte att det är värdigt Sverige med en situation där kanske en pappa befinner sig i Sverige och har en fru och barn i ett flyktingläger i Jordanien. Vi tycker att det i sådana situationer måste vara möjligt att återförenas i Sverige eller någon annanstans, för den delen. Men det ska kunna ske även i Sverige för att människor ska kunna bygga en framtid i vårt land.

Därmed, fru talman, vill jag önska fru talmannen, ledamöter, åhörare och alla tjänstemän här en mycket trevlig sommar.

Anf. 99 CARINA OHLSSON (S):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga reservationer. För tydlighetens skull yrkar jag även avslag på den motion som Paula Bieler från Sverigedemokraterna yrkade bifall till.

På grund av flyktingsituationen 2015 var antalet asylsökande i Sverige högt och utmaningarna för asylsystemet stora, som många här tidigare har tagit upp. Även andra centrala samhällsfunktioner utsattes för stora belastningar. Regeringen föreslog då ett antal åtgärder för att minska antalet asylsökande. En av åtgärderna var den tillfälliga lagen, som trädde i kraft den 20 juli 2016 och innebar en miniminivå enligt EU-rätten och internationella konventioner. Den tillfälliga lagen upphör att gälla den 20 juli i år.

Sverige är fortfarande en av de medlemsstater i EU som tar emot flest asylsökande i förhållande till folkmängden. Det rekordhöga antalet asylsökande under 2015 innebär även fortsättningsvis utmaningar i det svenska samhället, bland annat när det gäller nyanländas etablering. Detta gäller till exempel inom områden som boende, skola, arbetsmarknadsåtgärder och social välfärd, som också har nämnts tidigare av flera ledamöter.

Därför är vårt förslag dels fortsatt giltighet för lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, dels ändringar i samma lag. Förutom att lagens giltighetstid förlängs till och med den 19 juli 2021 ska både alternativt skyddsbehövande och flyktingar ha rätt till familjeåterförening. Vidare införs en bestämmelse om permanent uppehållstillstånd i vissa fall för utlänningar som fötts i Sverige och sedan födseln är statslösa.

Ändringarna i lagen och följdändringarna i utlänningslagen föreslås träda i kraft redan den 20 juli i år. Som en följd av förslaget om fortsatt giltighet av den tillfälliga lagen föreslås även att lagen om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå ska träda i kraft den 20 juli 2021 och upphöra att gälla den 20 januari 2025.

Inom EU pågår förhandlingar om ett nytt gemensamt regelverk för asyl- och flyktingsituationen. Där har Sverige varit starkt pådrivande för att få en EU-gemensam asyllagstiftning där alla ska ta ett solidariskt ansvar.

Fru talman! Här hemma tillsätts nu en parlamentariskt sammansatt kommitté som varit starkt efterfrågad, framför allt av Moderaterna, som jag haft många debatter med här i kammaren om just detta, som ska ta

ställning till utformningen av den framtida svenska migrationspolitiken i syfte att fastställa en ordning som är långsiktigt hållbar.

Kommittén ska behandla den breda nationella reglering av asylpolitiken som kommer att krävas utöver det regelverk som kommer att fastställas genom det reviderade europeiska asylsystemet. Utgångspunkten är att migrationspolitiken ska vara human, rättssäker och effektiv. Den ska säkerställa att individuella skyddsskäl beaktas vid ansökningar om asyl och att Sveriges internationella åtaganden respekteras, till exempel de åtaganden som följer av FN:s konvention om flyktingars rättsliga ställning, den så kallade Genèvekonventionen, och den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, Europakonventionen.

Migrationspolitiken ska svara mot samhällets behov av att i god tid kunna planera för grundläggande samhällsservice till personer som bosätter sig i Sverige och ge dem goda förutsättningar att etablera sig i landet. Den ska i en föränderlig omvärld minska behovet av tillfälliga lösningar och säkerställa en permanent ordning med ett brett stöd i den svenska riksdagen. Kommittén ska bland annat ta ställning till frågor om tidsbegränsade eller permanenta uppehållstillstånd, på vilka grunder uppehållstillstånd ska beviljas, om en humanitär grund för uppehållstillstånd ska införas, i vilken utsträckning anhöriginvandring ska vara möjlig och om ett försörjningskrav ska gälla och hur i så fall ett sådant krav bör utformas. Jag är ganska säker på att justitie- och migrationsminister Morgan Johansson kommer att ta upp den parlamentariska kommittén, som alltså har varit mycket efterfrågad från flera håll.

Vid den tillfälliga lagens tillkomst bedömde regeringen att det var förenligt med Europakonventionen att låta familjeåterförening anstå under de tre år som den tillfälliga lagen skulle gälla, med hänsyn till de stora påfrestningar som det svenska asylsystemet och andra centrala samhällsfunktioner hade utsatts för till följd av det stora antalet asylsökande. För att undanröja varje risk för att de svenska reglerna bryter mot Europakonventionen eller något annat svenskt konventionsåtagande finns därför en ventil i 13 § i den tillfälliga lagen. Bestämmelsen möjliggör en individuell prövning i varje enskilt fall, där bland annat relationen mellan familjemedlemmarna och anknytningspersonens rätt till familjeåterförening beaktas.

Fru talman! Även om belastningen på mottagningssystemet fortfarande är hög är läget nu inte lika ansträngt som när den tillfälliga lagen infördes. Begränsningarna för alternativt skyddsbehövande kan därför vid en förlängning av den tillfälliga lagens giltighetstid komma att strida mot Europakonventionen i fler fall än tidigare.

Återinförd familjeåterförening för alternativt skyddsbehövande är humanitärt önskvärd och kommer att underlätta integrationen. Detta visas också av flera utredningar. Därför var det med förvåning jag hörde moderaten Maria Malmer Stenergards inlägg här, där hon beskrev hur barn slutar skolan och har sin examensdag. Vi vet ju att många föräldrar saknar sina barn just vid examensögonblicket eller, tvärtom, att barn saknar sina föräldrar som är på ett helt annat ställe i världen. Därför blev jag mycket förvånad över just det inlägget.

Migrationsöverdomstolen har också provat frågan om ett beslut att neka familjeåterförening skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande. Vid en avvägning kom domstolen fram till att familjens intresse av

Prot. 2018/19:107

18 juni

Förlängning av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

att återförenas väjde tyngre än statens intresse av att minska antalet asylsökande på grund av ansträngningarna på asylsystemet.

Även om en förändring görs finns skäl att låta ventilen i 13 § i den tillfälliga lagen gälla även fortsättningsvis för undantagsfall där det enligt Europakonventionen kan finnas en rätt till familjeåterförening med andra än kärnfamiljen. I fall som rör barn ska också alltid portalparagrafen om barnets bästa beaktas. Vi ser också fram emot den barnkonvention som kommer att träda i kraft den 1 januari 2020 och hoppas få se att den också förtydligar att domstolar och förvaltningsmyndigheter ska beakta de rättigheter som följer av konventionen.

Jag uppskattar mycket av det som Fredrik Malm från Liberalerna förde fram i sitt anförande om stödet till UNHCR och andra. Det är högt från Sveriges sida, men det skulle behöva upprätthållas också från många andra länder. Jag står bakom mycket av det som Fredrik Malm uttryckte här. Jag håller med om vikten av en överenskommelse mellan flera partier om ett långsiktigt hållbart system för dessa frågor. I den här debatten har vi hört att det skiljer sig avsevärt mellan de olika partierna. Det skulle vara bra om vi kunde komma fram till åsikter, synpunkter och lagförslag som över tid är långsiktigt hållbara.

(Applåder)

Anf. 100 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Fru talman! Tack, Carina Ohlsson! Jag har två frågor som jag vill ställa till Carina Ohlsson som socialdemokrat och feminist.

Den första rör det jag nämnde om familjeåterförening, nämligen att det krävs ett visst legaliserat sammanboendeskop innan man kommer till Sverige för att man ska kunna få familjeåterförening. Som jag nämnde i mitt anförande betyder det att människor som inte har kunnat leva tillsammans tidigare – homosexuella, bisexuella, transsexuella, queerpersoner eller par vars relation inte har accepterats av familjerna av till exempel hedersskäl – hamnar i kläm. Jag undrar hur Carina Ohlsson som feminist ser på detta.

Den andra frågan rör våldsutsatta kvinnor. Tvåårsregeln har varit debatterad väldigt länge. Vi vet att den absolut har sina brister, men det finns ändå en möjlighet för kvinnor som utsatts för grövre våld att få permanent uppehållstillstånd. Men det finns inte med förlängningen av den tillfälliga lagen. Jag undrar hur Carina Ohlsson ser på den saken.

Anf. 101 CARINA OHLSSON (S) replik:

Fru talman! Det är högst relevanta frågor som jag får från Christina Höj Larsen från Vänsterpartiet. Vi ska alltid ha de feministiska frågorna för ögonen. Christina Höj Larsen vet att jag under lång tid har fört fram detta med familjeåterförening just för att vi vet att det är många kvinnor och barn som inte har haft möjlighet att få asyl i Sverige. Jag ser därför mycket fram emot att nu få den lagändringen och att detta möjliggörs. När vi talar om kvinnors och barns situation är det också viktigt att vi har höjt antalet kvotflyktingar, för vi vet att det också riktar sig mot kvinnor och barn.

När det handlar om familjeåterförening och att man ska tydliggöra att det finns en relation liksom att man har sammanbott och så vidare vill jag se till att vi också följer upp om det finns möjligheter. Vi har ju ventilen i

13 § som jag nämnde, men vi måste följa upp och se om det också finns andra skäl och möjligheter när det handlar om familjeåterförening.

I och med att jag också jobbar med våldsutsatta kvinnor vet jag att det också finns kvinnor som har fått uppehållstillstånd – dock inte permanent uppehållstillstånd, som Christina Høj Larsen påpekade – på grund av att de varit utsatta för våld. Det är en fråga som jag inte kommer att lämna utan kommer att fortsätta att bevaka.

Anf. 102 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Fru talman! Tack, Carina Ohlsson, för svaret! Jag tyckte kanske att det var lite diffust och lite svårt att förstå, för det som händer handlar egentligen inte om kvinnor och barn – även om det kan göra det – utan det handlar till exempel om transpersoner och hedersutsatta eller om par som har en homosexuell eller bisexuell relation och som inte har kunnat leva tillsammans tidigare. De har inte haft möjlighet att göra det. Det ingår inte i detta, så jag har svårt att förstå Carina Ohlssons svar på den frågan.

När det gäller våldsutsatta kvinnor är det inte bara så att den här möjligheten till permanenta uppehållstillstånd inte finns med i förlängningen av den tillfälliga lagen, utan det är också så att tvåårslagen de facto blir en femårslag. I stället för två år krävs fem år.

Som feminist tycker jag såklart att det är fullständigt oacceptabelt. Det borde vara så för kvinnor som har anhöriginvandrat, precis som för alla andra, att man ska kunna gå vid första slaget. De ska inte behöva uthärda sig vare sig två år eller fem år.

Anf. 103 CARINA OHLSSON (S) replik:

Fru talman! Jag lyfte upp familjeåterförening generellt och sa också att det är viktigt att ha kvar den här ventilen så att det ändå ska finnas möjlighet att ansöka även på andra grunder.

Jag har hela tiden varit tydlig med att det här inte öppnar upp för alla grupper av asylsökande att få asyl. Så är det. Där vill jag vara ärlig, annars hade jag ju stått här och verkligen varit otydlig – om nu tydlighet efterfrågas.

Vi kommer att fortsätta att titta på det här i den parlamentariska kommittén. Viktiga frågor kan vara, som jag sa, om det finns humanitära skäl och andra asylskäl än dem vi har i dag.

När det handlar om våldsutsatta kvinnor är det oerhört viktigt att också jobba förebyggande så att man inte ska vara satt i den situationen. Där tror jag att det finns mycket mer att göra. Vi vet ju att flera av männen, som det ofta är, har misshandlat flera kvinnor. Jag tror att vi ska göra mer när det gäller att förebygga för att ingen ska vara satt i den situationen. Framför allt gäller det barn.

Vi ska alltså både arbeta förebyggande och se vad man kommer fram till i den parlamentariska kommittén.

Anf. 104 JOHANNA JÖNSSON (C):

Fru talman! Under hösten 2015 ingick Centerpartiet och övriga allianspartier efter långa förhandlingar en migrationsöverenskommelse med den rödgröna regeringen. Där fanns både punkter som handlade om att snabba på integrationen och stötta kommunernas väldigt pressade situation och

Prot. 2018/19:107

18 juni

Förlängning av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

sådant som tillfälliga uppehållstillstånd och skärpningar av försörjningskraven för anhöriginvandring.

Bara några veckor efter att överenskommelsen hade presenterats valde regeringen att gå mycket längre än vi hade kommit överens om och presenterade den tillfälliga asyllagen. Den innebar bland annat att de allra flesta som flytt hit från krigets Syrien förlorade rätten att återförenas med sina barn och att några av de allra mest utsatta förlorade sin enda möjlighet att stanna här.

Vi i Centerpartiet valde därför, där och då, att rösta nej. Men för ganska exakt två år sedan röstade ändå en majoritet i riksdagen igenom den tillfälliga asyllagen.

Mycket har hänt sedan dess. Restriktioner har införts i hela Europa, och avtal har träffats med både Turkiet och Libyen. I dag är antalet asylsökande i Sverige det lägsta på 13 år. Av de ungefär 20 000 per år som söker asyl är det i nuläget ungefär 70 procent som får avslag. Det är alltså betydligt färre än 20 000 som får stanna här. Man ska komma ihåg att detta sker samtidigt som fler än någonsin tidigare är på flykt runt om i världen.

I dag är vi här för att debattera en förlängning av den tillfälliga asyllagen i ytterligare två år. Men det är med en helt avgörande förändring. Mäniskor med skyddsskäl kommer återigen att få rätt att leva med sina familjer. Små barn kommer att få möjlighet att leva i trygghet med sina föräldrar. Det handlar framför allt om pappor från krigets Syrien som redan har varit här i flera år och som nu äntligen får återförenas med sina allra närmaste.

Det här är någonting som vi i Centerpartiet har kämpat för, och anledningen till att det nu bli verklighet är det avtal som vi och Liberalerna har ingått med regeringen. Vi har därmed gått med på en tvåårig förlängning av den tillfälliga asyllagen under förutsättning att alternativt skyddsbehövande återigen får rätt till familjeåterförening.

Om lagen, som det nu ser ut, röstas igenom här i dag kommer den att gälla fram till den 19 juli 2021. Innan dess behöver det finnas ett väl genomarbetat och brett förankrat förslag om hur Sveriges framtida migrationspolitik ska se ut.

I fredags presenterades direktiven för den parlamentariska kommitté som fram till den 15 augusti nästa år ska arbeta fram detta förslag. Även det är en följd av januariavtalet. Det här var någonting som Centerpartiet och flera andra partier lovade väljarna valet: att vi skulle sätta oss tillsammans och hitta en bred, långsiktigt hållbar överenskommelse. Det har vi också hört från flera andra här.

Nu har vi äntligen direktiv på plats som ger kommittén ett uppdrag att lösa de frågor som regleras i den tillfälliga asyllagen, såsom tidsbegränsade eller permanenta uppehållstillstånd, rätten till anhöriginvandring och eventuella tillhörande försörjningskrav.

Kommittén ska dessutom särskilt ta ställning till om en ny humanitär grund för uppehållstillstånd ska införas. Man ska också göra en internationell utblick och analysera vilka faktorer i Sverige som bidrar till att individer väljer att söka asyl här. Detta innebär att man får ett bredare uppdrag som ger utrymme att diskutera även större förändringar.

Man ska dessutom analysera behovet av åtgärder för att styra om så att fler av dem som kommer till Sverige gör det via säkra och lagliga vägar. Detta är någonting som har varit väldigt viktigt för oss i Centerpartiet.

Kommittén ska också analysera behovet av ytterligare åtgärder för att stärka rättssäkerheten i asylprocessen. Det är en punkt som kommer att kunna rymma många av de viktiga och väldigt svåra diskussioner som har förts de senaste åren. Direktiven ger ett brett uppdrag till kommittén, och det tycker vi är väldigt bra.

Alla riksdagspartier är inbjudna till kommittén, och jag hoppas verkligen att vi lyckas ta den här chansen och göra något riktigt bra av den. Från Centerpartiets sida är vi beredda att lyssna på alla idéer, grundligt granska varje förslag och ändra oss om argumenten är tillräckligt bra. Vi vill verkligen hitta de bästa lösningarna. Samtidigt har vi såklart en lång rad egna förslag som vi entusiastiskt kommer att redogöra för när arbetet väl sätter igång.

Vi förstår samtidigt att det kommer att krävas riktigt svåra kompromisser. Det kommer att krävas stor ödmjukhet för att så många partier som möjligt ska kunna enas, och det är absolut nödvändigt för att migrationspolitiken ska ha någon som helst chans att hålla över tid. Det måste vara slut på tillfälliga, hastigt framtagna lösningar inom migrationspolitiken, och jag hoppas att den parlamentariska kommittén kan hitta en bättre väg framåt i detta.

Med det sagt yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet och hänvisar i övrigt till Centerpartiets särskilda yttrande.

Anf. 105 PAULA BIELER (SD) replik:

Fru talman! Jag kommer inte att hålla något längre anförande eller ställa någon särskilt komplicerad fråga.

Jag är glad att kunna konstatera att den parlamentariska utredningen fått ett bredare uppdrag än vad det först verkade vara. Men det är ganska mycket som ska hinnas med till den 15 augusti nästa år. Man kommer att ha ungefär ett år på sig.

Samtidigt framför Johanna Jönsson att det är väldigt viktigt att det ska finnas en långsiktighet, att många, om inte alla, partier ska kunna enas om ganska stora drag, att det är nödvändigt att detta finns på plats innan den tillfälliga lagen löper ut och att man inte ska ha fler framhastade och plötsliga beslut.

Den fråga jag har är enkel. Det ska gå ut något förslag på remissrunda så att det går att ha en tydlig lag på plats när vi är där om ett år. Jag har svårt att se att det finns reella möjligheter till detta, men tror Johanna Jönsson att det är möjligt att nå resultat på så kort tid?

Då blir mina följdfrågor: Om vi inte hinner klart, kommer man att verka för att förlänga den tillfälliga lagen och utredningens tid? Kommer man att göra det tillräckligt tidigt för att vi ska hinna göra ett seriöst arbete? Eller kommer detta att, tyvärr, rinna ut i sanden?

Anf. 106 JOHANNA JÖNSSON (C) replik:

Fru talman! Vår absoluta ambition är att göra vad vi kan för att detta inte ska rinna ut i sanden. Om vi hade haft egen majoritet hade vi sett till att så inte sker. Men det krävs att tillräckligt många partier är med. Det är sanningen. Vi kan inte själva bestämma.

Vad gäller den korta tiden är allt relativt. Är ett år verkligen så kort tid för att komma fram till något bra? Det beror alltid på hur hårt man arbetar och hur väl förberedd man är. Vi som sitter här inne har haft gott om tid

på oss – många år – att arbeta fram våra förslag och se till att de är genomtänkta i fråga om alla aspekter av migrationspolitiken.

Förhoppningsvis när vi sätter oss där är vi väl förberedda och kan därmed hitta de bästa argumenten för och emot. Om det så ändå inte skulle ske, om det skulle bli nödvändigt, finns det i direktiven tydligt angivet att man ger kommittén ett uppdrag att föreslå ytterligare utredningar i vissa delar. Stora förändringar kan behöva ske och kan behöva utredas vidare.

Vi har hört från andra partier i dag att förslag har diskuterats om att kvalificera sig in i välfärden. Det är också något som vi under flera år har framfört. Det skulle troligtvis kräva fler utredningar för att kunna genomföra en förändring. Samtidigt behöver något vara på plats när den tillfälliga asyllagen löper ut. Vi är inte heller för att återgå till det som gällde tidigare.

Vi har tänkt på dessa frågor när direktiven har skrivits. Vi har arbetat för att lagen ska bli så bred, väl förankrad och genomtänkt som möjligt. Men vi kommer också att under tidens gång behöva se hur långt vi kommer.

Anf. 107 PAULA BIELER (SD) replik:

Fru talman! Jag tackar Johanna Jönsson för svaret.

Det är bra att man har tänkt. Jag är den första att instämna i att man borde ha haft mycket gott om tid för att arbeta fram en mer seriös migrationspolitik. Vi har, som jag måste påpeka i sammanhanget, under lång tid påtalat riskerna med den tidigare migrationspolitiken.

Med detta sagt har jag fortfarande inte riktigt fått ett helt svar på frågan. Det är bra att det finns möjlighet att tillsätta ytterligare utredningar, men en del av min fråga gällde vad som händer om det finns endast fragment av ny lagstiftning på plats när den tillfälliga lagen löper ut? Kommer fragmenten att hastas fram och vara på plats så att vi fortsätter att bygga på ett lapptäcke, eller kommer man att vara beredd att förlänga den tillfälliga lagen i ytterligare steg för att ha ett genomarbetat, lite bredare om än inte heltäckande, förslag som vi väl beslutar om när den tillfälliga lagen löper ut?

Anf. 108 JOHANNA JÖNSSON (C) replik:

Fru talman! Vår ingång är att lagen behöver arbetas fram under den tid som går. Om vi står där och den bästa lösningen är att förlänga den tillfälliga lagen i ytterligare ett år för att vi ska nå fram till något riktigt bra, då kommer vi att vara beredda att göra det. Om det är bättre att gå in och göra vissa förändringar samtidigt som vi tillsätter ytterligare utredningar kommer vi att göra det. Vi är verkligen öppna för att lyssna på andra, argumentera för vår sak och se till att lagen blir så bra som möjligt. Det är verkligen vår ambition att få fram en migrationspolitik som innehåller sådant som för oss är viktigt, nämligen humanism och medmänsklighet, men där det också råder ordning och reda. Det är två delar i detta. Vi sätter oss i kommittén med ett öppet sinne och med ambitionen att göra detta så bra det bara går.

Jag vill bara påpeka att Paula Bielers uttalande om att man under många år har påtalat riskerna inte är detsamma som att man har lagt fram hållbara förslag på hur man ska lösa situationen. Det är en sak att stå och gnälla vid sidan av och prata om allt som är dåligt – det är många som gör det, och det är många som har gjort det under lång tid – det är en helt annan

sak att ta fram genomarbetade politiska förslag på migrationsområdet som faktiskt håller. Det är inte alls lika lätt.

Anf. 109 RASMUS LING (MP):

Fru talman! Den tillfälliga lagen aviserades i november 2015, beslutades i kammaren för ganska exakt tre år sedan och trädde i kraft i juli 2016. Det är en lag som har gjort det väsentligt svårare att komma till Sverige och sedan få stanna i Sverige. Det har också skett andra förändringar i omvärlden, det har blivit svårare att ta sig in i Europa och genom Europa, men det finns i dag oerhört mycket färre asylsökande än vad som fanns 2015 och även åren dessförinnan.

Om beslutet i dag skulle bli att avslå propositionen om att förlänga den tillfälliga lagen skulle den gamla utlänningslagen gälla från att den nuvarande lagen löper ut. Ibland i samhällsdebatten kan man få intrycket att den tidigare lagstiftningen gjorde att vem som helst kunde komma till Sverige och beviljas uppehållstillstånd. Så var det inte – långt ifrån. I 100 års tid, eller ännu mer, har vi haft en reglerad invandring till Sverige, och den har över tid också blivit alltmer reglerad.

Fru talman! Vänsterpartiet röstar i dag avslag på propositionen. Om det hade fått kammarens gillande hade det betytt att vi hade återgått till den ordning som gällde fram till 2015. Om vi från Miljöpartiets sida hade varit ett oppositionsparti – som Vänsterpartiet – hade vi med största sannolikhet också gjort så i dag.

Men Miljöpartiet har gjort ett annat vägval. Vi ingår i regering, men vi har tillsammans med två ytterligare partier, som bekant, kommit överens om januariavtalet. Därför kommer vi i dag att rösta ja till att förlänga den tillfälliga lagen, och vi gör det också för att vi har fått fram ett par oerhört viktiga förbättringar.

Jag är glad över att Vänsterpartiet står kvar och driver på, och jag är också oerhört glad över civilorganisationer och människor som på olika sätt driver på för att Sverige ska vara ett land som står för medmänsklighet och öppenhet.

Fru talman! Låt mig först säga något om bakgrunden. Efter valet i höstas var det en utdragen och turbulent politisk period. Valresultatet var egentligen inte någon överraskning, men det var flera månader av sonderingar, presskonferenser, talmansrundor, fikastunder och överläggningar. Det var nära jul, men i stället antogs budgeten. Det var en M-KD-budget som också fick Sverigedemokraternas röster, vilken vann bifall i riksdagen. Först efter jul fick vi en ny regering, som inte var ny. I den bemärkelsen var det samma partier, men det var ett nytt politiskt landskap eftersom förutom regeringspartierna Socialdemokraterna och Miljöpartiet gjorde också Centerpartiet och Liberalerna upp om politiken.

Överenskommelsen, januariavtalet, är en oerhört viktig överenskommelse. Den ger Sverige förutsättningar att ta en annan väg än vad många andra länder har gjort där nationalistiska partier och konservativa partier getts ett avgörande inflytande på politiken. Titta på vårt närmaste grannland Danmark. Från Miljöpartiets sida menar vi att Sverige inte ska drabbas av det danska tillståndet.

I januariavtalet stadgas att den tillfälliga lagen som vi har att hantera i dag förlängs i två år. Samtidigt tillsätts en parlamentarisk kommitté med representanter från alla partier för att se över framtidens migrationspolitik.

Prot. 2018/19:107

18 juni

*Förlängning av
lagen om tillfälliga
begränsningar av
möjligheten att få
uppehållstillstånd i
Sverige*

Direktiven blev offentliga i fredags. En oerhört viktig förändring är att det nu kommer att bli möjligt med familjeåterförening för alternativt skyddsbehövande.

Alla som har barn kan försöka föreställa sig hur det skulle vara att vara på flykt från krig och komma till ett land med vetskapen om att partner och barn finns i flyktingläger på en annan kontinent eller i en annan världsdelen. Jag tycker att alla som kritiserar att denna förändring blir av ska försöka inse vidden av vad detta skulle innebära.

I detta sammanhang vill jag ge Kristdemokraterna beröm för att de ställer sig bakom beslutet att splittrade familjer ska kunna få möjlighet att återförenas.

I andra sammanhang är jag inte beredd att ge samma beröm till Kristdemokraterna. I en debattartikel häromdagen i Svenska Dagbladet slår Kristdemokraterna fast att de vill att Sverige ska ha en invandringspolitik på nordisk nivå. Jag undrar vilka förändringar det innebär rent konkret. Vi kan titta på våra grannländer. I till exempel Danmark har man infört en lång rad restriktioner och försämringar. Den tidigare migrationsministern i Danmark brukade fira restriktionerna med tårtätande och lägga ut det på sociala medier. I Danmark har man också haft ett så kallat gettopaket – de kallar det faktiskt så – innehållande visiteringszoner, olika straff i olika områden, konfiskering av asylsökandes ägodelar och så vidare.

Jag tycker faktiskt att Kristdemokraterna måste konkretisera vilka delar som de är beredda att införa. Jag kan vända på frågan: Finns det någon gräns för vad man faktiskt kan göra? Om man ska ha en harmoniserad nivå betyder det också att om ett land vill gå längre är man hela tiden beredd att följa efter.

Nu får Danmark en ny regering. Förhoppningsvis kan förändringar göras i detta. Men jag tycker att Kristdemokraterna är svaret skyldiga när det gäller vad de är beredda att göra.

Fru talman! Direktiven för denna parlamentariska kommitté blev, som sagt, offentliga i fredags. Det blir en bred utredning som ska utreda många av de frågor som ingår i denna tillfälliga lag. Det handlar om huruvida vi ska ha tillfälliga eller permanenta uppehållstillstånd. Det handlar om reglerna för anhöriginvandring. Kommittén ska också utreda en ny humanitär skyddsgrund, vilket det också står om i januariavtalet.

Mot bakgrund av hur det politiska samtalet förs i dag är jag mycket glad över att vi kan se att steg tas framåt som när det gäller familjeåterförening. Men beslutet om att förlänga denna lag betyder förstås också att vi har en fortsatt restriktiv och hård migrationspolitik med korta och tillfälliga uppehållstillstånd och att många av dem som inte får stanna och som är svårt sjuka egentligen borde få stanna. Det betyder alltså att alla de försämringar som gjordes för tre år sedan förlängs.

För oss som möter unga människor som har kommit från andra länder, som vill starta sina nya liv i Sverige och som vill komma in i Sverige på riktigt är det inte roligt att ge dessa besked.

Miljöpartiets besked i dag och framåt är att vi kommer att arbeta för medmänsklighet, humanism, solidaritet, rättssäkerhet och för att barnkonventionen också ska betyda någonting i verkligheten. Det kommer vi att jobba för i varje läge och i varje fråga.

Anf. 110 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik:

Fru talman! Jag hade tänkt vänta med att replikera tills regeringens företrädare Morgan Johansson hade talat. Men nu börjar jag bli lite osäker på om regeringen verkligen företräds av Miljöpartiet.

Här talar Rasmus Ling om att man tackar Vänsterpartiet för att de står för medmänsklighet. Sedan tar man avstånd från regeringens politik och säger att om man inte hade suttit i regeringen skulle man ha röstat som Vänsterpartiet kommer att göra i dag, det vill säga för en återgång till de regler som vi hade före 2015.

Min fråga är mycket kort och mycket enkel: Vilken politik står Miljöpartiet för egentligen?

Anf. 111 RASMUS LING (MP) replik:

Fru talman! Jag vet inte om Maria Malmer Stenergard lyssnade på mitt anförande, men jag var mycket tydlig med att vi har valt den vägen att vi har gjort uppgörelser och arbetar i den riktningen och att jag är mycket glad över att vi har fått till dessa förändringar.

Jag respekterar vägval som Vänsterpartiet, Moderaterna och andra partier har gjort. Jag är mycket glad över att vi från vår sida har gjort denna uppgörelse med tre andra partier, och Socialdemokraterna sitter vi tillsammans med i regeringen. Jag står helhjärtat bakom att vi har gjort detta vägval, att vi får till denna förändring och gör denna förlängning och att vi kommer att ha denna utredning som ska se över alla dessa frågor. Jag tycker inte att det borde råda någon tveksamhet om detta. Hade Maria Malmer Stenergard lyssnat borde hon ha hört detta i mitt anförande.

Anf. 112 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik:

Fru talman! Jag lyssnade mycket noga. Det som sas i huvudanförandet stämde inte helt överens med det som sas nu. Det som sas nu var betydligt tydligare. I sitt huvudanförande garderade sig Rasmus Ling lite grann. Han sa att man förvisso har gått med på detta men egentligen tycker som Vänsterpartiet. Det måste jag säga är ganska anmärkningsvärt för ett parti som ändå påstår sig ha någon form av regeringsduglighet.

Rasmus Ling talade om att man tackade Vänsterpartiet för medmänsklighet. Jag skulle vilja uppehålla mig lite grann kring detta ord. Det är väldigt lätt att gömma sig bakom det. Men tycker inte Rasmus Ling att vi har en skyldighet gentemot alla de människor som har kommit till vårt land och som vi har välkomnat innanför våra gränser att se till att de får en riktig chans att komma in i samhället, att se till att barnen får den utbildning som de behöver och att se till att de får lära sig svenska så att de kan stå på egna ben och själva betala sin hyra när de blir vuxna? Om vi fortsätter öka invandringen i den takt som Miljöpartiet och Vänsterpartiet vill kommer vi inte att kunna ge dem denna möjlighet. Vi står inför ett enormt integrationsmisslyckande. Det är mitt och Rasmus Lings ansvar att se till att vi rättar till det. Det kan vi inte göra genom att öka invandringen. Nu behöver Sverige en stram och hållbar migrationspolitik om vi verkligen ska ta ansvar.

(Applåder)

Anf. 113 RASMUS LING (MP) replik:

Fru talman! Vi har självklart ett ansvar för att alla människor som lever i Sverige och som växer upp i Sverige ska ha möjlighet att forma sina liv med arbete och göra de val som de själva vill göra. Detta ansvar har vi för människor som är födda i Sverige, och det har vi för människor som har kommit hit och som ska fortsätta vara här. Om detta råder ingen tvekan.

Det kommer att behöva göras väldigt mycket på bostadssidan, på arbetsmarknadssidan och så vidare. Det är en politik som vi för, som vi har kommit överens om med andra partier och som vi driver framåt. Om detta råder ingen tvekan.

Den fråga som jag tycker att Moderaterna är skyldiga att svara på gäller att de talar om att de vill ha en mer stram och restriktiv politik. Men de går inte alls in på den. Varför talar ni inte om de åtgärder som ni vill vidta för att människor inte ska söka sig till Sverige?

Moderaternas systerparti i Danmark har innehaft migrationsministerportföljen. Vill Moderaterna gå i den riktningen? Vill ni under kommande mandatperiod stå och fira 50 restriktioner på det sätt som man har gjort i Danmark, eller vilka åtgärder är ni ute efter för att föra den strama politik som Maria Malmer Stenergard talar om?

Anf. 114 HANS EKLIND (KD) replik:

Fru talman! Ledamoten Ling undrar över Kristdemokraternas tanke att försöka få ned söktrycket till Sverige till en genomsnittlig nordisk nivå och hur det ska gå till. Sedan hoppar ledamoten rätt in i Danmark och undrar om det är så vi vill gå till väga.

Kristdemokraterna har uppfattningen att det viktigaste som finns i Sverige just nu är att vi får till den parlamentariska kommittén så att vi kan få fram långsiktigt hållbara, gärna breda, överenskommelser. Inför det arbetet vill vi bekänna färg genom att säga vi vill ha en migrationslagstiftning som gör att vi får ned söktrycket ordentligt. Min förhoppning är att vi ska kunna komma överens om vilka åtgärder vi finner mest lämpliga för att nå det målet, och jag hoppas verkligen att även Miljöpartiet ser den skuld som finns att betala. Vi har inte lyckats med integrationen i Sverige. Att då fortsätta ta emot samma volymer som tidigare menar åtminstone vi kristdemokrater är icke möjligt.

I stället måste vi nu se att den stora politiska frågan som pockar på ett svar är hur vi ska få till en migrationslagstiftning som fungerar över tid och som är förutsägbar och rättssäker, och här tror jag att Miljöpartiet är med på vagnen. Det är dock precis lika viktigt att vi även ser över volymerna, för jag menar att den stora politiska utmaningen under en rad år framöver är att se till att utanförskap och parallellsamhällen inte får fortsätta breda ut sig. Vi ska leva med och inte bredvid varandra i Sverige, och därför måste vi göra någonting åt söktrycket till Sverige.

Anf. 115 RASMUS LING (MP) replik:

Fru talman! Jag delar helt bilden att vi ska sträva efter ett samhälle där utanförskapet försvinner och efter att bli ett integrerat land där människor växer upp med samma och lika möjligheter. Jag tycker också att ambitionen att vi ska sätta oss tillsammans i den parlamentariska kommittén och arbeta konstruktivt och framåt är bra.

Från Kristdemokraternas sida menar man att det är något slags målsättning att minska volymerna, som man kallar det. Man inte vill gå in på åtgärderna mer än i väldigt lösa ordalag, men man talar om socialförsäkringssystem, att kvalificera sig till välfärdssystemen och liknande. Då tycker jag faktiskt att man är svaret skyldig när det gäller vilken typ av åtgärder man är beredd att vidta. Det gäller särskilt mot bakgrunden att man talar om att sänka antalet som ens söker asyl i Sverige med 70 procent. Det handlar alltså inte om vilka som beviljas asyl, om jag har förstått det rätt, utan om vilka som ens söker asyl.

Om man ska ha en sådan politik, fru talman, som alltså gör att människor inte ens tycker att det är lönt att söka asyl här om de är i behov av skydd – vilka åtgärder är man då beredd att vidta? Jag tycker att det är en rätt rimlig fråga för Kristdemokraterna att svara på.

Anf. 116 HANS EKLIND (KD) replik:

Fru talman! Om man tittar på Sveriges och Finlands utlänningslagar ser man att de inte lever helt olika liv utan tvärtom påminner väldigt mycket om varandra. Ändå ser vi att söktrycket till dessa två länder ser helt olika ut, och då är frågan naturligtvis vad det kan bero på. I den parlamentariska kommittén ska vi titta internationellt för att kanske komma underfund med och få lite mer säkerhet i vad det är som skiljer.

En av de saker som skiljer mellan Finland och Sverige är dock att man i Finland inte har hållit på och fixat till ett lapptäcke med undantag och tillfälliga lagar, utan de lagar man har gäller. Det gör mig ytterligare intresserad av att denna parlamentariska kommitté verkligen ska lyckas i sitt uppdrag, så att vi får till stånd en lagstiftning i Sverige som håller över tid. Jag tror att det också skulle se till att de spelregler som gäller i Sverige blir tydliga och att vi låter ett ja vara ett ja och ett nej vara ett nej.

Kritiken mot gymnasielagen kvarstår från kristdemokratisk sida, för där var det inte asylskälen som var avgörande för huruvida man skulle få stanna kvar i Sverige och få en ny chans eller inte. Det bärande skälet till att vi kristdemokrater nu har signalerat hur vi anser att framtidens migrationspolitik ska utformas är dock att vi måste få ned söktrycket. Vi måste få ned de volymer som kommer till Sverige, och det av det enkla skälet att vi måste ta itu med integrationsproblemen i Sverige. Det är avgjort det viktigaste vi har att göra i denna kammare, menar jag.

Jag tror också – det är min bestämda uppfattning – att det inte är de människor som ropar efter de mest generösa reglerna som är bäst på att inför framtiden ta fram en hållbar migrationspolitik. I dag måste vi nog ha en lite mer stram syn på det hela, för att i framtiden kunna ge de människor som söker sig till Sverige en fristad här.

Anf. 117 RASMUS LING (MP) replik:

Fru talman! När det gäller gymnasielagen handlar den inte minst om rättssäkerhet – om att de som kom hit när de var under 18 och sökte asyl faktiskt ska få den prövning de skulle ha fått ifall det inte hade blivit sådana väntetider att de hann fylla 18 eller blev uppskrivna i ålder. Det handlar om rättssäkerhet, inte om någonting annat.

När det gäller de andra delarna ser jag fram emot att den här kommittén ska arbeta. Det finns helt klart angelägna frågor, och min förhoppning är att vi ska kunna jobba konstruktivt – men också med den uppenbara vetskapen att det finns olika ingångar i dessa frågor. I vissa av delarna hoppas jag fortfarande att Kristdemokraterna ska kunna vara en kraft som inte bara värnar att kärnfamiljer ska kunna återförenas i stället för att hållas splittade utan också har en humanistisk grundsyn – vilket man har haft längre tillbaka – och står på de svagastes och mest utsattas sida.

Vi får alltså se vad denna parlamentariska kommitté kommer att komma fram till, men jag har goda förhoppningar om att vi åtminstone ska göra vårt allra bästa.

Anf. 118 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag vill först rikta ett tack till riksdagens socialförsäkringsutskott för en välvillig behandling av regeringens proposition.

Jag skulle också vilja rikta ett särskilt tack till Centern och Liberalerna, som vi ju har samarbetat om det här lagförslaget med. Det är nämligen, som alla vet, en del av januariavtalet – närmare bestämt punkt 67. Det sägs ofta att januariavtalet består av 73 punkter, men i själva verket är det betydligt mer än så. När man bryter ned alla punkterna i åtgärder som ska vidtas tror jag att det rör sig om 255 åtgärder som vi har kommit överens om att försöka leverera under den här mandatperioden. Det är med andra ord ett väldigt brett samarbete, och här levererar vi alltså på ett par av punkterna.

Debatten här under eftermiddagen har varit spännande – men också klargörande, skulle jag vilja säga. Jag tycker att Fredrik Malm, Carina Ohlsson, Johanna Jönsson och Rasmus Ling har argumenterat för regeringens förslag på ett mycket förtjänstfullt sätt under eftermiddagen, och jag vill tacka för det. Jag vill dock även tacka Kristdemokraterna i den här processen. Ni ingår inte i regeringssamarbetet, men ni ansluter er ändå till de här förslagen eftersom ni – om jag förstår Hans Eklind rätt – anser att de är väl avvägda. Det tycker jag är bra. Det innebär att vi får en ännu större uppslutning bakom den väg vi har valt att gå.

Jag tyckte också om tonen i det inlägg som Hans Eklind gjorde. Apropå frågan hur Finland har gjort med sin lagstiftning, vilket kom upp i det senaste replikskiftet, är det faktiskt så att även Finland fick strama åt sin lagstiftning för att kunna hantera situationen. Det gjorde man 2016. I Norden är det alltså inte bara Sverige som har fått göra en del saker för att kunna klara av situationen.

Det jag hör av diskussionen bådär dock gott inför framtiden, trots allt.

Migrationspolitiken har varit det mest omdiskuterade politiska området på senare år. Det är inte konstigt – kriget och konflikterna i Mellanöstern och i Afrika har ju påverkat hela vår del av världen, och deras följder har dominerat europeisk politik de senaste åren.

Sverige har tillsammans med ytterligare några länder i Europa tagit ett mycket stort ansvar för dem som flytt undan krig. När jag besökte flyktinglägren i Jordanien och i Libanon på våren 2015 sa FN-representanten på plats att detta var den värsta humanitära krisen i vår tid. Det hade hon sannerligen rätt i. Det räcker med att tänka på IS fruktansvärda härjningar i Syrien och i Irak eller på den syriska regimens bombningar av sitt eget

folk för att förstå varför miljontals människor sökte sig bort från dessa områden för att helt enkelt klara livhanken och hitta någonstans där de kunde starta sitt liv igen.

Nu har Sverige tagit ett stort ansvar för dessa människor. Jag vill bara ge er en siffra, som ni kan fundera på: Sedan kriget i Syrien bröt ut 2011 har Sverige gett skydd åt 175 000 syrier. Detta är män, kvinnor och barn som annars lätt hade kunnat gå under i en bombkrevad i Homs eller i Aleppo.

Det här är Sveriges största humanitära insats under efterkrigstiden. Det är förmodligen vår största humanitära insats någonsin som land. Jämför gärna med hur många som kom till Sverige efter andra världskriget i de vita bussarna – det var ungefär 25 000. Eller jämför med hur många som kom från Ungern efter landets försök att frigöra sig från Sovjetunionen 1956. Då flydde 200 000 ungrare från Ungern, varav 8 000 kom till Sverige.

Det vi gjort de senaste åren är, hur vi än räknar, den största humanitära insats som Sverige har gjort under efterkrigstiden.

Men det är inte bara detta. Sverige är också det EU-land som under dessa år har tagit störst ansvar för krigets offer per capita räknat. Detta tycker jag att vi i grunden ska vara väldigt stolta över. Vi har räddat tusentals liv. Vi har gett människor möjlighet till en ny start och till ett nytt liv, fjärran från det krig och den död som de flydde från.

Några av dessa människor träffade jag på torget i Falköping på första maj. Efter mitt tal på torget kom det fram en familj, så där lite blygt. De ville, på bruten men fullt förstäelig svenska, bara tacka det svenska folket för att de hade fått en möjlighet att starta ett nytt liv här. Mannen hade kommit hit från Syrien 2015, och något år efteråt hade frun och barnen kommit efter. Mannen jobbade heltid på industrin. Kvinnan var på väg in; jag tror att hon jobbade deltid i handeln.

Det finns många bilder av flyktingarna i debatten, men det är faktiskt denna bild av familjen på torget i Falköping som är den vanliga.

Debatten har varit, och är fortfarande, full av olyckskorpar och domedagsprofeter. Jag kommer så väl ihåg diskussionen vi hade 2015 och 2016. Då var det många som sa att detta aldrig skulle fungera. Man målade upp en skräckbild av vad Sverige skulle bli. Man sa att statsfinanserna skulle haverera. Man sa att Sverige skulle bli bankrutt. Man sa att arbetslösheten skulle skena. Man sa att det inte skulle finnas en chans för dessa människor att komma in på svensk arbetsmarknad. De skulle fastna i ett permanent utanförskap, sa man, och inte ha en chans att komma in.

Så här några år efteråt kan vi ju se hur det gick.

Sanningen är att svensk ekonomi är starkare än vad den varit på mycket länge. Under hela denna period har statsskulden fallit som andel av bnp och är nu den lägsta sedan 1977, alltså på över 40 år.

När vi följer arbetslösheten år för år ser vi att den har fortsatt att sjunka. Sysselsättningen har fortsatt att stiga; sysselsättningen i Sverige är i dag den högsta som någonsin har uppmätts i ett EU-land. Denna sysselsättningsökning gäller både inrikes födda och utrikes födda, och den gäller både kvinnor och män.

Faktum är att sysselsättningsökningen bland utrikes födda kvinnor på många sätt är ganska remarkabel när man ser det över några år. Lyssna på det här: Efter fem år i Sverige har utrikes födda kvinnor i Sverige en högre sysselsättningsgrad än vad inrikes födda kvinnor i övriga EU har.

Detta innebär alltså att de invandrarfamiljer som vi talar om, som kommer hit, väldigt snabbt tar till sig den norm vi har i Sverige med två familjeförsörjare och att både mannen och kvinnan arbetar. Så är det faktiskt.

Vad gäller takten för inträdet på arbetsmarknaden går det allt fortare. På Alliansens tid tog det i genomsnitt över åtta år innan minst hälften av nyanlända hade etablerat sig på arbetsmarknaden. Det var facit efter Alliansens politik. I dag är den siffran mindre än fem år – den ligger mellan fyra och fem år. Det är nästan en halvering av etableringstiden.

Efter snart fem år med en rödgrön regering är statsfinanserna starkare, arbetslösheten lägre, sysselsättningen högre och integrationen snabbare. Och detta, mina vänner, har skett trots att vi har tagit emot tiotusentals flyktingar. Det är faktiskt inget dåligt facit i grunden. Den svenska modellen levererar på denna punkt.

Det är ju detta som det handlar om i grunden: hur vi löser även svåra uppgifter i vårt land. Den svenska välfärdsmodellen är enligt min uppfattning väl rustad för att klara det. Det handlar till exempel om att vi i grunden kan falla tillbaka på att ha ett ganska välskött land, där vi delar på ansvaret när vi ställs inför svåra uppgifter.

Vi kan sätta in vuxenutbildning när det behövs, så att människor kan lära sig svenska.

Vi kan med offentliga medel stimulera bostadsbyggandet, så att man ganska snabbt kan komma upp i bostadsbyggandenivåer som är de högsta på 40 år.

Vi kan tillsammans med arbetsmarknadens parter ta fram snabbspår in på arbetsmarknaden. Detta var arbetsmarknadsminister Ylva Johanssons stora projekt under den förra mandatperioden. Den som exempelvis var elektriker, målare, lastbilschaufför eller jobbade inom vården i Syrien ska med en kompletterande utbildning ganska snabbt kunna komma in och börja jobba med samma typ av yrke när personen kommer till Sverige. Detta har också varit väldigt viktigt.

För någon månad sedan sprängde vi miljonvallen. I dag jobbar över 1 miljon människor som är födda utomlands på den svenska arbetsmarknaden. Det är nästan 20 procent av löntagarna. Det är var femte undersköterska, vårdbiträde, barnskötare, lärare, läkare, plåtslagare, affärsbiträde – vilka yrken ni än talar om är 20 procent av de svenska löntagarna födda utomlands. Jag är övertygad om att Sverige inte skulle klara sig särskilt länge utan alla de arbetare, tjänstemän och akademiker som har rötter i andra länder. Så är det bara.

Detta är resultatet av en lång rad åtgärder som regeringen vidtagit, men det är också resultatet av åtgärder som denna kammare har vidtagit. När läget såg som svårast ut – nu talar vi om hösten 2015 – samlade sig riksdagens partier. De satte sig ned vid bordet och sa: ”Finns det något vi kan göra för att kunna komma överens om åtgärder som ytterligare förbättrar integrationen de kommande åren?”

En av de viktigaste punkterna i den överenskommelsen, från oktober 2015, är att vi äntligen fick på plats en lagstiftning som sa att alla kommuner nu måste vara beredda att ta emot nyanlända. Ingen kommun skulle kunna säga nej. Jag vet att det fortfarande finns kommuner som inte gärna vill det utan som försöker att ställa sig utanför. Nu har vi dock en lagstiftning på plats, och de allra flesta kommuner tar det ansvar som de ålades i denna lagstiftning. Det var bra att vi kunde få igenom en sådan lagstiftning.

Sedan har vi naturligtvis civilsamhällets alla organisationer, som under dessa år har gjort en storartad insats både när det gäller mottagning och när det gäller integration. Det är i grunden detta som utmärker Sverige när Sverige är som bäst – när politiken, arbetsmarknadens parter och civilsamhället samlar sig för att kunna lösa en stor uppgift. Det gjorde vi även denna gång.

Fru talman! Det har gått betydligt bättre än vad somliga trodde och förespådde 2015–2016. Det är *en* sanning i den här debatten. Men det är också sant, fru talman, att så här hade det inte gått om vi inte hade haft kraft och sinnesnärvaro nog att strama åt när det behövdes.

När det kom som flest asylsökande 2015 kom det över 10 000 i veckan. Om det hade fortsatt så hade inga integrationsåtgärder i världen kunnat klara av situationen. Då hade vårt mottagningsssystem brutit samman.

Jag minns mycket väl hösten 2015, när det var som flest som kom. Man fick fylla bussarna i Malmö med asylsökande och sedan köra dem norrut utan att veta om man skulle kunna släppa av dem och de skulle kunna få tak över huvudet. Men då visste man i alla fall att man hade 10–12 timmar på sig att lösa det under vägen. Så såg den akuta situationen ut vid det tillfället.

Det var helt nödvändigt att bryta utvecklingen 2015. Och när vi tog emot 163 000 asylsökande det året blev det till slut en situation som inte ens Sverige kan klara av på lång sikt. Vi kan klara ett sådant år, men vi kan inte klara två eller tre – inte ens Sverige.

Vi gick därför in med gränskontrollerna, id-kontrollerna och den tillfälliga lagen för att skapa det andrum vi behövde för att kunna ta hand om alla dem som redan hade kommit och för att kunna få människor att också söka sig till andra länder så att vi skulle kunna inrikta oss på integrationen i Sverige.

Den strategin fungerade. Efter åtstramningarna föll ju antalet asylsökande kraftigt, och det har fortsatt att falla. I dag har vi det lägsta asylmottagandet på 13 år. Och sedan 2015 har antalet asylsökande minskat med nästan 90 procent. Också andelen som söker sig till Sverige har minskat. Tidigare var det uppemot 12 procent av alla som kom till Europa som sökte sig till Sverige. Nu är siffran nere i runt 3 procent.

Krisläget som var i Migrationsverket är för länge sedan över. Alla de tillfälliga boendena är avvecklade, och man kommer i år att minska sin personal ytterligare med, tror jag, över 500 personer. Det är en följd av att trycket har minskat kraftigt. Det innebär också att handläggningstiderna blir allt kortare. Vi är nu helt enkelt tillbaka i ett normalläge igen. Som mest hade Migrationsverket nästan 9 000 anställda. Under det här året kommer man att kunna komma ned i under 6 000.

Nu har vi möjligheten att tillsammans igen fundera igenom hur vår migrationslagstiftning ska se ut framöver. I dag förlänger vi den tillfälliga lagen, och det är för att ge oss tid att utforma en ny lagstiftning utan att

riskera att vi kommer in i en ny kris. Vi kan, som jag sa, klara ett 2015. Men vi kan inte klara två och inte klara tre, och vi ska inte dit igen.

När nu antalet är så pass lågt som det är kan vi också lätta något på lagstiftningen så att familjer kan återförenas i större utsträckning än tidigare. Det är inte så att vi inte har genomfört några familjeåterföreningar under de här åren. Tvärtom har vi haft ganska många familjeåterföreningar, även med den åtstramande lagen. Men när det gäller alternativa skyddsbehövande har vi inte haft den möjligheten. Det handlar i huvudsak om, som har kommit upp i debatten tidigare här, att återförenas med sina familjemedlemmar som i dag kanske lever i flyktinglägren i Jordanien eller Libanon, så att en kvinna kan återförenas med sin man och ett barn kan återförenas med sin pappa, så som familjen i Falköping förresten. Det handlar alltså i huvudsak om att kvinnor som i dag befinner sig i flyktingläger med sina barn nu ska kunna återförenas med sina män i Sverige, som ju ofta redan har både bostad och jobb. Det underlättar ju naturligtvis också. När det gäller familjeåterförening rör det sig till 90 procent om kvinnor och barn.

Det var nödvändigt att inskränka den möjligheten 2015 för att vi över huvud taget skulle kunna hantera situationen i det läge som var då. Nu är det möjligt för oss att återinföra den rätten. Men jag skulle vilja säga att det inte är någon dramatik, som vissa försöker att få det till. Det är en mycket begränsad grupp som vi talar om. Det kommer inte att leda till en ny kris. Men för de kvinnor och barn som det handlar om är detta naturligtvis en mycket stor lättnad. Även om vi lever i en hård tid med ett hårt debattklimat måste det finnas utrymme för medmänsklighet.

Med det här gjort nu kan vi se framåt. I fredags beslutade vi om direktiven till den nya migrationspolitiska kommittén, som under ett års tid ska utreda den framtida politiken. Den här veckan går inbjudningarna ut till de politiska partierna om att nominera till kommittén. Jag hoppas, vilket det verkar som nu, att alla partier kommer att vilja medverka i kommittén. Det är jag glad för, och jag tror att det borgar för en bra diskussion framåt.

Framtidens migrationspolitik ska vara långsiktigt hållbar, human och rättssäker. En lärdom från 2015 är att den inte i alltför stor utsträckning kan avvika från vad som gäller i andra EU-länder. Sverige ska fortsätta att ta ansvar för flyende människor, men vi måste göra det på ett ordnat sätt och i en omfattning som vi klarar av på lång sikt.

Jag hoppas på öppna och konstruktiva diskussioner i den kommitté som nu tillsätts, så att vi nästa år kan lägga fast en långsiktig politik med bred förankring i riksdagen.

(Applåder)

Anf. 119 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik:

Fru talman! Jag måste säga att jag är ganska tagen efter det långa anförandet av vår migrationsminister. Det är som om det inte finns några som helst problem i Sverige. Det är som om han inte ser barnen som inte får fullständiga betyg när de går ut nian.

Vi har flera utanförskapsområden där varannan elev inte får de betyg som krävs för att kunna gå vidare, där man inte lär sig svenska språket, där mamma och pappa aldrig går till jobbet, där man lever i utanförskap och trångboddhet. Men i Morgan Johanssons Sverige ser det inte ut så. Där är det guld och gröna skogar. Han talar om 2015 som något väldigt avlägset

som aldrig kommer tillbaka. Men vi befinner oss just nu i den integrationskris som har skapats av ett ohållbart mottagande under många år.

Om man pratade med de socialdemokratiska kommunalråden skulle man nog få en helt annan bild. Kommunerna går ju på knäna. Socialtjänsten, skolorna och sjukvården har svårt att mäkta med. För detta har vi ett ansvar.

Det var inte så länge sedan som det lät väldigt annorlunda från Socialdemokraterna. Det var före valet. Då sa man att man skulle ha en trygg migrationspolitik för en ny tid. Man menade att den nya, strängare asyl-lagstiftningen skulle ligga fast. Man menade att vår lagstiftning inte väsentligen kunde skilja sig från övriga EU-länders. Mottagandet skulle ske i en mer ordnad form, och man skulle fortsätta arbetet för att fler länder skulle ta sitt ansvar.

Det var då, det. Nu är det efter valet. Socialdemokraterna hamnade i regeringsmakten, och vi ser ingenting av den politiken. Jag tror att det inte bara är jag som undrar: Vart tog den vägen?

Anf. 120 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Nej, det är ingen som förnekar att det finns problem i Sverige. Det är klart att det finns, men man måste ju ha lite proportioner också.

Det jag pekar på är att arbetslösheten har sjunkit, att statsfinanserna är starkare än på 40–50 år, att integrationen nu går snabbare och att de åtgärder som vi vidtog under de här åren när det gäller till exempel språkundervisning och snabbspår in på arbetsmarknaden och när det gäller att bygga bostäder faktiskt har fått effekt.

När vi tillträdde 2014 hade vi visserligen ett läge som jag skulle vilja säga var helt ohållbart. Det var det som ledde fram till krisen. Det som var Moderaternas politik då – det var under Reinfeldts tid – var att Sverige skulle ha den mest generösa flyktinglagstiftningen i hela EU. Men när de asylsökande väl kom hit var det bara socialdemokratiska kommuner som skulle ta ansvar. Då skulle de moderata kommunerna slippa. Ni var ju helt emot alla former av lagstiftningar som skulle göra att också Vellinge, Danderyd, Lidingö, Täby och de andra moderatkommunerna skulle ta ett ansvar. Men där fick ni vika er.

Jag pekade på att det var en viktig punkt i integrationspolitiken att alla kommuner tog sitt ansvar. Men väl här fördelades de ut till de socialdemokratiska kommunerna. De moderata kommunerna slapp; de skulle inte behöva göra något.

Med EBO-lagstiftningen såg ni dessutom till att trycka in de asylsökande människorna i redan överfulla lägenheter i utsatta bostadsområden, och ni vägrade stenhårt att göra något som helst åt denna lagstiftning.

Nu har vi gått in med en mängd utbildningsinsatser och skapat en lag som gör att alla kommuner måste ta ansvar. Vi är också på väg att göra något åt EBO-lagstiftningen, vilket ytterligare kommer att medverka till att bryta segregeringen.

Det är detta jag kommer att ägna mig åt, konkreta åtgärder för att förbättra integrationen i Sverige framöver.

(Applåder)

Prot. 2018/19:107
18 juni

*Förelängning av
lagen om tillfälliga
begränsningar av
möjligheten att få
uppehållstillstånd i
Sverige*

Anf. 121 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik:

Fru talman! Antingen kan man stå här och peka finger och tala om vem som sa vad förr, eller så tar man det ansvar som man är satt att ta. Vi kan konstatera att det fortfarande tar åtta år innan ens hälften av de nyanlända har ett jobb. Det tar 18 år innan ens hälften av dem som saknar gymnasieutbildning har ett jobb, och de blir allt fler. Hälften av dem som är arbetslösa är utrikes födda, och här står Morgan Johansson och är nöjd.

Vi har under alldeles för lång tid haft en alldeles för omfattande invandring. Det har lett till en omfattande integrationskris, och det är barnen som blir lidande. Det är barnen som ärver utanförskapet från sina föräldrar, och det måste vi ta ansvar för.

Givetvis finns det goda exempel, men i stora delar av Sverige finns det inte det. Detta måste vi väga se. Vi måste förstå att antalet som kommer hit spelar roll för vår förmåga att integrera de många som har kommit hit för att stanna.

Detta insåg även Socialdemokraterna före valet. Då talade ni om nivåer på ungefär 14 000 asylsökande. Det var fortfarande rätt höga nivåer men betydligt lägre än dem vi har i dag. Vad hände med det? Var det också bara tomma ord?

Anf. 122 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Vi har som sagt de lägsta nivåerna på 13 år. Det är en effekt av bland annat de åtgärder som vi vidtog under åren efter 2015, men då hjälpte Moderaterna inte gärna till.

Jag kommer mycket väl ihåg när vi hade den stora debatten om id-kontrollerna. Först sa Moderaterna att de skulle backa upp det, men sedan orkade de inte göra det eftersom de trodde att det skulle bli problem med integrationen runt Öresund, vilket var ett helt korrekt antagande. I dag vet vi dock att om vi inte hade infört id-kontrollerna hade hela vårt asylsystem havererat. Jag minns att jag var ganska ensam om att argumentera för detta. Det var ju tur att vi gjorde som vi gjorde, men Moderaterna var inte med på det.

Vi tog över en situation, Reinfeldtlinjen, där Sverige skulle ta ett jättestort ansvar men där de asylsökande skulle fördelas bara till vissa kommuner och EBO-lagstiftningen skulle vara kvar så att segregeringen ökade. Allt det har vi ändrat på.

De medicinska åldersbedömningarna fanns inte. När det kom så många 2015 hade vi ens ett system för medicinsk åldersbedömning så att vi kunde ta reda på hur gamla de som kom hit var. Det var också en sak som hade havererat under Moderaternas tid.

Maria Malmer Stenergard säger att det fortfarande tar åtta år. Jag tycker att hon ska läsa på. Så var det på Alliansens tid. Nu tar det fyra till fem år innan hälften har etablerat sig på arbetsmarknaden. Detta beror på det starka trycket på arbetsmarknaden. Det finns ett stort sug efter yrkesutbildat folk. Vi kommer att fortsätta att bygga ut denna del så att fler kommer snabbare in på arbetsmarknaden. Det är nämligen nyckeln till integration och att bli en del av Sverige.

Anf. 123 PAULA BIELER (SD) replik:

Fru talman! Ibland blir jag extremt trött på de här debatterna, och nu är det ett sådant tillfälle. Jag är så trött på att man i stället för att blicka framåt skyller på varandra vad gäller vem som tog ansvar när och var. Jag är också oerhört trött på att det finns de i denna kammare som vill lägga beslag på vad medmänsklighet och humanism ska betyda.

Morgan Johansson sa i sitt anförande att det till följd av förändringarna i lagstiftningen är ett begränsat antal som kommer att få komma hit. Det handlar om något tusental fler asylsökande och några tusen fler familjeåterförenade.

Man kan se antalet som begränsat eller som stort. Jag hör till den senare gruppen; andra hör till den förra gruppen. I det stora hela sett till antalet flyktingar i världen är det en liten, liten rännil. I det stora hela sett till antalet utsatta i världen är det ännu mindre.

Det var budgetdebatt här innan. Då nämndes hur man flyttar resurser från bistånd till mottagande. Jag läste ett gammalt blogginlägg från 2013 där jag reflekterade över detta. Då talades det om 40 miljoner flyktingar. Jag utmålades som hjärtlös eftersom jag ville satsa på dem som faktiskt behövde det.

Min fråga till Morgan Johansson är: Borde man inte satsa på att förändra migrationsrörelserna helt och hållet och på att hjälpa så många som möjligt?

Anf. 124 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Paula Bieler är trött på att andra partier lägger beslag på begreppet medmänsklighet. Jag kan dock försäkra Paula Bieler om att ingen kommer att anklaga Sverigedemokraterna för att stå för medmänsklighet.

Paula Bieler säger att vi ska lägga mer pengar på biståndet på plats än på att ta hand om människor här hemma. Det är ju precis det vi gör. Vi är förbi den perioden då mycket pengar från biståndsbudgeten gick till att ta hand om dem som kom till Sverige. Nu är vi i stället i ett läge där vi kan satsa biståndet på just de områden vi talar om. Jag har som sagt besökt flyktingläger i både Libanon och Jordanien, och där vajar svenska flaggor eftersom UNHCR är så stolt över det jobb svenska biståndsarbetare gör. Sverige är en av de största bidragsgivarna till UNHCR och till FN:s andra migrationsorganisation, IOM.

I morgon kommer regeringen att fatta beslut om att förstärka medelstödningen till IOM ytterligare så att man ännu bättre ska kunna hjälpa migranter på plats. Det handlar om att skydda dem men också, när de är på väg till Libyen, förklara förutsättningarna så att de vänder om. Det är bland annat detta IOM ägnar sig åt.

Paula Bieler kan vara helt lugn på denna punkt. Sverige gör mer än de flesta andra länder både här hemma och på plats.

Anf. 125 PAULA BIELER (SD) replik:

Fru talman! Migrationsministern har fel när han påstår att jag kan vara helt lugn. Jag kommer inte att vara helt lugn så länge vi har tiotals miljoner personer på flykt i världen och i sina hemländer, så länge vi har barn som

*Förlängning av
lagen om tillfälliga
begränsningar av
möjligheten att få
uppehållstillstånd i
Sverige*

dör i mässling trots att vaccin finns tillgängligt och så länge det finns barn som inte får gå i skola och vi skulle kunna satsa på det.

Även om vi har fått ned nivåerna lite, sett till hur mycket vi spenderar här hemma, är det ett faktum att vi har begränsade resurser. Inte minst gäller det när våra skattemedel, som Sveriges skattebetalare i första hand förväntar sig ska gå till dem, ska läggas på andra länders medborgare. Jag tycker att det är motiverat men att man måste fokusera på kostnadseffektivitet, och hur man än vänder och vrider på det är inte bästa sättet att hjälpa flest och mest utsatta att bekosta mottagande i Sverige.

I detta läge öppnar man för anhöriginvandring utan försörjningskrav, något som tydligt kommer att ta medel i anspråk som antingen kunde ha gjort skillnad för de svenska kommuner som går på knäna eller gått till mer hjälp på plats. Dessutom leder denna politik till att migrationsflödena förändras.

Som jag sa i mitt anförande: När Morgan Johansson höll presskonferens förra veckan och fick frågor efteråt pekade han på att familjer väljer huruvida de stannar tillsammans eller skickar en i förväg beroende på vilka lagar vi har.

Det är självklart att en stram, riktigt stram, migrationspolitik också skulle minska andelen personer över huvud taget som riskerar livet och vänder sig till flyktingsmugglare för att det är lönsamt att komma hit. Detta medan vi blundar för dem som är utsatta, som dör i sjukdomar vi kan vaccinera bort, som inte får skolgång, som inte får säkerhet. Jag tycker att det är skamligt, och jag kommer aldrig att acceptera att det är det som kallas medmänskligt.

Anf. 126 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Jag förstår att Paula Bieler inte vill ha hit dessa kvinnor och barn. Men det stannar ju inte där, för Sverigedemokraterna vill inte ha hit männen heller. Ni vill inte ha hit någon över huvud taget. För Sverigedemokraterna spelar det ingen roll om det är en som kommer eller om det är tio, hundra eller tusen som kommer. Ni har ju alltid i alla avseenden varit emot att det ska komma utläningar till Sverige.

De som kommer hit som invandrare ska heller aldrig kunna känna sig som svenskar, utan de ska betraktas som någonting annat vid sidan om. Det är ju det som är hela budskapet i Sverigedemokraternas politik. Ni försöker dela upp människor i olika etniciteter. Det är det som är det viktigaste för er.

Hur kan Paula Bieler hjälpa människor på plats när det på plats är fullt krig, vilket det varit i exempelvis Syrien och fortfarande är på många ställen? Det går ju inte. Då blir det i stället en fråga om att försöka se till att de människor som kommer hit får möjlighet till en nystart.

Vad jag pekade på i mitt inlägg är att för de allra flesta människor som kommer till Sverige går det faktiskt väldigt bra. Över 1 miljon människor som vaknar varenda morgon, går till jobbet och sliter för Sveriges skull har sina rötter i något annat land. Det är jag i grunden väldigt stolt över, och det stärker Sverige som nation.

(Applåder)

Anf. 127 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Fru talman! Tack så mycket, Morgan Johansson! Min fråga handlar om familjeåterföreningen.

Vi har i dag här på åhörarläktaren haft en ganska stor grupp från den eritreanska diasporan, som har drabbats hårt av familjesplittring. Det har handlat om att man på olika sätt antingen inte hunnit med tremånadersregeln eller inte klarat försörjningskraven.

När regeringen lade fram den tillfälliga lagen fick man ganska omfattande kritik som handlade om att det inte får bli så att man berövar någon familjeåterförening. Då var regeringen tydlig med att den tillfälliga lagen handlar om att familjeåterförening ska anstå och inte berövas.

Ändå är det så, fru talman, att under den tid den tillfälliga lagen har gällt har till exempel en del ensamkommande som fått uppehållstillstånd hunnit fylla 18 så att de inte längre har rätt till familjeåterförening, och föräldrars barn har hunnit fylla 18 så att de inte längre har den rätten. Det är ju en familjeåterförening som är borta.

Nu när regeringen förlänger lagen ytterligare kommer ännu fler barn att hinna fylla 18. Ännu fler kommer inte att kunna få denna familjeåterförening.

Jag undrar hur justitieministern ser på att man har lovat att familjeåterförening ska anstå tillfälligt och inte berövas.

Anf. 128 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Hela poängen när vi införde den nya, tillfälliga lagen var att vi behövde hantera en extremt akut situation, då det kom 10 000 i veckan. Vi gjorde bedömningen att Sverige inte kunde fortsätta vara det land som har den allra mest generösa flyktingpolitiken i hela EU när som sagt 12 procent av alla asylsökande som kom till Europa sökte sig till just Sverige och när det kom 163 000 på ett år. Det går inte.

I Vänsterpartiets värld gör det kanske det. Där kan man bara fortsätta. Vänsterpartiet, kommer jag väl ihåg från dessa debatter, har ju varit emot varje åtstramning under hela denna period. Om det har handlat om den tillfälliga lagen eller om id-kontroller eller om gränskontroller har ni varit emot. Inte ens när det kom 10 000 i veckan, inte ens då, förstod Vänsterpartiet att nu är vi tvungna att göra saker och ting.

Nu är vi i ett läge då det kommer färre än på 13 år. Då återinför vi denna möjlighet för de alternativt skyddsbehövande – och den omfattar naturligtvis alla, alldeles oavsett vilket land man kommer från.

Men man måste också nå upp till kriterierna. Bland annat måste man klara försörjningskravet om man inte omfattas av tremånadersregeln. Då får man helt enkelt se till att man klarar försörjningskravet, att man skaffar det jobb man behöver för att nå upp till det. Då får man möjlighet att omfattas av familjeåterföreningen.

Vi kommer med den nya lagstiftningen att göra fler familjeåterföreningar än vi gjort tidigare, och faktum är att vi har gjort väldigt många också de senaste åren. Så sprid inte bilden att det är helt omöjligt att göra familjeåterföreningar eller att det kommer att bli sämre! Det är faktiskt precis tvärtom.

Anf. 129 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Fru talman! Jag konstaterar att Morgan Johansson i vanlig ordning hellre pratar om Vänsterpartiet än svarar på mina frågor. Det är ju en fin gammal tradition, så det kan statsrådet få fortsätta med.

Det finns många saker som Vänsterpartiet tycker att vi kunde ha gjort i stället.

Regeringen kunde ha satt press på EU att ta ett gemensamt ansvar genom att hålla tillbaka medlemsavgiften tills andra medlemsländer gjorde sin del av jobbet. I stället satte den flyktingarna under press.

Regeringen kunde ha sagt att tiden när Sverige bidrar till konflikterna i världen genom att sälja vapen till diktaturer och länder i krig är förbi. I stället låter regeringen EU betala diktaturer och skurkar för att hålla offer för krig borta från Europa.

Regeringen kunde ha lanserat en stor samhällssatsning på att bygga Sverige större och starkare. I stället ställer den krav på människor som vill återförenas med sin familj att skaffa tillräckligt stor lägenhet.

Jag berättade i mitt anförande, fru talman, om vilken lönenivå det är som krävs. Det som är tydligt är att vanligt jävla folk – jag ber om ursäkt, fru talman – med en vanlig utbildning och ett vanligt arbete har väldigt svårt att klara det om de har tre barn. Jag tog som exempel en lärare, en bilmekaniker och en servitris. Det är vanliga, hederliga, bra arbeten som man inte skulle klara försörjningskravet på.

Vad är det för fel på vanliga människors rätt att få familjeåterförening?

Anf. 130 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Tremånadersregeln gäller ju också för dem. Den gäller för alla, så om man klarar tremånadersregeln kan man tillgodogöra sig familjeåterföreningsreglerna.

Sedan är det ju en del av Vänsterpartiets politik att Sverige ska vara det allra mest generösa landet i hela EU. Om en asylsökande väl har kommit till Sverige och vederbörande sedan fått avslag ska han eller hon helst inte åka hem. Det har ni också politiska förslag om, som går ut på att försvåra återvisningar.

Om man samlar alla dessa förslag – allt motstånd mot alla typer av åtstramning även om vi tar emot 10 000 i veckan, allt motstånd mot all lagstiftning som förhåller sig rimligt i förhållande till andra EU-länder och till att försvåra att sända tillbaka dem som inte har fått tillstånd – ser man att det leder till en politisk linje som egentligen handlar om fri invandring. Det vill säga att har du väl kommit till Sverige spelar det ingen roll om du får avslag eller inte eller om du klarar försörjningskravet eller inte – du ska ändå ha alla rättigheter och kunna vara kvar i Sverige.

Det fungerar inte. Man måste alltid kunna ta hand om dem som har kommit till Sverige och ge dem en bra start, men man måste också föra en politik som innebär att vi hanterar detta på lång sikt. Den insikten tycker jag att Vänsterpartiet också borde komma till.

Anf. 131 HANS EKLIND (KD) replik:

Fru talman! Jag vill tacka migrationsministern för anförandet.

När direktiven för kommittén presenterades i fredags var jag inte riktigt uppmärksam eftersom jag och ministerns partikollega Rikard Larsson

gjorde oss redo att cykla Vättern runt. Nu gick det bra, så vi kom i mål sent på lördagen. På söndagen hade jag därför möjlighet att kika på vad som står i direktiven.

Jag hittade ingenting om att man ska titta på de sociala välfärdssystemen och vill därför fråga ministern varför de inte finns med bland direktiven. Följdfrågan blir om ministern menar att rätten till olika bidrag och sociala ersättningar inte har haft betydelse för det söktryck som Sverige har upplevt. Förhoppningsvis behöver vi inte uppleva det igen, men vi kan komma att göra det.

Min fråga är helt enkelt: Varför fanns inte de sociala välfärdssystemen med bland de direktiv som ministern presenterade i fredags?

Anf. 132 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Det viktigaste för den migrationspolitiska kommittén är att kunna lösa de frågor som är förknippade med den tillfälliga lagen. Det handlar om permanenta uppehållstillstånd kontra tillfälliga uppehållstillstånd och om hur långa de tillfälliga uppehållstillstånden i så fall ska vara. Det handlar om reglerna för anhöriginvandringen. Det handlar om försörjningskravet och ett antal andra frågor som är förknippade med det här.

I direktiven öppnar vi också upp för att analysera om det kan behövas ytterligare åtgärder för att styra om så att fler kommer hit på lagliga vägar och så att färre kommer spontant till våra gränser. Den skrivningen finns. Då kan man naturligtvis analysera det.

Vi får höra vilka förslag partierna lägger fram i kommittén och ta del av dem. Men om man ska ge sig in i en diskussion om hur till exempel barnbidrag, flerbarnstillägg, bostadsbidrag och allt sådant ska se ut är det inte längre en asylpolitisk utredning. Då blir den mycket bredare. Vi får som sagt se vad man kommer fram till.

Från socialdemokratins sida vill jag emellertid skicka en signal. För oss är det viktigt att inte göra skillnad på folk och folk. Om man är här som nyanländ är det de reglerna som ska gälla. Jag tror att välfärdsstaten bidrar till att hålla ihop samhället.

Socialförsäkringarna, som sjukförsäkringen, föräldraförsäkringen och a-kassan, är intjänade förmåner. När man talar som Hans Eklind gör tror jag att man är ute efter exempelvis barnbidraget och att man kanske i slutändan vill säga att nyanlända till exempel inte ska få barnbidrag eller bostadsbidrag på samma villkor som andra.

För oss är det viktigt att välfärdssystemet håller ihop och att det inte görs skillnad på folk och folk. Det är den linjen vi kommer att ha i kommittén.

Anf. 133 HANS EKLIND (KD) replik:

Fru talman! Jag får tacka ministern för svaret. Men frågan ställs mer utifrån en internationell kontext. Vi måste kika på våra välfärdssystem och rätten till dem utifrån hur det ser ut i andra länder. Jag tror att vi i Sverige, inte minst nu när EU inte har en gemensam migrationspolitik, måste vara medvetna om att det sätt på vilket vi utformar saker och ting här i Sverige får betydelse för söktrycket.

Prot. 2018/19:107
18 juni

*Förlängning av
lagen om tillfälliga
begränsningar av
möjligheten att få
uppehållstillstånd i
Sverige*

Ministern nämnde i sitt tal att 20 procent av arbetskraften i dag är utrikes födda. Även om ministern lät nöjd med det tror jag inte att han är helt nöjd. Jag gissar att han nog vill bättra på den siffran ytterligare. Det finns fortfarande ett avstånd mellan inrikes och utrikes födda när det gäller att vara en del av arbetskraften. Här finns det alltså arbete kvar att göra.

Just välfärdssystemen kan också ha betydelse som incitament för att snabbt komma ut i arbete. Jag tycker ändå att ett av många verktyg som vi kan lyfta upp i en sådan kommitté är de nyanländas rätt till välfärdssystemen och kanske till delar av välfärdssystemen. Oavsett om vi har olika åsikter som ingångsvärde tror jag att en sådan analys och ett sådant samtal är viktiga om vi ska skapa en långsiktigt hållbar migrationspolitik.

Anf. 134 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S) replik:

Fru talman! Det står förstås Kristdemokraterna fritt att driva sina frågor i alla sammanhang, både här i riksdagen och i de kommittéer som bildas. Det finns ingen begränsning i den meningen. Men när det gäller den här kommittén är det viktigt att man kommer i mål den 15 augusti med de lagändringar som behöver vara på plats om två år när den tillfälliga lagen löper ut. Därför måste alla de problemen knäckas under det här året.

Jag står fast vid min grundhållning. Jag tror inte att någon tjänar på att göra nyanlända som kommer till Sverige så fattiga som möjligt det första man gör. Jag tror inte på någon sorts logik i att hungriga vargar jagar bäst. Den typen av politik är prövad på många håll, inte minst av den förra alliansregeringen för vilken själva grundbulten var att skära ned i socialförsäkringssystemen så att folk skulle komma snabbare i arbete. Min uppfattning är att det inte fungerar. Jag menar att vi har visat precis det under den här mandatperioden.

Det är när man går in med konkreta åtgärder som är riktade mot dem som behöver komma ut på arbetsmarknaden som man klarar av situationen. När man kan erbjuda till exempel vuxenutbildning till en person som behöver komplettera sin utbildning så att vederbörande kan jobba som elektriker eller målare här, när man kan erbjuda det stödet så att personen klarar av uppgiften här, klarar man också sysselsättningen.

Det vi har gjort under de här åren som vi har styrt har lett till en sysselsättningsökning på 350 000 fler jobb. Jag menar att det är bevis på att det är vår modell som fungerar.

Anf. 135 MAGNUS JACOBSSON (KD):

Fru talman! Det här är en av de svåraste politiska frågorna för mig och antagligen en del andra. Detta är den andra omgången som jag politiskt är med om en större flyktingproblematik. Förra gången var i slutet av 90-talet då jag var aktiv som förbundsordförande i KDU. Jag kom in i riksdagen 98–02 då vi hade en situation med det kollapsande Balkan. Även då var det så illa att EU inte riktigt kunde stå upp. Det slutade med att amerikansk trupp stoppade en del av de absolut värsta övergreppen i Europa efter andra världskriget.

Även då hade vi en debatt om migration och hur vi skulle hantera människor som var på flykt. Den stora skillnaden mot nu är att debatten var väldigt mycket mjukare gentemot enskilda människor. Det saknar jag.

Sedan valet 02 har jag varit kommunpolitiker, i 16 år. Som kommunpolitiker och till största delen som ansvarig för skolfrågor har jag hela tiden varit förvånad över debattklimatet. När det gäller krisdiskussionen var det många av oss som faktiskt inte upplevde det på det sättet. Vi upplevde hårt arbetande människor inom förvaltning, inom näringsliv och inom civilsamhälle som gjorde att vi kunde hjälpa människor.

När jag blev kommunalråd i Uddevalla 2007 – det har säkert inte med mig att göra – var 12 procent av befolkningen utomnordisk. När jag kom in i riksdagen 2018 var 22 procent av befolkningen i Uddevalla utomnordisk. Men Uddevalla har faktiskt inte kollapsat. Uddevallas befolkning har förändrats. Det finns nya utmaningar. Men vi har inte kollapsat.

Fru talman! Jag är ibland bekymrad över retoriken och det höga tonläget, exempelvis från moderater som talar om siffror. Sanningen är att skillnaden mellan de två förslag som vi snart kommer att rösta om är ungefär 500 personer 2019, 1 000 personer 2020 och lika många 2021.

Med dagens tillfälliga lagstiftning kommer ungefär 45 000 hit som anhöriga. Den siffran har man inte tänkt förändra, tvärtom. Det är den man ställer sig bakom. Det blir konstigt när vi höjer debattläget så mycket att vi nästan tappar varandra.

Fru talman! I Uddevalla har vi gjort en massa grejer. Jag vet att man har gjort det i många andra kommuner också. Jag skulle kunna rada upp exempel. Men en av de absolut viktigaste var satsningen på vuxenutbildning. Den gjorde att vi fick folk i arbete.

Jag ska vara ärlig och säga att jag har brottats med den här frågan.

Egentligen skulle jag vilja rösta som Vänsterpartiet. Jag skulle vilja rösta nej till en förlängning, eftersom det är andra lagar som just nu begränsar antalet. Men i brottningskampen med mitt samvete och i samtal med mina vänner, många invandrarevänner, hemma i Uddevalla har jag ändå landat i att jag i dag kommer att stödja den kompromiss som har tagits fram. Jag kommer inte att stödja den med glatt hjärta utan för att jag tror att det är det bästa vi kan komma fram till just nu.

Jag vill passa på och tacka er i civilsamhället dels för vad ni gjorde 1998 och 1999, dels för vad ni gjorde 2015 och dels för att ni gör det jobbigt för mitt samvete. Tack för ert engagemang!

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 18.)

§ 14 Datalagring vid brottsbekämpning – anpassningar till EU-rätten

Justitieutskottets betänkande 2018/19:JuU27

Datalagring vid brottsbekämpning – anpassningar till EU-rätten (prop. 2018/19:86)
föredrogs.

Anf. 136 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S):

Fru talman! Vi har i dag att ta ställning till ett lagförslag om datalagring och hur denna ska anpassas till EU-lagstiftningen. Propositionen som re-

*Datalagring vid
brottsbekämpning –
anpassningar till
EU-rätten*

geringen har lagt fram är en viktig och prioriterad bit av regeringens kraftfulla arbete under våren för att stärka samhällets skydd och förmåga att klara upp grova brott som mord, kidnappningar, grova rån, spridande av barnpornografi och terroristbrott.

Vi tycker att förslaget är bra och balanserat i sin helhet. Det här är nya regler som ska börja gälla redan den 1 oktober i höst och ersätter den gamla datalagringslagen. Lagen tvingar operatörerna att lagra vissa uppgifter och lämna ut dem till rättsvårdande myndigheter.

Bakgrunden är det beslut från EU-domstolen i december 2016 där man konstaterade att den datalagring av trafikuppgifter som teleoperatörerna då var tvingade till inte var förenlig med EU-rätten. Man kan ha många åsikter om beslutet och om datalagring i sig, vilket folk också har haft: för lite, för mycket, för kort eller för långt. Resultatet blev dock att våra brottsbekämpande myndigheter och vårt brottsbekämpande arbete kraftfullt försämrades.

Med dagens förslag sätter vi åter ett viktigt verktyg i händerna på de brottsbekämpande myndigheterna, tillgången till elektronisk kommunikation. Men vi gör det i den form och omfattning som EU-rätten kräver och med en rimlig avvägning mellan behov och integritet. Utformningen av det lagförslag vi i dag ska ta ställning till ger åter polis och säkerhetspolis möjlighet till viktig information. Samtidigt är det så balanserat att lagstiftningen klarar en prövning i domstol.

Visst kan vi, lagstiftare av Sveriges riksdag, fatta beslut om tuffare lagar, men vad gör det för skillnad om EU-domstolen efter ett överklagande återigen anser att det strider mot EU-rätten? Vi riskerar att åter stå i ett mörker och tappa viktiga verktyg som denna lagstiftning kommer att ge. Då är symbolen viktigare än verkligheten.

Fru talman! I betänkandet finns en reservation från oss, nr 5, som jag yrkar bifall till. Det handlar om en mer omfattande lagringsskyldighet och grundar sig på bilden att det eventuellt skulle finnas ett större utrymme och område till lagring när det gäller nationell säkerhet. Jag kan bara konstatera att utredningen var tydlig. Oavsett om det är fråga om brottsbekämpning som handhas av öppen polis eller om det är fråga om brottsbekämpning som handhas av Säkerhetspolisen är datalagringsfrågan underkastad samma EU-rättsliga regelverk.

Det är EU-rätten som sätter ramarna för den nationella lagstiftningen om datalagring för brottsbekämpande ändamål, och i fråga om nationell säkerhet finns ännu inget avgörande från EU-domstolen. Jag delar regeringens tydliga hållning att EU-rätten inte bör vara tillämplig vid datalagring som anknyter till nationell säkerhet. Och om EU-rätten anses vara tillämplig ska det finnas utrymme till en mer omfattande lagring på området nationell säkerhet. I dag finns redan tre mål i EU-domstolen, och mot den bakgrunden tycker jag därför att det inte finns skäl att före EU-domstolens avgöranden införa en särskild reglering för datalagring med koppling till nationell säkerhet.

I propositionen från regeringen är man också tydlig med att det utifrån såväl diskussionen om dessa EU-mål som teknikutvecklingen finns skäl till en översyn av regelverket senast inom fyra år. Därför menar vi att ett tillkännagivande i frågan inte är behövligt.

Den andra delen jag vill beröra gäller reservation 7 från Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna. Den gör inget annat än slår in en redan öppen dörr. Den är ett bra exempel på hur man använder tillkännagivandeinstrumentet i riksdagen på ett dåligt sätt.

Vi har alla kunnat läsa i medierna att inrikesministern redan i början av maj, direkt när lagförslaget hade presenterats, bjöd in alla aktörer till ett möte för att diskutera formatet för överlämnande av lagrade uppgifter. Man beslutade att polisen, samtliga stora operatörer och operatörernas branschorganisation ska inrätta en arbetsgrupp för att komma överens om bland annat standarden för utlämnande av uppgifter, men också hur snabbt aktörerna ska agera och med vilken prisbild det sker.

Parallellt med detta tillsätter regeringen också en utredning för att kunna hantera eventuella följdändringar i lagstiftning. Det finns med andra ord inget skäl i detta läge för riksdagen att ge regeringen detta till känna. Frågan är redan under hantering.

Fru talman! Det här är en produkt där vår utgångspunkt har varit att prioritera det som är viktigast för brottsbekämpningen men också där vi tvingas göra avvägningar mellan olika intressen. Det viktigaste nu är att få den nya lagen på plats, så att det oklara läge som råder kan förpassas till historien.

Vi behöver datalagring. Vi behöver samma regler för alla operatörer, och vår lagstiftning behöver vara i enlighet med EU-rätten. Vi vet att digitala spår ofta är de viktigaste och ibland de enda spåren som polis och säkerhetspolis har att gå på i arbetet med att förhindra eller utreda allvarlig brottslighet. I kampen mot terrorism, grov organiserad brottslighet, barnpornografibrott och kriminella gäng är detta en viktig lagstiftning. Jag är glad över att det i grunden i dag också finns en bred samsyn om detta i svensk politik.

(Applåder)

Anf. 137 JOHAN FORSSELL (M):

Fru talman! Debatten gäller frågan om datalagring. Det är någonting som har diskuterats och debatterats i riksdagen under flera år.

Bakgrunden är, som vi kunde höra här tidigare, dels en uppmärksammas dom i EU-domstolen, dels det faktum att vi de senaste åren kunnat se hur mobil kommunikation i väldigt stor omfattning används i brottsliga sammanhang – även om det också är en fantastisk möjlighet för alla laglydiga invånare, vilket ska föras till protokollet.

Detta är ingenting nytt, men vi har under de senaste åren tyvärr blivit påmind om hur väldigt allvarlig brottslighet kan drabba oss utan förvarning. Jag tänker naturligtvis till exempel på terrorism, som vid flera tillfällen har drabbat Sverige men också många andra länder i vår närhet och som tyvärr fortsätter att utgöra ett stort hot mot allas vår säkerhet och trygghet.

Datalagring är av största värde för möjligheten att upptäcka, förhindra, bekämpa, utreda och lagföra brott i Sverige. Det är till och med så att detta kan vara helt avgörande för att kunna förebygga och avvärja terrorattentat. Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket har alla framhållit vikten av datalagring i sina remissvar till den utredning som de aktuella lagförslagen i allt väsentligt bygger på.

Det var för nästan två och ett halvt år sedan, i december 2016, som EU-domstolen i en dom konstaterade att den svenska lagstiftningen om datalagring inte var förenlig med EU-rätten. Domen innebar snabbt negativa konsekvenser för de brottsbekämpande myndigheternas möjlighet att få del av datalagring från teleoperatörerna. Det har av regeringen till och med beskrivits som att polis och säkerhetspolis har levt i ett mörker, vilket naturligtvis är väldigt allvarligt när det handlar om så centrala saker som den nationella säkerheten.

Men det handlar inte bara om terrorhot, fru talman. Enligt Säkerhetspolisen är datalagring, och samtliga uppgifter som omfattats av kravet på lagring i Sverige, strängt nödvändigt även för den mer reguljära brottsbekämpningen. Till exempel Rädda Barnen och Ecpat påpekar i sina remissvar datalagringens stora betydelse för att kunna utreda sexualbrott mot barn.

Man kan säga flera saker om det förslag som nu ligger på riksdagens bord. Det är omöjligt att inte uppehålla sig vid tidsaspekten. Det var för två och ett halvt år sedan som EU-domstolen kom med sin dom. Först nu har regeringen lagt fram ett förslag som ska träda i kraft i oktober i år. Det är såklart inte bra att det tar nästan tre år från EU-domstolens dom till dess att ny lagstiftning är på plats. Detta är regeringens ansvar, särskilt när man betänker att det här inte är en isolerad sak; det mesta som syftar till att bekämpa terror har tyvärr blivit försenat. En aktuell fråga gäller till exempel deltagande i terroristorganisation. Ett förslag rörande detta aviserades för två år sedan. Trots det finns fortfarande inte ens ett förslag på plats att ta ställning till, utan det kommer att dröja ytterligare flera år. Det finns tyvärr flera andra exempel på förseningar på området.

Med det sagt är det viktigt att vi får på plats en ny lagstiftning som är förenlig med EU-rätten och som teleoperatörerna har att följa. Därför röstar Moderaterna nu för aktuella lagförslag, vilka innebär ett steg i rätt riktning. Men vi har flera allvarliga invändningar mot dessa förslag.

Det är en stor brist att regeringen inte föreslår en mer långtgående möjlighet till datalagring med koppling till nationell säkerhet, det vill säga med avseende på Säkerhetspolisens verksamhet. Det öppnas i domen från 2016 uttryckligen för mer tillåtande nationella regler på detta område. Det framgår bland annat av det aktuella lagförslaget, i vilket delar av domen citeras.

En sådan reglering står alltså inte i strid med EU-rätten. Trots det har regeringen valt att inte lägga fram en särskild reglering med koppling till nationell säkerhet. Vi moderater menar att det är en felbedömning som riskerar att få allvarliga konsekvenser. Att rättsläget inte är helt klarlagt är inte ett hinder för att få en svensk lagstiftning på plats. Att som regeringen gör hänvisa till ett pågående mål i EU-domstolen är att inta en väldigt defensiv hållning då det handlar om Sveriges förmåga att förebygga och avvärja terrorism.

Det ska i det sammanhanget framhållas att såväl Säkerhetspolisen som Försvarsmakten och Försvarets radioanstalt i sina remissvar anger att de anser att en mer omfattande lagringsskyldighet än vad utredningen har föreslagit skulle vara förenlig med EU-rätten, särskilt på området nationell säkerhet.

Mot denna bakgrund bör regeringen snarast återkomma till riksdagen med lagförslag som ger mer långtgående möjligheter till datalagring med koppling till nationell säkerhet, det vill säga på Säkerhetspolisens område.

Det är av stor vikt för att skydda Sveriges säkerhet och kunna förebygga terrorism.

Fru talman! Vår uppfattning är vidare att den föreslagna lagstiftningen rent generellt sett är för snäv utifrån datalagringens stora betydelse för att upptäcka, förhindra, bekämpa, utreda och lagföra brott. De av regeringen föreslagna tidsgränserna är snävt tilltagna, med endast två månaders lagringstid för lokaliseringssuppgifter. Här ska nämnas att Åklagarmyndigheten och Tullverket särskilt poängterat att varje förkortning av lagringstiden innebär en motsvarande försämring av brottsbekämpningen. Därtill är bland annat fast telefoni undantagen från datalagringen. Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Ekobrottsmyndigheten anser alla att borttagandet av lagring gällande fast telefoni kommer att leda till negativa konsekvenser.

Frågan om datalagringens omfattning bör genomgå en ny översyn med målet att datalagringen ska utökas. Vi moderater menar att regelverket ska vara så långtgående som EU-rätten tillåter. När regeringen inte förmår leverera detta är det välkommet om riksdagen i stället träder fram. Här finns ett tillkännagivande från utskottets sida.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation 6.

Anf. 138 KATJA NYBERG (SD):

Fru talman! Chefen för säkerhetstjänsten i Storbritannien, MI5, har uttryckt att landet står inför ett flerdimensionellt hot som snabbt utvecklas i en skala och en takt som aldrig tidigare har skådats. Detta uttalande är lika aktuellt för Sveriges del.

Att minska skyldigheten att lagra trafik- och lokaliseringssuppgifter kan få mycket allvarliga konsekvenser, eftersom det avsevärt kommer att försämra myndigheternas möjligheter att förebygga, förhindra och utreda brott.

Staten har en skyldighet att skydda enskilda medborgares säkerhet och se till att brott förebyggs och utreds och att gärningsmän ställs inför rätta. Om man försämrar möjligheten att använda sig av elektronisk utredning kommer det att leda till att vissa brott blir omöjliga att klara upp och att brottsoffer kan bli skyddslösa. Vissa brott skulle i praktiken kunna bli straffria, och många brottsoffer skulle aldrig få den upprättelse de har rätt till. Detta skulle i sin tur undergräva legitimiteten för hela rättsväsendet.

Det är viktigt att påpeka att trafik- och lokaliseringssuppgifter är av avgörande betydelse för såväl underrättelse- som förundersökningsarbete. Elektroniska uppgifter används i stort sett i varje utredning av grov brottslighet.

Regeringens förslag att lokaliseringssuppgifter vid samtal ska lagras i endast två månader kommer att leda till allvarliga problem för de brottsbekämpande myndigheterna. En differentierad lagringstid, där vissa uppgifter lagras mycket kort tid, skulle dessutom göra det omöjligt att rekonstruera en kommunikationskedja. De brottsbekämpande myndigheterna har ett stort behov av att kunna få ut lokaliseringssuppgifter. Därför förordar Sverigedemokraterna en lagringstid för lokaliseringssuppgifter på minst sex månader.

Samma myndigheter har framfört att det finns en allvarlig problematik med lagringskyldighet endast för uppgifter vid telefonitjänst och meddelandehantering via mobila anslutningspunkter. Ip-telefoni och fast telefoni behöver också inkluderas för att få till fullgoda utredningsmöjligheter vid brottsbekämpning. Man verkar ha differentierat förslagen för sakens skull, i stället för att på djupet beakta följderna av den föreslagna regleringen.

Det tycks finnas en rädsla för att underkännas av EU-domstolen som har varit den styrande komponenten i beslutsprocessen. Detta är ett förhållningssätt som vi sverigedemokrater markerar motstånd mot. Det måste vara behovet som styr, inte kortsiktiga taktiska överväganden.

Utredningen om datalagring och EU-rätten konstaterar att majoriteten av den inhämtning som sker är från mobiltelefontrafik. Men om lagringskyldigheten inte även omfattar fast telefoni och ip-telefoni kommer det att leda till svåra gränsdragningar mellan vad som är en fast respektive en mobil nätanslutning.

Värt att notera är att ip-telefoni kan användas från såväl fast som mobil telefon. Det kommer att leda till att de kriminella byter användningsområdet och flyttar sin elektroniska kommunikation för att på så sätt undvika att hamna inom myndigheters räckhåll.

På sikt riskerar även den föreslagna elektroniska övervakningen att bli omsprungnen av den tekniska utvecklingen. Därför anser Sverigedemokraterna att det är av stor vikt att reglering av elektronisk övervakning blir teknikneutral.

Det är naturligt att en avvägning måste göras mellan samhällets intresse av att beivra brottslighet och individens rätt att inte bli oskäligt övervakad. Det hindrar emellertid inte en mer långtgående lösning. Inte heller EU-rätten och Tele 2- domen hindrar en mer långtgående lösning.

Ett av de uppgivna skälen till att ha en differentierad reglering av elektronisk övervakning är att den enskilda individens integritet ska tillgodoses. Sverigedemokraterna anser dock att tidsaspekten ska bestämmas utifrån de brottsbekämpande myndigheternas behov. Däremot borde det ske en översyn av upphovsrättslagen med syfte att säkra den personliga integriteten för den enskilde.

Att hitta den rätta balansen i den här typen av frågor är inte lätt, inte på något sätt. Men en bra början är att lägga an ett perspektiv som sätter statens uppgift att skydda sina medborgare främst. Här brister det förslag som ligger på bordet i dag. Jag yrkar bifall till reservation 2.

Anf. 139 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Fru talman! När man lyssnar på ledamoten Katja Nyberg kan man få bilden att det lagförslag vi har att ta ställning till i dag skulle försämra dagens läge och att det är en försämring av lagstiftningen. Det är inte verkligheten.

Vi vet alla efter domen 2016 att den möjligheten inte längre finns för våra brottsbekämpande myndigheter. Vikten av att gå fram med lagstiftningen handlar om, som inrikesministern har pekat på, att åter tända ljuset för myndigheterna och ge dem möjlighet att ta del av informationen.

Det är inte heller som ledamoten Nyberg säger att det styrs av någon rädsla för att underkännas i EU-domstolen. Det har väldigt tydligt handlat

om att utgå från de behov vi har på det brottsbekämpande området men också hitta balansen kopplat till integritet.

Det är inte så att EU- domen innebär att det är förbjudet att lagra. Men det är väldigt tydligt att den lag vi hade behövde förändras. Jag har en fråga till Katja Nyberg. Hon står här i kammaren och talar om att balansen behövs mellan integritet och brottsbekämpning.

Vad i utredningen som föregår lagförslaget ser du pekar på att man skulle kunna göra mycket mer än det som regeringen lägger fram förslag om här i dag?

Anf. 140 KATJA NYBERG (SD) replik:

Fru talman! Det har blivit en försämring. Jag förstår att du menar att det har blivit en förbättring i och med hur det har varit innan, Fredrik Lundh Sammeli. Men nu blir det bara under två månader som man kan få ut lokaliseringssuppgifter. Det är en försämring. Det är inte som det var tidigare. Då var det sex månader. Därför anser jag att det har blivit en försämring. Det borde i varje fall vara minst sex månader som det var tidigare.

Ledamoten nämnde också den personliga integriteten. Som det ser ut nu verkar man ta ganska mycket hänsyn till det. Det ska man självklart göra. Men inte när det gäller den här typen av brott. Det måste gå före att man kan utreda det och att Polismyndigheten och Säkerhetspolisen har möjlighet att kunna få ta del av de uppgifter som verkligen behövs för att kunna fullgöra en god utredning.

Däremot finns det andra alternativ som man kan titta på så att inte den personliga integriteten blir kränkt på olika sätt. Jag vet att det använts på andra sätt där man kan ifrågasätta om det verkligen är nödvändigt. Men när det gäller den här typen av brott är det av största vikt att de brottsbekämpande myndigheterna har alla medel som de behöver för att kunna utreda brott.

Anf. 141 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Fru talman! Vi måste ändå vara överens om vilken karta vi har att navigera utifrån. Grunden är att den lagstiftning vi hade tidigare kraftfullt underkändes av EU-domstolen. Den var inte förenlig med EU-rätten. Datalagringen som skedde i Sverige var för omfattande och för otydlig.

Utifrån det har arbetet handlat om att hitta en ny lag som möter brottsbekämpande myndigheters behov samtidigt som det är en tydlig balans till det som ändå var det underkännande i grunden som gör att vi står där vi står i dag.

Som jag sa i mitt anförande har den här kammaren alla möjligheter att anta en ännu tuffare lag om det är vad vi vill. Det gäller inte bara den nationella säkerheten utan också i en bredare kontext.

Men vad gör det för skillnad om det leder till att den överklagas och därmed ogiltigförklaras igen efter en EU-dom? Då är vi tillbaka till ett mörker som gör att våra myndigheter inte har den möjligheten.

Jag tycker att regeringen i den här produkten tydligt pekar på att teknikutvecklingen rullar på. Brottsligheten kommer alltid att försöka utnyttja möjligheter. Samhället måste vara på tårna och ligga jämnt med eller gärna före.

Det är också en verklighet vi har att förhålla oss till. Det gäller att inte bara ge bilden av att det är möjligt att göra någonting mycket mer omfattande och att vi ändå klarar av att säkerställa integritet. Det här är ett arbete som grundar sig på en utredning om balansen och möjligheten att få en lag som fungerar i verkligheten.

Anf. 142 KATJA NYBERG (SD) replik:

Fru talman! EU-direktivet som kom var mer en rekommendation. Det är inte så att vi exakt måste fullfölja det. Visst är det en rädsla. Det är precis det som ledamoten här säger. Man har gjort det av rädsla för att det kommer att underkännas igen.

Det går ändå att göra en differentiering. Man kan titta på det på olika sätt. Man behöver inte ta allt i samma kaka. Det går att differentiera. Samtidigt kan man titta på till exempel upphovsrättslagen när det gäller den personliga integriteten. Där finns det också stora möjligheter att kunna se över det. Det finns möjligheter att göra det.

Det är ändå en försämring att det nu bara är två månader i stället för sex månader som det var tidigare för att titta lokaliseringspunkter. Det går inte att komma ifrån det.

Anf. 143 JONNY CATO HANSSON (C):

Fru talman! Centerpartiet yrkar bifall till vår reservation nr 4.

Sverige står inför stora problem på rättsområdet, problem som kräver både resurser och fler verktyg. Datalagring är ett bra och viktigt verktyg för att grova brottslingar ska kunna lagföras. Men det gör inte frågan enkel. Det är en oerhört svår fråga som kräver svåra avväganden.

Användningen av denna typ av verktyg måste begränsas till allvarliga brott och måste dessutom följas av tydliga och rättssäkra kontrollinstanser. Människors personliga integritet är viktig och måste alltid skyddas, men människor som begår grova brott ska inte skyddas i integritetens namn.

Lagstiftning som riskerar att påverka integriteten måste vara transparent med pålitliga instanser för kontroll, tydliga regler för användning och spärrar mot missbruk och ändamålsglidning. Centerpartiet delar regeringens bild att datalagring behövs, men vi anser att regeringens proposition lider av brister kopplade till just den personliga integriteten.

EU-domstolen konstaterade i den så kallade Tele 2-domen att datalagringsdirektivet innebar ett långtgående och synnerligen allvarligt intrång i rätten till respekt för privatlivet och skyddet av personuppgifter. Intrånget var enligt domstolen inte begränsat till vad som var strängt nödvändigt och inte heller proportionerligt.

Domstolen fann bland annat att intresset av att bekämpa grov brottslighet inte i sig kan motivera en lagstiftning som föreskriver en generell och odifferentierad lagring av samtliga trafik- och lokaliseringssuppgifter. Domstolen menade att precisa krav måste föreskrivas för tillgång till uppgifterna, att tillgång endast får ges för att bekämpa grov brottslighet och att tillgången i princip bara får avse personer med koppling till grov brottslighet.

EU-domstolen konstaterade vidare att tillgång som huvudregel får ges först efter förhandskontroll av domstol eller annan oberoende myndighet och att berörda ska informeras så snart det inte längre skadar myndighetens utredningar.

I stora delar har regeringen landat väl med propositionen, men det finns också mycket tydliga brister. Regeringen föreslår att åklagare vid Åklagarmyndigheten ska besluta om tillstånd för inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas under rättelseverksamhet enligt inhämtningslagen. Flera remissinstanser pekar på att lösningen skulle strida mot EU-domstolens dom i delen om att en oberoende myndighet ska besluta om inhämtning.

Då det kan ifrågasättas om åklagare uppfyller EU-rättens krav på oberoende anser Centerpartiet, liksom ett antal remissinstanser, att beslutsfattandet enligt inhämtningslagen bör flyttas till en oberoende myndighet och att den lämpligaste lösningen vore en särskild inrättad nämnd.

Centerpartiet ser det som grundläggande att lagstiftning som kan ha stor påverkan på människors personliga integritet har tydliga spärrar mot missbruk och ändamålsglidning. Det är av yttersta vikt att vår personliga integritet skyddas genom att lagringstiden begränsas.

Regeringen föreslår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska kunna meddela närmare föreskrifter om lagringstiden. Detta sätter sig Centerpartiet emot, då det innebär en möjlighet till kraftigt utökade lagringstider. Centerpartiet vill att det, i linje med vad utredningen föreslår, i stället i lag ska anges att de uppgifter som omfattas av lagrings- skyldigheten ska lagras den tid som regeringen föreskriver, dock som längst i tio månader räknat från den dag då kommunikationen avslutades. En sådan ordning skulle begränsa en framtida regerings vilja att utöka lagringstiden och skydda den personliga integriteten.

Området för elektronisk kommunikation är i ständig förändring, med nya kommunikationstjänster som tillkommer samtidigt som andra tjänster försvinner eller används mindre. Dessa nya tjänster leder till nya kommunikationsmönster hos användarna, vilket i sin tur leder till att bedömningen av vad som är strängt nödvändigt att lagra kan och kommer att förändras över tid.

Regeringen anser att regelverket bör utvärderas senast inom fyra år från ikraftträdandet av de föreslagna förändringarna. Centerpartiet anser att denna tid är för lång och att en utvärdering bör göras redan efter två år.

Avslutningsvis, fru talman: Datalagring är ett oerhört viktigt verktyg för att komma till rätta med grov brottslighet, men det måste kombineras med och hela tiden vägas mot den personliga integriteten.

(Applåder)
(forts. § 19)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.24 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 15.30, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 15.30.

§ 15 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 13 juni

CU18 Fler tillval för hyresgäster

1. utskottet

2. res. 1 (M, KD)

3. res. 2 (V)

Förberedande votering:

85 för res. 1

27 för res. 2

211 avstod

26 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Gustaf Lantz (S) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men marketrats ha röstat ja.

Gulan Avci (L) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men marketrats som frånvarande.

Huvudvotering:

213 för utskottet

83 för res. 1

27 avstod

26 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 62 SD, 29 C, 17 L, 13 MP

För res. 1: 64 M, 19 KD

Avstod: 27 V

Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 3 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Magnus Oscarsson (KD) anmälde att han avsett att rösta nej men marketrats som frånvarande.

FiU24 Utvärdering av penningpolitiken för perioden 2016–2018

Kammaren biföll utskottets förslag.

UbU16 Långsiktiga effekter av utökade valmöjligheter till gymnasieskolan

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Information om val av skola och utbildningar i olika skolformer)

1. utskottet

2. res. (M, KD)

Votering:

240 för utskottet

84 för res.

25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 62 SD, 29 C, 27 V, 17 L, 13 MP

För res.: 64 M, 20 KD

Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

UbU17 Frågor om otillåten spridning av nationella prov och om att införa särskilda regleringar för idrottsgymnasier

Prot. 2018/19:107

18 juni

Punkt 2 (Digitaliserade nationella prov)

1. utskottet

2. res. (M, KD)

Votering:

240 för utskottet

84 för res.

25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 62 SD, 29 C, 27 V, 17 L, 13 MP

För res.: 64 M, 20 KD

Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

UbU18 Myndighetsreformen då Universitets- och högskolerådet och Universitetskanslersämbetet inrättades

Kammaren biföll utskottets förslag.

UbU19 Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds verksamhet och årsredovisning 2018

Kammaren biföll utskottets förslag.

UbU21 Ny ordning för att främja god sed och hantera oredlighet i forskning

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Uppföljning och utvärdering av den nya ordningen)

1. utskottet

2. res. 1 (M)

Votering:

259 för utskottet

64 för res. 1

26 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 61 SD, 29 C, 27 V, 20 KD, 17 L, 13 MP

För res. 1: 64 M

Frånvarande: 8 S, 6 M, 1 SD, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Punkt 3 (Nämnden för hantering av oredlighet i forskning)

1. utskottet

2. res. 2 (SD)

Votering:

262 för utskottet

62 för res. 2

25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2018/19:107
18 juni

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 92 S, 64 M, 29 C, 27 V, 20 KD, 17 L, 13 MP
För res. 2: 62 SD
Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

MJU17 Riksrevisionens rapport om Landsbygdsprogrammet 2014–2020

Punkt 1 (Uppföljning av landsbygdsprogrammet)

1. utskottet
2. res. 2 (SD)

Votering:

168 för utskottet
61 för res. 2
95 avstod
25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 1 SD, 29 C, 17 V, 16 L, 13 MP
För res. 2: 61 SD
Avstod: 64 M, 10 V, 20 KD, 1 L
Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Ulla Andersson, Lorena Delgado Varas, Jens Holm, Momodou Malcolm Jallow, Karin Rågsjö, Jon Thorbjörnson och Ciczie Weidby (alla V) samt Maria Arnholm (L) anmälde att de avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Punkt 2 (Genomförande av kommande landsbygdsprogram)

1. utskottet
2. res. 5 (C)

Votering:

149 för utskottet
30 för res. 5
145 avstod
25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 27 V, 17 L, 13 MP
För res. 5: 1 SD, 29 C
Avstod: 64 M, 61 SD, 20 KD
Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Punkt 4 (Landsbygdsutveckling och klimatanpassning)

1. utskottet
2. res. 7 (SD)

Votering:

262 för utskottet
62 för res. 7
25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 64 M, 29 C, 27 V, 20 KD, 17 L, 13 MP

För res. 7: 62 SD

Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Punkt 7 (Utbetalningar av jordbruksstöd)

1. utskottet

2. res. 12 (M, KD)

Votering:

179 för utskottet

83 för res. 12

62 avstod

25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 1 M, 29 C, 27 V, 17 L, 13 MP

För res. 12: 63 M, 20 KD

Avstod: 62 SD

Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Punkt 10 (Konkurrenskraftigt lantbruk)

1. utskottet

2. res. 15 (M)

Votering:

182 för utskottet

63 för res. 15

79 avstod

25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 1 M, 29 C, 27 V, 20 KD, 13 MP

För res. 15: 63 M

Avstod: 62 SD, 17 L

Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

MJU18 Miljömålen – med sikte på framtiden

Punkt 2 (Kommunernas rådighet över styrmedel)

1. utskottet

2. res. 2 (C, KD)

Votering:

274 för utskottet

50 för res. 2

25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2018/19:107
18 juni

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 92 S, 63 M, 62 SD, 27 V, 17 L, 13 MP
För res. 2: 1 M, 29 C, 20 KD
Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -
Lotta Olsson (M) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Punkt 4 (Förbättrade tillståndprocesser)

1. utskottet
2. res. 4 (S, V, MP)

Votering:

192 för utskottet
132 för res. 4
25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 64 M, 62 SD, 29 C, 20 KD, 17 L
För res. 4: 92 S, 27 V, 13 MP
Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Punkt 7 (Äganderättsutredning m.m.)

1. utskottet
2. res. 7 (M, SD, KD)

Votering:

178 för utskottet
146 för res. 7
25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 29 C, 27 V, 17 L, 13 MP
För res. 7: 64 M, 62 SD, 20 KD
Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Punkt 8 (Stärkt äganderätt inom jordbruket)

1. utskottet
2. res. 8 (M, SD, KD)

Votering:

178 för utskottet
146 för res. 8
25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 29 C, 27 V, 17 L, 13 MP
För res. 8: 64 M, 62 SD, 20 KD
Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Punkt 15 (Klassificering av jordbruket)

1. utskottet
2. res. 14 (M, SD, KD)

Votering:

178 för utskottet
146 för res. 14
25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 29 C, 27 V, 17 L, 13 MP
För res. 14: 64 M, 62 SD, 20 KD
Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Punkt 18 (Sanktioner vid miljöbrott)

1. utskottet
2. res. 18 (M, KD)

Votering:

240 för utskottet
84 för res. 18
25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 62 SD, 29 C, 27 V, 17 L, 13 MP
För res. 18: 64 M, 20 KD
Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 16 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 14 juni**AU12 Anställningsskyddet förlängs tills arbetstagaren fyllt 69 år***Punkt 1*

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Uppsägning av arbetstagare som fyllt 69 år)

1. utskottet
 2. res. (V)
- Votering:
297 för utskottet
27 för res.
25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 64 M, 62 SD, 29 C, 20 KD, 17 L, 13 MP
För res.: 27 V
Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

TU17 Järnvägsfrågor

Punkt 1 (Järnvägsmarknaden)

1. utskottet

2. res. 1 (M)

Votering:

235 för utskottet

63 för res. 1

26 avstod

25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 1 M, 62 SD, 29 C, 1 V, 20 KD, 17 L, 13 MP

För res. 1: 63 M

Avstod: 26 V

Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Elin Segerlind (V) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men mar-
kerats ha röstat ja.

Punkt 2 (Järnvägens tillförlitlighet)

1. utskottet

2. res. 3 (M, KD)

Votering:

213 för utskottet

84 för res. 3

27 avstod

25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 62 SD, 29 C, 17 L, 13 MP

För res. 3: 64 M, 20 KD

Avstod: 27 V

Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Punkt 3 (Drift och underhåll)

1. utskottet

2. res. 6 (SD)

3. res. 7 (V)

Förberedande votering:

62 för res. 6

27 för res. 7

235 avstod

25 frånvarande

Kammaren biträdde res. 6.

Huvudvotering:

152 för utskottet

62 för res. 6

110 avstod

25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 29 C, 1 KD, 17 L, 13 MP

För res. 6: 62 SD

Avstod: 64 M, 27 V, 19 KD

Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Désirée Pethrus (KD) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Punkt 6 (Längre och tyngre tåg)

1. utskottet

2. res. 13 (C, L)

Votering:

197 för utskottet

47 för res. 13

80 avstod

25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 64 M, 1 SD, 27 V, 13 MP

För res. 13: 1 SD, 29 C, 17 L

Avstod: 60 SD, 20 KD

Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

TU18 Fyrstegsprincipen inom planeringen av transportinfrastruktur

1. utskottet

2. res. 1 (S, MP)

3. res. 2 (SD)

4. res. 3 (V)

Förberedande votering 1:

62 för res. 2

27 för res. 3

235 avstod

25 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Förberedande votering 2:

103 för res. 1

62 för res. 2

159 avstod

25 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

131 för utskottet

104 för res. 1

89 avstod

25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2018/19:107
18 juni

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 64 M, 29 C, 20 KD, 17 L, 1 MP
För res. 1: 92 S, 12 MP
Avstod: 62 SD, 27 V
Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

TU19 Ett ändrat prishöjningstak för frimärkta brev

Punkt 1

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 2 (Postservice i hela landet)

1. utskottet

2. res. 2 (KD)

Votering:

303 för utskottet

20 för res. 2

1 avstod

25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 64 M, 61 SD, 29 C, 27 V, 17 L, 13 MP

För res. 2: 20 KD

Avstod: 1 SD

Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

§ 17 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 17 juni

KU21 Behandlingen av riksdagens skrivelser

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU27 Fri- och rättigheter, m.m.

Punkt 1 (Diskriminering)

1. utskottet

2. res. 1 (M)

Votering:

196 för utskottet

65 för res. 1

62 avstod

26 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 28 C, 27 V, 19 KD, 17 L, 13 MP

För res. 1: 64 M, 1 KD

Avstod: 62 SD

Frånvarande: 8 S, 6 M, 3 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Niels Paarup-Petersen (C) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Gudrun Brunegård (KD) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Punkt 2 (Juridiskt kön)

1. utskottet

2. res. 3 (V, L)

Votering:

280 för utskottet

44 för res. 3

25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 64 M, 62 SD, 29 C, 20 KD, 13 MP

För res. 3: 27 V, 17 L

Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Punkt 3 (Mänskliga rättigheter i Europa)

1. utskottet

2. res. 4 (C)

3. res. 6 (L)

Förberedande votering:

29 för res. 4

17 för res. 6

278 avstod

25 frånvarande

Kammaren biträdde res. 4.

Huvudvotering:

251 för utskottet

29 för res. 4

44 avstod

25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 64 M, 62 SD, 20 KD, 13 MP

För res. 4: 29 C

Avstod: 27 V, 17 L

Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Punkt 11 (Återkallelse av medborgarskap)

1. utskottet

2. res. 13 (SD)

3. res. 14 (KD)

Förberedande votering:

62 för res. 13

20 för res. 14

241 avstod

26 frånvarande

Kammaren biträdde res. 13.

Huvudvotering:

178 för utskottet

62 för res. 13

84 avstod

25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2018/19:107
18 juni

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 92 S, 29 C, 27 V, 17 L, 13 MP
För res. 13: 62 SD
Avstod: 64 M, 20 KD
Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Punkt 14 (Stärkt äganderätt)

1. utskottet
2. res. 17 (S, V, MP)

Votering:

191 för utskottet

133 för res. 17

25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 64 M, 61 SD, 29 C, 20 KD, 17 L

För res. 17: 92 S, 1 SD, 27 V, 13 MP

Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Punkt 17 (Stöd till hågkomst av Förintelsen)

1. utskottet
2. res. 20 (C)

Votering:

295 för utskottet

28 för res. 20

1 avstod

25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 63 M, 62 SD, 1 C, 27 V, 20 KD, 17 L, 13 MP

För res. 20: 1 M, 27 C

Avstod: 1 C

Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Ellen Juntti (M) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Helena Lindahl (C) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU32 Kommittéberättelse – kommittéernas verksamhet under 2018, m.m.

Kammaren biföll utskottets förslag.

AU13 Utökad fredsplikt på arbetsplatser där det finns kollektivavtal och vid rättstvister

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

3. res. 2 (V)

Förberedande votering:

62 för res. 1

27 för res. 2

235 avstod

25 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

236 för utskottet

62 för res. 1

26 avstod

25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 64 M, 29 C, 1 V, 20 KD, 17 L, 13 MP

För res. 1: 62 SD

Avstod: 26 V

Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Lorena Delgado Varas (V) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Prot. 2018/19:107

18 juni

NU15 Riksrevisionens rapport om försäljningarna av statens aktier i Nordea

Kammaren biföll utskottets förslag.

NU16 Skydd för beteckningar som omfattas av EU:s handelsavtal med Japan

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 18 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU19 Aktivitetsgrad i fondförvaltning

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU20 Riktlinjer för den ekonomiska politiken

1. utskottet

2. res. 1 (M)

3. res. 2 (SD)

4. res. 3 (V)

5. res. 4 (KD)

Förberedande votering 1:

27 för res. 3

20 för res. 4

277 avstod

25 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Prot. 2018/19:107
18 juni

Förberedande votering 2:

61 för res. 2

27 för res. 3

234 avstod

27 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Maria Arnholm (L) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats som frånvarande.

Förberedande votering 3:

64 för res. 1

62 för res. 2

197 avstod

26 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

152 för utskottet

64 för res. 1

108 avstod

25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 29 C, 1 V, 17 L, 13 MP

För res. 1: 64 M

Avstod: 62 SD, 26 V, 20 KD

Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Ali Esbati (V) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

FiU21 Vårändringsbudget för 2019

1. utskottet

2. res. 1 (M, KD)

3. res. 2 (SD)

4. res. 3 (V)

Förberedande votering 1:

62 för res. 2

27 för res. 3

234 avstod

26 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Förberedande votering 2:

84 för res. 1

62 för res. 2

178 avstod

25 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

152 för utskottet

145 för res. 1

27 avstod

25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 92 S, 1 SD, 29 C, 17 L, 13 MP
För res. 1: 64 M, 61 SD, 20 KD
Avstod: 27 V
Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Prot. 2018/19:107
18 juni

FiU30 Årsredovisning för staten 2018

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU42 Stärkta åtgärder mot penningtvätt

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU43 Reglering av mikrosimuleringsmodellen Fasit

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU44 Statens roll på betalningsmarknaden

Kammaren biföll utskottets förslag.

SfU26 Förlängning av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

Punkt 1 (Avslag på propositionen)

1. utskottet
2. res. 1 (V)

Votering:

296 för utskottet

27 för res. 1

26 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 64 M, 62 SD, 29 C, 20 KD, 17 L, 12 MP

För res. 1: 27 V

Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 4 MP, 1 -

Anna Sibinska (MP) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 2 (Förlängning och ändring av tillfälliga lagen m.m.)

1. utskottet
2. res. 2 (M)
3. utskottets förslag med den ändring däri som föranleddes av bifall till mot. 2018/19:3108 yrk. 1 och 2 av Paula Bieler m.fl. (SD)

Förberedande votering:

64 för res. 2
62 för mot.
197 avstod
26 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Huvudvotering:

172 för utskottet

126 för res. 2

26 avstod

25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 29 C, 1 V, 20 KD, 17 L, 13 MP

För res. 2: 64 M, 62 SD

Avstod: 26 V

Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Håkan Svenneling (V) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Punkt 3 (Familjeåterförening och ömmande omständigheter)

1. utskottet

2. res. 3 (V)

Votering:

296 för utskottet

27 för res. 3

26 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 64 M, 61 SD, 29 C, 20 KD, 17 L, 13 MP

För res. 3: 27 V

Frånvarande: 8 S, 6 M, 1 SD, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Eric Palmqvist (SD) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats som frånvarande.

Punkt 4 (Varaktigt bosatta)

1. utskottet

2. res. 4 (SD)

Votering:

237 för utskottet

62 för res. 4

25 avstod

25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 64 M, 29 C, 2 V, 20 KD, 17 L, 13 MP

För res. 4: 62 SD

Avstod: 25 V

Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Håkan Svenneling (V) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Punkt 7 (En parlamentarisk kommitté för en framtida migrationslagstiftning)

1. utskottet

2. res. 9 (KD)

3. res. 10 (L)

Förberedande votering:

20 för res. 9

17 för res. 10

287 avstod

25 frånvarande

Kammaren biträdde res. 9.

Huvudvotering:
134 för utskottet
20 för res. 9
170 avstod
25 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 92 S, 28 C, 1 V, 13 MP

För res. 9: 20 KD

Avstod: 64 M, 62 SD, 1 C, 26 V, 17 L

Frånvarande: 8 S, 6 M, 2 C, 1 V, 2 KD, 2 L, 3 MP, 1 -

Niels Paarup-Petersen (C) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Håkan Svenneling (V) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 16.12 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 18.00.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 18.00.

§ 19 (forts. från § 14) Datalagring vid brottsbekämpning – anpassningar till EU-rätten (forts. JuU27)

Anf. 144 LINDA WESTERLUND SNECKER (V):

Fru talman! Den personliga integriteten har alltid varit en väldigt viktig fråga för Vänsterpartiet. Det handlar i grund och botten om frihet – friheten att ingen ska kunna bestämma över ditt liv och friheten att inte bli bevakad, vare sig av en enskild person eller av en stat.

En del av denna frihet handlar kampen och drömmen om ett fritt internet om. Internet är ett fantastiskt verktyg och en del av våra liv. Vårt digitala liv är så insnurrat i vårt IRL-liv att det är svårt att veta var det ena börjar och det andra slutar. Vi vet vilka positiva effekter internet har på våra liv, men vi vet desto mindre om de negativa.

Hur internet används för att tysta demokratiska rörelser världen över, hur internet helt plötsligt stängs ned under demonstrationer och stora angrepp, hur människor avlyssnas för att de är fredsaktivister mot en totalitär regim och att stater köper in massövervakningssystem som svenska företag är med och utvecklar – detta pratas det mindre om.

Prot. 2018/19:107
18 juni

*Datalagring vid
brottsbekämpning –
anpassningar till
EU-rätten*

Vi vet att en stor del av brottsligheten har flyttat över till den digitala världen. Allt från penningtvätt till sexualbrott sker online. Det är därför viktigt när vi lagstiftar att det sker på ett sådant sätt att brottsbekämpande myndigheter inte får det onödigt svårt att utföra sitt uppdrag. Men vi ska inte heller lagstifta enligt har-du-ingenting-att-dölja-principen, som jag tycker att allt fler partier lutar sig mot. Det är ett naivt och ointelligent sätt att argumentera på.

Det är rimligt att samhällen kan använda tvångsmedel för att utreda och beivra brott. Det handlar om avlyssning, spaning och det som vi debatterar här i dag, nämligen datalagring. Men det måste ske i enlighet med fri- och rättigheter och efter behov, effektivitet och proportionalitet.

Tittar vi bakåt kan vi se att Vänsterpartiet har varit emot lagring av trafikuppgifter. Datalagringsdirektivet, som röstades igenom i riksdagen 2010 trots stora protester från allmänheten, stoppade Vänsterpartiet tillsammans med Miljöpartiet under en period. EU-domstolen konstaterade att den svenska lagstiftningen var för långtgående. Tele 2-domen kom, och vi står här i dag med ett försök till anpassning av EU-rätten. Det är en svår och komplicerad fråga med en historia som jag tycker att det är viktigt att vi tar hänsyn till.

Med tanke på integritet, frihet och Sveriges stundtals fula historia av massövervakning av oskyldiga människor är Vänsterpartiet fortfarande skeptiskt till datalagring. Vi yrkar avslag på propositionen eftersom förslaget inte är tillräckligt avgränsat.

Men vi står inför ett reellt problem, och det gäller att vara realistiska. Datalagring behövs för att utreda och stoppa brottslighet. Det största och mest känslomässiga argumentet är att sexualbrott mot barn måste stoppas. Det vet jag att vi i alla partier, trots ibland hårda ord i denna kammare, är helt överens om. Där måste polisen ha bra verktyg, även bra tekniska verktyg. Det finns i dag god kompetens hos polisen, och det görs ett fantastiskt arbete, men det kan göras mer. Då måste lagstiftningen ändras.

Vänsterpartiet anser därför att förslaget om riktad lagring av uppgifter, som inte har utretts i propositionen, bör utredas. Enligt vår mening skulle en riktad lagring när det gäller en viss personkrets, ett visst geografiskt område eller personer som använder speciella tekniska lösningar leda till att kravet på proportionalitet, effektivitet och värnande av den personliga integriteten bättre kan uppfyllas. På så vis kan vi få en garanti för att förslaget inte strider mot EU-rätten.

Det finns utmaningar även med riktad lagring. Vi är väl medvetna om det. Men det är inte bara datalagring som löser problemen med brottsligheten. Det handlar om internationell kriminalitet, och där behövs samverkan och samarbete på precis samma sätt som vid annan brottslighet. Det som behövs är polisens gedigna arbete och framför allt ett förebyggande och upplysande arbete som det som Ecpat arbetar med. Det är vägen framåt.

Med detta, fru talman, vill jag yrka bifall till reservationerna 1 och 5.

Anf. 145 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD):

Fru talman! Det vi debatterar i dag är något helt avgörande för våra brottsbekämpande myndigheter. Utan tillgång till uppgifter från datalagring blir vår polis i flera fall blind och döv.

Redan 2017 lyfte de högsta ansvariga cheferna för polisen, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Tullverket och Åklagarmyndigheten fram behovet av en funktionell lagstiftning. För dem är en funktionell datalagring avgörande för att hindra och utreda brott. Och de anger en förhoppning om att man snabbt ska kunna diskutera och hitta konstruktiva lösningar. De avslutar med att säga att en effektiv brottsbekämpning och ett säkert Sverige inte står i motsatsförhållande till en rättssäker ordning med ett högt integritetsskydd.

För Kristdemokraterna är det centralt att polisen får de resurser och redskap som krävs. Justitieutskottet har också flera gånger tidigare uttalat att hemliga tvångsmedel, bland annat inhämtning av lagrade uppgifter om elektronisk kommunikation, fyller en mycket viktig funktion i de brottsbekämpande myndigheternas arbete och att de innebär en reell nytta.

EU-domstolens uttalanden i den så kallade Tele 2-domen har lett till att många teleoperatörer inte lagrar uppgifter i samma utsträckning som tidigare, med kännbara konsekvenser för myndigheternas förmåga att förhindra, utreda och lagföra brott. Det är därför angeläget att få en lagstiftning om datalagring på plats. Regeringens förslag är ett steg i rätt riktning. Men det finns brister.

För det första är det en tydlig brist att regeringen inte föreslår en mer långtgående skyldighet att lagra uppgifter med koppling till nationell säkerhet, det vill säga det som gäller Säkerhetspolisens verksamhet. I Tele 2-domen öppnas det för mer tillåtande nationella regler på detta område. Att inte föreslå särskilda regler för lagring av uppgifter med koppling till nationell säkerhet är en felbedömning som riskerar att få allvarliga konsekvenser.

Enligt utskottet är det faktum att rättsläget inte är helt klarlagt inte ett hinder för att få en svensk lagstiftning på plats. Att, som regeringen, hänvisa till pågående mål i EU-domstolen är att inta en alltför defensiv hållning med hänsyn till att det handlar om Sveriges förmåga att förebygga och avvärja terrorism. Det bör framhållas att också Säkerhetspolisen, Forsvarsmakten och Forsvarets radioanstalt i sina remissvar har angett att de anser att en mer omfattande lagringsskyldighet än vad utredningen om datalagring har föreslagit är förenlig med EU-rätten, speciellt på området nationell säkerhet.

Vidare är den föreslagna lagstiftningen för snäv mot bakgrund av datalagringens stora betydelse för att upptäcka, förhindra, bekämpa, utreda och lagföra brott. Till exempel är de lagringstider som regeringen föreslår för korta.

Åklagarmyndigheten och Tullverket har särskilt poängterat att varje förkortning av lagringstiden innebär en motsvarande försämring för brottsbekämpningen. Dessutom är bland annat fast telefoni undantagen från datalagringsskyldigheten, vilket också riskerar att leda till negativa konsekvenser.

Med tanke på dessa allvarliga brister behöver frågan om datalagringsskyldighetens omfattning genomgå en ny översyn med målet att datalagringen ska utökas. Det svenska regelverket ska vara så långtgående som EU-rätten tillåter.

Jag är därför glad att en majoritet i justitieutskottet vill tillkännage för regeringen att skyndsamt återkomma med ett förslag som dels innebär en mer omfattande skyldighet att lagra uppgifter med koppling till nationell

Prot. 2018/19:107
18 juni

*Datalagring vid
brottsbekämpning –
anpassningar till
EU-rätten*

*Polisens tillgång
till underrättelser
från Försvarets
radioanstalt*

säkerhet, dels innebär en mer omfattande lagringsskyldighet generellt. Jag hoppas att det förslaget också får majoritet vid riksdagens votering.

Fru talman! Jag vill också yrka bifall till reservation 6. Ett praktiskt problem vad gäller datalagring är att teleoperatören överlämnar de efterfrågade uppgifterna till de brottsbekämpande myndigheterna på olika sätt. I vissa fall överlämnas uppgifterna så att de brottsbekämpande myndigheterna får använda onödigt mycket tid för att hantera uppgifterna.

Det rimliga är att uppgifterna levereras på ett enhetligt sätt som innebär en enkel hantering för de brottsbekämpande myndigheterna. Regeringen bör därför säkerställa att det införs ett särskilt format för överlämnande av datalagrade uppgifter från teleoperatören till de brottsbekämpande myndigheterna. Det måste bli enklare, och det måste kunna gå snabbare.

Jag vill också passa på att önska fru talmannen, tjänstemän och ledamöter i justitieutskottet och kammaren en riktigt trevlig sommar. Vi har ett intressant och innehållsrikt år bakom oss. Låt oss nu ta chansen att vandra ut i den vänliga grönskans rika dräkt som omger oss just nu, njuta av den och hämta kraft inför det nya året som börjar till hösten.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 19 juni.)

§ 20 Polisens tillgång till underrättelser från Försvarets radioanstalt

Justitieutskottets betänkande 2018/19:JuU28

Polisens tillgång till underrättelser från Försvarets radioanstalt (prop. 2018/19:96)
föredrogs.

Anf. 146 LINDA WESTERLUND SNECKER (V):

Fru talman! Det är grundläggande i ett demokratiskt samhälle att upprätthålla en tydlig rågång mellan militär och polis. Vänsterpartiet har på goda grunder länge varit kritiskt till utformningen av FRA-lagen. Jag behöver inte påminna en socialdemokratisk regering om Ådalen 1931, där fem personer sköts ihjäl av militär som stod under polisens befäl.

Det finns många anledningar till att militär och polis inte ska dela arbetsuppgifter. Militär ska sköta rikets säkerhet utanför landets gränser och polisen säkerheten innanför gränserna. Låt oss hålla den definitionen tydlig.

Polisen har efter terroristattaken den 11 september 2001 möjlighet att ta hjälp av militär under polisiärt befäl. Även vid detta beslut var Vänsterpartiet kritiskt. Det är inte, fru talman, för att jag är överdrivet historiskt intresserad som jag blickar så mycket bakåt utan för att vi i vår samtid måste se lagstiftningen i en större kontext. Det är också därför jag yrkar avslag på regeringens proposition.

När vi som lagstiftande församling ändrar lagen måste det finnas med ett helhetstänk. Den här lagändringen, som ska ge polisen tillgång till underrättelser från Försvarets radioanstalt, FRA, är en del av den terroröverenskommelse som nästan alla riksdagens partier ingår i.

Vänsterpartiet har konsekvent varit kritiskt till den lagstiftning som har utkommit från denna överenskommelse: från lagen om resande och finansiering av terrororganisationer, som har varit svåränvänd i domstol och som har resulterat i ganska få fällande domar, till förslaget om deltagande i och samröre med terrororganisationer, som Lagrådet på ett poetiskt juridiskt sätt sågade jäms med fotknölnarna. Det kommer att komma förslag om dataavläsning – hujedamej!

Förslaget som nu ligger på riksdagens bord handlar om förändring i hur militär underrättelse ska kunna delas mellan FRA och polisen. Lagen har hittills fungerat så att om FRA visste att en person har ett motiv att skada Sverige och polisen var samma person på spåren och misstänkte personen för brott kunde inte FRA och polisen dela denna information med varandra.

Det förslag som vi nu debatterar innebär en förändring, nämligen att Säpo och Nationella operativa avdelningen, NOA hos polisen, ska kunna ta del av underrättelse från FRA även om det pågår en förundersökning. Uppgifterna får dock inte användas för att utreda brott utan för att stoppa eventuell brottslighet.

Vad Vänsterpartiet i stället skulle vilja se är att Säpo och NOA ska kunna bestämma inriktning av signalspaningen och ta emot underrättelse med inhämtade uppgifter även om det pågår en förundersökning – under förutsättning att underrättelserna som får tas emot begränsas till de allra grövsta brotten, som grovt terroristbrott, grovt sabotage och så vidare.

Vänsterpartiet föreslår alltså ytterligare avgränsning av i vilka fall underrättelser från signalspaning ska få meddelas även under pågående förundersökning. Med denna avgränsning anser vi att proportionaliteten behålls, och risken i olika former av militär avlyssning avgränsas avsevärt.

Fru talman! Det här är en svår fråga. Den är teknisk, och den handlar om säkerhetsfrågor på en mycket hög nivå. Vänsterpartiet anser ändå att det finns en rimlighet i att polisen får tillgång till uppgifter som FRA har men att det behövs en avgränsning till att enbart gälla de grövsta brotten. Så tror vi att balansgången mellan den yttre och den inre säkerheten och mellan våra yttre myndigheter och våra inre myndigheter kommer att få den rågång som vi efterfrågar.

Det här är en stor förändring, en förändring som är efterlängtd av Säpo men som utmanar den personliga integriteten. Därför yrkar jag avslag på propositionen och bifall till reservation 1.

Anf. 147 PETTER LÖBERG (S):

Fru talman! Inledningsvis vill jag självklart yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på motionerna.

Polis, säkerhetstjänst och försvarsmakt besitter olika typer av förmågor som krävs för att bevaka rikets säkerhet, motverka hot och bekämpa allvarlig brottslighet. Man besitter kompetenser och förmågor som måste behandlas med oerhört stor vaksamhet och varsamhet.

Det handlar till exempel om våldsmonopolet. Men det handlar också om, som i det här fallet, signalspaning och olika typer av underrättelseinformation som faktiskt måste beaktas ur ett integritetsperspektiv.

Linda Westerlund Snecker beskriver i sitt anförande dessa svåra avvägningar. Jag tror att alla vi i den här salen känner att vi ibland behöver ta ett helhetsgrepp, ta två steg tillbaka och se vad de totala sammanlagda

besluten under en längre tid har inneburit för de integritetsaspekter som är så viktiga i ett rättssamhälle.

I det här fallet har regeringen tagit fram ett lagförslag – under stor vanda, kan man säga. Det är svår juridisk materia. I överenskommelsen mellan partierna uppfattade vi att vi behövde vässa våra instrument mot de nya hot som finns i vårt samhälle och i vår värld.

Svensk signalspaning är i absolut världsklass. Det vet vi alla. Den har tjänat oss väl sedan kalla krigets dagar. Hoten är kanske inte i första hand desamma nu som de var då på 50- och 60-talen med personer som trycker på knappar. De hot som oftast riktas mot vårt samhälles grundfundament finns på andra sätt och kan spåras med digitala medier och digitala avtryck på ett annat sätt än tidigare. Samtidigt har vi i andra delar blivit blinda på grund av olika typer av begränsningar i underrättelseinformation, inte minst för polisens räkning.

Det finns en gedigen avvägning att göra i lagstiftningen. Vi i utskotts-majoriteten upplever att vi har försökt att göra denna avvägning. Det handlar om tillsyn och var gränsdragningen ska göras. Men om vi ska vässa instrumenten och inte nöja oss med hur det var tidigare behöver vi ta ett steg framåt, och det har vi gjort i och med lagförslaget. Det innebär att man inte behöver avbryta signalspaningen i samband med att en förundersökning inleds eftersom det fortfarande kan finnas ett pågående hot.

Men det finns rättssäkerhetsaspekter, och det är vi väl medvetna om. Är det något vi behöver bevaka framöver är det naturligtvis hur utfallen ser ut i domar, konventioner och internationella prövningar som kan göras på den typen av ärenden. Det här är oerhört komplicerade frågor, och vi kommer inte att se hur detta slår ut förrän vi har haft ett antal testade fall.

Ibland kan man säga att frukterna av denna typ av arbete, underrättelseinformation, kanske inte riktigt kommer till allmänhetens kännedom. Det gör att vi ibland inte känner en tacksamhet inför funktionerna som bara finns i det dolda. Den typen av arbete som kommer att utföras med den nya lagen kommer säkerligen att hindra terrorverksamhet och förhindra grov organiserad brottslighet på olika sätt, inte så att det går så långt som till fällande dom men för det som är Säpos huvudjobb, nämligen att preventivt syfte förhindra verksamhet som kan skada landet.

Avvägningen är inte minst historiskt kopplad. Det är komplicerat med en försvarsmakt och en militär resurs som griper in i det civila samhällets rättsskipning. Men jag tror att vi också de senaste åren har kunnat se att vårt samhälle är för litet och utmaningarna för stora för att gränsdragningarna ska vara så definitiva. Vi kan i samband med skogsbränder och oljebekämpning se att det är helt naturligt att militären i vissa sammanhang kan samarbeta med det civila samhället. När det gäller dessa uppgifter sker i viss utsträckning redan i dag ett samarbete.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet, och jag hoppas att lagen blir bra så småningom.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 19 juni.)

Anf. 148 JOAKIM SANDELL (S):

Fru talman! Vi har i dag att debattera justitiekottets betänkande 29 som rör vapenfrågor. Jag vill inleda med att poängtera att vi står bakom samtliga våra reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 23 gällande införande av vapen till Sverige.

Fru talman! Betänkandet kan i princip delas upp i två delar, en del som behandlar illegala vapen och en del som behandlar legala vapen. En sak ska vi dock ha i minnet. Syftet med vapen, oavsett om de är illegala eller legala, är detsamma. För låt oss vara ärliga; ett skjutvapens syfte är att så effektivt som möjligt döda. Det är det som skiljer vapen från andra produkter. För även om den som använder produkten inte har i syfte att döda är produkten framtagen och designad för just det syftet. Och det är därför vi har så rigida regler gällande just vapen. Det handlar alltså inte om att vi har rigida lagar för att göra livet svårt för jägare eller sportskyttar.

Fru talman! Det gläder mig att det finns en relativt stor samstämmighet i Sveriges riksdag gällande arbetet mot illegala vapen. Redan 2010 drev vi socialdemokrater på för att minska antalet illegala vapen. Då drev vi, bland annat tillsammans med Skånepolisen, på för att minimistraffet för grovt vapenbrott skulle höjas. Argumentet var att ge polisen bättre verktyg för att bekämpa den brottsligheten genom till exempel telefonavlyssning. Samtidigt drev vi på för ett särskilt straffansvar för den som olovligen förvarar skjutvapen åt andra.

Det är därför bra, och nödvändigt, med de skärpningar som har gjorts, både 2014 och 2017, inte minst skärpningen av straffet för olaga vapeninnehav till två år. Det innebär, i praktiken, att om du går ut på gatan med ett olagligt vapen kommer du inte hem förrän tidigast om två år. Detta var som sagt bra – men inte tillräckligt.

Därför utökade regeringen den 20 april 2018 uppdraget att utreda vissa frågor på vapenlagstiftningens område med ett ytterligare antal frågor som bland annat rör användning och innehav av illegala vapen och explosiva varor.

Enligt tilläggsuppdraget ska utredaren bland annat analysera om det finns skäl att höja maximistraffet för synnerligen grovt vapenbrott och synnerligen grovt brott mot tillståndsplikten för explosiva varor och i så fall hur mycket. Utredaren ska även analysera om det finns skäl att ändra kvalifikationsgrunderna, det vill säga vilka omständigheter som särskilt ska beaktas vid bedömningen av om ett brott är grovt eller synnerligen grovt i vapenlagen och i så fall på vilket sätt.

Utgångspunkten i utredningen ska vara att fler gärningar ska bedömas som grova och synnerligen grova. I uppdraget hänvisas bland annat till riksdagens tidigare tillkännagivanden. Uppdraget ska redovisas senast den 28 juni 2019.

Enligt tilläggsuppdraget ska utredaren bland annat göra en översyn av straffskalorna för smuggling och grov smuggling av vapen och explosiva

varor. Utredaren ska i samband med detta överväga om en separat reglering av smuggling av vapen och explosiva varor bör införas samt i detta sammanhang även överväga ett synnerligen grovt brott.

Vi vill med andra ord skärpa straffen både för grovt vapenbrott och för vapensmuggling. Men det ska också sägas, mot denna bakgrund, att vi faktiskt har en utredning som i dagarna ska presentera förslag på just det vi pratar om, och då kan det verkligen ifrågasättas om det nu finns anledning för riksdagen att göra ytterligare tillkännagivanden.

Fru talman! Det råder en större oenighet i kammaren gällande hur vi ska reglera de legala vapnen. Jag köper premissen att den grova organiserade brottsligheten inte i huvudsak använder sig av legala vapen. Jag köper också premissen att terrorister inte i huvudsak använder sig av legala vapen. Men jag är orolig för att vi kan möta ytterligare en Peter Mangs. Han dömdes inte för terrorbrott, men han terroriserade en hel stad. Jag är rädd för att något liknande det som hände i Tjeckien 2015, då nio personer sköts ihjäl på en krog, ska hända även i Sverige. Jag är faktiskt rädd för att när det som hände i Trollhättan eventuellt händer igen har förövaren ett skjutvapen. Det är alltså snarare ensamvargen än den organiserade brottsligheten som skrämmer mig när vi pratar om legala vapen. Det är inte fråga om den laglydiga jägaren eller sportskytten utan just ensamvargen som kan vara så svår att upptäcka i tid.

En majoritet i utskottet föreslår nu att reglerna för innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen ska förenklas och att man bör överväga att slopa kravet på förnyade tillstånd vart femte år. Det anser inte vi. I dag omfattas endast helautomatiska vapen och enhandsvapen för flerskott av kravet på att tillståndet ska förnyas vart femte år. Bestämmelsen syftar till en kontinuerlig uppföljning av att förutsättningarna för tillståndet är uppfyllda vad avser innehav av särskilt stöldbegärliga och särskilt farliga vapen. Det är således inte bara innehavarens skötsamhet utan också dennes behov av vapnet som återkommande prövas.

Vi anser att nuvarande reglering är väl avvägd och anser därför inte att riksdagen ska göra något sådant tillkännagivande om att ta bort eller reformera systemet med femårslicenser som utskottets majoritet efterfrågar.

Fru talman! Utskottets majoritet vill även att regeringen ska ta initiativ till en översyn av reglerna om europeiskt skjutvapenpass och reglerna om införseltillstånd. Syftet är att underlätta för jägare och sportskyttar att ta med sig vapen över gränserna vid resor inom EU. Enligt EU:s vapendirektiv ska ett europeiskt skjutvapenpass på begäran utfärdas av en medlemsstats myndighet till en person som legalt förvärvar och använder skjutvapen. Ett skjutvapenpass medför i sig ingen rätt att föra ett vapen mellan medlemsstater utan fungerar som ett bevis på att den person som anges i passet har rätt att inneha vapnet i sitt hemland.

Vid sidan av bestämmelserna om skjutvapenpass finns en möjlighet för medlemsstaterna att kräva nationellt införseltillstånd. Vid implementeringen av vapendirektivet 1996 valde Sverige att behålla kravet på införseltillstånd, bland annat mot bakgrund av att det finns medlemsstater som inte uppnår samma höga skyddsnivå i sin lagstiftning som Sverige vad gäller exempelvis kontroll och tillståndskrav för innehav av skjutvapen.

Det ska dock sägas att kravet på särskilt införseltillstånd inte gäller införsel från Danmark, Norge eller Finland. Då behövs det inte för att jaga eller tävla.

Inget har egentligen förändrats i sak för att vi ska ändra uppfattning i frågan. Men det ska bli intressant att höra vad som har hänt bland EU:s länder som gör att M, KD, C, L och SD har denna uppfattning. Har kraven skärpts i Tjeckien, Bulgarien eller Rumänien?

När vi talar om regler för införsel till Sverige kan vi titta på annat som kan vara skadligt och vilka regler som omgärdar det, till exempel införsel av djur. Då kan vi se att Sverige har relativt tuffa regler för att föra in till exempel en chihuahua i Sverige. Den ska ha ett EU-pass för sällskapsdjur, den ska ha giltig vaccination mot rabies och den ska vara id-märkt.

Nu ska vi alltså underlätta för införsel av till exempel AK 5:or. Ska det räcka med ett europeiskt skjutvapenpass? I så fall blir det i princip enklare att föra in en AK 5:a än att föra in en chihuahua i Sverige. Det tycker vi knappast är rimligt.

(Applåder)

Anf. 149 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! Den rödgröna regeringen fortsätter att strunta i riksdagsbeslut och tillkännagivanden. Det är allvarligt.

Fru talman! I dag ska vi debattera justitieutskottets betänkande 29 om vapenfrågor. Jag börjar med att konstatera att regeringen hittills har struntat i att genomföra det som justitieutskottet tidigare har föreslagit och riksdagen har fattat beslut om inom jakt- och vapenområdet.

Den 26 mars 2015 gav riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om att inrätta en ny viltmyndighet för jakt- och viltvårdsfrågor. Regeringen har fortfarande inte gjort något för att lösa detta. Det är nu över fyra år sedan, och arbetet har inte ens påbörjats.

I mars 2015 fick regeringen också i uppgift att se över hanteringen av de långa handläggningstiderna på vapenlicenser och underlätta för landets jägare och sportskyttar. Även det är över fyra år sedan. Ingen kan beskylla denna handlingsförlamade regering för att jobba för snabbt och effektivt. Att den inte genomför det som riksdagen har begärt är både allvarligt och helt oacceptabelt.

Fru talman! Den här gången har en majoritet i utskottet återigen gett regeringen sju stycken tillkännagivanden som regeringen nu måste åtgärda och genomföra. Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänstern tycker dock inte att detta behöver göras och motsätter sig majoritetens förslag till beslut.

Det syns tydligt i detta betänkande att regeringen uppenbarligen inte vill underlätta för landets jägare och sportskyttar. Den enda gången Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet säger sig ta tag i att underlätta för jägare och sportskyttar är i valrörelsen. Då lovar man högt och lågt, vitt och brett att det ska ske en förbättring. Men efter valet fortsätter Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet precis som tidigare.

Den här regeringen jobbar inte för att underlätta för landets jägare och sportskyttar utan gör faktiskt precis tvärtom. Jag ska ge ett exempel. Statsministern sa nyligen att vi behöver ha bättre koll på det vapeninnehav som finns och att den ökade kollen inte skulle vara skadlig för vare sig jägare eller sportskyttar. Men nej, statsministern, vi behöver inte ha bättre koll på lagliga vapen. Dessa har vi redan full koll på i dag. Däremot borde statsministern och regeringen lägga full kraft och energi på att förbättra kollen på de olagliga vapnen och stoppa införseln över våra gränser. Återigen

blottar statsministern och regeringen sin okunskap i jakt- och vapenfrågor. Man blandar ihop lagliga jakt- och skyttevapen med de grovt kriminellas olagliga vapen.

Ett annat exempel är att regeringen nu försöker överimplementera vapendirektivet i Sverige. Man har helt enkelt tänkt gå längre än EU kräver. Och man har tänkt passa på att skylla denna överimplementering på EU. Men man har nu börjat förstå att riksdagen inte kommer att släppa igenom en överimplementering av vapendirektivet.

Fru talman! Min uppmaning till regeringen när det gäller implementeringen av vapendirektivet är: Gör om! Gör rätt! Och sluta jaga Sveriges laglydiga jägare och sportskyttar!

Fru talman! Vi har drygt 600 000 vapenägare i Sverige. Det är jägare, sportskyttar och samlare. Vi har inga problem med deras lagliga vapen. Problemet är alla olagliga vapen som kommer in över våra gränser och att regeringen inte gör tillräckligt för att stoppa dessa. I stället ägnar man sig åt att försöka försvåra ytterligare för laglydiga jägare och sportskyttar. Ta tag i de olagliga vapnen i stället för att jaga landets jägare och skyttar!

Justitieutskottet har nu enats om sju tillkännagivanden. Det handlar till att börja med om skärpt straff för vapenbrott. Regeringen har påbörjat detta arbete. Men det tar alldeles för lång tid. Vi vill höja straffet för synnerligen grova vapenbrott. Men regeringens arbete går trögt, och regeringen känns både trött och handlingsförlamad när det gäller att ta tag i den grova brottsligheten i Sverige. Den som begår brott med olagliga vapen ska självklart få ett mycket hårt straff. Det är dags att regeringen börjar jobba och leverera.

Vi föreslår också skärpt straff för smuggling av vapen. Om detta fick regeringen ett tillkännagivande redan 2017. Men ingenting har hänt. Man talar om att man bereder det i Regeringskansliet. Men med den hastigheten och denna orkeslösa regering kommer mängder av vapen att fortsätta smugglas in i landet innan en bättre och hårdare kontroll är på plats. Det är inte rimligt att det ska ta över två år att leverera ett lagförslag på skärpta straff för vapensmuggling, fru talman. Det är dags att regeringen börjar jobba och leverera.

Utskottet gör dessa båda tillkännagivanden för att man ska komma åt införseln av olagliga vapen och skärpa straffen för grova vapenbrott i Sverige. Det är åtgärder som måste genomföras här och nu.

Fru talman! Vad gör regeringen i stället för att ta tag i detta? Regeringen lägger sin kraft på att försöka överimplementera vapendirektivet, för att göra det ännu svårare för Sveriges lagliga jägare, sportskyttar och samlare.

Man tänker tydligen dessutom acceptera att polisen ökar kraven på och tillsynen av på landets skyttebanor. Det riskerar att leda till att många skytteföreningar ger upp och lägger ned sina verksamheter, vilket vore förödande för skytteutövningen och tävlingarna i Sverige. Vapendirektivet och skyttebanorna kommer vi från oppositionen att bevaka mycket noga.

Fru talman! I stället för att ta tag i de verkliga problemen med de olagliga vapnen fortsätter regeringen att jaga landets lagliga vapenägare. Våra jägare, sportskyttar och samlare är inget problem. De sköter om jakten och viltvården. De tränar och tävlar i sina skyttesporter. Och våra samlare tar vara på, vårdar och bevarar vårt kulturarv.

Sverige har mycket höga krav på utbildning. Man måste avlägga godkända prov. Man prövar lämplighet och har hårda förvaringskrav. Detta är bra krav, och de ska följas. Dessutom kontrolleras alla vapenägare varje dygn, och gör någon något olagligt förlorar man förtroendet och sitt vapeninnehav. Det är inte jakt-, skytte- eller samlarvapen som används vid grov brottslighet, utan det är oftast insmugglade olagliga vapen. Det är dessa vi vill att regeringen ska ta tag i, men arbetet går långsamt.

Fru talman! Det tredje tillkännagivandet handlar om att vi moderater och en majoritet i utskottet vill se en total översyn av vapenlagstiftningen för att underlätta för landets lagliga vapeninnehavare. Det är inte rimligt att Sveriges jägare och sportskyttar ska behöva vänta i månader på att kunna få en licens inom vapengarderoben eller till sin skyttesport. Detta måste ses över så att vi klarar detta inom rimlig tid och kan garantera att det sker inom 30 dagar.

Fru talman! Vi moderater tänker stå upp för landets jägare och sportskyttar och se över vapenlagstiftningen för att underlätta för dem. Dessutom vill vi ta bort kravet på tillstånd för ljuddämpare. Vi har inga tillståndskrav på vare sig kikarsikten eller andra hjälpmedel, och självklart är en ljuddämpare ett tillval som inte ska behöva belasta tillståndsmyndigheten med extra arbete och kostnader.

Vi vill också utöka vapengarderoben så att jägare och sportskyttar kan ha fler vapen då jakten och sportskyttet kräver det. Det innebär också att tillståndsmyndighetens arbete underlättas med att en jägare och sportskytt har rätt att ha fler vapen än vad reglerna i dag säger.

Vi vill dessutom ta bort de tidsbegränsade vapenlicenserna. Det är helt orimligt att en sportskytt ska behöva ompröva varje enskilt vapen vart femte år och därmed skapa onödigt arbete och onödiga kostnader för handläggarna på tillståndsmyndigheten. Även ”synnerliga skäl” behöver tas bort i vapenlagstiftningen och ersättas med annan mer rimlig formulering. Att man avkrävs ”synnerliga skäl” när man ska inhandla sitt femte eller sjätte sportskyttevapen när man tränar och tävlar regelbundet är både orimligt och synnerligen onödigt. Så bort med ”synnerliga skäl” och flerårslicenserna!

Fru talman! Tyvärr fick vi inte med oss alla allianspartier på att ta bort just ”synnerliga skäl”, men jag hoppas att detta går att lösa senare vid den stora översynen av vapenlagstiftningen.

Vi vill också underlätta för de jägare och sportskyttar som reser ut ur och in i landet till tävlingar och jakt genom att se över reglerna för detta och erkänna europeiskt skjutvapenpass. EU-vapenpass används i övriga EU och borde också vara fullt tillräckligt även i Sverige.

Fru talman! Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna vill dessutom göra det möjligt att man vid behov vid jakt eller sportskytte kan förvara sitt vapen på annan plats än det egna boendet. Tyvärr avstod Centerpartiet och Liberalerna från att stötta detta förslag, vilket annars hade givit regeringen ytterligare ett tillkännagivande för att lösa detta. Men även detta förslag hoppas jag kan lösas i den totala översynen av vapenlagstiftningen.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag rikta ett stort tack till landets jägare, som sköter viltvården på ett föredömligt sätt. Vi lovar att försöka göra vad vi kan för att de ska kunna byta och köpa vapen utan onödigt byråkratiskt krångel och långa handläggningstider.

Jag vill också rikta ett stort tack till landets sportskyttar, som tålmodigt jobbar på med träning och tävlingar. De sköter sin verksamhet på ett exemplariskt bra sätt. Vi lovar att se över lagstiftningen så att de kan fortsätta med sina olika sportskyttegrenar och även kunna utveckla nya skyttesporter.

Jag vill dessutom rikta ett stort tack också till våra vapensamlare, som vårdar och tar hand om vårt kulturarv på ett föredömligt sätt.

Fru talman! Det är dags att regeringen ser till att stoppa de olagliga vapnen och slutar att jaga Sveriges laglydiga jägare, sportskyttar och samlare.

Jag står självklart bakom Moderaternas samtliga reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservation 21, Förvaring av vapen.

(Applåder)

Anf. 150 ADAM MARTTINEN (SD):

Fru talman! Det känns nästan lite högtidligt att få debattera vapenfrågor i ett särskilt betänkande. Vapenfrågor har vanligtvis hanterats i betänkandet om polisfrågor, där väldigt många motioner som inte berör vapen hanteras. Anledningen är att implementeringen av EU:s vapendirektiv var tänkt att hanteras här under senvåren och att vapenfrågorna skulle ha bakats in där.

Men nu är det ju bekant att regeringens ståndpunkter gällande implementeringen på förhand fått en majoritet som deklarerat ett motstånd. Då har regeringen, som jag uppfattar det, köpt mer tid för att inte åka på ett nederlag här i kammaren.

Fru talman! Jag tror att det har varit nyttigt för vapenfrågorna att hanteras i ett särskilt motionsbetänkande. Det har verkligen satt frågorna i ett helt annat strålkastarljus, och jag tror att en del partier av den anledningen har landat i slutsatser som annars hade kunnat gå om intet.

Fru talman! Just implementeringen av EU:s vapendirektiv var ett av de första ärenden jag fick hantera som ny riksdagsledamot i början av förra mandatperioden. Det var terrorattentaten i Frankrike 2015 som gjorde att politiska krafter blåste liv i frågan om EU:s vapendirektiv. De menade att lagstiftningen kring legala vapen måste skärpas för att man skulle förhindra terrorattentat och organiserad brottslighet, vilket i sig och i sak går att ifrågasätta.

Det som först blev aktuellt var om direktivet var förenligt med subsidiaritetsprincipen, det vill säga om Sveriges riksdag ansåg att vapenlagstiftning ska fattas på EU-nivå eller om det är bättre att varje land självt äger beslutsrätten. Jag landade i slutsatsen att varje land ska äga rätten över sin egen lagstiftning, och det blev också mitt partis linje. Andra partier – samtliga partier utöver Sverigedemokraterna – landade i och köpte att EU:s vapendirektiv var förenligt med subsidiaritetsprincipen, och resten av historien är såklart bekant.

Fru talman! Jag måste ärligt säga att inget av de sju tillkännagivanden som i dag ligger på riksdagens bord var självklart. Flera partier i opposition saknade egna kommittémotioner för flera frågor, exempelvis slopanDET av femårslicenserna. Men det har pågått ett intensivt arbete under kort tid där vi lyckats landa i gemensamma ståndpunkter. Det har inte alltid varit utifrån våra egna texter, men på det hela taget är jag väldigt nöjd.

Exempelvis valde Sverigedemokraterna att gå längre gällande utökad vapengarderob än vad vi själva motionerade om i höstas. Vi ville ta bort gränsen helt. Men för att nå en majoritet resulterade sluttexten i att man ska utreda möjligheten att utöka antalet vapen. Sådant får man köpa, särskilt mot bakgrund av att Sverigedemokraterna under hela förra mandatperioden som parti var ensamt om att stå bakom förslaget om att utöka vapengarderoben.

Vi prövade frågan tillsammans med andra frågor vid två tillfällen under förra mandatperioden. Först skedde det i betänkande 2014/15:JuU16. Då var det endast Sverigedemokraterna som föreslog att vapengarderoben skulle utökas. Samtliga andra partier skrev under på ett motiverat avslag, och jag tänkte läsa upp hur de då resonerade.

”Tillstånd till fler än sex jaktvapen får beviljas endast om sökanden visar att det finns ett mycket kvalificerat behov (2 kap. 4 § fjärde och femte styckena vapenförordningen). I Rikspolisstyrelsens allmänna råd om vapenlagstiftningen anges att tillstånd till innehav av fler än sex jaktvapen endast bör meddelas undantagsvis (RPSFS 2009:13, FAP 551-3, s. 13).

Justitieutskottet behandlade motionsyrkanden om en utökad vapengarderob senast under våren 2014 i betänkande 2013/14:JuU14 (s. 40–44). Liksom tidigare ansåg utskottet då att vapenlagen innehåller lämpliga avvägningar när det gäller tillstånd att inneha jaktvapen.” Utskottet avstyrkte därmed Sverigedemokraternas motion om att utöka vapengarderoben.

Att lagen innehöll lämpliga avvägningar när det gäller tillstånd att inneha jaktvapen var en ståndpunkt som de andra partierna upprepade vid det andra tillfället då justitieutskottet under våren 2017, det vill säga under förra mandatperioden, prövade vapenfrågorna i polisbetänkandet.

Jag vill poängtera att väldigt mycket har hänt på kort tid. Från det att Sverigedemokraterna ensamma har fåtats i opposition har flera partier så att säga kommit ut ur vapengarderoben och erkänt sig som vänner av jakt och sportskytte. Det är bra. Om jag får gissa har vissa partier bestämt position i flera frågor bara dagarna innan vi justerade detta betänkande. Oavsett varför tycker jag att alla dessa partier ska ha beröm.

Men framför allt vill jag berömma alla ute i landet som har engagerat sig för sakfrågorna. De har hörts i debatten, och de har gjort sig synliga för oss lagstiftare. Det tror jag har varit helt avgörande för att vi här i riksdagen i dag levererar sju tillkännagivanden i ganska tunga sakfrågor där det från flera partier tidigare har funnits ett motiverat motstånd.

Fru talman! Ett krasst faktum är att inget av de tillkännagivanden som i dag finns på bordet hade blivit verklighet om Sverigedemokraterna inte suttit i riksdagen. Våra röster är och har varit helt avgörande för att nå majoriteter. Är det en sak som är säker är det att Sverigedemokraterna av princip är Jakt- och skyttesveriges bästa vänner. Vi är ett parti som törs stå upp för sakfrågor när det blåser och när mediala stormar gör att det opinionsmässigt kan vara ogynnsamt att inta vissa positioner.

Låt oss säga att legala vapen uppmärksammas i kriminella sammanhang. Vilka tror ni då kommer att vara först ute och kräva orimliga åtstramningar, och vilka partier här inne kommer att vara de första och de sista att vika sig? Jag tror inte att jag behöver berätta hur den rollsättningen ser ut. Jag tror att Sveriges jakt- och skyttevänner är väl medvetna om hur det hade förhållit sig.

Sverigedemokraterna har aldrig varit beroende av medial medvind för att nå politiska framgångar. Sverigedemokraterna är det enda parti som konsekvent har motionerat om och röstat på förslag som i dag blivit till tillkännagivanden här i riksdagen. Det gör Sverigedemokraterna till Jakt- och skyttesveriges bästa vänner.

Fru talman! Vi ska givetvis inte vara nöjda där. Vi har exempelvis tolkningsbara begrepp som ”synnerliga skäl” vid bedömning av tillstånd för vapeninnehav. Det ger upphov till missbedömningar och osäkerhet. Vi har också ett arbete med att renodla polisens arbetsuppgifter. Nästan 27 000 vapentillståndsärenden har hanterats av polisen hittills i år. Här kan vi frigöra polisiära resurser, samtidigt som vi exempelvis kan skapa en ny tillståndsmyndighet som säkert kan ge ett mer effektivt och ändamålsenligt kundbemötande.

Det finns också frågor kring förvaring av vapen, låneintyg och lite annat där Sverigedemokraterna har reservationer som ännu inte hittat en majoritet här i riksdagen. Den som är intresserad kan söka rätt på dagens betänkande på riksdagens hemsida genom att söka på ”vapenfrågor”. Betänkandet har nr 2018/19:JuU29.

Fru talman! Jag vill delge att vi i Sverigedemokraterna står bakom samtliga våra reservationer, som vi har kämpat för under väldigt lång tid. Men för tids vinnande i morgondagens votering i kammaren väljer vi att yrka bifall endast till reservation 3 om en ny tillståndsmyndighet för vapenlicensärenden.

Anf. 151 JONNY CATO HANSSON (C):

Fru talman! Jag yrkar bifall till Centerpartiets reservation nr 6.

Den senaste tidens sprängningar och dödsskjutningar är fullständigt oacceptabla. Det är tydligt att Sverige har stora problem. Det är helt uppenbart att det behövs omedelbar politisk handlingskraft mot organiserad brottslighet. Regeringen behöver vakna. En central del i kampen mot organiserad brottslighet och gängkriminalitet är att få bort illegala vapen från samhället.

10 000 fler polisanställda kommer att göra skillnad för att få bort illegala vapen, men det räcker inte. Polisen behöver också få fler verktyg i verktygslådan med bättre lagstiftning för att hantera de illegala vapen som tyvärr finns i vårt samhälle.

Sverige har allvarliga problem med brott kopplade till kriminella uppgörelser. Det våld som har använts har ökat i både omfattning och inte minst grovhet, i synnerhet genom en ökad användning av skjutvapen. För att kriminella gäng och grov organiserad brottslighet ska kunna bekämpas måste straffen för vapenbrott skärpas.

Vi behöver också skärpa kontrollen av illegala vapen som smugglas in. Centerpartiet vill att vapensmuggling – precis som narkotikasmuggling – ska bli en egen brottsrubricering för att vi på allvar ska kunna komma åt problemen.

Låt mig vara extremt tydlig. Illegala vapen hör inte hemma i vårt samhälle. Vapeninnehav och vapensmuggling ska få hårda och omedelbara konsekvenser. Det finns det en bred samsyn om i Sveriges riksdag, och det är mycket bra.

Men – ett stort men – man måste kunna skilja på äpplen och päron. Man måste kunna ha två tankar i huvudet samtidigt. Illegala vapen ska

bort. Men låt mig vara lika tydlig med att vi ska värna våra jägare, sport-skyttar och vapensamlare. Det går att kombinera.

Det påstås av många, till och med av vår egen statsminister inne i denna kammare, att vi behöver ha förändrade lagar för legala vapen för att bekämpa grov organiserad brottslighet och gängkriminalitet. Det är ett direkt okunnigt, opåläst och i sak felaktigt påstående. Det finns ingen som helst bevisad koppling mellan legala vapenägare, gängkriminalitet och organiserad brottslighet. Däremot finns det forskning som tydligt visar på att legala vapen inte har någon koppling till organiserad brottslighet och gängkriminalitet.

Frågan är: Varför denna häxjakt mot landets sportskyttar, jägare och vapensamlare? Svaret måste vara att somliga partier och politiker vill se generellt hårdare vapenlagar i Sverige. Den bilden bekräftade Socialdemokraterna precis. Vi i Centerpartiet kan däremot hålla två tankar i huvudet samtidigt. Vi vill försvåra för illegala vapen och samtidigt stimulera landets sportskyttar, jägare och samlare att fortsätta med sina intressen.

Implementeringen av EU:s vapendirektiv har gett många jägare, sport-skyttar och samlare en stor klump i magen. Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och tyvärr även Moderaterna röstade för direktivet, vilket är ytterst beklagligt. Sättet som regeringen försökt överimplementera direktivet på är direkt oansvarigt. Det finns en majoritet i Sveriges riksdag för att våra samlare ska kunna fortsätta samla, för att landets jägare ska kunna fortsätta jaga och för att landets sportskyttar ska kunna fortsätta träna, tävla och vinna titlar runt om i världen.

Som om det inte räcker har en oro spridit sig runt om i landet för att polisen skulle vilja kontrollera tillfälliga skyttebanor hårdare. Det kommer Centerpartiet inte att acceptera, utan vi förväntar oss att polisen lyssnar på den kritik man fått hitintills och kommer att få i den kommande remissrundan. Jag förstår och känner med våra legala och mycket skötsamma vapenägare som känner sig jagade av myndigheter och politiker.

Sverige har många och stora problem. Legala vapenägare är inte ett sådant. Vi ska inte skapa problem som inte finns utan riva byråkratiska hinder och administration som inte behövs. Det finns väldigt många eldsjälar som länge kämpat för att riva byråkratiska hinder och den administration som länge varit ett problem för jägare, sportskyttar och vapensamlare. I dag förtjänar de vårt stora tack. Tack för att ni kämpat, och tack för att ni fått riksdagen att förstå att vi behöver stora förändringar i svensk vapenpolitik!

I morgon ser vi ut att fatta beslut om hela fem väldigt kloka tillkännagivanden om följande frågor:

1. en översyn av vapenlagstiftningen för att få på plats en väl genomarbetad, nyanserad och rimlig vapenlagstiftning
2. ett avskaffande av kravet på särskilt tillstånd för ljuddämpare
3. en utredning om en utökad vapengarderob
4. en översyn av reglerna för europeiskt skjutvapenpass
5. en förändring av de onödiga tidsbegränsade licenserna.

Detta är fem väldigt bra och kloka beslut, men vi i Centerpartiet är givetvis inte nöjda här. Vi hade exempelvis önskat att riksdagen i morgon ställt sig

bakom en ny tillståndsmyndighet för vapenlicensärenden. Polisens verksamhet på vapenlicensområdet har under flera år fungerat direkt dåligt. Vi anser inte att det är en fråga som bäst lämpar sig att skötas av Polismyndigheten. Tyvärr finns det ingen majoritet för detta i Sveriges riksdag. Det är beklagligt att vi inte ens kan få till en majoritet för att tillståndsgivningen för vapen bör ses över, så att det blir en snabbare process än i dag.

Centerpartiet vill också att vi ska fatta beslut om att regeringen ska driva på för en översyn av EU:s vapenlagstiftning. Det är helt uppenbart att den är svårtolkad, krånglig och i många fall direkt dålig.

Även om vi fattar väldigt många kloka beslut i morgon kommer Centerpartiet att fortsätta lyssna in landets jägare, sportskyttar och vapensamlare för att utveckla vår vapenpolitik och driva på andra partier och politiker.

Fru talman! Riksdagen skickar i morgon två väldigt tydliga signaler. Illegala vapen ska bort från vårt samhälle. Men samlare ska kunna fortsätta samla, landets jägare ska kunna fortsätta jaga och landets sportskyttar ska kunna fortsätta träna, tävla och vinna mästerskap runt om i världen.

(Applåder)

Anf. 152 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Fru talman! Det är med stor glädje jag får vara med här i dag och debattera justitieutskottets betänkande om vapenfrågor. Det är ett ämne som ligger mig väldigt varmt om hjärtat. Det är oerhört viktiga frågor, inte minst för Sveriges jägare och sportskyttar. Därmed är det även en viktig fråga för Sveriges landsbygd där en stor del av dessa finns, och det är en viktig både näring och hobby.

Extra roligt är det i och med att vi kristdemokrater har fått så stort genomslag för flera av våra motioner. Det gäller bland annat licenskrav för ljuddämpare, tidsbegränsade vapenlicenser och en utökad vapengarderob. Kristdemokraterna vill underlätta för laglydiga jägare och skyttar, och därför är dessa genomslag viktiga.

En ljuddämpare är i sig inte farlig, såvida du inte väljer att använda den som tillhygge för att slå någon med. Det finns ingen anledning till att en sådan ska vara licenspliktig. Kan du visa upp en licens för ett kulvapen ska du därmed kunna köpa en ljuddämpare, utan ytterligare prövning.

I betänkandet skriver regeringspartierna och Vänsterpartiet ett särskilt yttrande om just ljuddämpare där de förklarar varför de väljer att inte komma med en reservation. De hänvisar till implementeringen av vapendirektivet och att man i och med det ska släppa på licenskravet.

Men regeringen valde ju att inte ta med det i lagrådsremissen trots att det står med i Åbergs utredning. Nu verkar man låtsas som att man vill släppa licenskravet. Men var finns förslaget i verkligheten? Förklara det den som kan. Kan regeringen ge ett svar på det i debatten här i dag? Vi är många som undrar över det.

När det gäller tidsbegränsade licenser har vi dem i praktiken redan i dag. Alla vapenlicensinnehavare blir kontrollerade varje dygn mot polisens register. Därför anser vi att tidsbegränsade licenser har spelat ut sin funktion. Dessutom ökar det belastningen för den myndighet som handhar licensansökningar, som om den inte redan nu har långa köer.

Fru talman! En skytt eller jägare blir inte farligare om den har fem vapen i stället för fyra, eller sju vapen i stället för sex i sitt vapenskåp. Därför

är det glädjande att vi nu fattar beslut om att se över vapengarderoben och dess begränsningar. Men säg den glädje som varar.

Jag vill lägga lite av min talartid på det som upptagit mycket av min tid sedan jag kom in i riksdagen i höstas, nämligen implementeringen av EU:s vapendirektiv. Det är en av de frågor jag har fått ta emot absolut mest mejl om. Det har verkligen engagerat Sveriges jägare och skyttar. Tusen tack till alla för engagemanget och för inspel! Det är så värdefullt att få det.

I mitten av maj ställde jag en fråga till statsministern under statsministerns frågestund om varför regeringen väljer att straffa Sveriges laglydiga jägare och skyttar genom att överimplementera vapendirektivet. Hans svar undanröjde allt tvivel om regeringens mål med implementeringen. Trots att både statsråden Johansson och Bucht tidigare varit tydliga, i varje fall i valrörelsen 2018, med att regeringen inte vill försvåra för Sveriges laglydiga jägare och skyttar var statsministerns svar det rakt motsatta. Statsministern var först tydlig med att alla de skjutningar vi ser i samhället i dag inte är jägarnas och sportskyttarnas fel. Men regeringen var tvungen att agera. Just därför sätter man dit de nyss nämnda grupperna, trots att han själv sa att de är oskyldiga. Ridån går ned!

Fru talman! Under 2018 hade vi 306 skjutningar i Sverige, 45 döda, och polisens uppklaringsprocent är historiskt låg. Därför måste fokus ligga på de illegala vapnens införsel och användning, inte på de legala vapenägarna vilkas vapen inte förekommer i brottsstatistiken. Därför motsätter vi kristdemokrater oss varje försök regeringen gör för att överimplementera vapendirektivet. Remissvaren kan knappast vara mer entydiga. Men ändå väljer regeringen att köra ända in i kaklet så att det smäller, trots att det bara ger huvudvärk och ingen majoritet. Släpp prestigen, gör om och gör rätt!

Fru talman! Inför den här debatten ringde jag upp några vapenhandlare hemma i Värmland för att kontrollera hur läget är när det gäller väntetider för vapenlicenser. Detta har varit ett sorgebarn i stort sett i hela landet under väldigt lång tid. Detta är en sak med flera negativa sidor.

Många jägare och sportskyttar får vänta onödigt länge på att få sina vapen eller andra licenspliktiga delar, vilket kan spolia delar av eller en hel jakt- eller skyttesäsong. Dessutom leder det till stora ekonomiska problem för de företagare som bedriver vapenhandel. En av dem jag pratade med inför debatten hade sin vapenbunker i butiken överfull med vapen som nu väntade på att komma till sina rättmätiga ägare.

För denne vapenhandlare – alltså för *en* vapenhandlare – handlade det om över 800 000 kronor som han låg ute med, eftersom han inte får betalningen för vapnen förrän licensen är godkänd. Tyvärr har flera jakt- och vapenhandlare gått i konkurs de senaste åren just på grund av för långa väntetider. Deras ekonomi har inte klarat av det.

Licenshanteringen kan förenklas på flera olika sätt, vilket vi föreslår i våra motioner. Bland annat anser vi att en jägare eller skytt som byter in ett vapen borde kunna köpa ett nytt i samma klass utan att det ska behövas en ny prövning. Personen har ju redan en gång ansetts lämplig att inneha ett sådant vapen. Det skulle minska köerna radikalt.

Reglerna för när licens ska beviljas behöver förtydligas. Det förekommer exempelvis i dag att jägare eller skyttar nekas vapen för att vapnen har ”för bra precision”, ”för hög vikt” eller ”felaktigt utseende”. Det beror på

att det finns tolkningsutrymme kring lagens bestämmelser. Därför bör lagen förtydligas så att myndighetens utrymme att neka licenser på vaga grunder undanröjs.

Detsamma gäller reglerna för förvaring av vapen. Även här bör rättssäkerheten i myndighetshanteringen stärkas. I en debatt vi hade i miljö- och jordbruksutskottet förra veckan nämnde jag en interpellationsdebatt om myndighetsaktivism som jag hade med statsrådet Shekarabi tidigare i våras.

Det var en ganska intressant debatt. Svaren jag fick i debatten var väldigt bra. Men det var på papperet. Verkligheten ser betydligt mer annorlunda ut än vad statsrådet sa. Vi måste få bort myndighetsaktivismen och i stället få en rättssäkerhet värd namnet även för Sveriges vapeninnehavare.

Vi anser också att när ett vapenlicensmål går till domstol bör rättshjälp kunna ges. Dessutom anser vi att hela licenshanteringen bör flyttas från polisen till den nya jakt- och viltvårdsmyndighet som vi har beslutat ska inrättas men som regeringen gör allt vad den kan för att inte inrätta. Som vi hörde tidigare i debatten fattades beslutet i mars 2015, men ändå har regeringen inte hört sammat riksdagen. Det är skamligt, fru talman!

De senaste 20 åren har hundratals jakthandlare tvingats att stänga, ofta till följd av Polismyndighetens krav på att verksamheten måste ha ett visst antal vapentransaktioner per år för att få sälja vapen. Utan möjlighet att sälja vapen och ammunition uteblir även försäljning av andra varor. Småföretagande inom jakthandel bör i stället uppmuntras eftersom det skapar arbetstillfällen, ofta på landsbygden.

Ska vi klara omställningen till ett icke-fossilt samhälle behöver vi verkligen ha en levande landsbygd, eftersom det är landsbygden som står för resurserna. Då kan vi inte slå undan den ena stöttepelaren efter den andra. Då har vi snart ingen som bor kvar på landsbygden som faktiskt kan förvalta de viktiga resurserna för hela Sveriges framtid.

Vill vi att hela Sverige ska leva, eller är det bara en käck one-liner? Genom hur vi agerar i de frågor vi debatterar nu visar vi i varje fall vilken inriktning vi har. Inriktningen för regeringspartierna lämnar verkligen en del övrigt att önska.

Självklart står vi bakom alla våra reservationer. Men jag yrkar bifall till reservation nr 15 om licenshantering vid vapenbyte.

(Applåder)

Anf. 153 RASMUS LING (MP):

Fru talman! I Sverige har vi en förhållandevis sträng lagstiftning på vapenområdet. Den som vill äga ett vapen behöver licens, och för att använda vapen behöver man genomföra skjutprov. Alla de jägare och skyttar i Sverige som har skjutvapen har alltså genomgått en prövning. Vapen måste vara inlåsta i vapenskåp, och det hela är relativt hårt reglerat för frakt och även för ammunition och tillbehör. Det är en bra ordning.

Varför är det en bra ordning? Jo, det är en bra ordning därför att vapen per definition är livsfarliga. Därför måste regleringen vara hård. Med vapen i orätta händer kan det ske olyckor med dödlig utgång. Men det kan också ske attentat. Peter Mangs i Malmö nämndes tidigare i debatten. Han hade inte ett illegalt vapen när han begick sina mord och mordförsök.

Detta syns naturligtvis tydligare i länder som inte har en lika hård lagstiftning som vi har i Sverige. I de allra värsta exemplen, som nära nog inte har någon kontroll alls, sker det dessvärre regelbundet.

Vapenlobbyn brukar anföra att legala svenska vapen ytterst sällan används i kriminella sammanhang och i skjutningar på publik plats. Det är sant. Men varför ska vi riskera att detta förändras? Varför ska vi riskera att vapen inte bara kommer in från Östeuropa illegalt, utan att det också kommer in vapen som har varit legala i omloppet?

Fru talman! Jag tycker att det är anmärkningsvärt att det finns så många som vill luckra upp den svenska lagstiftningen. Man kan tycka att var och en för sig av de saker som har anförts tidigare i talarstolen är små steg. Men sammantaget anger de en tydlig riktning.

Vad blir kommande steg? Det kan man fråga sig. När den önskelista ni har talat om är genomförd – är det då stopp där, eller kommer det att komma ytterligare förslag? Och vilka är det i så fall? Frågan är också vilka problem det är ni avser att lösa. Finns det någon som vill ägna sig åt jakt, skytte eller liknande och som i dag inte kan göra det? Nej, vi har ett regelverk, men de som klarar skjutproven och testerna har inga problem med att få inneha vapen.

Förslaget om att göra det enklare att föra in vapen till Sverige är inget bra förslag. Är vi säkra på hur vapenlagstiftningen fungerar i Tjeckien, Rumänien och Litauen? Ska det bli så enkelt som möjligt att föra in vapen därifrån? Vilka konsekvenser kan det få för olika myndigheter som tull och gränspolis i deras arbete mot illegala vapen?

Det finns också förslag om utökad vapengarderob och om att ta bort tidsbegränsade licenser. Ni vill på alla tänkbara sätt underlätta. Min fråga är: Varför? Hur ser ni på den händelse att någon glömmer att låsa sitt vapenskåp och att ett större antal vapen än i dag i så fall kommer ut på marknaden och riskerar att användas i skjutningar?

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation nr 12.
(Applåder)

Anf. 154 STEN BERGHEDEN (M) replik:

Fru talman! Nu får vi kanske äntligen möjlighet att få ett svar från någon som företräder ett regeringsparti i frågan.

Det är anmärkningsvärt att kunna konstatera att ni tycker att det ska vara oerhört krångligt för våra jägare och våra sportskyttar som ska resa mellan olika länder för att utöva jakt eller sportskytte. Det vill ni inte underlätta. Det ska tydligen vara krångligt att ta sig ut och in ur landet med sina vapen, som man uppvisar licenser och annat för, och att gå igenom tullen och visa upp att man har vapen. Den biten ska vara krånglig i ert Sverige.

När det däremot gäller att ta in de olagliga vapnen lägger ni inte resurser fullt ut. Då sitter ni och utreder i två år. Det är ju dessa vapen som är problemet! Men dem släpper ni in, medan ni jagar vanliga sportskyttar och jägare när de ska ta sig in och ut ur landet med sina vapen för tävlingar och jakt. Är inte det ett väldigt märkligt agerande? Jag ser inga problem med de vapen som våra jägare och sportskyttar har, för de är oerhört noga med att sköta vapnen på ett så exemplariskt sätt att de inte riskerar att bli av med sina licenser.

Jag har också en annan fråga som jag vill ha svar på. Nu har vi väntat i fyra år på en ny viltmyndighet. Den måste ni väl ändå ha uppe någon gång på era sammanträden och diskutera. När kommer förslaget? När har vi det på riksdagens bord? Måste riksdagen gå så långt att den själv går in och tillsätter detta och helt enkelt fullständigt kör över regeringen i frågan?

De långa handläggningstiderna har vi diskuterat i många år. De beror just på den otydlighet som vi har i vapenlagstiftningen med synnerliga skäl och fleråriga vapenlicenser som ska omprövas varje år. Detta ger ett ökat arbete för vår polis, som håller på att titta över dessa vapenlicenser. Ni vill fortfarande ha kvar denna ordning trots att det skulle underlätta oerhört mycket om man slapp de här extremgrejerna med synnerliga skäl.

Anf. 155 RASMUS LING (MP) replik:

Fru talman! Det är intressant att höra vapenlobbyns röst i riksdagen. Den fråga man måste ställa sig är vilket det långsiktiga målet är.

Skulle Sten Bergheden vara nöjd, fru talman, om han fick igenom sin katalog med uppluckringar av den svenska vapenlagstiftningen? Eller skulle han efter att det var gjort vilja ta ytterligare steg? Och vad är egentligen slutmålet? Ska vi ha någon reglering över huvud taget?

När det gäller vapenbrottet var det den socialdemokratiska och miljöpartistiska regeringen som såg till att straffet höjdes för vapenbrott och grovt vapenbrott. Jag är inte den som i alla lägen tycker att höjda straff är den väg man ska gå. Men i det här fallet har det gjort konkret skillnad. Det har varit mångfaldigt fler som har blivit häktade på grund av vapenbrott, och det här var någonting som inte blev av när Sten Berghedens statsminister Fredrik Reinfeldt och hans justitieminister satt i regeringen.

Jag tycker att det är bra att vi har gjort denna förändring. Det är fler som är häktade, och vi har fått bort både vapen och illegala vapenbärare från gatorna. Det är också något som i förlängningen minskar skjutningarna och någonting som har varit väldigt viktigt.

Jag noterar att vi med de förslag som Moderaterna har skulle riskera att få en situation där legala vapen som redan finns skulle bli illegala eftersom de skulle riskera att hamna i orätta händer. Moderaterna vill ju mjuka upp de regler som finns och som finns av en anledning. Alla de jägare som jag stöter på är också nöjda med att vi har en sträng svensk vapenlagstiftning och tycker att vi ska ha det även fortsättningsvis.

Anf. 156 STEN BERGHEDEN (M) replik:

Fru talman! Detta är ett märkligt resonemang. Det är inte våra jaktvapen eller våra sportskyttevapen som används vid den grova brottsligheten. Ändå tycker Rasmus Ling att det är rimligt att ha hårda krav och att till och med skärpa dem ytterligare för vanliga sportskyttar och jägare i landet.

Det är ett väldigt märkligt agerande när man samtidigt har öppna gränser mot den olagliga transporten av vapen in i landet. Den sitter man och utreder och vet inte vad man ska hitta på. Det är det som är den allvarliga grejen.

Rasmus Ling kan titta på i stort sett vartenda fall när det handlar om olagligt vapeninnehav och grova brott: De här vapnen kommer inte från några sportskyttar eller jägare. Därför blir det väldigt missvisande om man jagar jägare och sportskyttar med ännu tuffare regler. Man vill försöka

skärpa det hela för att man påstår att dessa vapen kan bli olagliga i framtiden. Men det kan mycket annat också bli. Vi hade en lastbil på Drottninggatan som orsakade stora katastrofer i Stockholm, men man kan inte gå in och förbjuda alla lastbilar för det.

Vi har inga bekymmer med våra jägare och våra sportskyttevapen. Ändå jobbar ni stenhårt på alla fronter och säger nej till våra förslag om att underlätta för jägare och sportskyttar att utöva sin sport och jaga. Det är viktigt för landsbygden att man kan ha rätt vapen när man är ute och jagar olika viltarter. Det är både en fråga om säkerhet och en fråga om hänsyn till det vilt man jagar att man kan ha rätt utrustning i detta läge.

Det tycker inte ni är rimligt, utan ni säger: Stopp, mer vapen får inte en laglydig jägare ha! Däremot bryr vi oss inte om de här gränsfrågorna, för dem sitter vi och utreder och tittar på om vi eventuellt ska stänga ned den olagliga införseln av olagliga vapen. Men sportskyttar och jägare ska vi jaga!

Det är fel politik, och den politiken kommer aldrig att vinna laga kraft här i Sveriges riksdag.

Anf. 157 RASMUS LING (MP) replik:

Fru talman! Det är oerhört väsentligt att ha hårda tag mot illegala vapen som kommer in från andra länder. Även för de legala vapen som kan komma från utlandet ska vi ha hårda regler. Det är självklart. Vi har också stärkt tullen och polisen. Arbetet mot organiserad brottslighet och illegala vapen är en hög prioritering för den här regeringen, till skillnad från den alliansregering som satt tidigare.

Sten Bergheden påstår att jag skulle ha sagt att legala vapen ofta används. Det har jag inte gjort. Det jag har sagt är att legala vapen kan bli illegala. De kan hamna i orätta händer. De kan hamna i ett sådant omlopp.

Frågan är varför vi ska luckra upp lagstiftningen. Vi har inte kommit med några förslag i betänkandet om att strama upp och göra det svårare, utan det vi har sagt är att vi inte vill göra sådana här förmildringar och riskera att skapa problem som i dag inte finns. Det är i dag inte många legala vapen som används i skjutningar eller i brottslighet, men varför ska vi riskera att skapa ett problem som skulle kunna få så dramatiska och farliga konsekvenser som det faktiskt skulle kunna bli? Det tycker inte jag är rätt väg att gå.

Anf. 158 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik:

Fru talman! Det är många frågor jag skulle vilja ställa till Rasmus Ling, men jag får försöka begränsa mig.

Både Socialdemokraternas representant och Rasmus Ling nämner *ett* brott där vapen från jakt eller sportskytte har förekommit – *en* brottsling. Den undersökning som är gjord när det gäller bruk av vapen vid grova brott visar att det under den tioårsperiod då mätningarna gjordes var 1,2 vapen per år som kom från jakt eller sportskytte – 1,2 vapen av alla vapen som förekom vid grova brott. Just dessa 1,2 vapen har regeringens representanter fokus på, inte alla de illegala vapen som kommer in exempelvis från Balkan som Rasmus nämnde i sitt anförande tidigare. Varför fokuserar ni på dessa 1,2 vapen per år i stället för att ta krafttag när det gäller de illegala vapnen och skjutningarna i Sverige? Där har regeringen verkligen ett jobb att göra. Varför, Rasmus Ling?

Anf. 159 RASMUS LING (MP) replik:

Fru talman! Jag blir ändå lite fascinerad över borgarnas fascination för vapen. Man anklagar oss här i talarstolen för att vi inte skulle ha förslag mot illegala vapen, när sanningen är att vi har haft en lång rad förstärkningar av myndigheter och förslag som vi genomfört för att komma åt just detta. Det har också gett resultat, inte minst när vi skärpte straffet för vapenbrott.

Kjell-Arne Ottosson säger att det är 1,2 vapen per år som används och att det bara är *en* attentatsman som kan nämnas. Jag kan nämna även Anders Behring Breivik och Mattias Flink, ifall ledamoten vill ha fler exempel.

Min fråga är dock, fru talman: Hur många dåd måste vi komma upp i för att Kjell-Arne Ottosson ska tycka att det blir ett problem? Jag tycker att ett eller två fall per år faktiskt *är* ett problem. Och skulle det öka, vilket kommer att ske om man lättar på reglerna tillräckligt mycket, blir det ett ännu värre problem.

Med dagens lagstiftning är det ingenting som hindrar jägare och skyttar att utöva sin verksamhet. Att vi har en hård reglering gynnar dem som använder vapnen, men det gynnar också samhället i stort.

Jag vill fråga: Vad är egentligen målet för Kristdemokraterna? Vill man genomföra allt detta? Ser man inte riskerna som det skulle innebära om man luckrar upp det på det här sättet?

Anf. 160 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik:

Fru talman! Anders Behring Breivik hade inget jaktvapen. Ska vi därmed även förbjuda diesel? Ska vi förbjuda konstgödning? Det var det han använde till bomben i Oslo. Mattias Flink hade vapen från försvaret, om jag inte missminner mig. Här är Rasmus Ling ute och seglar.

Han frågar hur många dåd som ska till för att vi ska vilja skärpa lagen. Vi *vill* skärpa lagen, men det är för dem som faktiskt begår brott. Varför ska lagen skärpas för laglydiga jägare och sportskyttar som inte begår brott?

Än en gång, Rasmus Ling: 1,2 vapen per år. Det är inte där du räddar Sverige från alla dessa skjutningar.

Rasmus Ling sa också i sitt anförande att det är anmärkningsvärt att så många vill luckra upp lagstiftningen. Jag tycker, fru talman, att det är betydligt mer anmärkningsvärt att Rasmus Lings regering inte levererar när det gäller att ta krafttag mot illegala vapen utan i stället går på laglydiga jägare och sportskyttar, inte minst i vapendirektivet.

Min andra fråga gäller just vapendirektivet. Jag nämnde den i mitt anförande men fick inget svar. Därför vill jag fråga Rasmus Ling: Varför låtsas ni att ni vill licensbefria ljuddämpare? Det står så i det särskilda yttrandet, men det är inte med i lagrådsremissen. Vart har det tagit vägen?

Anf. 161 RASMUS LING (MP) replik:

Fru talman! Kjell-Arne Ottosson påstår igen att vi skulle ha förslag om att skärpa lagstiftningen, vilket vi inte har i detta betänkande. Det är villfarelser. De förslag vi har att ta ställning till är en lång rad av uppluckringar som sammantaget skulle få horribla konsekvenser och göra samhället farligare.

Det finns ingen anledning att skapa problem som inte finns. Hur man kan gå den väg som Kristdemokraterna tillsammans med Moderaterna, Centerpartiet och Sverigedemokraterna har gått när man prioriterar på det här sättet är för mig en gåta.

Fru talman! När det gäller vapendirektivet kan jag konstatera att det inte har kommit någon proposition om det. Vi vet inte hur det kommer att se ut. Syftet med vapendirektivet – det var ju Moderaternas Anna Maria Corazza Bildt som ledde arbetet med det i Europaparlamentet – var att göra Europa säkrare, att det skulle bli hårdare vapenlagstiftning i flera av de EU-länder som inte har samma hårda lagstiftning som vi har i Sverige. Jag tycker att det var bra. Särskilt behövt är det i de fall där man vill göra det enklare att föra vapen över gränserna på det sätt som det finns förslag om i betänkandet.

Fru talman! Jag tycker att det vore väldigt dumt och dåligt för det här landet om dessa förslag skulle bli verklighet. Låt oss jobba för att de inte blir det.

Anf. 162 JONNY CATO HANSSON (C) replik:

Fru talman! Det var många som reagerade på Rasmus Lings artikel i Aftonbladet tidigare i dag. Jag reagerade eftersom jag tycker att Miljöpartiet inte kan skilja på legala och illegala vapen. Vi har också hört en rad olika exempel här i kammaren där man återigen blandar ihop äpplen och päron.

Miljöpartiet och Rasmus Ling skriver också i artikeln att landets vapenägare i form av jägare och sportskyttar är nöjda med dagens vapenlagstiftning. Jag undrar vad Miljöpartiet grundar det på. Kollar man på Rasmus Lings Twitter för bara en stund sedan känns det inte riktigt som att jägare och sportskyttar runt om i landet delar den bilden.

Vapendirektivet har också skapat väldigt mycket oro. Faktum är att ni hade velat gå fram med den lagrådsremiss som regeringen presenterat om det hade funnits en majoritet för det här i kammaren. Tack och lov finns det inte det.

Varken jägare eller sportskyttar är nöjda med den produkt som ni tidigare presenterat. Ni säger att jägare och sportskyttar är nöjda med dagens vapenlagstiftning. Jag undrar helt enkelt: Vad grundar Miljöpartiet detta påstående på?

Anf. 163 RASMUS LING (MP) replik:

Fru talman! Jag har aldrig, varken i dagens artikel eller i något sammanhang, påstått att alla jägare, vapensamlare och sportskyttar skulle förorda dagens vapenlagstiftning. Det finns 600 000, och naturligtvis finns det olika synpunkter i en så stor grupp. Men att merparten av Sveriges jägare tycker att vi ska ha en reglerad och stark vapenlagstiftning i Sverige är jag helt övertygad om och säker på.

Att merparten av de 600 000 jägarna skulle vilja ha mer flexibel förvaring, inga krav på ljuddämpare, obegränsat med vapen i garderoben, avskaffade licenstagare och underlättad vapenhandel på ett sådant sätt tror jag inte.

Fru talman! Jag har inga som helst problem med att skilja legala och illegala vapen åt. Som jag har sagt i tidigare anföranden har vi vidtagit en lång rad åtgärder för att komma åt illegala vapen. Jag kan konstatera att

inte heller när Centerpartiet ingick i den dåvarande regeringen gjordes det tillräckligt på området. Det var inte häktning ifall man var beväpnad med skarpladdade vapen, så som det är nu.

Däremot kan jag se att om förmildringar görs ökar risken för att legala vapen kommer ut och används även i Helsingborg, Malmö eller på andra ställen där vi borde jobba för att minska skjutningarna snarare än att underlätta jämfört med dagens reglering.

Anf. 164 JONNY CATO HANSSON (C) replik:

Fru talman! Jag hoppas att alla här inne vill ha en reglerad och stark vapenlagstiftning, men det har inget med de förslag som ligger på bordet att göra. Det är där vi skiljer oss åt. Det handlar inte om att vi vill se till att fler vapen blir tillgängliga för gängkriminaliteten. Där är vi helt överens, och det är jättebra. Men de förslag som ligger på riksdagens bord och som ska voteras i morgon kommer inte heller att innebära detta.

Jag är helt övertygad om att många av de 600 000 vapenägarna vill se vissa förändringar. Jag är själv inte vapenägare och har aldrig gått någon kurs för att få vapenlicens eller så, men jag kan lyssna på mina vänner som studerar på Ultuna när de beskriver den problematik som de har. Jag är övertygad om att det finns många vapenägare runt om i landet som skulle vilja se en förändrad vapenlagstiftning för att deras byråkrati och administration ska minska.

Jag har en enkel och rak fråga till Rasmus Ling: Hur kommer det att påverka brottsligheten att legala och skötsamma vapenägare får ha sju vapen i stället för fem i sin vapengarderob?

(Applåder)

Anf. 165 RASMUS LING (MP) replik:

Fru talman! I det fall man glömmer att låsa vapenskåpet, vilket uppenbarligen händer emellanåt, gör det ganska stor skillnad om det är sju, fem eller tre vapen i skåpet. Det får faktiskt en direkt påverkan när det gäller den som stjälar vapnen och vad som kan hända med dessa i ett senare läge.

Jag förstår att detta är min slutreplik. Men den fråga jag ställde innan får hänga retoriskt i luften, och jag skulle vilja ha svar på den i något sammanhang: Vad är det som måste ske där illegala vapen har kommit på villovägar för att Centerpartiet skulle tycka att man inte ska gå i en uppluckrande riktning utan bejaka den hårda svenska vapenlagstiftning vi har?

Anf. 166 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Fru talman! För ungefär ett år sedan hade jag en interpellationsdebatt med minister Johansson om implementeringen av EU:s vapendirektiv. Jag skrev en fråga utifrån totalförsvarsperspektivet.

Jag har varit ledamot i Försvarsberedningen de senaste två och ett halvt åren. Där har vi tillsammans, i bred parlamentarisk anda, konstruktivt arbetat med frågor som handlar om att stärka vår försvarsförmåga. Hur vi hanterar vapenfrågorna i Sverige hör ihop med vårt totalförsvar, med vår samlade förmåga och med synen på vapenhantering och vad vapen är till för.

Vi har kunnat ta del av Joakim Sandells inlägg om synen på vapen och om att döda så effektivt som möjligt. Ja, jag jagar för att överleva. Jag jagar med mina vapen för att fälla villebråd i skog och mark, och det ger föda

på mitt köksbord. Så är det för oerhört många svenskar som jagar och lever för jakt i skog och mark.

Jag har hört miljöpartisten Rasmus Ling prata om att vapen är livsfarliga saker. Ja, det är en oerhört intressant och viktig iakttagelse. Det är livsfarliga vapen som vi hanterar, men det handlar om en säker vapenhantering för många svenskar. Det handlar om ett livslångt lärande när det gäller synsätt och värderingar och också syftet med de olika verktyg och det vi använder för att jakta eller jaga runt om i våra bygder.

Jag funderar mycket på varför Socialdemokraterna tillsammans med miljöpartister och vänsterpartister ställer sig emot de viktiga tillkännagivanden som utskottet nu har lagt på riksdagens bord. Jag noterar en skev verklighetsuppfattning och en brist på helhetsperspektiv i en tid när allt fler skulle behöva träna skytte och när allt fler skjutbanor behöver öppna runt om i Sverige så att både poliser och militärer men också ungdomsverksamheter kan utvecklas och så att jaktlag får möjligheter att utveckla sitt skjutande, allt för att vi ska bli bättre på att hantera vapen och inspirera fler att engagera sig i dessa frågor.

Det finns uppenbarligen ett jobb att göra för regeringspartierna när det handlar om helhetsperspektivet. Det närmaste året kommer vi i riksdagen att hantera nästa försvarsinriktningsproposition, som kommer att läggas fram. Parallellt hanterar vi implementeringen av EU:s arbete, och detta måste gå ihop. Det måste finnas en grundläggande harmonisering när det gäller hur ni ser på vapenfrågor i era partier, Rasmus Ling, för nu märker jag att det går åt helt olika håll. Jag jobbar nära socialdemokratiska företrädare i försvarspolitiken, där vi tillsammans tar steg för att underlätta totalförsvarsutvecklingen.

Fru talman! Frivilliga försvarsorganisationer har en nyckelroll i arbetet. Två av dessa arton är Svenska Pistolskytteförbundet och Svenska Skyttesportförbundet. Sedan har vi ytterligare verksamheter inom det dynamiska skyttet och övriga skytteföreningar som gör ett enormt viktigt arbete och engagerar många svenskar. Detta är verksamheter som behöver ha förutsättningar för att utvecklas. De behöver också ha en byråkrati och en myndighetstillämpning som stöder i stället för att bromsa och hindra. Det är vårt ansvar i riksdagen att skapa förutsättningar för detta. Därför är jag mycket glad över det som Centerpartiet har bidragit till i de tillkännagivanden som nu föreslås och som ligger på riksdagens bord.

(Applåder)

Anf. 167 PETER HELANDER (C):

Fru talman! Jag skulle vilja lyfta upp ett perspektiv som kanske inte kommer fram i debatten. Jag är helt övertygad om att alla är överens om att vapenbrott och illegala vapen ska beivras och att vi ska vi kämpa emot det. Det finns egentligen ingen konfrontatorisk linje där.

Jag kommer från landsbygden i norra Dalarna, och där är jakt och sportskytte en viktig del av livet. Det är månghundraåriga traditioner som ligger bakom det.

Det finns en risk att vi överimplementerar när vi implementerar EU-direktiv och att vi skapar nya regelverk hela tiden. Jag är helt säker på att vi från alla partier står här i talarstolen och säger att vi ska minska regelkrånglet, men när det kommer till kritan vill vi alltid införa lite fler regler

för att reglera något som vi tycker är dåligt eller farligt. Överimplementeringen och regelkrånglet kan man koppla till andra delar. Runt omkring i landet har det pågått uppror under våren: Det är inlandsuppror, glesbygdsuppror och bensinuppror. Vi har under många år haft en jättehet vargdebatt ute på landsbygden. Egentligen är allt detta, tror jag, tecken på att man känner sig övergiven på landsbygden. Staten, makten och staden motarbetar landsbygdens villkor.

Jag tillhör dem som har fått otroligt många mejl i denna fråga. Detta är ytterligare ett lager utanpå allt annat som innebär att man försöker begränsa möjligheterna för landsbygdens människor att leva och verka.

Det är relativt svårt att ta jägarexamen. De skytteprov som man som jägare gör varje år är också relativt svåra, i alla fall för mig. Det är inte så enkelt; kraven är höga. Om vi lägger på ännu fler krav och gör det ännu svårare underlättar vi inte rekrytering av nya jägare.

Vi behöver jägare som sköter viltvården och håller efter viltet. Vi har mycket klövvilt i landet, som orsakar stora skador. Vildsvinsstammen har vuxit exponentiellt. Jag hör att vi har runt 300 000 vildsvin i dag jämfört med noll för några år sedan.

Som Daniel Bäckström nämnde är vilt bra, klimatsmart mat utan antibiotika. Jakten betyder mycket också för besöksnäringen och som rekreation och fritidsintresse. Sportskyttet samlar många människor. Och vi har jägare som ställer upp när trafikskadat vilt ska spåras ute i skogen. Vem ska göra det i fortsättningen om vi bara krånglar och gör det svårare för jägare?

Jägare är inget samhällsproblem. I vår strävan att förhindra brott drabbas laglydiga medborgare. När vi diskuterar dessa frågor och lagar och regler tycker jag att vi ska tänka på vad summan av alla regler och lagar innebär för människor på landsbygden.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 19 juni.)

§ 22 Beskattning av uthyrning av vårdpersonal

Skatteutskottets betänkande 2018/19:SkU25
Beskattning av uthyrning av vårdpersonal
föredrogs.

Anf. 168 IDA GABRIELSSON (V):

Fru talman! Nu ska vi tala om beskattning av uthyrd personal, som det heter, där utskottet föreslår ett tillkännagivande till regeringen om att den skyndsamt ska göra en konsekvensanalys av Skatteverkets tolkning utifrån nu gällande EU-rätt att konsultlösningar i vården är mervärdesskattepliktiga. Bakgrunden är att Högsta förvaltningsdomstolen för drygt ett år sedan beslutade att bemanningsföretags uthyrning av sjukvårdspersonal inte ska undantas från momsplikt.

Detta innebär en utredning av hur man ska kunna ge mer till dem som redan har medan vanligt folk får betala. Det kommer Vänsterpartiet inte att ställa sig bakom. Problemet i dag är att skattepengar som kunde ha gått

till vård går till dyrare inhyrd personal. Det finns redan ett system med kompensations för mervärdesskatt till kommuner och landsting. Systemet ska motverka att privata aktörer gynnas eller missgynnas i förhållande till det allmänna.

Fru talman! Det som sker i dag är en konkurrensnedvridning till fast anställda läkares nackdel. Med de skatteregler vi har i och med 3:12-reglerna kan en inhyrd läkare betala upp till 100 000 kronor per år i lägre skatt om man jämför med en fast anställd på en landstingsdriven eller privat sjukvårdsinrättning. Dessutom har schablonersättningen till privat driven vård befunnits vara för hög. Det här vill Vänsterpartiet ändra.

Inhyrda läkare kan tjäna 80 000 i veckan medan en undersköterskas snittlön i dag är under 25 000 i månaden. Löneutrymmet minskar alltså för all fast anställd personal, och mindre pengar finns kvar till vården.

Under förövändningen att bry sig om att folk på landsbygden ska få bättre vård vill nu alltså alla andra partier säkerställa stafettläkarnas redan höga inkomster. Tryggheten i att få träffa samma läkare sätts på undantag, och riskerna för feldiagnostisering ökar. Sjukvårdens brist på resurser borde vara i fokus för debatten, inte privilegierade gruppers hittepåproblem.

Och, fru talman, man är ju inte bakom flötet, så helt uppenbart är att detta inte för ett ögonblick handlar om oro för människors behov av vård. Oron för folk ute i landet var tvärtom som bortblåst redan när budgetbeslutet togs i vintras, och dagens budgetdebatt och beslut visar även de att omsorgen om storstadens rikemansområden står i centrum för samtliga andra partier.

Men inte ens detta räcker tydligen – inte för 73-punktsgänget och inte för ytterhögern. Nej, de redan genomförda eller initierade skattesänkningarna för mycket höga inkomster, slopad värnskatt, pressad sjukpenning, höjd pensionsålder och skrotad arbetsförmedling är inte nog. Nu har turen kommit till att värna den mycket utsatta gruppen välavlönade stafettläkare. Annars kommer världen att gå under, åtminstone i Stockholms innerstad – och där bor ju alla.

Fru talman! Hade de menat allvar med oron hade de i stället satsat pengar. För visst finns det problem: köer, sjukhusbyggen, överbeläggning, bristande kontinuitet och, faktiskt, att människor dör på grund av att de inte får den vård de har rätt till. Men pengarna går till fel saker. På fem år har kostnaderna för hyrpersonal i vården nästan fördubblats, bara för att ta ett exempel.

Att detta länge har varit högerens politik är förstås ingen nyhet. De är sällan hederliga i sin argumentation men brukar ändå konsekvent lägga fram förslag som gynnar de välbeställda på vanligt folks bekostnad. Den budgetkammaren antog i vintras och de 73 punkter som ligger till grund för den nuvarande budgeten är tydliga bevis på just detta.

Men ju skarpare konturerna i regeringens politik blir desto tydligare framträder frågan: Vad är det egentligen i detta som är socialdemokratisk politik? Har man inte fått igenom en enda punkt i 73-punktsprogrammet? För hade det verkligen handlat om just det som nämns i betänkandet, konkurrensneutralitet, hade väl fokuset för utredningen kunnat vara bredare?

Fru talman! Jag citerar: ”Är det något som denna kammare borde enas om är det att ta krafttag mot den inhyrda personalen. Ett stort problem för att komma till rätta med detta är det faktum att det är mer skattemässigt gynnsamt att vara inhyrd från eget företag än att vara fast anställd.”

Så sa finansminister Magdalena Andersson i en interpellationsdebatt här i kammaren för ungefär fyra månader sedan. Nu är det annat ljud i skällan. Men så kanske det kan gå när man är i dåligt sällskap.

Fru talman! Jag yrkar bifall till vår reservation.
(Applåder)

Anf. 169 JÖRGEN HELLMAN (S):

Fru talman! I dag behandlar vi skatteutskottets betänkande nr 25, som handlar om beskattning av uthyrning av vårdpersonal. Utskottet föreslår att regeringen skyndsamt ska göra en konsekvensanalys av Skatteverkets tolkning att konsultlösningar i vården är mervärdesskattepliktiga och vid behov återkomma med ett förslag till riksdagen.

Fru talman! Högsta förvaltningsdomstolen beslutade i en dom den 7 juni 2018 att bemanningsföretags uthyrning av sjukvårdspersonal inte ska undantas från momsplikt.

Domstolen konstaterade att uthyrning av vårdpersonal inte utgör sådan sjukvård, sjukhusvård eller sjukvårdande behandling som enligt EU:s mervärdesskattedirektiv ska undantas från skatteplikt. Uthyrningen omfattades därmed inte av direktivets undantag från skatteplikt.

Man kan naturligtvis ha synpunkter på direktivet. Alternativet är väl att förhandla om det, vilket lär vara svårt och tidskrävande. En annan lösning är att gå ur EU, vilket är ännu svårare – vi ser ju kaoset i Storbritannien – eller att leva med direktivet.

Vid tolkningen är det den personaluthyrningstjänst som bolaget tillhandahåller som ska prövas mot undantagsbestämmelserna. Uthyrningstjänsten som sådan utgör enligt Högsta förvaltningsdomstolen inte sjukvård. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterar avslutningsvis att det för bedömningen saknar betydelse om de uthyrda läkarna utövar sjukvård eller inte.

Skatterättsnämnden meddelade den 21 maj 2019 beslut i tre ärenden om förhandsbesked som föranletts av Skatteverkets tolkning.

Sedan kan vi konstatera att det finns ett kompensationssystem för kommuner och landsting. Det är en schablonersättning på 6 procent för merkostnaden för moms som uppkommer när privata utförare saknar avdragsrätt. Systemet avser att motverka snedvridningen av konkurrensen. Denna schablonersättning var högt beräknad, enligt SOU 2015:93. Men det är ju några år sedan, och det är naturligtvis viktigt att man räknar om det igen.

Vän av ordning kanske frågar sig: Behövs det ett initiativ, och är skatteutskottet rätt utskott att bereda detta? Man kan nog se det på lite olika sätt när det gäller om det är vår fråga eller inte. Å ena sidan är det en momsfråga. Å andra sidan är det en kompensationsfråga, och då är det ju finansutskottets område.

Utskottet har vid två tillfällen fått information av Finansdepartementet om frågan. Det känns nu mer som om det handlar om kompensationssystemet.

Kan då inte regeringen bara besluta om en lösning? Men vi har ju principen om kommunalt självstyre i landet och finansieringsprinciper som brukar gälla mellan stat och kommun.

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag. Det ska bli intressant att se om schablonersättningen fortfarande är för högt beräknad.

Anf. 170 NIKLAS WYKMAN (M):

Fru talman! Moderaterna står bakom det betänkande som nu ligger på riksdagens bord. Jag vill också göra alla uppmärksamma på att vi har ett särskilt yttrande i ärendet. I det utskottsinitiativ som togs stod det att regeringen vid behov ska återkomma med förslag om att lösa de problem som har uppkommit för en jämlik och rättvis vård i det här landet givet de lagar och regler som gäller.

För oss är det alldeles uppenbart att det föreligger ett sådant behov, men vi tänker självklart ge regeringen möjligheten att komma på det genom att först göra denna analys. Vi ställer oss därför bakom betänkandetexten sådan den är. Det är dock alldeles uppenbart att om man över en natt får 25 procent högre kostnader finns det ett behov av att på något sätt lösa detta.

Fru talman! Vi har domstolar som dömer oberoende. Vi har myndigheter som tillämpar de lagar och regler som gäller. Det är en för oss moderater odiskutabel ordning att detta gäller. Det ansvar som åligger oss som politiker är däremot att ställa oss frågorna om lagar och regler är som vi önskar att de ska vara, om vi vill att de ska vara annorlunda eller om vi, när vi får klart för oss hur de tolkas och används, vill att de ska justeras eller om man på något sätt ska kompensera för den effekt de har.

Jag är något bekymrad över den senfärdighet som har rått i den här frågan. Det har länge varit känt för regeringen och dess stödpartier Liberalerna och Centerpartiet att den här ändringen skulle komma på plats. Skatteverket har varit tydligt med att den ska gälla från årsskiftet, men det har funnits en minst sagt stor ovilja att göra något åt detta.

Eftersom detta är mitt sista inlägg i denna kammare inför sommaruphållet kan jag väl passa på att vara lite generös. Till exempel kan jag berömma Vänsterpartiet, som är väldigt tydligt med de bakomliggande motiven till att man har välkomnat den nya tolkningen och inte har velat vidta några kompensatoriska åtgärder eller lagändringsåtgärder. Det handlar om att detta är en nådastöt mot möjligheten att bedriva privat vård runt om i Sverige. Här är Vänsterpartiet hedervärt tydligt.

Det fanns också ett brus av denna tydlighet när finansministern besökte utskottet. Det initiativ som sedermera har kommit och som det nu, med undantag av Vänsterpartiet, finns en enighet om att genomföra bottnar i att vi inte kan ha en ordning i Sverige där det råder extremt olika villkor mellan privat och offentligt utförd vård. Villkoren måste vara rimligt lika.

Fru talman! Den här frågan är av stort allvar såtillvida att vården i Sverige befinner sig i ett ansträngt läge. Jag håller med utskottets ordförande om att det inte primärt är en skattefråga. Men nästan allting kan bli skattefrågor eftersom det är skatt på nästan allt och många gånger dessutom alldeles för höga skatter. Det gör att den skattepolitik som finns och det sätt på vilket skattelagstiftningen tolkas och används påverkar nästan alla delar av samhället.

Vi har sett växande vårdköer, och vi vet att man utanför storstäderna har ett extra stort bekymmer att rekrytera vårdpersonal och få läkare att komma och arbeta på sjukhus och vårdcentraler. Det här beslutet innebär – det är oomstritt att det är så eftersom det är oberoende domstolar och myndigheter som använder de lagar och regler som finns – att personalen över en natt blir 25 procent dyrare att anställa. Då är det inte längre lika

Prot. 2018/19:107

18 juni

*Beskattningsav
uthyrning av
vårdpersonal*

villkor för offentlig och privat verksamhet. Då riskerar vi självklart också att få stora orättvisor mellan landsdelar.

Fru talman! Jag har stor respekt för dem som har synpunkter på hyrläkarsystemet. Jag har stor respekt för dem som säger att det kanske inte är en rimlig ordning över tid att läkare bolagiserar sin verksamhet och hyr ut sig i stället för att bli anställda och så vidare. Allt detta kan man diskutera på ett rimligt sätt.

Det är ingen slump – åtminstone inte för mig som moderat, som vet att ekonomiska incitament spelar roll – när vi har drivit upp skatterna på ett läkarjobb eller ett kvalificerat sjuksköterskejobb till 40, 50 och många gånger över 60 procent att skatten blir en viktig faktor när man beslutar och prioriterar. Men ska den diskussionen lösas genom att man överlåter till myndigheter att tolka lagar och regler? Ja, självklart. Men ska man då inte i nästa steg fundera på om villkoren fortfarande är lika?

Det är glasklart att det sker en väldig förskjutning när det gäller villkoren. Det blir inte längre möjligt att tillhandahålla dessa tjänster privat längre. Framför allt de vårdcentraler och sjukhus som har svårast att rekrytera personal – de ligger många gånger utanför storstäderna och långt bort från läkarutbildningarna – riskerar att drabbas av ett hårt slag. Det är vad detta handlar om, kort och gott.

Jag beklagar att Centerpartiet och Liberalerna inte har lyckats upprätthålla sin del av januariöverenskommelsen, nämligen att det ska råda lika villkor. I stället har man låtit våren gå. Nu har man åtminstone kommit till detta ställningstagande. Vi står bakom det och välkomnar det. Vi kommer självklart att följa denna fråga noggrant. Det gäller både vad regeringen gör och att Liberalerna och Centerpartiet lever upp till de utfästelser de gett svenska folket och som finns i en gemensam värderingsgrund för oss i de gamla allianspartierna: Man ska kunna bedriva privat verksamhet runt om i landet.

Jag önskar alla – fru talman, alla i utskottet, kansliet och personalen – en glad sommar och lovar er alla att följa denna fråga särskilt noga framöver. Det löftet gäller särskilt Centerpartiet och Liberalerna, som ändå får sägas ha ett extra ansvar för att se till att den här delen av januariöverenskommelsen upprätthålls med lika villkor. Glad sommar!

Anf. 171 ERIC WESTROTH (SD):

Fru talman! Jag tror inte att någon i denna sal är omedveten om den kris som råder i svensk sjukvård i dag. Vårdköerna växer sig allt längre, och tillgängligheten uppfattas av allt fler som sämre. Kompetensbristen är redan stor och förväntas bli ännu större när behoven inom välfärden växer.

Överallt hör vi vårdinrättningar kämpa med att hitta kvalificerad personal, kanske främst läkare. Detta har många vårdgivare, framför allt på landsbygden, löst genom att hyra in den kompetens som behövs i verksamheten.

Hur kommer det sig då att det är en sådan brist på läkare i Sverige? Man kan säkert peka på verksamhetsmässiga brister där vårdens effektivitet förmodligen kan ifrågasättas och förbättras. Men det handlar även om att det både historiskt och kanske även i dag utbildas för få läkare, även om antalet utbildningsplatser har ökat något.

Fru talman! Hur ofta hör vi inte kollegor stå här i kammaren och bjuda över varandra när det gäller hur många nya poliser eller hur många nya

lärare som ska utbildas? För att fylla alla dessa utbildningsplatser på polishögskolan och lärarhögskolan har man sedan tyvärr sett sig nödgad att sänka antagningskraven rejält.

Bland dem som söker till läkarlinjen på högskolan ser det dock lite annorlunda ut. Där behövde man för att bli antagen till någon av landets läkarutbildningar i snitt antingen 1,7 på högskoleprovet eller betygspoängen 22,0 av 22,5 möjliga. På det mest populära lärosätet sker dessutom antagningen med lottdragning bland sökande studenter med toppbetyg.

Nu förespråkar jag inte att man ska kopiera det högst tveksamma sättet att få in fler studenter på polis- och lärarytbildningen, utan jag vill bara åskådliggöra att det varje år finns studenter med i stort sett högsta betyg som söker till läkarlinjen men ändå inte kommer in.

Med detta sagt, fru talman, återgår jag till skatteutskottets område. Jag tror inte att vi sverigedemokrater är ensamma om att tycka att vården måste fungera på landsbygden, främst för patienternas skull.

Trots bristen på läkare anser vi att det måste råda konkurrensneutralitet mellan offentliga och privata vårdutförare. Branschen har påpekat att med den nya tolkningen av momstillämpning som Skatteverket gjort kommer det de facto inte längre att råda konkurrensneutralitet mellan privata och offentliga vårdgivare.

Detta är synnerligen olyckligt eftersom det inte bara kommer att drabba privata vårdgivare utan även primärt patienter och sjukhus på framför allt mindre orter där man i högre utsträckning tvingas hyra in kompetens, antingen för att det helt enkelt inte finns anställbara läkare eller för att man inte kan sysselsätta den aktuella kompetensen på heltid.

Därför ställer vi oss bakom utskottsinitiativet och det särskilda yttrandet som innebär att regeringen skyndsamt inte bara ska göra en konsekvensanalys av vad den nya tillämpningen av momsreglerna får för följd utan även ska åtgärda de negativa konsekvenser som den nya tillämpningen får för patienter och brukare samt neutralisera snedvridningen av konkurrens mellan offentliga och privata vårdgivare.

Slutligen vill jag passa på att i denna skatteutskottets sista debatt före sommaruppehållet önska samtliga ledamöter i skatteutskottet, utskottspersonal, talmanspresidiet och alla övriga ledamöter och åhörare en riktigt varm och skön sommar!

Anf. 172 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Fru talman! Jag har egentligen bara två frågor till Sverigedemokraterna, som ju säger sig vilja värna folk som bor på landsbygden och på bruksorter. Hur menar man att det är rimligt att en läkare tjänar 80 000 kronor i veckan, medan en undersköterska har 24 000–25 000 kronor i månaden? Tycker Sverigedemokraterna att det är en rimlig ordning att fast anställd personal ska ha det mycket sämre och konkurrensmässigt tuffare än enmansföretagare och stafettläkare?

Fru talman! Tycker Sverigedemokraterna slutligen att det är bra för landsbygden att man som patient får träffa en uppsjö olika läkare? Eller skulle det kanske vara bättre att se till att dessa pengar inte åker iväg till Danderyd utan finns kvar där vi vet att de behövs och skulle kunna användas till att förbättra sjukvården och lönerna för dem som bor där?

Anf. 173 ERIC WESTROTH (SD) replik:

Fru talman! Tack, ledamoten Ida Gabrielsson, för frågan!

Huruvida det är rimligt med de löner och ersättningar som kommer stafettläkarna till godo kan man alltid diskutera. Det finns som det ser ut i dag en marknadssituation där vi har en brist på läkare, och precis som jag sa i talarstolen finns det för få utbildade läkare.

Detta gör att deras kompetens efterfrågas i en utsträckning som gör att man är beredd att betala de här summorna för dem. Jag tycker naturligtvis inte att det här är rimligt, utan jag tror att vi måste se till att det finns fler läkare.

Angående frågan om det på något sätt skulle vara sämre att vara anställd är det läkaren själv som gör bedömningen om han eller hon vill arbeta som egenföretagare eller vara anställd. Du har ju helt andra förmåner som anställd hos en arbetsgivare än du har som egenanställd, en massa sociala förmåner och dylikt. Den bedömningen får alltså var och en göra.

Vi tycker naturligtvis också att vårdtagarna har rätt att möta samma personal i den utsträckning det är möjligt. Naturligtvis skapas en relation mellan vårdtagare och vårdgivare, så jag ser det som väldigt rimligt.

Däremot förstår jag att det här är en ideologisk fråga för Vänsterpartiet, och jag är inte förvånad över att man tycker att privat vårdgivande över huvud taget ska avskaffas.

Anf. 174 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Fru talman! Eric Westroth menar att han är överens med mig om att 80 000 kronor i veckan kan vara lite för mycket pengar och att man som boende på landsbygden har rätt att träffa samma läkare vid sjukvårdsbesök. Eric Westroth säger också att vi är överens om att det här behöver förändras.

Samtidigt stöttar Eric Westroth och Sverigedemokraterna i dag ett förslag som går i precis motsatt riktning i stället för att vara med och förändra 3:12-reglerna som har gjort detta möjligt. Jag tror knappast att en förändring och utjämning av den missledande konkurrenssituation där man får mycket bättre villkor som stafettpersonal än som fast anställd skulle leda till att högt utbildade läkare bestämde sig för att bli städerskor i stället.

Det kommer absolut att behövas fler läkare, men då behöver vi ha kvar pengarna inom välfärden och inte göra som Sverigedemokraterna tillsammans med de andra partierna som i stället pytsar ut pengarna till Danderyd och andra områden i Storstockholm där folk redan har det ganska bra.

Vill Sverigedemokraterna kalla det för ideologi – var så god! Jag kallar det för sunt förnuft.

Anf. 175 ERIC WESTROTH (SD) replik:

Fru talman! Jag säger återigen att det är marknaden som bestämmer priset. Vi behöver utbilda fler läkare. Det kan vi nog vara överens om.

Läkarförbundet har varit otroligt effektivt i att hålla antalet utbildningsplatser nere för att skapa en efterfrågan på tjänsterna och se till att marknaden har varit öppen för dem. Där kan man väl helt enkelt säga att politikerna historiskt sett har varit svaga och inte reformerat utbildningen för att se till att utbilda fler läkare.

Återigen: Den dagen som det blir fler läkare och om man har bättre villkor som anställd får kanske stafettläkaren inte några jobb, eftersom det

har anställts en annan. Då kanske stafettläkaren blir arbetslös, kanske utan möjlighet till ersättning från diverse arbetslöshetskassor eftersom man har jobbat som egenföretagare i stället. Så är det att vara egen företagare. Man har inte samma tillgång till det trygghetssystem som normalt finns för vanliga anställda.

Anf. 176 HELENA VILHELMSSON (C):

Fru talman! Politiken upphör aldrig att fascinera. Här har vi ett ärende i dag som den här församlingen näppeligen har bidragit till att det hamnat i denna kammare. Förvisso är det fråga om ett politiskt beslut i förskingringen från EU-domstolen som via lagstiftande myndigheter i Sverige hamnat som ett politiskt beslut på vårt bord, och vi måste göra vad vi kan för att dämpa de negativa konsekvenserna.

Nåväl! En fungerande vård och omsorg är en förutsättning för att vi ska kunna bo, leva och verka i hela Sverige. Därom är vi säkert överens. Likaså kan vi vara överens om att det finns många hinder på vägen dit för att få en likvärdig vård i hela landet. Tillgång till vårdpersonal är ett sådant hinder. Kompetensbrist och tillgänglighet är två frågor som har varit aktuella länge. Om några veckor kommer alltså ytterligare ett hinder att adderas, nämligen vårdmomsen. För många kanske den uppfattas som en marginell fråga, men den kommer att få stor betydelse. Momshöjningen som väntar den 1 juli kommer att få stora konsekvenser. Momsen på 25 procent kommer att drabba privata vård- och omsorgsgivare, och den bygger in orättvisor i systemet då den vård som drivs av regioner och kommuner inte drabbas eftersom de, som vi vet, ersätts för sina direkta momskostnader.

På kort sikt innebär detta stora ekonomiska problem för flera av de privata aktörerna inom svensk vård och omsorg. Det gäller inte bara bemanningsföretag som hyr ut personal, utan det gäller också specialistkonstuler inom till exempel tandvård, hos psykologer och i olika verksamhetsformer inom omsorgen samt underentreprenörer i vårdkedjan. Minns att nästan hälften av alla vårdcentraler i Sverige i dag drivs i privat regi!

På längre sikt kommer det här onekligen att innebära ökade kostnader för kommuner och regioner för den vård och omsorg som man i dag köper – om tjänsten ens blir kvar att kunna köpa. Vi har så sent som i dag fått signaler från Vårdföretagarna om att vi riskerar se flera erfarna läkare som på äldre dagar valt att fortsätta att verka i egen regi sluta med sin verksamhet om deras arbete helt plötsligt blir krångligare och mindre lönsamt. Och nu hör jag hur vissa tänker att de kan väl jobba på timme eller vara deltidsanställda inom den offentliga sektorn. Men om det vore så enkelt skulle väl det vara ett faktum redan i dag, men så är det inte. Med den här förändringen riskerar vi att slå sönder väl fungerande vårdkedjor i Sverige. Har vi råd med det? Jag menar att vi behöver fler vårdgivare, inte färre.

Fru talman! Centerpartiet ser en uppenbar fara att momshöjningen kommer att drabba vården på landsbygden relativt sett mycket hårdare. På landsbygden sliter privata vård- och omsorgsgivare redan i dag med att hitta personal. Ofta måste man vända sig, åtminstone periodvis, till företag som hyr ut personal. Att försöka anställa någon på vikariat eller på timmar i en mindre ort är för många vårdgivare eller offentliga arbetsgivare en omöjlighet. Det finns helt enkelt inte tillgång till den personalen.

Här sticker landsbygden ut eftersom det i en större stad ofta finns en större kompetenspool att rekrytera från. Och ja, jag känner en oro för detta.

Jag känner inte en oro för de bolag som hyr ut läkare utan för deras patienter.

Fru talman! Jag hade önskat att det fanns en snabb lösning. Men frågan är komplicerad. Det är den slutsats vi måste dra av det uppenbart osäkra rättsläget.

Vi har en oenig skatterättsnämnd som har fattat tre beslut om förtydligande av Skatteverkets tolkning. Dessa förhandsbesked har överklagats till Högsta förvaltningsdomstolen. Rättsläget kan helt enkelt inte anses klarlagt.

Frågan kompliceras ytterligare av att vårt grannland Finland har tolkat det EU-regelverk som svenska myndigheter refererar till diametralt annorlunda. Där gäller som huvudregel fortsatt momsbefrielse.

Vad kan då göras? Ja, det är det vi förväntar oss att regeringen nu ska titta på på riktigt. Det gäller alltifrån att på sikt ändra moms­lagstiftningen till att lösa frågan på annat sätt, kanske via det årliga budgetför­farandet. Det bästa hade varit om Skatteverket skjutit upp införandet, vilket många aktörer har tjatat om och bett om – men det har varit blankt nej.

För oss i Centerpartiet är inte den exakta lösningen det viktiga, utan det viktiga är att vi även i fortsättningen har ett system som inte gör skillnad på privata och offentliga aktörer och att vi kan säkerställa likvärdiga för­utsättningar för vård i hela landet.

Ett av de viktigaste incitamenten som vi i Centerpartiet ser står till buds är den överenskommelse som regeringen har slutit med Centerpartiet och Liberalerna. Det framgår tydligt att konkurrensneutralitet ska råda mellan offentliga och fristående vårdgivare vad gäller ekonomiska villkor. Den aktuella frågan visar tydligt att så inte är fallet från och med den 1 juli.

Jag tackar för uppmaningen från Moderaterna, och jag kan lugna dem med att Centerpartiet kan betraktas som Sveriges största sjukvårdsparti. Centerpartiet är med och styr i 19 av 21 regioner. Det borgar för att vi kommer att vara mycket noga och vaksamma med att just den delen i januariavtalet verkligen följs upp.

Privata och offentliga aktörer ska behandlas lika, och då måste moms­frågan tas på fullaste allvar. För att säkerställa en väl fungerande sjukvård i hela landet måste momsen på inhyrd vårdpersonal snabbt få en lösning.

Jag önskar alla medarbetare en trevlig sommar.

Anf. 177 HAMPUS HAGMAN (KD):

Fru talman! Vi brukar ju inte diskutera sjukvård i skatteutskottets debatter, men jag tycker att det är viktigt att sätta frågan om moms på inhyrd personal i vården i sitt sammanhang. När den svenska sjukvården kommer människor till del är den fantastisk. Resultaten är goda, och vården klarar av att hantera allt svårare sjukdomar. Men det är ett stort problem att inte alla får ta del av vården.

Över 80 000 svenskar har just nu väntat olagligt länge på operation eller specialistvård. Väntetiderna på landets akut­mottagningar, liksom väntetiderna för att träffa specialistläkare, är långa. Bakom varje siffra finns en enskild människa som drabbas. Det är nog så illa i sig. Men kostnaderna för samhället i form av sjukskrivningar och kompetensbortfall är också enorma.

Den politik som fördes under förra mandatperioden förbättrade inte situationen i vården – tvärtom. Under den gångna mandatperioden verkade

Socialdemokraterna främst fokusera på hur vården på olika sätt kan begränsas. De har försökt stoppa privat drivna akutsjukhus, försökt stoppa privat drivna vårdcentraler och försökt stänga väl fungerande omsorgs- verksamheter bara därför att de inte har drivits i offentlig regi.

Sämre tillgänglighet i vården är den röda tråden i den politik som Socialdemokraterna bedrivit. Sämre tillgänglighet blir också konsekvensen av att inhyrning av personal i vården nu ska momsbeläggas. Det blir ännu ett slag mot en sjukvård som redan har stora tillgänglighetsproblem.

För den offentligt drivna vården blir konsekvenserna inte kännbara eftersom kommuner och regioner kompenseras av staten. För alla andra aktörer, som bara kompenseras via en schablon som kan betalas ut av regionerna, kan konsekvenserna bli mycket stora. Denna snedvridning av konkurrensen mellan aktörer beroende på om de driver sin verksamhet i offentlig eller privat regi riskerar att slå ut en lång rad aktörer och leda till mindre tillgänglighet inte minst i glesbygden.

Fru talman! Ett stort problem i vården, som inte blir enklare att hantera när inhyrd personal blir momsbelagd, är bristen på kompetent personal. Under de kommande åren behöver hundratalsentals människor anställas i välfärden bara för att vi ska klara att upprätthålla nuvarande nivå. Det kan inte beskrivas som något annat än en enorm utmaning. En del i lösningen av detta problem är att få de äldre som kan och vill arbeta kvar ytterligare ett eller två år att göra det. Till exempel kan äldre läkare som vill arbeta några år som konsulter. Dessa människor är en resurs som vi i den här kammaren borde vara tacksamma för och underlätta för.

Fru talman! Direkt efter regeringsbildningen i januari ställde jag en interpellation till finansministern där jag frågade vilka åtgärder regeringen tänkte vidta med anledning av den momsbeläggning av vården som skulle komma. Svaret var att regeringen inte avsåg att göra någonting. Det har också varit det återkommande svaret på alla frågor kring detta under våren, inte minst när Magdalena Andersson besökte skatteutskottet. Regeringen tänkte inte agera.

Under våren har jag haft mängder av kontakter med enskilda läkare, med branschorganisationer och med vårdbolag, stora som små, generalister och specialister. Alla har haft samma budskap: Inhyrd kompetens i vården är nödvändigt för att klara av vårdens uppdrag, och moms på detta skulle slå hårt mot alla dessa lösningar. Någon måste göra något.

Eftersom regeringen inte har velat göra någonting har det blivit nödvändigt att ta fram detta utskottsinitiativ, som nu förhoppningsvis blir ett tillkännagivande. Kristdemokraterna tog initiativ till detta, och tack och lov hörsammade alla utom Vänsterpartiet det. Särskilt glädjande är det att Socialdemokraterna ställer sig bakom det.

Jämfört med vad den socialdemokratiska regeringen sa i vintras är det en stor framgång att det nu blir ett tillkännagivande, inte för mig och inte för vårdföretagen men för alla patienter som riskerar att drabbas. Nu måste regeringen ta tag i den här frågan.

Fru talman! För mig råder inga tvivel om att Skatteverkets tillämpning av moms på inhyrd personal får konsekvenser för vården. Det råder inte heller några tvivel om det när vårdens företrädare beskriver situationen. Om jag fick önska vore det bästa att Skatteverket sköt på tillämpningen, åtminstone så länge tillämpningen prövas rättsligt i olika instanser. Men

Prot. 2018/19:107
18 juni

*Beskattningsav
uthyrning av
vårdpersonal*

eftersom det i nuläget inte finns något som tyder på att det kommer att ske måste regeringen agera.

Om detta tillkännagivande lämnas utan snabba åtgärder kommer det att leda till konsekvenser. Det kommer att bli svårare att upprätthålla kompetensen, särskilt i glesbygd där det redan i dag är svårt att rekrytera personal. Därför är vi nu många som förväntar oss att regeringen agerar och det snabbt.

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 19 juni.)

§ 23 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid

Följande dokument anmäldes och bordlades.

Skrivelser

2018/19:123 Riksrevisionens rapport om jämställdhet i Almis låneverksamhet

2018/19:140 2019 års redogörelse för företag med statligt ägande

2018/19:144 Riksrevisionens rapport om Skolinspektionens uppföljningar av brister i skolor

2018/19:152 Byggnaders energiprestanda

2018/19:153 Första kontrollstationen för energiöverenskommelsen

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående skrivelser skulle förlängas till och med *onsdagen den 18 september*.

§ 24 Anmälan om interpellation

Följande interpellation hade framställts:

den 17 juni

2018/19:293 Kostnadsökning i välfärden

av *Elisabeth Björnsdotter Rahm* (M)

till statsrådet *Ardalan Shekarabi* (S)

§ 25 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 17 juni

2018/19:783 Kriminalvårdens samtransporter

av *Linda Westerlund Snecker* (V)

till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)

2018/19:784 Domstolsväsendet

av *Lars Püßs* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2018/19:785 Handläggningstiderna på Näringsdepartementet

av *Lars Püßs* (M)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2018/19:786 Rakel 2.0

av *Lars Püßs* (M)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2018/19:787 Licensjakt på varg

av *Kjell-Arne Ottosson* (KD)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2018/19:788 LCA-analyser som styrmedel

av *Betty Malmberg* (M)

till miljö- och klimatminister Isabella Lövin (MP)

2018/19:789 Synfält och körkortskrav

av *Betty Malmberg* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2018/19:790 Stöd till mindre lokala nyhetsbyråer

av *Anders Österberg* (S)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2018/19:791 Flerartsförvaltning

av *Betty Malmberg* (M)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2018/19:792 Beredskapen för skogsbränder i sommar

av *Daniel Bäckström* (C)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

§ 26 Kammaren åtskildes kl. 20.23.

Sammanträdet leddes

av andre vice talmannen från dess början till och med § 8 anf. 31 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till och med § 13 anf. 84 (delvis),

av tredje vice talmannen därefter till och med § 13 anf. 118 (delvis),

av andre vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 16.12,

av förste vice talmannen därefter till och med § 22 anf. 170 (delvis) och

av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

INGVAR MATTSON

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Anmälan om ny riksdagsledamot	1
§ 3 Avsägelse	1
§ 4 Anmälan om kompletteringsval	2
§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott	3
§ 6 Ärenden för bordläggning	3
§ 7 Aktivitetsgrad i fondförvaltning	4
Finansutskottets betänkande 2018/19:FiU19	4
(Beslut fattades under § 18.)	4
§ 8 Riktlinjer för den ekonomiska politiken och Vårändringsbudget för 2019	4
Finansutskottets betänkande 2018/19:FiU20	4
Finansutskottets betänkande 2018/19:FiU21	4
Anf. 1 ELISABETH SVANTESSON (M).....	4
Anf. 2 OSCAR SJÖSTEDT (SD).....	6
Anf. 3 ULLA ANDERSSON (V)	8
Anf. 4 JAKOB FORSSMED (KD)	11
Anf. 5 FREDRIK OLOVSSON (S)	14
Anf. 6 ULLA ANDERSSON (V) replik	16
Anf. 7 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	17
Anf. 8 ULLA ANDERSSON (V) replik	17
Anf. 9 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	18
Anf. 10 JAKOB FORSSMED (KD) replik	19
Anf. 11 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	19
Anf. 12 JAKOB FORSSMED (KD) replik	19
Anf. 13 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	20
Anf. 14 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	20
Anf. 15 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	21
Anf. 16 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	21
Anf. 17 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	22
Anf. 18 EMIL KÄLLSTRÖM (C)	22
Anf. 19 JAKOB FORSSMED (KD) replik	25
Anf. 20 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik.....	26
Anf. 21 JAKOB FORSSMED (KD) replik	26
Anf. 22 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik.....	27
Anf. 23 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	27
Anf. 24 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik.....	28
Anf. 25 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	28
Anf. 26 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik.....	29
Anf. 27 ULLA ANDERSSON (V) replik	29
Anf. 28 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik.....	30
Anf. 29 ULLA ANDERSSON (V) replik	30
Anf. 30 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik.....	31
Anf. 31 JOHAN PEHRSON (L)	31
Anf. 32 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	34
Anf. 33 JOHAN PEHRSON (L) replik	35
Anf. 34 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	35
Anf. 35 JOHAN PEHRSON (L) replik	35

Anf. 36 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	35	Prot. 2018/19:107
Anf. 37 JOHAN PEHRSON (L) replik	36	18 juni
Anf. 38 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	36	-----
Anf. 39 JOHAN PEHRSON (L) replik	36	
Anf. 40 JAKOB FORSSMED (KD) replik	37	
Anf. 41 JOHAN PEHRSON (L) replik	37	
Anf. 42 JAKOB FORSSMED (KD) replik	38	
Anf. 43 JOHAN PEHRSON (L) replik	38	
Anf. 44 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	38	
Anf. 45 JOHAN PEHRSON (L) replik	39	
Anf. 46 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	39	
Anf. 47 JOHAN PEHRSON (L) replik	39	
Anf. 48 KAROLINA SKOG (MP).....	40	
Anf. 49 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	41	
Anf. 50 KAROLINA SKOG (MP) replik.....	42	
Anf. 51 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	42	
Anf. 52 KAROLINA SKOG (MP) replik.....	43	
Anf. 53 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	43	
Anf. 54 KAROLINA SKOG (MP) replik.....	43	
Anf. 55 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	44	
Anf. 56 KAROLINA SKOG (MP) replik.....	44	
Anf. 57 JAKOB FORSSMED (KD) replik	45	
Anf. 58 KAROLINA SKOG (MP) replik.....	45	
Anf. 59 FÖRSTE VICE TALMANNEN.....	46	
Anf. 60 JAKOB FORSSMED (KD) replik	46	
Anf. 61 KAROLINA SKOG (MP) replik.....	46	
Anf. 62 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	47	
Anf. 63 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	50	
Anf. 64 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	50	
Anf. 65 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	50	
Anf. 66 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	50	
Anf. 67 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	51	
Anf. 68 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	51	
Anf. 69 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik.....	52	
Anf. 70 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	52	
Anf. 71 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	53	
Anf. 72 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	53	
Anf. 73 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	54	
Anf. 74 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	54	
Anf. 75 JAKOB FORSSMED (KD) replik	55	
Anf. 76 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	56	
Anf. 77 JAKOB FORSSMED (KD) replik	56	

Anf. 78 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	56
Anf. 79 DENNIS DIOUKAREV (SD).....	57
(Beslut fattades under § 18.)	58
§ 9 Årsredovisning för staten 2018.....	58
Finansutskottets betänkande 2018/19:FiU30	58
(Beslut fattades under § 18.)	58
§ 10 Stärkta åtgärder mot penningtvätt	58
Finansutskottets betänkande 2018/19:FiU42	58
Anf. 80 BJÖRN WIECHEL (S).....	58
Anf. 81 MATTIAS KARLSSON i Luleå (M).....	60
Anf. 82 ULLA ANDERSSON (V).....	60
Anf. 83 JAKOB FORSSMED (KD)	62
(Beslut fattades under § 18.)	64
§ 11 Reglering av mikrosimuleringsmodellen Fasit.....	64
Finansutskottets betänkande 2018/19:FiU43	64
(Beslut fattades under § 18.)	64
§ 12 Statens roll på betalningsmarknaden	64
Finansutskottets betänkande 2018/19:FiU44	64
(Beslut fattades under § 18.)	64
§ 13 Förlängning av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige	64
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2018/19:SfU26	64
Anf. 84 MARIA MALMER STENERGARD (M)	64
Anf. 85 PAULA BIELER (SD).....	66
Anf. 86 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V)	69
Anf. 87 HANS EKLIND (KD)	73
Anf. 88 PAULA BIELER (SD) replik	76
Anf. 89 HANS EKLIND (KD) replik	76
Anf. 90 TREDJE VICE TALMANNEN.....	77
Anf. 91 PAULA BIELER (SD) replik	77
Anf. 92 HANS EKLIND (KD) replik	77
Anf. 93 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik	78
Anf. 94 HANS EKLIND (KD) replik	78
Anf. 95 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik	79
Anf. 96 HANS EKLIND (KD) replik	79
Anf. 97 TREDJE VICE TALMANNEN.....	80
Anf. 98 FREDRIK MALM (L)	80
Anf. 99 CARINA OHLSSON (S)	82
Anf. 100 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik.....	84
Anf. 101 CARINA OHLSSON (S) replik.....	84
Anf. 102 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik.....	85
Anf. 103 CARINA OHLSSON (S) replik.....	85
Anf. 104 JOHANNA JÖNSSON (C).....	85
Anf. 105 PAULA BIELER (SD) replik	87
Anf. 106 JOHANNA JÖNSSON (C) replik.....	87
Anf. 107 PAULA BIELER (SD) replik	88
Anf. 108 JOHANNA JÖNSSON (C) replik.....	89
Anf. 109 RASMUS LING (MP)	89
Anf. 110 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik	91
Anf. 111 RASMUS LING (MP) replik	91

Anf. 112 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik	91
Anf. 113 RASMUS LING (MP) replik	92
Anf. 114 HANS EKLIND (KD) replik.....	92
Anf. 115 RASMUS LING (MP) replik	92
Anf. 116 HANS EKLIND (KD) replik.....	93
Anf. 117 RASMUS LING (MP) replik	93
Anf. 118 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	94
Anf. 119 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik	98
Anf. 120 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	99
Anf. 121 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik	100
Anf. 122 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	100
Anf. 123 PAULA BIELER (SD) replik.....	101
Anf. 124 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	101
Anf. 125 PAULA BIELER (SD) replik.....	101
Anf. 126 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	102
Anf. 127 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	103
Anf. 128 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	103
Anf. 129 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	104
Anf. 130 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	104
Anf. 131 HANS EKLIND (KD) replik.....	104
Anf. 132 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	105
Anf. 133 HANS EKLIND (KD) replik.....	105
Anf. 134 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S) replik.....	106
Anf. 135 MAGNUS JACOBSSON (KD)	106
(Beslut fattades under § 18.).....	107
§ 14 Datalagring vid brottsbekämpning – anpassningar till	
EU-rätten	107
Justitieutskottets betänkande 2018/19:JuU27	107
Anf. 136 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S).....	107
Anf. 137 JOHAN FORSSELL (M)	109
Anf. 138 KATJA NYBERG (SD)	111
Anf. 139 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	112
Anf. 140 KATJA NYBERG (SD) replik	113
Anf. 141 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	113
Anf. 142 KATJA NYBERG (SD) replik	114
Anf. 143 JONNY CATO HANSSON (C).....	114
(forts. § 19).....	115
Ajournering.....	115
Återupptaget sammanträde.....	115
§ 15 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 13 juni	116
CU18 Fler tillval för hyresgäster	116

FiU24 Utvärdering av penningpolitiken för perioden 2016–2018.....	116
UbU16 Långsiktiga effekter av utökade valmöjligheter till gymnasieskolan.....	116
UbU17 Frågor om otillåten spridning av nationella prov och om att införa särskilda regleringar för idrottsgymnasier.....	117
UbU18 Myndighetsreformen då Universitets- och högskolerådet och Universitetskanslersämbetet inrättades	117
UbU19 Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds verksamhet och årsredovisning 2018.....	117
UbU21 Ny ordning för att främja god sed och hantera oredlighet i forskning	117
MJU17 Riksrevisionens rapport om Landsbygdsprogrammet 2014–2020.....	118
MJU18 Miljömålen – med sikte på framtiden.....	119
§ 16 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 14 juni.....	121
AU12 Anställningsskyddet förlängs tills arbetstagaren fyllt 69 år	121
TU17 Järnvägsfrågor.....	122
TU18 Fyrstegsprincipen inom planeringen av transportinfrastruktur.....	123
TU19 Ett ändrat prishöjningstak för frimärkta brev	124
§ 17 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 17 juni.....	124
KU21 Behandlingen av riksdagens skrivelser.....	124
KU27 Fri- och rättigheter, m.m.....	124
KU32 Kommittéberättelse – kommittéernas verksamhet under 2018, m.m.	126
AU13 Utökad fredsplikt på arbetsplatser där det finns kollektivavtal och vid rättstvister	127
NU15 Riksrevisionens rapport om försäljningarna av statens aktier i Nordea.....	127
NU16 Skydd för beteckningar som omfattas av EU:s handelsavtal med Japan.....	127
§ 18 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	127
FiU19 Aktivitetsgrad i fondförvaltning.....	127
FiU20 Riktlinjer för den ekonomiska politiken.....	127
FiU21 Vårändringsbudget för 2019	128
FiU30 Årsredovisning för staten 2018	129
FiU42 Stärkta åtgärder mot penningtvätt	129
FiU43 Reglering av mikrosimuleringsmodellen Fasit.....	129
FiU44 Statens roll på betalningsmarknaden	129
SfU26 Förlängning av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.....	129
Ajournering.....	131
Återupptaget sammanträde.....	131
§ 19 (forts. från § 14) Datalagring vid brottsbekämpning – anpassningar till EU-rätten (forts. JuU27)	131
Anf. 144 LINDA WESTERLUND SNECKER (V).....	131
Anf. 145 INGEMAR KIHLESTRÖM (KD)	132
(Beslut skulle fattas den 19 juni.).....	134

§ 20 Polisens tillgång till underrättelser från Försvarets radioanstalt.....	134
Justitiekammarens betänkande 2018/19:JuU28.....	134
Anf. 146 LINDA WESTERLUND SNECKER (V).....	134
Anf. 147 PETTER LÖBERG (S).....	135
(Beslut skulle fattas den 19 juni.).....	136
§ 21 Vapenfrågor	137
Justitiekammarens betänkande 2018/19:JuU29.....	137
Anf. 148 JOAKIM SANDELL (S).....	137
Anf. 149 STEN BERGHEDEN (M).....	139
Anf. 150 ADAM MARTTINEN (SD).....	142
Anf. 151 JONNY CATO HANSSON (C).....	144
Anf. 152 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD).....	146
Anf. 153 RASMUS LING (MP).....	148
Anf. 154 STEN BERGHEDEN (M) replik	149
Anf. 155 RASMUS LING (MP) replik	150
Anf. 156 STEN BERGHEDEN (M) replik	150
Anf. 157 RASMUS LING (MP) replik	151
Anf. 158 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik.....	151
Anf. 159 RASMUS LING (MP) replik	152
Anf. 160 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD) replik.....	152
Anf. 161 RASMUS LING (MP) replik	152
Anf. 162 JONNY CATO HANSSON (C) replik.....	153
Anf. 163 RASMUS LING (MP) replik	153
Anf. 164 JONNY CATO HANSSON (C) replik.....	154
Anf. 165 RASMUS LING (MP) replik	154
Anf. 166 DANIEL BÄCKSTRÖM (C).....	154
Anf. 167 PETER HELANDER (C).....	155
(Beslut skulle fattas den 19 juni.).....	156
§ 22 Beskattning av uthyrning av vårdpersonal	156
Skatteutskottets betänkande 2018/19:SkU25	156
Anf. 168 IDA GABRIELSSON (V).....	156
Anf. 169 JÖRGEN HELLMAN (S)	158
Anf. 170 NIKLAS WYKMAN (M)	159
Anf. 171 ERIC WESTROTH (SD)	160
Anf. 172 IDA GABRIELSSON (V) replik.....	161
Anf. 173 ERIC WESTROTH (SD) replik	162
Anf. 174 IDA GABRIELSSON (V) replik.....	162
Anf. 175 ERIC WESTROTH (SD) replik	162
Anf. 176 HELENA VILHELMSSON (C).....	163
Anf. 177 HAMPUS HAGMAN (KD).....	164
(Beslut skulle fattas den 19 juni.).....	166
§ 23 Bordläggning och beslut om förlängd motionstid	166
§ 24 Anmälan om interpellation	166
§ 25 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	166
§ 26 Kammaren åtskildes kl. 20.23.....	167